

SC-02-23

ספר
שאלות ותשובות

חברם
המאור הגדול היה ראש ואב לחכמים האיר עיני ישראל בחורחו כאורים וירד במלולת ים
התלמוד עד לחכמים • וחיצר החיצור הגדול בוכל מיני מטעמים • ריחורגודק
בראשי צמים • נקראו "ש"ל"ש"ל"מה עמק מני שבע ימים • וכל מיצוי
עמים • החלוצים והרעים • המאחרים והקודמי
כולם • מימיו שוחים • ומתורחו המה חיים
הלח הוא הגאון המופלג עלה לישיבה שצמחים
מהר"ר **שלמה** בן מהר"ר
יחיא לורי"א"ל תהא
נפשו לרורה בלרור
החיים חן :

נרפס

בפרי רדא

בניח ונדפוס המסונח כהר"ר **חיים** בן המנוח כהר"ר **צבי הירש** זל"ל • וירחו ברחופ
תקרא שגדל הויק :

לפרט ווחן חללים **חכמה** לשלמה לפ"ק :

R.499

הסכמות

הסכמות אמ"ו הרב הגאון הגדול המפורסם מוהר"ר יוסף שטיין הרט
אב"ד ור"מ רק"ק פיורדא ואנפי :

להיות כי הספר הלו הוא חסרון גדול לציית ישראל ה"ה המיוחד והמפורסם נקרא שאלות ותשובות מהרש"ל • שכבר היה לעולם מימי קדמונים וכעת יחפשו הלומדים אחרים חפשי מחפש ורלי' אחרים ואינם מגיעים ציור הראשונים אדיר והלכו להם וממש לא נשתדלו אפי' הצלחות וגלל כן עלה על רוחו של המדפיס היקר והנעלה המרומם הק' כהר"ר חיים מדפיס מפה להציג ספר הלו על המוצא הדפוס מחדש למען יוכל כל איש להשיג ולקנות' זשער הזול ויראו' לעאונס מחוק דברים הנחמדים ואחר הדברים והאמת האלה אמרתי לבזר בגזירת עירין פחגמא על כל איש אשר יקרב אל מלאכת הקודש האלה לעשות מחמדותיו וכחציתו הן כולו או מקלחו צמך עשרה שנים מיום כלות הדפוס : הן על ידי ענמו והן על ידי גירי דיליה דליעריקה חויה דרצון דלי' אסותא : על דעציד אפקדוהא ולחול עליו הלטוחא • ולשמוע יונעם ויצוא עליו כל טיבותא • כ"ד המדבר צכצור החורה פה פיורדא יוס שכפל צו כי עוז י"ג תשרי דהאי שטא **תקב"ז** לפ"ק :

נאם הקטן יוסף שטיין הרט חונה פה ק"ק הנ"ל ואנפי :

אמר המדפיס

אתן ההילות לעילת העילות אשר צברנו מכל העמים להיות סגולות • והנחיל לנו חורחו ומסר שזע"פ לחכמים שצכל דור שתולות • לדון ולהורות כפי שכלם הודך לילך בדרך סגולות • וחצר חכמת שלמה כאשר נודע זשערים צכל קהילות : וצפרט צחצוחו אשר הריץ צבילות • הרצה דגים אשר נוהגים צחילו גלילות • שס נאמר פרטות וכללות • כאשר בולם יעידון ויגידון לשלמה שיר המעלות • ואידי דחציון הגס שדפסוזה פעמים לא נמלאו רק צכרם העוללות • ורבים יצקשו לרווח למאס וילאו למלוא אפי' צרוצ השחלות • גלל כן העירוני רעיוני לזכות הרצים ועל מוצח הדפוס אוחו להעלות • וראה רחיתי שהשני תשובות לא רחיה כראי זה שצכל אחר חסר שני תשובות המועילות • ואני חציתי אותם והיו לאחדים כלולות • והנה חנה ה' לדי תשובות הלזו וצסופו נכחצ יחוס של הגאון המחדר ז"ל ולא חמנע מלהעלותם כדי שיהיו לעין כל נגלות • וזה לשונות אות צחות מנוק הפחצ עד כלות :

הנה כאשר הווחי צקין ש"ג צארץ מולדתי צק"ק ווירמיישא לדרוש צלום א"א י"ו וגם כדי למלאות דברי ולקיים נדר אשר נדתי צעת חלייתי להשטח על קבר אחי הורתי ז"ל הסגונה מרת יועלן צח הפרנס והמנהיג כהר"ר אליעזר איש אופנהיים הנקצרת צק"ק הנ"ל צעת הוצח צא א"א י"ו • כחצ קטן מארץ לועז מאלוף אחד שהוא ג"כ מגוע ישרה ומייחס לוריא • וכן כחצ להודיע לו ע"י כתב השתלשלות יחוס לוריא עד רש"י ז"ל כי כן שמע ממגיד אמת שספר היחוס יהא נגמ תחיד א"א י"ו • ועל זה השיצ לו ג"כ א"א י"ו צכתצ כאשר ארסו וז"ל • כך כחצ א"א מורי זקני מוהר"ר יוחנן לוריא ז"ל צספרו וז"ל • אני יוחנן צכצור החורה מוהר"ר אהרן • צן מהור"ר נחאל • צן מהור"ר יחיאל • צן מהור"ר שמעון מערפורט • צן הרצניח מרת מרים צח הגאון מהור"ר שלמה שפירא ואחוחו של מהור"ר פרח מקושטניץ • ומאצותיו של מהור"ר שלמה שפירא לא פסקה חורה מהם עד רש"י ז"ל כולם וצכרונם לצרכה ומצוחתם כצור • זאת ועוד אחרת חוחה הרצניח מ' מרים הנ"ל צעת צכסה יצובה כמה ימים ושנים ויטצה צחאל וילון לפני ואמרה הלכה לפני צחורים מופלגים כך קבלתי מאצותי צכתצ וצע"פ עכ"ל א"א מורי זקני מהור"ר יוחנן לוריא הנ"ל • וכך מסר א"א מורי זקני פרנס ודיין כל מדינות עלווח כהר"ר אהרן צן האלוף הנ"ל קודם מיתחו לצנו א"א האלוף מהור"ר שלמה לוריא וכך אמר לי א"א מוהר"ר שלמה קודם מיתחו כולם ינחו על מצבותם צכרור התיים • ואני שמעתי עוד מפי זקן אחד פה ק"ק ווירמיישא היה נקרא צשמו משה חנוס והוא הי' מאוכזי שולחנו של א"א מורי זקני מהור"ר יוחנן לוריא ז"ל מפני שהי' דודו ושמע אחיו זקן מפיו איך שנאצד ממנו כפר יחוס צמלחמה שקורין שוויילר קריג והיה כחצו ורסו צו יחוסו עד ר' יוחנן הסנדלר התנא הנזכר צמסנה והי' א"א מורי זקני מצער על אוחו ספר כל ימיו ויתר על ממונו שגולה ממנו צמלחמה צו והי' קורא עליו חצל על דאצדין ולא משחחין כך שמעתי פה חלפה מאחוחו קנ"ל פה ק"ק ווירמיישא • עד לחן לשון א"א י"ו צכתצ שהשיצ להאלוף הנ"ל מארץ לועז וכדי לקיים דברי ולחוק חצרתו כחצ הלועז בדה"ל וצאחופעם העתקתינו כוכחצתיאוחו על ספר הלו הוא ג"כ מוחוס הנ"ל והי' שני צשני עמי • נאום הלצ השפל אהרן צן מהור"ר משה י"ו צן האלוף צחורה מהור"ר שלמה צן הפרנס והדיין מהור"ר שלמה צן כצור החורה מהור"ר יוחנן צן מהור"ר אהרן צן מהור"ר נחאל צן מהור"ר יחיאל צן מהור"ר שמעון מערפורט וכל הנ"ל :

עד כאן מלחתי צסוף התשובה הלו :

Colour Chart #13

שאלות

וּלְמַדְנוּ רַצוֹנוֹג' אַחִין רַחוּבִין שְׁמַעוֹן
וְלוֹי שִׁירָשׁוֹ מִקּוֹ צִי' הַכֶּנֶס' מֵאֲחִיהֶן

א"ל ומאי מילי מעלייתא הן דלדל וחי מהכא וחי קני צטר דתקנא כפי
 שיש להן אחריות נקני' צכסך וצטר וצחוקה ח"ל ולא אחמר עלה
 חמר שמואל לא שנו לא צטר מח' אבל צטר מכר לא קנה עד שיהן
 דמיס חלמא היכי דצווי לא קנה אף צטר לא קנה היינו שעמ' משום
 דהתם ליכא נתינה מעות כלל כי הוא חמר ששלו היו ולגלוי וזוי
 הוא דקצעי ואסתכח' דלא הוי זבין' צנתינה המעות אבל הכא שנתן
 המעות רק שתנאי'ם בדבר וא"כ חס' כ' כשקונה צטר ממש בלא שום
 תנאי איסתכח' דלא חסיר מח' מעות כלל וקנה שמעון שפיר וראובן
 לא היה יכול לחזור אבל לפי דגון דידן שלא היה כחוצ צטר מכירה
 כדינו אלא בדרך שטר ראיו' שאלו כוחצין דחינו לקניין אלא דמיס
 קינו והשטר הוא הגומר המקח באת רי דכתבי שטרא דאז סמכ' דעתו
 נראה אין כאן מכירה כלל צטר ומה שכתב הר"ן צסס העיטור
 צפ"ה' הסוגיא דלעיל שמעינן מהכא דשטר רחייה שאדם כוחצ
 מכרתי שיה או בית פלו' לפלו' בדרך שאלו כוחצין יס צה משו' קנייה
 בחילו כחצ צהן שדי או ביתי מכורה כך דאי לא תימא הכי מאי פריך
 דל' וזוי מהבא ותקני צטר דלמא איירי צטר רחייה דמכר לו שיה
 או בית צכך וכך דמח' ליתא ליה דשה מכורה כך כחצ ליה וכן דעת
 הרמב"ן אלא שהרא"ה הולק ע"כ ונראה דעת הרא"ה החולק עיקר
 דלישנא דפ"ק קידושין משמע דשטר מכירה חינו אלא שדי מכורה כך
 בדאיחא צצרייתא להדיא ועוד מסבירא נלמוד הדבר מעניינו דהתם
 ג' כ' מהקדש' צכסך וצטר וצטר דהת' ח' אלא צעניין סיה' גוף השטר
 קידושין ממ' כגון שכת' צה חת' מקודש' לי או צתך מקודש' ומסתמ' כה"ג
 שטר מכירה דמניין לנו לחלק בלא רחייה ולומר דכשן הצרייתא לאו
 דווק' קאמר ורחיית' שהציא העיטור אינה רחייה כלל דרצ הונח
 דפריך ידע שפיר דאיירי צטר מכיר' ממש דאי לא תימ' הכי מאי
 פריך דלמא איירי באתר' דלא כתבי שטר' או איירי שכתב שטר וחת' כ'
 נתנה מעות דאף השטר משום גילוי וזוי הוא אלא דל' ידע שפיר
 דצרי ר' נחמן צמאי איירי או דצעי לשנויי ליה דאפי' צכה"ג הוא מילי
 מעליית' וכן נועין דצרי הרמב"ם שכתב לשון הצרייתא כפשוטו צטר'
 כיצד שדי מכורה כך משמע דצטר' לא קנה וכן כחוצ העטור להדיא
 שהטירות ככותבי' עתה אינה אלא לרחייה ואין הקרקע נקני' על ידן
 ומ' נראה דוקא צכה"ג שרולה לקנות צטר מכירה בלבד כגון מוכ'
 מפני דעת' או היכא דאתי להדיא שיקנה צטר לבד או צטר מתנה
 צכולן דינה הכי דלריך סיה' גוף השטר קונה ויהיה כתב שיה מכור'
 כך או נתונה כך ואין שטר רחייה מועיל אבל היכא דיהיב וזוי וכוחצין
 השטר משום דאחרי דכתבי שטרא חקן פשיטא דשטר רחייה מועיל
 דהא הכסף קונה והשטר אינה אלא משום דסמכ' דעת' צוודאי שפיר
 קונה ולא יכול לחזור צטר וה' רן גמי כתב צפ' ה' חס' מקדש דאפילו
 צטר הודאה קנה כה"ג וסברתו ששטר הודאה גרועה יותר משטר
 רחייה ואני חומר דשטר הודאה שפיר קנה בכל מקום דהא מודה על
 עלמו שמכר לו כדינו והוא הודאת צ' כק' עדים דמי ואי חפס' לחזו'
 צסום ענין אלא צגולן ואנס' כדאמרין פ"ה דאי לאו דאודי כיה הוה
 ממטי לדידי' ולחצרי' לשחזור הא לאו הכי קנה ולפעמים הוא עדיף
 משטר מכירה ממש כגון מוכר לאשתו דאמרין לגלוי וזוי הוא דקצעי
 ואפי' צטר מכר לא מהני ושטר הודאה מהני כמו שכתבתי שם
 בחידושי סי' קכ"א אבל צגולן שלפנינו אפי' הוה כתב שטר הודאה יכול
 ראובן לחזור שהרי הוא עומד בהודא' שמכר לו כדינו רק שאומ' אדעת'
 דהכו לא קמוצין מסקנ' דמלתא הנר' צעיני להלכ' למעש' דצכל עניין
 יכול לחזור ראובן חס' לא שכתב לשמעון שטר מכירה ביתי מכור' כך
 וצעדי' אחרי' שלא היה צעה פיסו' הדמי' צעעת המק' שאומ' הגילו
 דצריס דאדעתא דהכי קמוצין דכה"ג לא יכול לחזור אבל היכא שכתב
 שטר הודאה או שטר רחייה צכל עניין יכול לחזור הנראה צעיני
 כתבתי : דצרי שלמה לוריא

שאלה ג אם חולה מוחר לשאול צמכאפס על ידי נכרים
 תשובה כצד הקדימוני מהרא"י ו'ל וכחצ שלדרוס
 צמכאפס' וצקסמי' לא מלינא איסור מפורש צצד דשואל חוצ או ידעוני
 דווקא הוהירה חורה עלי' דאינון חמירי טפי ואין שאר מכאפס
 צכללס לחומר' והכי מוכח צשמעת' קמייח' דיצמות צצעינן לחיי'
 המכס' סקילה ולא ילפי' לה מכלל חוצ וידעוני ואין לומר דעוב' משום
 לפני עור לא תתן מכשול לצרי ר' ישמעאל פ"ד דצנינא מוזהרים
 על הכי שוף משום דלא ק"ל כר' ישמעאל דכולה תלמודא חמירי דצצע
 מלות נלעוו צנינא וריצ' ח' ואש"רי גמי פסקו דנח כחוקיה דאמר צני
 נח מלוי' על הסירוס וא"כ אין כאן רק איסור עשה דתמים תהיה
 וגו' כדכתב ונראה מוצריו דאין איסור ממש קאמר עכ"ל וזני חומר
 צגורו צמקום העליון מונח אבל צצרי הרמב"ם לא דקדוק יפה דהא
 כתב צפרק י"ח דע"ז חסור לקסום ולשואל לקסום אלא
 שהשואל מכין אותו מכת מרדות והקסום שעושה מעשה לוקין אותו
 בו' ע"כ הרי כך להדיא שסובר ששניהם צלאו אלא מפני שאין צו
 מעשה מכין אותו מכות מרדות כמו שכתב באתו פרק גבי שואל חוצ
 ומה שכתב צאות הפרק שאין צאיסור דעלמא משום תמיס תהי' היינו

17 קט

פירשו כן אלא כחצו כחמא ומשמע דצכל עניין איירי והאמ' שלדברי מהר"ם לריך לאדחוקי ולומר דמחניחא איירי שדנו דין אחת לא שצא לחזור כדי לטעון טענה אחרת או צעצור זמן צ"ד ודוחק הוא . ועוד נראה דצכה"ג אפשר אפילו מהר"ם מודה דדוקא היורד לפני פסולים יכול לומר לא ירדתי צפניהם מאחר שפסולי'מן החורה לא כדי שידונו דין אחת כי יודע אני ומכיר זהם שצעלי סצר' וצעלי שכל הם : ומ"ה צררחי אוחס כי ידעתי שימלאו הדין וכווננו לדת חורה אצל מי שצא לפני כשרים הראויים לדין רק שאינם יודעים דין חורה על מכווננו פשיטא שלא צאו לפניהם אלא כפי אשר ימלאו לאומד דעת כאשר ההרגל הוא לע"ע שצטלה צעו"ה דין חור'מחמ' דיינים מקולקלים ורוצ המשפטים והדינים האידנא ע"י צעלי צחים לפי סצרת' ואומד דעתם ומה שכתב מהר"ם צדצריי אפילו היבא דקצלינהו לפשרה ועשו פשרה כו' ומדלח אמר נחרלו לפשרה אלא קצלוניהו משמע שמתחלה קצלוה לפשרה ואפי' הכי צעי קניין י"ל היינו שלא נחעלמו צדין אלא קצלו אנשים צעלמא שיטעו פשר ציניהם ולא שיש צו הדיינים צדין כמו שכתב ראצ"ן לעיל ואף אח"ל שארצ' איבא למימר איפכ' אפי' היב' שיקצלו עליו פסולין אפי"ה פסק מהר"ם שיכול לחזור מהן אם לא שדנו דין אחת ק"ו היב' שקצל דיינים כשרים מדעתו היה שיכווננו לדין חורה מ"מ נוכל לומר צדדון זה מורה מהר"ם דהא אפי' לאחר שגמרו הדין קצל עליו לקיים ומה שאמר מהר"ם דאפי' לאחר שהגידו הפשר' צעי קניין משמע דלא סגי בקצלת הדין לחוד א"ל צקניין מ"מ יש לחלק ולומר היינו דווק' ששחק ולא אמר מידי דהיינו לא מיחה צדין וגם לא קיצל עליו הדין שיכול לחזור אח"כ א"ל שסקנה כבר אצל היבא שקצל עליו הדין להדיח לא יכול לחזור אפילו צלח קניין א"כ נוכל לומר היינו היבא שלא נחעלמו לצוא צדין אלא שהאנשים צאו לעשות פשרה ציניהם כמו שפירש לעיל אצל היבא שצאו לדין ונחרלו שימלאו ציניהם לפי דאוחס ואחר כך קצלו אוחס הדין פשיטא דלכ"ע הוי לאחר גמר ולא יכול לחזור ועוד מאחר שקצל עליו הדין וילא כך מצ"ד פשיטא דהוי גמר דין לכ"ע דהא אפי' צצי שצוע שמחוסר מעשה כמו שכתב הרא"ש פסק רש"י לאחר שילא מצ"ד צלח חורה דהוי כגמר דין ואינו יכול לחזור וכן הסכים עמו הרא"ש ק"ו צנו של ק"ו צדדון זה צלירוף כל הטעמים וההרואות שפירשתי ולא עוד שהדיינים נתנו כחצחחס שכן מלאו ציניהם דאין לך גמר דין יותר מזו וק"ו לפי מה שהוגד שנתק' כ"כ לקיים ולאשר ככל אשר ימלאו דפשיטא דלריך לקיים ואין לך קצלת דין וגמר דין יותר מזה וק"ו לפיר"ת שהחמיר זה יותר מצשצוע ולא רליתי להאכיד צזה מאחר שלא מלאתי כתו' צכצצ פס' דין הדייני' וק"ו לפי מה שאומרים הדיינים שצדין דנו ופסקו ציניהם כאשר מוכח קלח מחוך טענותם וצר מן דין ושצק ליה לכל טענותי' שצא לחזור מחוך שלא דנו דין חורה אלא דומה צעיניו פשרה שלא יש כחצ עידות מקוים לצדי יונה צר ילחק שחורת צדי ילחק המכונה ועליק אינה מכה זה אלא שפוקר צעול חורה ודיניה ואומר צפומצי שיש לו חרטה שירד לפני דייני ישראל ואמר אני ארא' איך שיפסקו ליייהודים ודייני ישראל ולא אמרו חכמים שיכול לחזור אלא מפשרה לדיוולח מדין לצדד חורר ולעשות תקנת' לרשיעי ולפי העדו' הנ"ל היה מן הראוי להוכיחו וליסרו על פי פירושים וחכמים ולהפגיע צו מדת הדין רק שלא נקראתי לצא על זה אם להלדיק את הלדק ושיהיה דין ומשפט צחוך ישראל ולסצר זרוע רמה האומרים ידינו רמה מי אדון לנו והדן אותי לכך זכות המקום ידון אותו לכך זכות ואקוה לקוני שכמ"ר ועליק יחזור צעלמו מדצריי אם יראה מה שכתבתי כי הוא איש נבון וצעל שכל וסצרה ויחוש על צל עצמו ואז שלום לו ושלום לכל דייני ישראל : דצרי שלמה לוריא

ה שאלה על אחד שמת לו מת צח"מ של סוכות אם שמיני העלית עולה למניין שצעה ימים צמספר השלמים כאשר ההרגל עולה למניין ל' אף שאינו מצטל השצעה ימי אצילות :

תשובה

תשובה יראה דשפיר עולה למניין שלשים מאחר שמנינו דחצינן שמיני עלות כנגד שבעה למניין שלשים היכ' דקצרו קודם החג ה' הנמי צחוד החג ול' דא"א שיעל' למניין ל' קודם שחצטלו' ימי חצילות שבעה ימי הרגל עלום יוכיחו שעולים למניין שלשים אף שמונה שבעה ימי חצילות אחר הרגל וא"ל דאם חיתא שהיה עולה כנגד שבעה ימים אפילו קצרו צחג א" כיוחר היה לנו לומר שיצטל' ימי חצילות ממה שיצטלו' ימים ממנין שלשים ואחורק* ל' דאפילו קצרו צחג מונה' ימי חצילות אחר החג זה אינו דהא אפילו קצרו צחחילת הרגל אחר שיעולה למניין שלשים מונה שבעה אחר הרגל ולא אמרינן ד' ימי הרגל יצטלו' ימי חצילו' צוה מחייב שפיר מאי דקאמר צרייחא צפ' ואלו מנלחין רגל עולה למניין שלשים כילד קצרו צחחילת הרגל מונה שבעה אח' הרגל מלאכתו ועשית ע"י אחרים ועצדיו וספחותיו עושין צלנעה צחוד יחור ואין רבים מתעסקים צו ש כגד נתעסקו צו צרגל ורגל עולה לו

ואמאי לא חשמי' רבות' דאפי' קצרו צרגל שהרי כך הדין קצרו צרגל
 וכפי הימים שעברו עליו צרגל מקילנן לגבי עצדיו ושפחותיו כו'
 לענין חנחומין כו' לא שצח לא חשמועין אף שיש ז' ימים קוד' שיתחילו
 הצילות אפ"ה לא אמרי' שיצטלו הצילות וח"ל כל רגל שאין לו כח
 לצטל א"כ הנה כשאר ימות החול ואינו עולה למניין ז' ימים
 וחומר שדין ציטול ועולה שוין הן א"כ יש להשיב משמיני עלרח גופ'
 שהרי אם קצרו לפני החג שצטלו הו' ימי הצילות קודם החג והיה
 ראוי לומר ששמיני עלרח יצא ויצטל שלשים כדרך כל רגל ולא אמרינן
 הכי כמו שחירץ הר"ש דלא אמרינן שיצטל שלשים ח"ל שהתחיל
 לנהוג דין שלשים אחר ז' ימי הצילות ואפ"ה אמרינן שנשאר לו
 חציבתו שעולה כנגד ז' ימים צמנין שלשים כ"ש הכא דאין חידוש
 שאינו מצטל ז' ימי הצילות שכבר לא נהג הצילות כלל ויעלה למניין
 שלשים כמו שעולים ימי הרגל וממילא עולה צמקוס ז' ימי' גם מלשון
 הרי"ף משמע אף שאינו מצטל ימי הצילות שצעה מ"מ ראוי שיעלה
 למנין שלשים וא"כ אמאי לא חשצינהו כנגד ז' ימים וזה לשון הרי"ף
 הקוצר את מחו צרגל אע"פ שאין רגל עולה לו למניין שצעה עולה
 לו למניין שלשים דבי חנו והרגלי' מפסיקין ואין עולין למניין שצעה
 הוא דאין עולין דמלוה שצעה אינה נוהגת צרגל אבל למניין שלשים
 עולין הואיל ומלות שלשים נוהגת צרגל דהא אינו מגלח צרגל וכן
 הלכתא אע"כ משמע לפי טעם זה דרגל עולה שפיר למניין שלשים כמו
 שאר ימי החול וא"כ מאחר דק"ל דכל רגל חסוצ' כו' ימים וכן שמיני
 עלרח א"כ למה לא יעלה למנין שצעה ימים צמנין השלשים
 ואף צרייתא סתמא קחני ורגל עולה לו דמשמע כל רגל עול' צמניין
 ה"ל כדינו שכולן נחשבים לו' ימים ומה שכתב צמרדכי מסקינן היכא
 דיום אחד לפני הרגל קצר את מחו צין אוחו הרגל הוא יום אחד כגון
 עלרח ור"ה וי"כ צין יש זו ההצעה ימים עולה לו למנין ל' י"ד וחם
 קצרו לפני סוכות עולה לו לעשרים ואחד יום רק לשומע שמועה
 קרובה צר"ה או בעלר' או צי"כ נחלקו זו שני גדולי הדור הר"ר יוסף
 וריצ"ס לדברי הר"ר יוסף עולה למניין שלשים ז' ולדברי ריב"ס אינו
 עולה כ"א יום אחד ואף שמיני עלרח של סוכות אינו עולה לו' אם
 לא קצרו לפני הרגל צחול וכן הדין לשמוע קרובה עד כאן ואומ' אני
 שמקור כווצעו של המרדכי הוא מדברי החו' של האחרונים וז"ל הקשה
 צחוספות הרצ מה חנו לריבין שיהא ר"ה שצעה ימים צלחו הכי
 נמי מותר לגלח ערבי' כדהוי בקוצר את מחו ח' ימים קודם י"כ
 דצטלה הימנו גזירת' וחיירץ דנפקא מינה אם לא גולח ערבי' יום
 ביפורים דאינו מגלח אחר י"כ אבל עתה דחשצי' ר"ה שצעה וי"כ
 שצעה וערצ' ר"ה לשצ' ימים וצין ר"ה ל' שצעה א"כ
 צחרי' כ"א שני ימים מגלח ואין גרסה לו חירץ זה דהא ק"ל כאז' שאל
 דאמר מגלח אחר הרגל אלא יש לפרש דנפקא לן מיניה לענין שמועה
 רחוקה דחשצינן לה שמועה רחוקה צהני צ' ימים אחר י"כ וזהו דוח'
 גדול כי זה אינו מפורש בשום מקום שחשצ' שמועה רחוקה פחות
 מל' יום ויותר היה לומר לענין דחשצי' לאחר ר"ה שצח שלישי
 דאמרינן לעיל יושב צמקומו מיהו אין גרסה שום קושא כלל דהא
 דאמר ח' ימים קודם הרגל צטלה ממנו גזרת' ל' היינו דווקא היכא
 דנהג הצילות ז' ימים אבל זה שלא נהג הצילות כי אם יום אחד לא
 אמרינן י"כ חצטל' וזממהתי למה לא פי' הרצ כך כי דצרה פשוט
 וצממוך פי' צעניין זה הרצ יום אחד לפני החג וחג ושמיני
 שלו הרי כאן כ"א יום דווקא צהני חומרים דשמיני עלרח הרי כ"א
 יום אבל מח צרגל שלא נהג הצילות קודם הרגל לא הוי שמיני עלרח
 כי אם יום אחד למניין שלשים כך נראה לי ואינו יודע הצירור כך
 פירוש הרצ עכ"ל תוספ' והוא אחד מן האחרונים ונוטה
 שהוא תוספות של מהר"ם אבל הר"ש שוכל שאר המחזרים
 לא הזכירו ואדרבה מן התוספות יש להוכיח שיש לי פנים לחלוק
 עליו שהרי צעלמו כחצ' שאינה יודעים הצירור וא"כ מניין לנו להחמי'
 צסצרות רחוקים שאין לנו צניין ויסוד צפרט צעניין הצילות כאשר
 כתב הר"ש כדומה לזה ועוד מן המחזר של תוספת אלו יש לי סמך
 לדברי שהרי הוא מדמה דין זה שלא נחשוב י"כ כרגל ממש שיצטל
 שלשים לדין זה שלא נחשוב שמיני עלרח לרגל שיעלה למניין ז' ימים
 ואדרבה נראה לו יותר פשוט שהרי כחצ' שפשוט הוא ועל שמיני
 עלרח כתב צס הרצ שאינו יודע הצירור וא"כ מאחר שאנו ק"ל דלא
 כהאי סצרא אלא י"כ שפיר מצטל השלש' ולא נחלק מידי מאחר שאמ'
 החלמוד סתמא דר"ה וי"כ נחשבים כרגלים אין לנו לפלוק היכא שלא
 חולק החלמוד א"כ צ"כ צשמיני עלרח לא נחלק כמה שאמר החלמוד
 שעולה לו' ימי' ועולה בכל מקום אפילו קצרו צרגל ועוד מאחר שר'
 זרחיה הלוי כתב דכל אותה הרגלים לעולם נחשבים למניין ז' ימים
 אפילו צעניין שמועה רחוקה אף שלא נהג שום הצילות שצעולם ויש
 מן החכמים שנסתפקו צדצר הזה וחלו הדצר להקל משום דה"ל ספק
 אצילת וכדצרי המיקל דאכל קטטה ע"כ ואף דלא ק"ל צהא כרצי
 זרחיה צזה היינו משום שלא מסתצרא שיעלה למניין ז' ימי' שלא שמע
 שמועה המת כמו שכתב צהג"ה מיימוני שמ"ה מסתצר להחמיר
 אבל

שאלות ותשובות

חבל צמי שידע משמועות המתפשטות שיעלה למינין ו' ולא יחצטל חסונות הרגל לגזיה חף שאין באין הפסקות הרגל ועוד חלשון הטור ו' ר' יצחק להדיח כדברי שכתב והרגל עולה למינין שלשי' שמעלים עליה שלשים אפילו קצרו צהב ולא חמרוק שמיני עלרית מצטל עכ"ל משמע דדוקא מצטל הוא דאינו מצטל הא לענין עליית ו' ימים למינין השלשים ספיר עולה דאל"כ לא שמועין דאפי' אינו עולה כ"א ליום אחד כ"א דאינו מצטל כך נ"ל הלכה למעשה ו' והכ"א כחצ צו"ד סי' ש"ט צ"ע הנהגות מיומן צ"י להיפך ול"ע חס לא דחה רש"ל דצריהם או אי הן הן דצרי המרדכי צ"ע ריב"ס שהציה לעיל :

דצרי שלמה לורי"א

ו נדרש

נדרשתי מקליני גדולי הארץ אנשי מופת המה ע"י חמלני איה כלצבי ה"ה חכים בדורו שאירי מהר"ר משה י"ץ והפסקד הגאון מן הגאונים ע"י פרים' שלמים לדרוש בשלומי בדי שאחזה דעתי בענין ההוראה שהורה הגאון הזקן מלח חכמה שאירי ה"ה נ"י מהר"ר מאיר מפד"א וצנו הגאון אשר צא למלכות מקום אצותיו בתורה ובחסידות מהר"ר יודא י"ץ אשר אינן ותיקו ותיק' וגדר הצקעה אשר מלא קלת גדרה מהורם כאשר שכתב גידרו אצותיו הקדושים מנחתם כבוד גאוני עולם מהר"ר יהודא ומהר"ר חזקיה מ"ץ זל"ל ותוכן ההוראה אשר חיוקן בענין הטבילה שיכנסו הנשים לבית המרחץ כלילה ויעשו החפ"ס והטבילה הכל כלילה צ"ע צ"ע צ"ע עומד במקום חתונתם בחלר צית הכנסת ומרגישי' כל ההמונ צכניסח' למרחץ שעת טבילת' הא כי אין המנהג לשם שיכנסו הנשים בערצית לבית הכנסת להחפ"ל והלנועי' מחציי שוחגס מידות חסידות צידם להסתיר הטבילה כאשר יסד המקובל הגדול צעל הרוקח וראייתו מהא דאמרינן פ"י כ"ל מעצדין על צבות יוסצרי לריפס אמרו חרור שוכב עם צהמה מפני שמרגישים בטבילה ואף רש"י שפי' מפני שיש רשע שרודף אחריה ומתיחד עמהן לפי שמקום הטבילה רחוק מהן אכן יש כמה פנים לחורה ונוכל נמי לפרש משום לניעות שלא יזונו עיני העם צהן ואיכא חשש היראה לכהן ולכהן מקלח נשים לניעות מרוב הצושה כצו זמן טבילה צפני בעליהם ומלאו עיני' ודחו הטבילה עד מולאי שצח שצחכר יכנסו למרחץ כלילה ולא ירגישו צהן העם כאשר העיד הזקן א"צ ר"ס המון גוים ע"כ החזיר צנו העטר' ליושנה כאשר חיקנו אצותיו מ"כ שהחפיפה תהא כלילה וחשש שמהומה לבית בו' גזר ותיקון לצלחתי יכסלו צחש של רש"י שכל הנשים החופפות כלילה יעמידו כלי הקרוי שעה והוא אחד מכ"ד חקים ציוס שלם וגזרו על הטובלת להחמיק צחפיפה כל חורה שעה למען לא ימהרו צמלחכהן לקלר החפיפה ולעשות ערתי ועמד חכם אחד ושמו מהר"ר ודרש לפני הנשים שלא צפני החכם ואמר שעצירה היא צידן לעשות החפיפה כלילה והוסיף צהמחו לאמר שהטבילה לא תהא חסובה בטבילה לצעליהן והצנים היו ממזרים ע"כ טענת החכם וטרם אשיצ דצרי לשואלי ואחריע לימין לדקו של הרב מהר"ר יודא יל"ו ואחליט הדיו צין ד"ס לד"ס צין ר"ר צ"ל צ"צ אפס למלא לר זכות להתבס מהר"ר החולק עליהם עלמה צא לחלו' על צגדולי ואיזה דרך הטענה שלא יאמרו עליו ח"ו קטלה קנ' צאנח' הוא וקודם שאכנס צמצוי הענין מוכרח אני לצ"ח חוכן שמעתא דמסיק הא דאפשר הא דלא אפשר בו' ואז מחוק לשון החלמוד ושיטות הסוגיא אשר לפנינו יצואר שאילתינו וזהו לשון החלמוד דרש רצח אשה חופפ' צערצ צצח וטובלת צמולאי שצח אמר ליה רצ פפא לרצח והא שלח רצין צאנח"י אשה לא החוק צערצ צצח וטבול צאנח"י אשה על עלמך היאך חופפת ציוס וטובלת כלילה הא צעינן חקף לחפיפה טבילה וליכא דר חוקי רצ' אמוראי עליה ודרש דצרים שאמרה לפניכם טעות הן צירי צרם כך אמרו משמיה דר' יוחנן אשה לא החוק צערצ צצח וטבול צמולאי שצח וחמה על עלמך היאך חופפת ציוס וטובלת כלילה הא צעינן סמוך לחפיפה טבילה וליכא והלכת' אשה חופפת ציוס וטובלת כלילה אשה לא החוק אלא כלילה קשיא הילכתא אהילכתא לא קשיא הא דאפשר הא דלא אפשר ופי' רש"י וחמה על עלמך בו' שהרי צקושי החירו להרחיק חפיפה מטבילת כל כך אלא משום דאי חפיפה כליל טבילה אימר לא חייב' ספיר משום דמהרת לטבילה מחוק שמהומה לבית' ופי' הא דאפשר לחוק ציוס חופפת ציוס הא דלא אפשר לחוק ציוס כגון מולאי שצח לא החוק אלא כלילה והשאלות פירשוהו דאפשר לחוק כליל טבילה שהוא חול לא חרחיק החפיפה מן הטבילה כלל ואפי' היום כמו כן חול לא החוק אלא כלילה והא דלא אפשר כגון שליל טבילה י"ט או שצח או החוק ציוס שלפני הטבילה ור"ח פירש וחמה על עלמך זהו כפל מילה כלומר היאך חפה אומר דצרי שצח חופפות ציוס וטובלת כליל מולאי שצח והא צעינן סמוך לחפיפה טבילה וליכא והלכתא אשה חופפת ציוס וטובלת כלילה פירוש צערצ צצח וטובלת צמולאי שצח והילכתא אשה לא החוק אלא כלילה פירש

צמולאי שצח ולא חמה לחוק צערצ צצח הא דאפשר לחוק צמ"ל ל"ל שהוא חול לחוק צו ולא חמה לחוק צע"ס והא דלא דאפשר לחו' צמ"ל ל"ל טבילה כגון שהוא י"ט חופפת מע"ס אע"פ שטבילת' לח"ס חול ל"ל שני צצח וקס שני ימים טובים אחר השצח ולא איירר כלל חלמודא צאיסור חפיפה שחרית טבילת ערצית צלל הפסקת יוס וכן לא איירי כלל צאיסור חפיפת לילה והנהלכאור' נרח' שהדעת נוטה להחמיר כפי' רש"י שאסור לחוק כלילה ולכתחילה ומדפליגי אמוראי לעיל אי שרי לחוק ולטבול כלילה דמר וטרא אומר ורצ חנינא מסור' שרי ומאחר דמר וטרא אומר ח"כ למה לנו להחיר לכתחילה ואף דמייתי עובדא מהא דאצח ורי' ריש גלותא דאקוט אחתי' ואזל רצ נחמן חתניה לפייס' שהטבול כלילה וח"ל אטו דודי חסרת' בו' היינו צדיעצד שהרי היה לה קטע ציוס עכ צעלה ולא רלתה לטבול ומה שכתבו החוס' ו"ל ו"מ לפי' רש"י נראה דמותר לחוק כליל טבילה אלא שטוב לה יותר לחוק ציוס מפני שמהומה לבית' וכן משמע מדקאמר אשה חופפת ציוס ולא קאמר אשה לא החוק אלא ציוס כדקאמר צאינד הילכתא אשה לא החוק אלא כלילה וכן משמע לעיל צעוצדא דריס גלות' דמותר לחוק כליל טבילה ולא מסתברא לפלוגי משום דאיקוט דמייתי מהאי עובדא דנידה חופפ' כלילה משמע אף צלח אונס ע"כ אומר אני צודאי מתוך הלכה מוכח דשרי אף צלח אונס מ"מ לא מלינו דשרי אלא צדיעצד והיינו היכא שעצרה ולא חפפה דשרי כדי שלא תדחה הטבילה ולצטל העונה אצל לכתחילה מאן לימא לן דשרי ושמא אף ר' חנינא דשרי לא החיר אלא צדיעצד ועוד מאחר דצני ישיצה איצעי להוא חסר חולק לחוק כלילה וכו' משמע שספק היה להם אי שרי אפילו צדיעצד ואם כן לכתחילה צודאי אסור וכ"ס שדחו צוה דצרי השאלת ספיר' אפילו לכתחילה לא שרי לחוק ציוס אלא דווקא כלילה דהא לעיל צסוגיא משמע דאיכא עדיק וכן השיג עליהן הר"ה שוהר"ס ספק נמי צספרו כרש"י באשר כתב המרדכי ו' וזהו זכות למהר"ר החולק אכן כי דייק' ספיר ומעיני' צשמעת' נראים דצרי השאלות עיקר דצרי חמא הוא לפיר' רש"י שצחחילה אחר וחמה על עלמה בו' כלומר שצדוק גדול החירו להרחיק החפיפה בו' וצמסקנא יאמר שלכתחילה עדיק להרחיק החפיפה מן הטבילה ולחוק ציוס היכא דאפשר הפך הענין ע"כ נראה כפירושם שפירשו המסקנא כפי' החימא שאמר צחחילה שלא להרחיק החפיפה מן הטבילה כלל אס לא היכא דלא אפשר אצל היכא דאפשר טוב יותר לחוק כלילה ולא קשה מסוגי' דלעיל דמשמע דלכתחילה אסור וכן היה נוטה דעת צני הישיצה מזה לא קשה מידי דאפשר לא ידעו הא דשלח רצין משמיה דר' יוחנן בו' דלא עדיפי מרצח שטעה צוה ואמר הדצרים שאמרה לפניכם טעות הן צירי בו' אכן לפי' ר' חנני' שלא איירי כלל ציומי החול צאיסור חפיפת שחרית או איסור חפיפת לילה יש מקום לחלק ולומר שמשמע שאסור לכתחילה כדפי' אכן נראה צעיני שפי' ר"ח ספיר' דלא איירי כלל ציומי החול רחוק מאד דא"כ היה לו לומר וחמה על עלמך היאך חופפת צע"ס וטובלת צמ"ס מאחר דצחכי איירי הסוגיא ולא איירי מחול כלל וכ"ס דקשה מסתמא דחלמודא דקאמר והילכתא אשה חופפת ציוס וטובלת כלילה ה"ל למימר והילכתא אשה חופפת צערצ צצח וטובלת צמולאי שצח דהא שקילות' וטירות' דחלמודא דלעיל מיניה צהאי לישנא איירי ע"כ נראה דלא כפירוש וראייה לדצרי שהרי המרדכי הציה שני הפירושי' ופי' ר"ח לא זכיר וכן רצ' נוסים צפירושו לא הזכירו והנה חלמירו של ר' נמי לא הזכירו ומאחר דפירוש ר"ח ליחא ח"כ בצר הוכחתי דצטלו דצרי רש"י נגד דצרי השאלות ואף שהלמיד כמוני אינו ראוי להכרי' צין הקדמונים אכן מאחר שכתבו האחרונים צכמה מקומות שאין לסו' מדצרי השאלות שרצו דצריהם דצריק צלה גס כן אלא צעקיניהם ולא אצו מפירושם וצפרש מאחר שהרי"ף והרמב"ם חפסו מדצריהם וא"כ צעלה זכוחו של החולק אכן יש לו למלא זכות ממה שכתב הסמ"ג ולכל הפירושים נשים שלנו שחופפות ורוחלות צחמין עד הערב וטובלת כלילה שמהג כסר הוא ומדקאמר מנהג כסר הוא משמע שכתב נהגו וקצלו חומרת על עלמן וא"כ אין לסתור ממהג אפילו צדיעצד היכא שאפשר שהרי מלינו כמה חומרות שהחמירו צנות ישראל על עלמן כגון טיפת דס כחדל בו' וקרא צחלמוד חומרת דר' יורא משום שהוא פירסם החומרת שלהן וזו היא חומרת יתירה יותר ממה שהחמירו עליהם חכמי ישראל שצחחילה לא חיקנו להחמיר יותר ממה שחיקן רבי צפ' אחרון דנידה ראחה יוס אחד תצצשה וזהו שנים ששה והן שלם שצעה נקיים וכמעט שהספיק להם חקנה זו וחפ"ה חששו צנות ישראל והחמירו על עלמן לישצ שצעה נקיים אפי' על טיפת דס כחדל כמו שציאר המ"מ וכל חכמי הדור חפשו גזירותיו עד יוס הזה ולא מלינו מי שפסק ח"ו צוה ואין לומר מאחר שהנשים קצלו חרט' על מנהגם נמלא שיש עתה מנהג צטעות וצודאי אשה רשאי להחיר להם המנהג ע"י חרטה כמו שכתב להדיח האשר"י צפרק מקום שנהגו הא דאמרינן דצרים המותרים

לחומרה יתירה צלי הכרח אפי' הנראה דשפיר קעציר לבעל המנהג
אפי' מפני חשש קטנה לפי שאין שייך לומר חסור לסחור המנהג
אלא צמיתות דפסיקה צמה שנהגו איסור דצדד חזין לסחור
ולקצור הדבר אל הכא שאי אפשר לומר שחשבו איסור צמיתות
הלילה מחמת שמהומה לצית' ואי אפשר שיעשו החפירה כהוגן זה
אינו שהרי היבא דלא אפשר כגון מולאי שצח נהגו הנשים צעלמן
לעשות החפירה צלילה אלמא שלא החליטו הדבר לאיסור וא"כ
אפילו חומר שנהגו לחומרה דלומר שזהו עדיף טפי א"כ היבא
למציאות הללו עומד מפני חשש איסור שיכולין לסחור העניין
ולעשות כמו שאינו אפשר מאחר שאין איסור מצדד דצדד ואם כן
לפי האמת לא מהר"ר החולק על הגדולים נקי מכל זכותו עוד
צמית' לחפש לו קלח זכות על מה שאמר הצנים ממזרים צעלמן מה
שהחמיר ועשה אזהרה צנייה לצעלה יש ליטב קלח ולומר שדעתו
היה מאחר שנהגו הנשים חומרה זו הוה כאלו קבלו עליהם שלא
תחשבו החפירה צלילה וחפירה אפילו צדיעצד וא"כ הוה הצלילה
צלא חפירה והוה צנייה מדרבנן ואסור לצעלה כנייה דאורייתא
אל צמה שהחמיר צבעסו ואמר שהצנים ממזרים קשה צעני לומר
שצמית' ממנו שמתח' דציר צדעי דאמרי צפרק החולץ וצפרק
האומר הכל מודים צצא על הנייה שאין הולד ממזר דכתיב וזהו
נדה עליו שאפילו צצעה נידתה תהא צה הויה וכן הציאו כל
המחזירים אל צודאי דרך גומא קאמר ממזר ולאו דווקא קאמר
אלא כלומר פסול הוא והיינו פגום וכמו נכרי ועד הצא
על צת ישראל שאין הולד ממזר אללא פגום לדעת
מקלח המחזירים וכמו שכתב הר"ש ונאמר הכא נמי פגום
הוא שהרי צא וכן הנייה דרבנן וכאשר כתב הרמב"ם צפרקט"ו
דציא' חייהו ממזר כל הצא מן הערוה מן העריות חוץ מן הנייה
שהצן ממנה פגום ואינה ממזר וצוודאיוה הטעות להחכם ההוא
ואומר אני שאפי' לפימה שעלה על דעתו שהוא פגום צן הצא מן
הנייה היינו דאורייתא אל צנייה דרבנן כל היבא דלא אשכחו
דגורו להדיא לפסול הצן חין לנו להוסיף ולפסול זרע ישראל צכדי
אפילו עבר צאיסור דרבנן כמו שכתב הר"ש צ"צ"ש על דצדד הר"י
שכתב על קידושין קטנה איסור דרבנן והרמב"ן צא לחוק דצדד
חף היבא דלא שייך איסור כרת ולאו כמו צצאיסור דשייך צהוכרת
ולאו ולקנום זה כמו זה מהא דכל פסולי גיטין של דצריהם כגון כחצ
לשם מלכות שאינה הוגנת כו' או הוה צמזרחובת צמערצ וכן
כנסה צגטקרה צצכל חילוי צצין צצין איסור ערוה ולאו אללא פסול
תקנות של דצריהם משום שלום מלכות ומשום דמחוי צשיקרא
ואעפ"כ תלח מזה ומה כו' וכל י"ג דרכים צה"כ צצקדושין דרבנן
והשיב הר"ש דאין עניין זה לכאן כלום והחס טבעו חכמים מטבע
צגיטין וקנסו כל המשה ממטבע שלהם אל צצדן זה שאין תקנה
לחכמים צצד זה אללא לפי שצא עליה צאיסור דרבנן יש לקנסו חין
לחדש קנס זה מדעתו ח"ל שנמלא להדיא תקנסו כיולא צזה עכ"ל
כ"ש צצדן מנהג שאפי' מדרבנן חין צו איסור אללא מה שנהגו על
עלמם שאין לנו לקנום ולעשות הולד פגום וכ"ע מודים צזה ועוד
נראה צעני שאפי' צנייה ממש לא עלה על דעת הרמב"ם לעשות
ולד פגום לכהונה והנה אעתיק מעשה צצא לירי שחכם אחד רלה
לפסוק שהולד פגום מן הנייה לדעת הרמב"ם והשצח לו על ככה
ו"ל החכם מאחר שכתב הרמב"ם צ"צ"ט"ו דציאה חייהו ממזר הצא
מן הערוה חוץ מן הנייה שהצן ממנה פגום ואינה ממזר כו' משמע
שפגום הוא לכהונה מרבנן אינו ממזר כלומר אינו ממזר להיות
פסול לצא צקהל אלא פסול לכהונה ומה שכתב הרמב"ם גופא צפרק
י"ט חין הולד חלל מני' היינו שאין עליו איסור חללות כגון שהיא
איסורו איסור עולם או שיה' חלל ממש אפי' הוא זכר דהא אפי' כהן
הצא על אשחונייה אינו עושה חלל לפי שאין חלל אללא מאיסורי
כהונה כדאיחא צפרק עשרה יוחסין אל צפגום הוה כגון שאם היה
צח פסול לכהונה דומיא דהא מסקינן לקמן צפ' החולץ הכל מודים
צצא על חייבי כריתות שהולד פגום ומפ' דהכל מודים דקאמר ה"ק
אפי' ר' יהושע דאמר חין ממזר מחייבי כריתות פגום מיהא הוי קל
וחומר מאלמנה לכ"ג ופי' רש"י פגום כגון אם היא צח פסול
לכהונה כמו חללה ואף דצבי נידה איבא למיפרך מה לצבי חלמנה
שהיא עלמה מתחללת מה שאין צנייה וכדאיחא חסם צסוגיא כל
היבא שהיא אינה מתחללת צציה ליבא למילך מאלמנה לכ"ג מ"ע
מאחר דק"ל יש ממזר מחייבי כריתות אללא שמגור' הכחוצ חימעט
צנייה שהיא קדושין חופסין צה ואין הולד ממזר איבא למימר דלא
חימעט אללא ממה שאין קידושין חופסין צה ולעניין ממזר אללא
לעולם לא גרע מאלמנה לכ"ג והולד פגום ע"כ והשצח לו דע"כ לא
עלחה על דעת הרמב"ם להיות הולד פגום לכהונה דא"כ למה ליה
למכחצ צצדי דין ממזר הולד פגום וגצדי דין חללים כחצ הולד כשר
ואינו חלל דצרה לשם הוה לי' למכחצ הולד פגום ואינו חלל מאח'
דקאי צאיסורי כהונה ואין שייך צדן ממזר כלל ועוד חדע' הולד

לחומרים ואחרים נהגו צו איסור שאי אהר רשאי להחיר צפניהם
היינו צלא חרטה משו' לחי' וכל דצרו צצל החכם יכול להחיר צחרטה
ופהא ור"כ חין לך פתח גדול מזה משום חשש הרגש טצילה כו' זה
אינו חדא דאין שייך לומר להחיר צחרטה אלא מה שנהגו מקלח ההמון
ולא כולו כדמשמע הלשון ואחרים נהגו צו איסור חלל מה שנהגו
צו כל ישראל וקצלו עליהם אי אפשר להחיר כמו שאי אפשר להחיר
חומרה דר' זירא משום דהוי דצד שחש צמניין שלריך מניין אחר
להחירו ואי אפשר לפתקצן כל הגולה כאחש להחיר הדבר ואסכן
איך יצא מקלח העם להחיר האיסור ע"י סיבה וחרטה שפגע צפן
מה שנחפסע ונאסר לכל ישראל אכן אי דייקת שפיר תמלא להדיא
שלא כיון הסמ"ג צמה שכתב מנהג כשר הוא להיות המנהג כשר
וחזק לילך ציוס למרחץ ולחוף ולא להמתין עד הלילה אללא כלומר
מנהג כשר הוא שרוחלות עד הלילה ואינה הולכת מן המרחץ קודם
הלילה שזהו חסור לזון ממנהג אללא היבא דלא אפשר כגון צע' ש
חדע שכן הוא ואעתיק לשון הסמ"ג אחר שהציא פיר' והשאלחות
כחצו"ל ולפי זה הפי' נשים שלנו שחופפות חמור ציוס הויל
ונכנס שם צחמין צעוד היום גדול ושהחשש עד הערב וחשובה
חפירה זו כאילו היא צלילה לר"ה ור"ת עפרש שאין מדבר כלל צימי
החול אללא כך הוא אחר צמקום שאפשר לחוף צמ"ש לחוף צלילה
ולא צרחק לחוף מע"ש אללא צמקום שאי אפשר לחוף צמולאי שצח
כגון שאירע ציוס טוב או חופפת צערצ צצח אע"פ שצצילח' צליל
מולאי שצח או צליל שני צצצה שהוא יום עוצ וכל הפירושים נשים
שלו שחופפת ורוחלות צחמין עד הערב וטובלת צלילה מנהג כשר
הוא עכ"ל ועתה פקח עיניך וראה שצחחילה לא כחצ אללא שמהג
של הנשים שלנו מספיק חף לפי השאלחות וצא להשמיע שאף
השאלחות מודים לזה וצלשון זה כחצ הס"ח"ל ואף רצ אחאי צעל
השאלחות דאוסר לחוף ציוס כיולא צעוד היום גדול אללא חס
היא שזהה שם עד הערב מודה דשריע' כ' אלמא דלא עדיף מה'
דחופפות צליל סמוך לטצילה ממש והיינו עעמא משום דאיבא
למיחוש שחא לא תהא רוחלות וחופפת עד סמוך לטצילה אללא חש
צצטלה וחספר עם צצירקה וא"כ איך יכתו' צסוף שלכל הפירושים
מנהג כשר הוא ויהי' הכרח לעשו' כן ועוד למה לא כחצ לעיל שמהג
כשר הוא מיד אחר פי' השאלחות אללא צודאי צחחילה כחצ דאף
השאלחות מודים צזה ומה שכתב צחחילה ולפי זה הפי' כו' ה"ק
אפי' לפי זה הפירוש של השאלחות נשים שלנו כו' וצסוף כחצ שלכל
הפירושים כלומר אפילו לפי ר"ת דלא חיידי חלמודא כלל צדינים
חפירה צחול מ"מ מודה שמהג כשר הוא שרוחלות עד הלילה ואינה
הולכת מן המרחץ כי היבא דאפשר וזהו מנהג כשר הוא ואין לסור
ממה וגם שחא עוסק' צחפירה עד עת הטצילה צלא צטלה ועל
זה כחצו נמי החופפות לעיל וחצא עליה צרכה אללא צלעשות
החפירות דווקא ציוס על זה לא כחצ מידו וטוב לעשות צלילה כמו
ציוס אפי' כפי מנהג שלהם לפי דצדי ומה שנהגות הנשים ליכנס
צמרחץ צעוד היום גדול זה אינו משום חומרה דרש' אללא עלה טובה
להם שלא יפיו מהומ' לצית' וגם לא ילערכו לשהות צלילה ואם כן
צטלה כל זכותו של מהר"ר החולק לפי הראיות שהצאתי עד הנה
כצחחיל לפי שורת הדין ופסק הלכה אשר נראה צעני ועתה חכום
לפנים משורת ההלכה כרי' שלא יצא צעל דין לחלוק ואומר שאף אם
יצא מהר"ר החולק לסחור צדעתו כל מה שפניתי ויאמר דהלכה
כרש"י וא"כ איסור לכחחילה לחו' צלילה מ"מ חין לזכותו וטענה
לחלוק על הגדולים מאחר דצדעצד שרי אפי' צלא חונם כאשר כחצו
החופפת חלמא דאין איסור צדד אללא שטוב יותר לכחחילה חס כן
פשיטא דהיבא דאיבא חשש איסור שלא ירגישו צעצילה הן שזהו
איסור מצדד כאשר כחצו גם לפעמים הלועים וצאין לירי ציטול
טצילה צומנה ועונתה מלוה פשיטא דיש להן לעשות חפירה צלילה
ואף אם יאמר מהר"ר שמהג שנהגו הנשים לחומרה היינו להכנס
מצעוד יום ומשום חשש דרש"י דשמא לא יעשו חפירה כראוי חנצ
דמהומות לציתה ונאמר מאחר שקצלו הנשים עליהם חומרה זו
משום חשש דחפירה שחא מחוקנה צכל הלוד וחססו איסור' להכניס
למרחץ צלילה ולעשות חפירה צלילה כ"א מצעוד יום וא"כ נאמר
שאסור לסחור מנהגם ועל זה הקפיד מהר"ר ח"אפי' הכי נראה פשוט
מאחר דחקנה קלקלחן שיצאו לירי איסור המצור צחלמוד שקרא
על צנחתיים חרור שוכצ עם צמה פשיטא ופשיטא דיש לדחות
מנהג איסור קלילה מפני האיסור חמור ואין זה קרוי ציטול מנהג
והיחיר האיסור אללא דצדד חיקן וגדר הוא לחקן שלא יטבלו צענין
שירגישו האנשים צעצילה כ"ש שזה החכם חיקן ג"כ חששה של רש"י
שחעמוד צמרחץ פצין ענה ופחמיר יוחר ממה שהחמירו הראשונים
ועוד חיי חומר דאפילו לצצקיה ליה למחר"ר כל טעותיו ויאמר
שמהג חזק הוא ואסור לצטלו ומקפיד צחשש הרגש טצילחן ויאמר
שאין צו פטולח חון וגם כל העדה כולם קדושים וחלילה שיצטו
צהן ואדרבה יסתירו עיניהם מלרמות ופגשים המצניעות חוששי'

אינו פגום דהא היא עלמה שעשה עזירה אחת מחייבי כריתות ומלינו שכל חייבי כריתות נחללה צניחה להעשות זונה ופסולה לכהונה והוא לן למימר נהי דמיעוט קרא צניחה דחפסי זה קידושין ולא נעשית זונה מתא שיהיו צניס הצאי מן הכהן חללים מ"מ פגומה היא לכהונה חפ"ה אמרין מאחר דמיעט קרא נידה משאר חייבי כריתות שהרי חפסי זה קידושין ח"כ לא נפגמה כלל ולא פסלה כאשר כתב הרשב"א בתשובה כ"ש הולך שאינו נפגם ואדרבה מלינו צני נכרי ועד הכא על צח ישראל שהיה נפגמה לכ"ע והולך אינו פגום למקלח האמוראי כ"ש היכ' שהיה לא נפגמה שהולך אינו פגום ועוד מדכתב הרמב"ם הולך כשר ואינו חלל ולא די לו כמה שכתב אינו חלל משמע דכשר ממש אפילו לכהונה חלל צודאי הולך פגום ומקולקל קאמר והוא מעוי פגום דהיינו המורדים ופושעים כדאיתא צנדיים וכדמוכח מההיא עובדא דרבי עקיבא צמסכת כלה וכמו שכתב העור בני נידוי פי' בני נידה חע"פ שאינו ממור מ' החורה כו' ח"ה צני נידוי ממש כו' וצנסוק ככתב כל אילו פגום הולך ונקרא פושע ואף שהרמב"ם צפרק כ"א מאיסורי צניחה לא קחשיב אלא צני נידוי ממש חפסר דם"ל דכ"ש הוא ולא קאחשיב צכלל בני חשע שהרי הוא צח מאיסורי כרת ואינו דומה לכל אינך שאין צהן איסור ממש אלא שפוגמין הולד ע"כ והודה החכם לדברי ויחר חכמי הסכימו עמדי ע"כ וצודאי זה החכ' מהר"ז מכלל כע' צח לכלל טעות שלא ירד לעומקו של הלכה ומה אחר תמה אני על החכ' מהר"ז אשר שמעתי עליו שהוא חיש ירא חלקים וחסידי ולא ירא לשלוח יד צמסית' ולא חש לכבוד הוקן וצנו אשר הגדולי הארץ צחכמה וצמניין וכל בני המדינה סרים למשמעת סודר' שלא צפניהם להרוס חקנתם ודוצר עליהם סרה ואם אורייתא דהוה רחמא ציה היה לו לקנאות סופרים ולהתנוכה עמה צהלכה על מה עשו ככה ומחוק כך היה מחירוה' שמעתי ועשייתו שלא צפניו הוא כמוצא לשון הרע כי אינו רחוק ממה שכתב הג"ה מיימוני מי שאומר לחצירו שהדין עשה לך שלא כהוגן כו' גס לא חש לעונ' דההוא חלמודא שצח לקפת הוקן ר' ערפון צמסכ' מנחות כו' רחמנא ליללי ליה מההוא עונשא כי גצרא רצח הוא גס מה שהחזיר הנשים אחר צרכו וציעל עונת' עזירה גדולה הוא צידו ולריך כפרה ויהושע ע"ה נענש על זה שציעל ישראל לילה אחת מפריה ורציה וחכמינו הקילו צעניין החפסי' היאך דלא חפסר לכל הפירושים ולא דחו השבילה עד למחרתו וחלילה לומר שהשחצ' צנה שסצר מאחר שאמרו הקהל צרכו שהא לילה אף לעניין חפיפה שהרי מהג' לא חלו צקרייתא יוס' או לילה או שיד ליום שלפניו או לאחריו אלא כדי שיהיה קודם לילה כדי שלא תהא מהומה לצית' אלא צודאי שחש החכם להחמיר וצח לעשות משמרה לדצרי וצור אחר צרכו אטו לילה חכן יש לתמוה כי מי הוא זה ואיזה שיכול לחקן חקנות מעלמו צלי קצית חכמים ולומר שאם לא חכנ' לצית המרחץ קודם צרכו שצוצ לא חפנס והנשים לא נהגו אלא להכנס למרחץ צעוד הוא יוס' ולא הקפידו על חפילת הקהל ואי לדידי לית ההוא החכם יחזור מדרשנו ויאמר צמקוס שדרש צרם הדצרים שאמרת לפניכם עשות הן צירי דלא עדיף מרצח ע"ה ויאמר צרבי' שדוצר סרה על הגדולים דהיינו ה"ה מהר"ר מאיר וצנו אשר קס החציו ה"ה מהר"ר יהודה ועיניו לא ראו מה שראו עיניה' ולא ידעו שהיית' חקנת מימות הזקנים אשר צארץ מ' כ' דהיינו הגאון מהר"ר יודא וצנו הגאון מהר"ר אצרהם מין ז"ל ומתחרע על מעשיו ומודה ולא צושע"כ ואח"כ ילך לצית הוקן ויפייסנו כראוי שלא יכוע צנחלתן וצנה יתהלל לעיני כל ויראו ענותנותו וישמחו ויאמרו אשרי הדור שהקטנים נשמעים אל הגדולים וחשצ ורפא לו.

שאלה

חינוק שנפדה צישוצ אחר ד' צצועות יוס' אחר לידתו וסצרו שהוא היום הראוי לפדותו ואינו אלא ל' יוס' אס לריך לחזור ולפדותו אחר יוס' ל"א ולא נחו' שיהיה צרכות לצעלה.

תשובה

לריכין אנו לדקדק היטב צגירסא דפרק יס צבור כי יס גירסות מוחלפות צין הספרים גרסינן צפרק יס צבור איתמר הפודה אח צנו צחוקל' יוס' רצ אחר צנו פדוי ושמוא אחר איהן צנו פדוי אחר רצח דכ"ע מעכשיו איהן צנו פדוי לאחר ל' יוס' ואחנהו למעו' ודאי צנו פדוי כי פליגי לאחר ל' יוס' ונתעכלו המעו' דרצ אחר צנו פדוי מידי דהוה אקידושא אשה דהתס לאו אף על גב דנתעכלו המעוה הו' קדושה"ל לא שגא ושמואל אמר התס צידו לקדשה מעכשיו הכא איהן צידו לפדותו מעכשיו ואע"ג דק"ל כל היכא דפליגי רצ ושמואל הלכה כרצ צאיסורי הכא הלכתא כוותיה דשמואל חקן מח צחוק ל' יוס' חע"פ שנתן לכהן יחזיר לו ה' סלעים טעמא דמח הא לא מח צנו פדוי הכא צמ"ע דאיתניהו למעוה כו' ונהי' הרב"ש פסק להדיא דהלכתא כרצ צאיסורי ולא צמ"ע הא דגרסינן ואע"ג דק"ל כל היכא דפליגי רצ ושמואל כו' משמע להדיא

מדצרינו שלא היה כתוב צמפרינו ומ"ה פסק דצני לאחר פדוי אפילו נתעכלו המעוה וקלח משמע דאפילו צמסס הוא פדוי דהא מחניתי ע"כ צמסס איירי וסחס אדס פודה צמסס דוחק לומר דאיירי להדיא צמפרש לאחר שלשים דא"כ מאי פריך חלמודא ממחניתינן אשמואל משום דהוה ס"ל דסחמא דמחני' איירי צכל ענין אפילו ליחניהו למעוה והשחא אי איירי סחמ' דמחניתינן צמפרש אף דה"ל למחני ק"ו צנו של ק"ו שנוכל לומר דאיירי צאיתניהו ו"כ מאחר דמחניתינן איירי אפילו צמסס חלל דמוקי צאיתניהו אצל רצ מפרש אף צליחניהו והא דלא קאמר רצ צאי' צמסס איהן הכי נמי דמיירי אפילו צמסס חלל רצח הוא דמפרש פלוגתייהו אפילו צמפרש לאחר ל' יוס' וצליחניהו ולהודיע כחו דשמואל ועוד מלאתי דצרי החכם מהרר' י' קולון שהוכיח דמחניתינן איירי צמחמא דאי איירי צפירש ח"כ פשיטא היכא דמח צחוק ל' יוס' דיתחזיר הכהן דהרי איהן כאן שוס פדיון שהרי התנה שלא יהול הפדיון עד אחר ל' יוס' והרי מת קודם שיהול אלא צע"כ צמסס איירי ועוד כתב הרב"ש ומה שכתב צה"ג צמסס היכא שפרה אח צנו צחוק ל' יוס' אינו פדוי לריך להעמיד דצרי דאמר ליה מעכשיו ע"כ מדמוקי ה"ג צאמר מעכשיו ולא ניהא ליה לאוקומי צמסס שלא אחר מידי לא מעכשיו ולא לאחר ל' יוס' צפרט מאח' שכתוב לשם צמס' אמה חס"ל להרא"ש דאין חילוק צין סחס לפירו' דודאי אמדי' דעתי' שלא היה אלא שיהא פדוי אחר יוס' שלשים אף דלא כ"ע דיני גמירי מ"ע דעתו היה שיהא פדוי כראוי צאיוה יוס' שראוי לפדות חכן צעור י' דלא כתב חלל כשאומר לאחר ל' יוס' שאז הוא פדוי אפי' צנתעכל המעוה דמשמע אצל לא צמסס וכן צכמ"ג וסמ"ק והרמב"ם צ' כולם לא הזכירו דמהני אפילו צנתעכל אלא צאחר ל' יוס' ול"ל דאף דעת הרב"ש הכי ו"כ צמסס לא מהני אלא צלא נתעכלו וניהו סהמקסן דפריך הוה סצר דסחס מהני צכל עניין אפילו צנתעכלו מ"מ מאחר דמשיני דאיירי צאיתניהו אף רצ מודה ליה דלא פליג רצ ושמואל אלא צמפרש אצל צמסס כי הדדי סצרי והא דלא מוקי ה"ג צמסס משום דאז הוה פדוי צאיתניהו ע"כ מוקי צכה"ג דאמר מעכשיו דצכה"ג אינו פדוי כלל אצל איהן ס"ל דסחס לא מהני אפי' צלא נתעכלו דא"כ קשה מחניתינן שהובחנו דאיירי צמסס ועוד היה מוקי ליה הרב"ש דצרי ה"ג דאין צנו פדוי צמסס כך נ"ל הצלעה וצפרט לשיטת הרב"ש דלא גרים ליה הא דלעיל ואף על גב דק"ל כו' אצל מהר"ש צח"ה פסק דק"ל כשמואל וחפס גרסא זו עיקרו"ל אכן התוספות צפרק מרובה צשמעתא דהרשאה פסקו צפשיעות כשמואל דאס יתעכלו המעוה דאינו פדוי וכן פסק צא"ו וצרוצ ספרים ח' גרסינן ואע"ג דק"ל כו' הכא הלכתא כשמואל ונראה דהתוספות אית להו גירסא זאת והאש"ר יע"כ לא גרים לה ול"ע דגרים מסכ' ניציה צבי וסחוק דאורייתא או דרצנן כתב הרב"ש גופא דק"ל הילכתא כרצ צאיסורי כדאיתא פרק יס צבור והתוספות צמסכת נידה נמי מיייתי מפרק יס צבור דק"ל הלכתא כרצ צאיסורי ולא אשכחן צפרק יס צבור דפליגי רצ ושמואל אלא צהא אלא דגרסי' ליה והלכה כשמואל דאינו פדוי כשינתעכלו כו' ע"כ והנה מה שחמה מההרא"ש שלא חמלא צכל הפרק פלוגתייהו כו' מה צכך שחא היה כתוב צגירסות צהאי פרקא וק"ל הלכתא כרצ צאיסורי כו' דרך כללי עס שאר כללי דינין או אגב שיטת' ע"י חד אמורא צפרט מאחר שראינו גירסות חלוקות וכדי דלא לשום להרא"ש טועה ועוד אומר אני אפילו גרסינן הכי מ"מ דינא הכי דצנו פדוי אפילו צנתעכלו איכא דאמר אחר שלשים יוס' וצמסס פדוי צאיתניהו דהא קשה לן דצרי הסמ"ג צמלות עשה סימן קמ"ד שכתב הפודה אח צנו צחוק שלשים דפליגי רצ ושמואל כו' ואף על גב דק"ל הלכתא כרצ צאיסורי כו' הכא הלכתא כשמואל והיינו כגירסות הספרים ואמר כך כתב האומר מעכשיו אינו צנו פדוי לאחר ל' יוס' צנו פדוי אפי' נתעכלו המעוה והרי גמלא דצרי סותרים זה אח זה דמאחר דק"ל הלכתא כשמואל אס כן אפי' צלאח' שלשים יוס' אינו פדוי צנתעכלו ונשאל הגדול הנ' למהרר' ק"ל על זה והשיב דהספר סצר מה שנאמר בחלמוד מעכשיו או צלאחר שלשים יוס' לאו שאומר מעכשיו או שאמר לאחר שלשים יוס' אלא הכי פירוש מעכשיו כ"ע לא פליגי דאין צנו פדוי כלומר שיחול הפדיון מעכשיו ונ"ל לענין טריפות צ"ח או היכא דהדר ציה האצ ורולה להוליא מידי ולהוליאן או לתח לכהן אחר אחר ל' יוס' ואיתניהו כו' פירש מאחר שצחוק שלשים יוס' סחס נתן המעוה לכהן ועדיין הן צעין דפדוי לאחר שלשים יוס' כי פליגי צאחר שלשים יוס' ונתעכלו המעוה והכל צמסס דרצ אחר פדוי ושמואל אחר אינו פדוי כו' והכא מדמה פלוגתייהו לקידושין כי היכא דצקידושין המקדש לאחר שלשי' יוס' חיילו הקידושין ואע"ג דצחוק שלשים יוס' לא מלי חיילי שהרי סתנה כך הכא נמי לא שגא ולא חילקן מה שצנאן גזירת הכחוב שלא יכול לחול צחוק שלשים להחם גצי קידושין דחלו צדעתו וצנחאותיו ושמואל אמר דלא דמי ומחלק צינייהו דפרישי' ומאחר דפלוגתייהו צמסס אס כן שפיר פריך ממחניתינן דאיירי נמי צמסס וכדפרישוח

וכדפרישית חזל היבא דמתנה ואומר לאחר שלשים יום אף שמואל מודה דמהני ואין להקשות מי דחקו לזה להוליא ההלכה מפשט דר"ל דפוגי' דסוף פרק השואל בכריחו לזה דגרסינן שם צעו מיניה מר' ינאי שוכר אומר נחתי ומשכיר אומר לא קצבתי על עי להציא ראיה ופריך עלה אימת חי צחוק ומנו חניינא מת האב צחוק שלשי' יום צחוקה שלא נפדה עד שהציא ראיה שנפדה וכו' וחי אשרת צלמא דפי פריך ליה צחוק שלשים יום ואמר ליה צהדיא שיחול הפדיון לאחר שלשים יום דצנו פדוי היינו דמדמה שפירות צחוק ומנו להך פדיון צבור כו' אללא חי אמת שאין כח לפדיון צחוק שלשים יום אפילו לענין שיכול לאחר שלשים יום חי לא חייתנהו וזוי צעיניהו לאחר ל' יום א"כ היבא מדמה להו תלמודא אהדי לעולם אימא לך דאפי' לחוד ומנו לגבי שכירות על המשכיר להציא ראיה ושאי גבי פדיון דלא עביד איניש דפרי' צנו ומנו כן יתעכל המעוה או יאכל אוחס הכהן וחדיו ומלא שהוליא האב מעותיו ואין צנו פדוי ומשום כך אומר שהוא צחוקה שלא נפדה דלא עבי איניש מצי צכדי חזל גבי שכירות פשיטא שלא יוכל לצא לשוכר שום הפסד צהקדמת הפירעון אללא ודאי דגם גבי פדיון לא יוכל לצא לידו הפסד היכ' שפירש האב צהדיא דמי הפדיון כדי שיחול אחר ל' יום כו' כך הוא חוכן דצרי ולא יכולתי לשמור על דעמו כלל דאי הוה פליגי צכה ג"ל הוה ליה למימר לחלמודא צמעכשיו כ"ע אינו פדוי אללא הכי ה"ל למימר צחוק ל' יום כ"ע לא פליגי דלא הוי פדוי לאחר ל' יום כ"ע לא פליגי דהוי פדוי דהוה משמע דצרי ומדאמר תלמודא מעכשיו ש"מ דצדאמר מעכשיו קאמר ועוד דצרי לא ה"ל לצנו אינו פדוי מאחר שאינו קאי על פדיון צנו ואם יהא פדוי אף על אחריו הוה חזק יחול צו הפדיון א"כ ה"ל דכ"ע מעכשיו אינו פדוי ולאחר ל' יום דפדוי ועוד לפי פירושו דשמואל מודה צאמר לאחר שלשים יום דפדוי אפילו כשיעכלו ומיבא תיתי ליה דאדרבא משמ' מחלמודא דהא בשאמר לאחר שלשים יום כו' הוי כמו מקדש לאחר ל' יום ומאחר דשמואל דמחלק ציניהם דהסם יש צידו כו' אס כן הכא דאין צידו דומיא דקידושין לא מהני צמעככל המעוה ועוד עיקר ראיתו מפרק השואל ליתא כל עיקר דאדרבא פירשו החו' לשם דמאחר דמדמה הסם שכירות לפדיון דצכה ג"מ מדמי להדי' כי היכי דהסם גבי פדיון הוה צחוקה שלא נפדה לפי שיראה שימות הצן או יתעכלו המעוה חוד' ל' ואין צנו פדוי דאמר רבא צפרק יש צבור ושוכר נמי ירא להקדים השכר פן יפול הצית או יפול ציתו של משכיר עלמו ויוליאו דא"ל לא עדיפת מינאי כו' ע"כ נראה לפ' דהסם ג"מ סבר דצתרי פליגי צין צסחם צין צאמר לאחר שלשים יום וליחינהו חזל צסחם ואחינהו לכ"ע פדוי דאל"כ למה אער צמעכשיו כ"ע לא פליגי כו' ה"ל צסחם כ"ע לא פליגי דאינו פדוי ועוד אפשר דצגירסו הוה כחיצ להדיא כי פליגי צסחם או צאמר לאחר ל' יום וליחינהו למעוה כו' ואף דרצ ושמואל פליגי צין צסחם צין צפירש כו' מ"מ תלמודא דפסיק הלכתא כשמואל ולא כרצ היינו צסחם כגוף החיתמר דפליגי רצ ושמואל הפודה אח צנו צחוק ל' כו' שלא התנה שום דבר חזל היבא שהתנה לאחר שלשים יום מדמינן שפיר לקידושין כמו מקדשי לאחר ל' יום ולא מחלקין צין היבא דאיכ' צידו לליכא צידו ולא כשמואל דמחלק ציניהו ודוק' צסחם ס"ל לחלמודא דהלכתא כשמואל דלא דמי כלל לקידושין שהתנ' לאחר ל' יום חזל הכא דלא התנה ועכשיו אין צידו לא מהני הפדיון היבא דנחעכלו ועוד אומר אני טעם יפה צראיה צרורה דלא פסק תלמודא כותיה דשמואל אללא לעניין סחם דהיבא אמר תלמודא אף על גב דהלכתא כוותיה דרצ צאיכורי כו' הכא הלכתא כשמואל ולא אמר מאיזה טעם ואדרבה דרך תלמודא שלא לסתור שום כלל צלא ראיה א"ל שיאמר משום דמתנית' וצרייתא מסייע ליה או משום דמסתברא טעמיה ואדרבה ה"מ מסייע צריית' כוותיה דרצ כדאיחא ההס דתני הנה קמיה דרצ יודא דצנו פדוי כו' ועוד למאי לריך להזכיר האי כלל דהלכתא כשמואל צדינים ע"כ נראה דה"ק אע"ג דק"ל דהלכתא כרצ צאיכורי וכשמואל צדיני א"כ נימא דהכא הלכתא כרצ מ"מ הכא הלכתא כשמואל צדיני וס"ל לרצא או תלמודא דעיקר פלוגתייהו לענין דיני חי פדיו חוד' ל' יום ואחא צ"ח לערוך לרצ דאמר פדוי אינו גובה לשמואל גובה שהרי אינו פדוי ואפשר דשמיע ליה דעיקר פלוגתייהו צדיני ממנוח ואף דפליגי נמי צאיכורי לענין פדיון פס לריך לחזור ולפדו' מ"מ חולין צת' עיקר פלוגתייהו וכפ"ג כחצ הרא"ש צפרק שור שנגח ד' וה' גבי פלוגתא דרצ ושמואל אינגח לסירוגין דפליגי נמי גבי נידה לענין וסתות דאמרינן מאחר דעיקר פלוגתייהו לענין וסת דהוי איסורא והלכתא כרצ א"כ אף הכא לענין נגיחה דהו' דיני ממנוח הלכתא הכי וא"כ כה"ג צידו זה אמרינן איכא כדפרישית וע"כ לא פליגי צדיני ממנוח סלא צסחם דאי הוה מפרש לאחר שלשים פשיטא שזכה צמה שצידו שהרי על חנאי נחנה לו נהי שריך לחזור ולפדו' מ"מ אין מוליחין מידו דהא מעט פיעצגדה והוה מוחק צמה שצידו צשלמא גבי סחם שצטל

ח בשנת חמשה אפים ושלש מאות וארבע עשרה לצריאת עולם מנין שאנו מניין כאן ארבעה מאות דיהבא על נהר ויליין ועל נהר הורג' אשר ממנה חלא חורה לרבים ולא מלד עלמה אשר צעו"ה אין לה קלין ומורה כ"א מלד חצרים המקשיצים לחורת ה' פה ערצחג הסוכות איתרע מילתא מקרה זר ע"ד עצירה גוררת עצירה יען התרשלו הקהל צמלות אחרוג ולולב עד שהוכרחו לשלוח למקום אחר וצא צערצ החג צ' שעות קודם הלילה והאחרוג צידו צלא הדם וכמנו המלחים שאי אפשר שלא יהיה לקהל הדם מאשחקד כאשר המלחים גס כן לא היה להם הדם חי כי צסגנה קרצ למוד שכחו מליקה ההדסים עם האחרונים מאת המוכרים וכראותי המכסלה הוצח החת ידינו נצלהתי ואמרתיו אוי וסוי שער גדולה להיות אס צישראל וממנה חלא הוראה לא יצרכו ציוס טוב על האחרוג וכדי ציון וקלף והיה התימא ממקלח עמינו ואמר לשלוח נכרי אחד רכצ מהיר לסציבות השייכים לקהילות קרצ לה' כרסאות חולייס להס של אשחקד ואף שהוויצ'ס ס"ס רצב הגאונים הכשירוהם יצ'ס לצ"ה צשעת הדחק ואמרתיו שלא לשלוח כלל כי יום הראשון של סוכות היה צצצת וא"כ אפילו לדעת ר' יונה סכתצ מאחר דאמירה לגבי סצות אס כן מותר לומר לגבי צעצור שופר שגפ' עליו גל שיעלנו או שירכצ על הצהמה צצצלו להציאו ולא כדעת התוספות שאסרו ומילתא ה"ה גבי אחרוג ולולב דדין אחד להס צהאי מדון מ"מ נראה דאף ר' יונה כה"ג שחל יום הראשון צצצת ונדחה הלולב צצצוליס ואין צו חיוצא אף מדרצנן מאי חות לדחוי האי דרצנן מקמי האי דרצנן הס אמרו ליעול והס אמרו אמירה לגבי סצות ואף דאמיר' לגבי סצות לא מלאנו להדיא מצור צתלמוד אללא צי' טעמנו חזל לא מקמי זמן איסורו

הפדיון מעיקרו שהוא לא יביצ ליה צהדיא שיחול לאחר ל' יום וא"כ צ"ח שפיר מוליא וחולי אף הוא יכול לחזור שהרי הפדיון צטעות מה שאין כן צמפרש ומ"ה מאחר דצמפרש לא פליגי חלא לאיסורא הלכתא כרצ צאיכורי והשחא עליו דצרי הסם ג"מ יפה וא"כ מה ראיה יש למפרש ימהאי גירסא דלא ק"ל חלא כשמואל הא הסם ג"מ גרים נמי הכי ואפ"ה פסק שפיר כרצ ועוד אומר אני דכל מה שכתבו דק"ל כשמואל אינו חלא צסחם צפרק מרובה פסקי התוספות צמסנה דפרק יש צבור צמח חוד' ל' כו' וצבר כחצתי דאוחן המסניות מדצרים צסחם פדיון שפודין צלתי שום חנאי וצנו הילכת' כשמואל דצעי' שלא יתעכלו המעוה וכן המסנה דאיתתי צפרק שואל לעיל איירי נמי צכה ג"מ צפדיון סחם דסתמא דמילתא הפודה אח צנו צחוק ל' הוא פודה סחם דלא כ"ע דיני גמירי ומ"ה כחצו נמי החו' היבא דנחעכל המעוה דלא הוי פדוי א"כ נמלא דהחו' לא סתרו פסקי הגאונים כלל כגון הרמב"ן וסמ"ק וחש"ר' היכי דאמר לאחר ל' יום דהוי פדוי אפילו צנחעכלו ואף אס ח"ל החו' לא ס"ל כלל הפלפול זה ראיות שהצאתי מ"מ פשוט דהמסניות איירי צכדיון סחם א"כ אין ראיה מדצרי החס' והשחא וכתתי צדין ואומר אס יצא פדיון הצנ לדי שחל יום לא צצצת אפדנו ציוס' דהיינו ציוס כ"ט ויתנ' שיחול הפדיון אחר ל' דאז ליכא למיחש מידי דאפילו יתעכלו המעוה הוי פדוי ואין זה מלוה שלא צומנה דעדיפי' להקדי' מלאחר וצפרק צצמיהס היו רגילים לפדו' חו' צחוק ל' כדמוכח מחוק המסניות דפרק יש צבור ומשמע שהיו מקדימין למלוה ואין זה צרכה לצטלה צשמ' ימות דאיתיה לא חיישינן והרי עתה לפנינו צחוק' חי וליחצ' ריעות' וחולי' משום ניחוש היו מקדימין כדי שיחיה וילא מכלל נפל וצפרק וסחילות שאמרו עליו לא יחצירו ריקס מלפניו ולא יהיו לצטלה וכ"ס היבא דלא אפשר כגון שחל ל' אצצצת שהרי מצרכין צנר חמוכה צע"ס קודם צמנה אף דאיכא למיחש שמה יכצה כמו שכתב הוא גופיה ומכ"ס דהסעודה ראויה לעשות' ציוס' שהיא צאה לפרוס המלוה ומה סכתצ צמהרי' ל' החדש צהג"ה שנמלא צמרדי הגדול שפודין ציוס ל' צהיכא דחל ל' אצצצת השגרי' ציה כי אינו מדצרי המרדכי חלא מדצרי הג"ס נוסס' שהרי מהר"א ירד לדקדק היטב ולא הציאו לסיוע ומדצרי מהר"א אי שפסק כך צא דין לשם והיבא שפודה צחוק ל' כגון שחל יום ל' א' צצצת יזה' שלא יאמר מעכשיו ולאחר ל' יום דאז לא הוי פדוי כשיעכל דהא צעי שיתחיל הפדיון מעכשיו ואפשר אף צלא מעככל אינו פדוי דגרע יותר מסחם דהא התנה שיתחיל הפדיון מעכשיו וצבר אינו ראוי לפדיון מגזירת הכחצו חלא יאמר לאחר ל' יום וצזה הנוס' הא ל' חמס סלעים צפדיונו שיהא פדוי לאחר ל' יום וצקוצן ישן מלאחי כתוצ וכדומה שהוא קוצן של מהר"ש מוינא צפדר הפדיון שאס פדה אח צנו צחוק ל' יום ולא אמר מעכשיו ולאחר שלשים יום דפוי פדוי ואל דקדק מזה דמעכשיו ולאחר שלשים יום דהוי ליצ' מעלי' טפי דאדרבא איכא לדקדק מדלא אמר אפי' לא אמר מעכשיו ולאחר ל' יום ש"מ מדוקא קאמר סחם הוא דמהני חזל אמר מעכשיו ולאחר שלשים יום מצינרע גרע ומה שכתב לשם דהוי פדוי הוי' צלא נחעכלו כדפריש' : דצרי שלמה לוריא

שאלות

ותשובות

אויסורו"מ ספר החרו"ם וכל האחרונים אשרו אפילו חמירה לבנו
 כה"ג שיעשה למחר ציוס העצת דאי אפשר לשכור אותו צקבלנות
 שהרי לריך לומר לסדיו שיצא ההדס צי"ט שהרי אי אפשר שיצא
 צענה אחת צו צ' ד' פרסאות ואם אי אחת אומר לו שיצאנו צי"ט
 א"כ לא ילך עתה ומה חועלת צעליחותו ועוד מאחר דאיכא
 ספיקא דמא לא יהא נמלא של אשחקד כ"א החדש אשר קנו לעלמס
 עם האחרונ וצ"כ פשיטא ופשיטא דכה"ג לא שרינן לגוי שצות
 ומוטצ להיות צצב ואל חעשה צלי אחרונ ולולב והנ"ס ציוס הראשון
 דהיינו צ' של סוכות הוריתי שלא לצרך עליו כלל דהא ד' מינים
 צבלולב מעכצ' זה אחת חק שכת' המדב' צצסר"ת מאורלוי"ש
 צמי שחין לו אחרונ יעול שאר מינים ויצרך ציוס שני שהד' מינים לא
 מעכצין זה אחת זה אלא צי"ט ראשון דמ"ש מאחרונ חסר וחולק
 ראצ' הדאני תסס דאע"ג דאחרונ חסר ד' מינים מיהא איכא
 ואני המחצר נראה צעני הלכה למעשה כדצרינו שהרי דרשי' ולקחם
 לקיחה חמה למעוטי חסר ודרשינן נמי ולקחם לקיחה חמה לד'
 מינים שמעכצין זה אחת זה הלכך כן היכא דלקיחה פוסל אחרונ
 חסר דווקא צי"ט ראשון ה"נ ולקחם לקיחה חמה המעכצת צד'
 מינים דווקא צי"ט ראשון וכן הלכה עכ"ל ונראה שאין למידן הלכה
 מפיד צרי הספר חק שהיה נראה צעני לדון הלכה כר"ת לא אוליין
 צחרים ומימינו לא שמענו מאצותינו שצרכו על"ג' מינים אפי' צשעת
 הדחק וצרי' הראצ' יה ישרי' צעני כי דמיון המחצר חינו אלא חס
 היה כל ז' דאוריות צצבולי' אצל השחא דהוי מדרבנן יש ויש לחלק
 צבדא' לא חקנו צצבולים אלא אד' מינים דהוי מדאורייתא אע"ג
 דלא הוי שלימים מ"מ מאחר דלא חקנו צהנך' ימים אלא לזכר למקדש
 צהא איכא שפיר זכר אצל צג' מינים חין כאן זכר כלל ואין מצרכין
 אצל מ"מ נראה צעני שטעות סופר הוא צמדכ"י וכך הוא ראוי
 להיות דאצדע מינים לא מעכצין זה אחת זה וצלסון זה הציאן האצור
 והנה חק שהוריתי שלא לצרך עליו מ"מ הוריתי להצ"ץ שהיה מנענע
 כדיונו צצעת ההלל כשאר שנה כדי שלא תשחכת תורת לולב ושחא
 אחי למיסרך ליכא למיחש דהכל יודעים דד' מינים כתיב ולא ג' מיני'
 וכן פסק הראצ' ד' להדיא חק שהרא"ש חולק עליו היינו צמה שפירש
 שלא היו מצרכין אלו צ' מינים אפילו צשעת הדחק אלא היו נוטלים
 אותו לזכר צעלמא כו' על זה כחוצ שאינו מדאורית חין שעת הדחק
 ראיה משמע דהיו מצרכין עליו דאל"כ ה"ל למימר תסס נמי לא
 הוו מצרכין אלא היו נוטלין לחוד אצל אסצרחו לא פליג וסצרה
 יצרה היא ומה שכתב הטור צסס הראצ' ד' שיאחצו צידו שלא
 תשחכת תורת לולב משמע שלא ינענע"ל דלא דווקא קאמר אלא
 כלומר יאחצו צידו עד סיוס ההלל קאמר ופשיטא שיענע
 והאשר"י כתב צזה הלסון ונוטלין צידם ולסון נטילה הוא נטילת
 לולב וצבללו הניענעו כמו שאנו מצרכין אנטיל' לולב ועוד יש לחלק
 דאפי' אם קאמר שלא ינענע היינו ציחידים שאין מחפליין צמניין
 דאז חין שייך ניענעו כלל ואם נענע צלא צרכה מהזו הניענעוה
 ומה חועלת יש צה מאחר שאינה אלא לזכר צעלמא אצל מה שהצ"ץ
 היה מנענע צעת ההלל משום צצבולב הוא ראוי לעשות כן כדי שלא
 תשחכת תורת הלולב וניענעוה ונס אפשר דצניענעו צעת ההלל
 לצצח המקום אפי' צ' ג' מינים מספיק ידי מלוה ואחד המצרה וא'
 הממעט כו' דצצח ושחמה צצלמא הוא דקצדינן להמקום אצל
 לאחרים לא הוריתי אפילו ליעול לחוד מאחר שאינם אלא כדי
 שלא תשחכת תורת לולב די צמה שמנענע הש"ל לחוד ועוד אי
 ינענעו חק אחרים צאחר דאין צני תורה איכא למיחש צצנה
 אחרת אפילו צ' ג' מינים יצרכו ומה שלא צירכו צצנה זו ישבחו
 צצנה אחרת כי כן דרך ההמון לשכות מה שהחפלי צאשחק' או לא
 החפלי כי אינו מדקדין צפרטיה' ומ"ה הוריתי להצ"ל שהיה
 מנענע קודם הלל צמקום שהיה מנענע צצרכה משום חששה דלצ'ן
 אחרת דהשחא יראו אחרים שמנענעים צהלל להוד יסצרו אפילו
 צלולב כשר שמצרכין עליו ג' מינים מנענעים צחילת הצרכה
 אלא עד הודו כך היה כוונתי וצמולאי י"ט שלחתי אחר הדמים
 ישנים והוצאו צצקי צאה צעת החפלה והוריתי לצרך חק שהיינו
 דומים דיוס ראשון של צצצת דמצרכין ציוס שני שהיינו חק שיש
 לחלק ולומר דווקא ציוס שני שהוא ספיקא דיומא קמא דהוי
 מדאורייתא מצרכין שהיינו אצל יוס"ה דאולא מלות לולב
 דאורייתא ואינה אלא מדרבנן חין מצרכין זה אינו מאחר דאשכחן
 דמצרכין שהיינו חילות דרבנן כגון נר חנוכה ומגילה ה"כ צבלולב
 נך נראה צעני חק שיש קלת לחלק מאחר דאולא מלות דאורייתא
 אם כן צרע מחילובי כולו מדרבנן וזה אינו מאחר דמצרכין חטילת
 לולב צבדא' חק היכא דלא צירך ציוס ראשון ושני חק דאולא מלות
 לולב ה"ה לענין שהיינו הצ"ל ע"כ כחצתי הלכה לדורות' ואיר
 עיני צחורתו : דצרי שלמה לורי"א

שאלה

יוס שמת אציו וכו' אם תלמידין החענות צע"ס
 קו לא חסונה כך נהגו כל רבנותינו להשלימו

אכן קבלתי שאם החעניות הראשון איקלע צע"ס אז המנהג שלא
 להשלים ונראה שיש טעם לקבלת דיוס שמת צו אציו חשיב סודר
 כמו שכתב מהררי"ק צצצציו חק כי לא נהיגי כוונתה צהא שאם
 אקלע צצצת שמתענין לפניו או לאחריו מ"מ ראוי צצורה כתב דהוי
 כבוד ומהאי טעמא חין פורעין כיון דטעמא דקבל עליו החעניות
 מחמת ריע מולא הוא וא"כ צצצת ליחא האי טעמא וק"ל ומכל מקום
 החעניות הוא משום נדר וא"כ כיון דצחחילה איקלע צע"ס לא היה
 יכול לקבל עליו החעניות להשלים עד לילה דלמה יבנס צצצת
 כשהוא מעונה צכדי דהא האי ליחא דהאי חעניות ליח ליה שייכה
 צגויה דצצחאוק"ל אצל אס התחיל החעניות הראשון צחמלע
 הצצועה אזי קבל עליו חעניות מתס א"כ מחויב להשלים והא ראיה
 אפי' מי שקבל עליו החעניות סתם צע"ס מחויב להשלים כש"הא
 קלרתי : דצרי שלמה לורי"א

שאלה

החרגולים צצציו חס חסור צצצת ללוד אחריתו
 וליטלן חסונה אע"פ צצצמרא משמע לאיסור
 דגרסינן חוונין וחרגולין צצציו הלדן פטור
 דהיינו אצל אסור דכל פטורי דצצצת פטור אצל אסור כו' וצסמ"ג
 משמע להדיא לאיסור שכתב הא דהלדן פטור וכצצ צחרא מיד האי
 מימרא דשמואל כל פטורי דצצצת כו' אכן צמיימן"י צהג"ה כתב
 להיחר וכצצ והא דנקט פטור דרישא קנקיע והציא ראיה לדצרי
 רק צסוק כתב והמתמיר חע"צ וחק מה שכתב והמתמיר כו' לא
 איירי אלא צחלר גדול אצל צצית או צצית החורק משמע דמותר
 לכחילה ע"ש וצאשי"ר צהלכות"י ט' צפרק חין לדין כתב דמותר
 לכחילה ואין לומר דווקא י"ט אצל צצצת חסור ז"א דהא לענין
 צידה חסור שצת וי"ט ועוד דצרי הר"ש שכתב דהאי פטור הנאמר
 גצי צידה משמע אפי' לכחילה ח"כ ה' הנמי גצי צצצומה שכת' האי
 פסקא צי"ט ולא צצצת מאו' דאין דרך ללוד אותה צצצת וק"ל :
 דצרי שלמה לורי"א :

יא בפרשת

והרציע צוד לעיר : וחנק על נקיי יעיר :
 ונקלה צנכצד פיו יפעיר : לצלי חק צלי
 יצעיר : ורשעתו כוס נרגש יסעיר * וכשו"ט לשו"ן תצצ' כאש
 יצעיר : מקליף רא"ש חומן' תוציאר"ל אל יגעיר : וגוי עלום
 צמתי מספר הלעיר * ע"כ צמר חקונן וכגורי אריות אלעיר *
 אנה הצצר ראיתי חאס וריצ צעיר * ההלה מפוארה צבל כלולס :
 וצחכמות שר הפועל עלולה : קטנה צכמות צת גילה * וגדולה
 צאיכות רצ מפעלה * שצין לילה הייתה מהוללה * וצין לילה
 נחשוה חומללה * ומשמחה גולה * נהפכה ליליל ויללה :
 כי ש"ר עש"ו נפל צגורלה : וערק צקלפידה צללה * ע"כ
 יאמר המוש"ל ריב"ך ר"צ וסו"ד ח"ר חגלה * עד אשר תמלא
 צה עילה : לא ינקה כל העושה חלה * מלחערצ צחוכיו חלילה :
 עד כי יצא טילה * והעשירי לא יהא לו למחילה : חק צחתימת
 נעילה * ערבה דצרי צחידה וסגולה * צנקוד טעמים על כל מלה
 ומלה : ועתה צחחיל צצצת יוסצ חהלה : וטרס אצא
 צמצוי צחילה שלא יחידוני הירואה לאיש חקוע * יחשוצ רעירוע *
 אשר ילא מאקלום המרגוע ונכנס צגלגל החנועה * להשמיע קול
 קול שופר ותרועה : ואין זה אלא שליפה לקרצן עולה ויורד ולא
 כהטחא קצועה : ע"כ הרימתי ידי צצצועה * לשוכן רוס מעל *
 מדרמים צשעל * אס חקת מחוט ועד שרוך נעל : אף צלא
 זרון ומעל * אשחיה כוס הרעל : כי צבדי לא כסף * לח צחחיר
 זהב ומחיר כסף : הלח ידע אצי חסף * לצד אשר אכלו הנערים *
 כצצו מגילות וספרים : הרלים כצני עפרים : יקחו חלקס כגרניר
 צראש עמרים : ואני לא נכנסתי צעוצי הקורה * כי אס לכבוד
 החורה * והלי"לה צצ"ר הור"ה : ליסר פושעים וחטאים
 צדרך מורה * אכן מקור נצעי המהלוקת מקרה לא טהור אשר נפל
 צין אים וצין אשחיו שהא ריב צין דס לדס שהוא קל וחומר אצצ דוס
 ושומר : עד צא מורה נדק * לחוק הצדק * ומורה שיה * יחקן
 בית נוס : כי לא צחתי עתה לא לטהר ולא ליטמא : לא לרחק
 ולא לקרב מאחר שלא יקראוהי על זה * למה לי להכנס צמצוי
 המפולסח * ולרבים היא נדרסת ונידשת * ולריך דקדוק הרצה
 ועיון רצ * לחקן דצרי על חופנו צמרכצת המשנה והחלמוד * כי
 כאשר קשה להפריש חשה מצעלה * כן קשה להאכיל לאדם איסור
 צעל כרחו לפי דצרינו וטענותיו ואע"פ כן צאס יחצלה לשניהס
 כאחת להחליט העניין על איס קלוס ופעוט כמוני לפרש ולחוח
 דעתי על פי המשפט כדת חוחד צלי כשרוחשר * אלא הדין יקוצ
 ההר אז אדון כחלמיד לפני רבוחיו : ואחילה לפני מלכים ולא
 אצוס ואניה מזה ונפחה צענין שלפנינו שעליו כרשתי * צהיות
 שידוע קול הרעש אשר נפל ריב ומלה צין איש ואחיו * ועתה
 נעחרתי להליל העשוק מיד עושקו ע"י אצד הכולל מהר"ר מענדל
 י"ץ אשר צא צקוצלנה רצא צהרמנה שאיריו ומחוחיו כמ"ר שמעון
 וצנו כמ"ר יומאל י"ץ על שאיריו ומחוחיו כמ"ר מנשה י"ץ אשר נחמצר
 לאיש

לחיות משחית גניז אעס יתר המשייעים לפורענות והשחחון לעלוני ועשו חויצונו פלילים ומקרוז צאו חדשים צוני צרונה צחרים : טמונים וכבזים : שלא צפני בעלי דינים ומורשי ופקרו עול חורה * ועול מורה : והשחיתו והחעיזו עול חין עושה טוב גם אחד * ח"כ כלעקחה הצחה חלי עשו חדעה * צעל מי הרעה * פלוח לחים : ומטיל מוס צקדים * וגורם להזיק צמפעליו * רחוי להחכילו פרי מעלליו :

והנה

לעקה הרחשונה שלעקו כמ"ר שמעון וצנו שגצו עליו עדות שלא צפניו להורידו מחוקת כשרות צעירי כי עיר מכוונים צעלמם גם הרצ הצ"ד והדינים גורו צשכצ ציניהם שלא לגבות שום אחד צ"ד על חצירו צחופין וזלח מה שגצה כצר צפניהם כרחוי כי החכמים הרגישו בצצר וראו חת הנוול וחסרו משום מוקלה ואף משום הכנה וכל זאת היה צכונה : והכינו חת אשר יצאו * ומשא לחון הולי"חו להשחית ולקלקל המעיין דלח השגיתו צרצ ודיין * ואמר מן החורה מניין * ועתה אחתיל ואומר * צגירת השומר החושצ וגומר : יתן צפי אומר להחצשם בעומר * וריחו יהא נודף כמין חומר : יראה שחתו הצ"ד שגצה שלא צפניו חין צו ממא ואף צחצ"ן הכסיר צדיעצד קצלת עדות שלא צפניו חין המסקנא כן כאשר כחצתי צחיצורי הגדול צפרק צהרצ"ד ק"ס ימין ט' ואעתיק אותה מלה צמלה וצשכצ העתק ציאותה צפסק אחר ששלחתי לפרצ"ג * וז"ל בחצ המרדכי צשס צחצ"ן מאחר שחכסירין לקבל העדות שלא צפני צעל דין ע"י אונם ט"מ צדיעצד כאשר אף צלח אונם דאי פסול צדיעצד אף צלח אונם חס כן צחונם נמי לפסול ועוד כחצ שחם חינו צעיר וחין שהות לשלוח אחריו דמקצלים ע"כ :

והנה

מה שכתב חס חין שהות לשלוח אחריו כו' * נראה דלח ט"ל כוותיה חלח פמו שפסק ריב"ס דאף צחונם לא מגזינן שלא צפניו חלח ח"כ פשע שלא צח ומה שכתב צחצ"ן צדיעצד כשר כו' היינו שצפית דחייה מדצרי עלמו שפסק להדיח חסילו היכא דלח שלחו אחריו מ"מ מקצלין העדות היכא דחיקרי חונ' כגון שעריו חולי"חו הוא גורם או שלחו אחריו ולא צח חל לפי מה דכתב צ"ה גירס' המקובלת היא ושלחו אחרת ח"כ לית ליה ראייה כלל דמחמת אונם לא מכסירין לקבל העדות שלא צפניו ח"כ שפסע ולא צח ואדרבה ריב"ס חציא רחייה שחם קצלו צדיעצד שלא צפניו חין עדות כלל לדון על פיו ורחייתו מפרק חשה שנחארמלה חין מומין העדים שח צפניהם ומכחישים העדים שלא צפניהם והומ' שלא צפניהם כתי דהומ' לא היו הכחשה מיהו הוי פו' מפחישין העדים אף שלא צפניהם דלח לחוב חת העדים חלח חוצ של צעל דין והרי הוא צפניו חלח חין מומין כו' פו' לדון חותם על פי חות' הומה משום דהוי חובת העדים וחין מקצלין שלא צפניהם חלל לענין הכחשה הוי שפיר הומה חלמח אף צדיעצד שקצלו הצ"ד ההומה מ"מ לא הוי קצלת עדות לדון ולחייב העדים עליה מאחר שלא הוי צפניהם ואף שכתב המרדכי ישיש דוחין שכל ענייני הומה חדוש הוא ולא גמרינן מיניה וחיינו מצין דצרינו כלל כתי דעדים ווממין הוי חידוש לחייב אותם מעטם חרי וחרי נינהו מאי חזית דחםמכת אהנך כו' ולא גמרינן מיניה לחיובא ולאחמורי חלל לפטורי ולקולח שפיר ילפינן מיניה מכח ק"ו שחפילו עדים ווממין לא מחייבין להושלח צפניהם ק"ו צדוכתא אחריתו וכן יראה מלשון רש"י צפרק כל הצצר גבי צצר צחצ"ד חידוש הוא דדוקא חומר לא גמרינן מיניה ואף חת"ל דפרקינן הכי צין לקולח צין לחומר חידו הוא צחורייתא כחיצי שחין מומין חלח צפניהם וצחומה גופא מנלן חלח דק"ל לרצנן שחין מקצלין העדות שלא צפניו משום דהוי כמו דין וחין דין חת האדם לחוב שלא צפניו כדכתב עד עמדו לפני העדה למשכ"ה"ה לכל מיולי דיינא ומ"ה כחצ צעל העיטור השוצ : לרי"ק

והנה

הלכה קצלת עדות לריב"ג ומומחין יודעין הלכות עדות כשר ופסול והירין צקצלתן לקבל כל אחד ואחד דחון הוי זהיר בצדק שח מחוכה ילמדו לשקר משום דצי דינא צחר צי דינא לא דייקין וחדש החכילו הדיועות לקבל עדות מוטי עקלקלות וכל המקצל עדות וחיו רחוי לדון כחילו קבל עדות שקר וחין רחוי לדון על קי אחושטר :

ובתשובה

מיימו"ני הציא דצרי ריב"ס לפסק הלכה וכן הסכים הרצ"ט וחימח על הגאון מהר"ח שהציא צכחציו סימן קע"ה דצרי רצ"ן לפסק הלכה וחולי לא סמך על דצרי רצ"ן כל עיקר חלח סמך חמה שכתב צסוף החסוצ : וז"ל חתף בי עיקרו חינו חלח לצרר חמיתת הדצרים לפי חומדנו מוכחות עכ"ל פ"י מזה הוה מחיר לגבות שלא צפניו וגם העיקר שחותו גצרה שוה להעיד שלא צפניו גצרה חלח הוא כאשר כתב צרים החסוצ ולכל זה יכול להיות שריב"ס גופא מודה וצדדי כך דעתו וחדש כי לא הורגל זה הגאון לפסק כחד דיעה צפרט צדיני ממונות וגם צרים חולקים עליו כגון ריב"ס והאשר"י חלח עיקר

כמו שפי' הלכך חפילו צדיעצד פסול העדות שקצלו שלא צפני צעל דין וכן חס לא קצלו צפני צ"ד כהגון עכ"ל צחיצור הגדול :

ואף

צדור לי שצעל דין שכתבו לא ישען על חיבור זו ויחמד לאו מרצד רצ חסי חחם עליו ונעלם ממנו וצח חל השופט אשר יהיה צימים ההם צפרט מאחר שיש לו צמה לחלות ויחמד דצרי רצ"ן עיקר ומהר"י הצונו נמי צספרו לפסק הלכה * לכן אמר חני דצקין לטעונו וחפ"ה ילח מעוקל צדינו שחין הדון דומה לראייה והא כלפי לייח דנהי דגני ממונא משום חיקון השוק והפקר צ"ד הפקר הכסירו צדיעצד ודימוהו קלח לאונם חלל צביית עדות לפסול חיס מחוקת כשרותו לפגום צכצודו וכצוד חצונו ועוד לפגום צכצוד הצחולה צח של חצרהם חצונו פשיטא ופשיטא חתף צדיעצד חינו כשר והעדים והצ"ד עצרו משום לא חשא שמע שח וקרינא ציה לא חשא ורחום להשליך לכלצים כדאיחא צמסכת צצועות והפצ"ג הציוו ואף שיש טועין ומקצלין עדות שלא צפני צ"ד חפילו צעניין פסולין וגידופין וחומרים משום דאיכא למיחש לקטטא חולין עלמן צהג"ה חדשה שגמ חלה סביב המרדכי צהאי פירקחו"ל חקנת הגאונים כשמקצלין עדות מן הקטטות שחין לעדים להעיד צפני צ"ד כדי שלא יעשו זה עם זה קטטו' כשישמעו וגם הדוינים לא יגלו עדותן שיקצלו לצעל דינים שלא ילך לצעל ריב חליו להחקותט חלל על עסקי מומן מקצלין צפני צ"ד עכ"ל :

וחלילה

שיעשו הגאונים חקנה זו שלא כדן חורה היכא דלח שייך הפקר צ"ד הפקר כגון צממון ועוד הלח כחצ חלל על עסקי מומן מקצלין דווקא צפני צ"ד וכ"ש שאר ענייני החמורים ועוד חין לך קטטות יותר מזה חס חצח אחר כך לחחוך הדין על פי חותם העדות חלח חיידי צדין שצח ליסצולדין דצרי ריבית וקטטות צין חיס לחצירו חו צן חשפחה למשפחה צעניין ריב שחין צו דדר' דמונח וכ"ש שחין צו דצרים חאוסרין והפוסלים חלח על ענייני חרופי וגידופי ציה ריב מלה והירהור הלשון חזי יכול הדיין לגבו' העדות לראות מי הפושע וכדי שידע צחך ומה לפשר העניין ומי יחיוצ צדין יוחר לריק יוח' לצקר חת חצירו ולפייסו כדי להשקיט הריב חללח צעניין חח' כלל ואף שידע חני שצכל חלה לא יוסר מאחר שיש לו יחד רעועה לחלות ולהחנק צו ויחמד שחין חילוק צין קצלת עדות מומן לשאר דצרים כעני' פסול וחירופים וגידופים ויחמד שאר צ'הג"ה החדשה מסייעה לחלוק לו ויחמד הישן מפני חדש חוליו חומר חני אף צו צקין לטעונו חפ"ה ילח נכלס וחייצ צדין דמאחר שהחרה צו הצצ"ד יפה שציררו שלא יגצה עוד שום אחר צ"ד על חצירו צחופין וזלח מה שגצהו צפניהם כרחוי וח"כ זה המרה פי צ"ד פשיטא דחינה חסוצ קצלת עדות חפילו צדיעצד חלל"כ מה כח צ"ד יפה ופשיטא דפשיטא חתף רצ"ן מורה צזה ולרווחא דמילחא נסייע ליה מהא דחן פ' שני דיצמות מי שקידש חחת משחי חחיות וחיינו יודע חינו מהן קידש נוחן גט לזו וגט לזו מת ולוח חת חולץ לשחיהן פיו לו שנים אחר חולץ וחחד מייצס קדמו וכנסו חין מוליחין מידס כו' ופי' רש"י קדמו וכנסו קודם שנמלכו צצ"ד חין מוליחין מידס דכל חד וחד חמר חחא שפיר נסיצ וחיי נח הוה חיסכח שפראשון לייצוס כונם חחות וקוקחו התיח שעת' ודאי חוי חיסורח ומשצח חחיר וייצס השנייה שהיא יצמחו פקע ויקה מאודך למכרע ע"כ וכחצ הרצ"ס ונראה לי שיש לקדק דוקא קדמו וכנסו חלח נמלכו צצ"ד חלל חס נמלכו צצ"ד וחמרו להם שחלוצ' החחד וייצס חחחד והלכו שניהם וייצמו מוליחין מידס וחע"ג דאימר כל חד דדיה קח מחרמיא ליה כיון שעצרו על דצרי צ"ד מוליחין וכן משמע מחוך פרש"י עכ"ל : והשחח מה חסם דשרין הדיעצד ומקילין טוצח דמכקין לשס חס קדמו וכנסו חין מוליחין מידס וחני שילח חפילו שניהם כהנים מ"ט פוס' חלולה דרצנן הוא ופסק חלולה לא גורו צהו רצנן כיון שכתב כנס ע"כ וחפ"ה היכא שעצרו פו הצ"ד לא שרינן הדיעצד חפילו חין כהנים כ"ש הכא דפקרי טוצח שהצ"ד גורו והחרימו על ככה וגם הוא נגד דח חורתינו לכ"ע לגבות לבחחילה שלא צפניו שהוא צעל ואף חס לא חורו העדים מדצריהם וכ"ש לפי הנשמע שחורו מדצריה שהוא צעל ולא חסצין כחור ומגיד ואכשר דחף רצ"ן מודה לזה שיכולי לחור היכא שהעירו שלא צפניו ואף חת"ל דלשם חין יבולין לחור לפי פצרת הרצ"ן והכא שעצרו שלא כדן וכדת ומעלו צחרם פשיטא שחורחן חורה וזלית דין לריב צרה חלח חפילו לא חורו מדצריהן וצחין להעיד עתה אף צפני צ"ד נראה דלאו כל כמיניהן חדא מאחר שקלקלו הדיינים דייני הדיוטנו' גוציה צ"ד והעדים להעיד צהצחא וצהסחר ח"כ מורגש דשיקרא קמסדי ויש ידים מוכחות לה דסהדי שיקרא וחייגריי"הו ז"ל ואכשר כחצ הגאון שאירי נ"י מאחר לכל העולם צכצודו מהר"ס מפאדיל"ו ואשר שמע לשמע חוון והרג"י ששקר העידו ורחוי ליסר העדים וגוצי הצ"ד כאשר כתב הרצ"ט צחצונה כו' וחיינו לריק להזכירו מאחר

שאלות

ותשובות

שכבר הביאו הגאון יל"י ועוד מאחר שאותם העדים הם כבר נעורים מנוערים שברחו מבית לאדוניהם להגיד עדות עליו ולפסול בית אדוניהם ח' כ' אינן בחזקת כשרות שיעידו כאש כחז הרמב"ם ז"ל בהלכות עדות פ"ח :

וה

מי שאינו לא במשנה ולא במקרא ולא בדרך חרץ הריזה בחזקת רשע ופסול לעדות מדבריהם שכל מי שירד ער כך חזק' שהו' עובר על רוב העצירות שיצאנו לידול לפיכך אין מוסרין עדות לעם הארץ ואין מקבלין ממנו עדות אלא ח' כ' הוחזק שהוא עוסק במלות וגמילות חסדים ונוהג בדברי הישרים ויש בו דרך חרץ ח' כ' כי שהוא עם הארץ ואינו לא במקרא ולא במשנה נמלחתי איתר כל תלמיד חכם בחזקת כשר עד שיפסל כל עם הארץ בחזקת שהוא פסול עד שהוחזק שהוא הולך בדרכי הישרים וכל שקבל עדות עם הארץ ערס שתהיה לו חזקה זו או קודם שיצאו עדו' ויעידו שהוא נוהג במלות ובדרך חרץ הריזה הדיוט ועתיד ליתן את הדין שהרי מחד ממונן של ישראל ע"י פושעים ע"כ וא"כ אוחזן הנערי' שהוחזקו לרעה פשיטא שפסולים לעדות : ועוד אמר אני כל עדות שהוגבה בתחלה שלא כדין שסוב אינו ראוי לעדו' כלל ומאחר שכבר העידו ח' כ' מיסת מי מהדרי מדיבוריהו דלא ליחזי כספדי שיקריחו וגם אימת אוחזו הצעל דין עליהם מאחר שכבר העידו לו כפי רלונו וא"כ נוגעים בעדות הם לפסולים דלא צעיקו דווקא נוגע בעדות שיש לו חלק בממון אלא בכל דרכות ויפוי פנוגשין בעדות הם פסולים כאשר כתב הרמב"ם צעניין פסול נוגע בעדות והטור הביאו ח' ל' ודברים אלו אינן חלויין אלא בדעת הדיון ועולם צינחו שיצין עיקר המשפטים וידע דבר הגור' לדבר אחר ויעמי' לראות ימלא שם לזה העד גד הנחה בעדותו אפילו רחוקה וגפלה הרי זה לא יעיד זה וצריך שלא יעיד דבר זה שמה נוגע בעדותו הוא כך לא ידון באוחזו דבר הרי מורגש שאוחז עדות פסולה ואפילו מהיום והלילה אינם ראויים להעיד ומה שנמל' כחוצ צחצוח ר"י צד ששם שהחיר לשאול עדים ציחדי ואחר כך להעיד צפני צ"ד זה אינו דומה לדון שהרי החכם צעלמו שלא צפני שום צ"ד היה שואל אותם ציחדי כדי שיגלו האמת כדי שלא יכזשו עדותן מפני הצעל דין אם היה חלם ח' למה שאתה נוהג לקבל עדות שלא צפני צעל דין מיראחד פן יחכיפו לאחד מצעלי דיונין אם יעיד צפניהם זה שלא כדין לפי שאין מקבלין עדות שלא צפני צעל דין אלא כגון שהוא חולה כו' כדאיתא בהגוזל בתרא אכל מה שהוכל לעשות להשקיט מיראחד תחקור אוחזו שלא צפני ואח"כ יעידו צפניהם ואז יכזשו מלהחניף לאיש וכן אני נוהג לפעמים צים לאש עכ"ל אלא שלא החיר אלא שלא החיר אלא צפני צעל דין ובאופן שבחציו ולא צעניין אחר כלל י

והנה

זכינו בדין שאוחזו הצ"ד ילא מעוקל ולא יוכה לעמוד עוד בדין ואוחזן העדים וגו' צ"ד הם וכחציהם פלסח' ואוחזן ואח"כ צאש ישרפו צאש לא נופ' נשמחן ורוחם חיס' ח' כ' הוא לא טוב הוא עשוי צעמיהן ומהיום והלילה לא יזכר ולא יפקד ולא יעלה על לב לעולם לזכור לשום אדם את דבריהם עדות שהוגבה שלא צפני ולא ישמע על פיו של צרי ישראל והמזכירו הוא בכלל מוליא ש"ר ושמוכי' על כחפי' ארבעים מלד ר' משה ארבעים מלד הצחולה מלד הולאות ש"ר כאילו הפירו צרית וצעלו נידה כי ידוע שהצחולות אינן טובצלין את עלמן מפני הצושה כאשר כתב הרמב"ם צחצוח והטור הביאו וכצד כתב מהר"ר מירצורק שעל כל ש"ר שיש צולאו מדאורייתא וכ"ש כרת ד"מ צכתיפו מדרצקן והא דקראו לחצירו ממור ואין חילוק צין פסול קהל לשאר עצירות וג"כ כתב צחצוח' שאם קראו לחצירו ממור שמתויצ שחי מלקות אחת מלד האם ואחת מלד הצן אף שיש לשם חולקים בדבר ואומרי' שעניי' אחד הוא אכן צכחן שמחקר שחי נפשות כשרות בישראל פשיטא שילקה המוליא דיה צעבור שניהם חו יסדה נפשו מאותה מלקיות צממון זולת מחילת צנרות דולקות כאשר יסדר ההכס ואין כאן מקומו להאריך בדברים אלו כי לא נקראתי עליהם :

ומה

ששאל כמר שמעון גוינלצרג מרצותיו שיתירו לו שילול עלמו מן מוסריו ולשדות עליהן גודל ולנקוס נקמתו מהם אומר אני שאם יש עדות לכמ"ר שמעון או יודים מוכיחות שעריין חמת המוסר עליו והרצו שלעשו שלופה ופיו פתוחה לצלעה חוס פשיטא שיכול להליל את עלמו אפילו צנפשו של מוסר וכ"ש צממונו שהרי הוא רודף ואין חילוק צוה צין אם הוא מוסר מוחזק או אינו מוחז' כמו שפס' רש"י א גבי עוצר דרצ בהנח דשמעון קועי' כו' ואף אם המוסר כבר מילח וממו ועשה מה שעשה דאסור להרגו ולא צדו צגו' וכמו שכתב הרמב"ם המוסר ישראל צין צממונו צין צגופו אין לו חלק לעולם הצא ומותר להרוג המוסר בכל מקום אפילו צומן הזה דאין דנין דיני נפשות ומותר להורגו קודם שמוס' אלא כשאומר הריני מוסר פלוני צממונו חז צגופו אפילו צמון קל התיר עלמו למיתה וצחדין לו ואומרין לו אל תמסור אם העיו

פניו ואמר לא כי חמסרנו מלוה להורגו וכל הקודם להורגו וכה עשה המוס' אשר צמס ומס' נראה לי שאסור להורגו אלא ח' כ' הוחז' למוסר הרי זה יהרג דמא ימסור אחרים י ואף שכתב ר' שמחה ומהר"ם שהרי ח' חולק על הרמב"ם סוה ציחדי רחיי' לצדריהם * אכן הוכחתי צדאיה צדורה דליתא לסצרת' כאשר נצטר לקמן את' לסיפה חולקו מעל לחלוקא דצרי הרמב"ם דהוא צחצוח לגביה צפרט היכא דלא פליג צהדי' ומ' נראה דממונו שרי לצדו ועם שפסקוהי' ח' והרמב"ם כמ"ד לצדו דאסור דשמה ח' ל' צדע' מעליית' וכתיב יכין רשע ולצד לדיק הלח כתב הטור צסס צעל העיטור דדוקא ציד הוא דאסור לצדן צצל גרמ' מלי למיעצד ואף צדיני גרמי שרי לי' לצווקי וכן פס' מהר"י ווייל צחצוח ואין לחלק ולומר דלא שרי נמי לצד ממונו אלא דווקא היכא שצא למסור ולא היכא שכבר מילח וממו כמו צדי להרגו כאשר כתב מהר"ם סלהדיא וכן משמע מדעת ר' שמחה ומהר"ם הביאו שיש לחלק צדי איבוד ממון כמו שיש לחלק צדי לצדו צגוף להורגו או להורידו לצור : ח' ל' צחצוח ונראה שהרי ח' חולק על הרמב"ם צמה שמחלק צין מוסר שעשה כאשר צמס כו' מדכתב ח' ל' וסוגיא דין דממון מוסר אסור לצדו צידים דאיצעי לן צפרק הכונס חי עשו חקנת נגזל צמוסר פירש שהמוסר יהא נשצע ונוטל מן המוסר וסלק' צחיקו ח' כ' כ' ש' אסור לצדו צידים : וא"כ איס' ל' להרי' ח' סצרת הרמב"ם מ' מאחר שעשה המוסר כאשר צמס דאסור להורגו ואם כן היה לצד ממונו אסור דהא מייניה יליף ומ' מציא ראייה דלמא הא דצפרק הכונס איירי כגון שעשה המוסר כאשר צמס ומ' חסו' לצדו אלא ש"מ דלית ליה האי סצרת עכ"ד :

והנה

אף שאין מציין את האר' י' לאחר מותו ח' ש' ארי ולציא שני מאורות הגדולים אכן חורה היא וללמוד אני לריד כי חמיהני עליהם דא"כ לפי דצריהם ח' היו מציינים דצרי הרמב"ם צעלמו שפסק כמ"ד אסור לצדו צידים כדעת הרי' ח' וצודאיתא מכח הראייה שהצית הרי' ח' פסק בן דאי לאו הכי היו פסקינן מכח סצרת' כמ"ד מותר לצדו דהא ק"ו רצ' אית' לי' איהו גופ' שרי כו' ממנו לא כ' ש' וכן פסק רבי צדוק צספר החכמה ואפ"ה פסק שאסור להורגו אחר המעש' אלא ש"מ דמהא ליכא למידק דדוקא מה שכתב הרמב"ם ח' חס עשה המוסר כאשר צמס כו' היינו לענין זה שאין להורגו אכל ממנו פשיטא דהוי מותר לצד אפילו לאחר המעשה חי הוי הלכה כמ"ד מותר לצדו צידים דדוקא צדי הריגה יש לחלק כה"ג וראייה מרודף אחר הוכר ואחר הערוה דכולם נהרגים קודם המעשה אכל לא אחר המעשה וה"ה ג"כ מוסר היכ' דליכא למיחש שמה ימסור עוד דאין הורגין אוחזו אכל צממון שהוא דרך קנס והפסד אין חילו' צין קוד' מעש' לאחר מעשה וחי שרי בכל ענין שרי ואי אסור בכל ענין וע"ה שפיר פסק הרי' ח' מכח ההיא דפ' הכונס דאסור לצדו צידים כן נראה צעניי עיקר :

אכן

חלילה וחלילה להחיר לכמ"ר שמעון לצד ממונו של כמר עמי' ל' שאירו ומחוחו לצווקי ליה ע"י מסירה דנהי דשרינן לצד ממונו ע"י גרמי כגון שורף שטרותיו והדומה לו צדיני גרמי אכן למסור ממונו צדי עכו"ם דקליה לדיצוריהו מפסיד ממונו ממש ודומה קלה לחזק ממש כמו שחילק הרמב"ם שצפר' הגוזל קמא צדי שורף שטר של חצירו ועוד שטר דיני גרמ' לא מהני לעוצרי עצירה אכל הכא שיצד ממונו של ישראל ויהנה צהו עוצדי ע"י צודאיתא ח' ל' לא שרינן ליה וגם איכא למיחש שלא ירגיל עלמו צכך כמו שהרחיקו חכמינו ח' ל' הריצית לעכו"ם ח' ל' משום חי נפש גם איכא למיחש לכמה חקלות והריסו' שיצאו מן המוסר' כאשר ידוע לרצים ומהר"ם נמי כתב להדיא דלא שרינן לחזור ולמסור את חצירו אפי' מסרו כבר כאשר כתב להדיא צהאי עוצדא דר' אפרים צסוף צ"ק שכתב לשם אפילו ר' אפרים מסרו כבר אפי' הכי לא היה לר' ואל לחזור ולמסור ממונו של ר' אפרים דהא ק"ל ממון מוסר אסור לצדו הרי עמינו רוחות דלא שרינן כלל לחזור ולמסור : ועוד נראה צעניי דלא שרי לכמ"ר שמעון לצד ממוניה של כמר עמי' אפילו צגרמה צעלמא דכל מה שכתבו הוא דוקא צמוסר שצא לצד ממונו של ישראל ציד עכו"ם צכדי או להכעיס או להחניף לעש"ג לחועלתו שיצא לו צגרמ' וזה הוא סחס מוסר המזכר צחלמוד וצפסקי הגאונים אכל האי מחנגד שאין צו אחד מכל הדרכים החילו צאשר ידוע וטרס צחגלע הריצ היה בחזקת כשרות כאשר איס' שבישראל והיה נמנה צכלל חצו צרץ אשכנא שעתה עצרה עליו רוח קנאה והעצרתו כדי לנקוס עלצון צחו ומחצרה ע"ל רי' צ"ל ח' ל' כי צסרו עליו יכאצ ודמה צדמיונו ע"י עש"ג יחזיר צחו צעטרה ליוסנה ואכשר שגס הוא משנה הוא לפניו כזה שעתה לו בהחיר ואסר צדמיונו מאחר שצא עלצחו צעלילות דברים וצעקיפים הרשות לחונה לו להליל את' עלמו וצחו צכלל דלטקי דצעי למיעצד וצפרט שיש מקלח אונסים שהסיתוהו לדבר עבירה ע"כ חזן צו דין מוסר אלא לשלם הויקו ודומה לזה כתב המדרכי

המדרכי צפרק הגזול צהר גבי האי שוחא דהוו קמנלי עליה ציה
 ציה חרי'כו' ו"ל פסק הר' אליעזר מטול"א דחקת חכמים היא
 שלא יהא אדם רגיל בכך חבל חינו נקרא בכך מוסר ולהכי קאמר
 משמחין ליה ולא קאמר מחייבין ליה והיכא דפקר עלמו צירי עכו"ס
 חף שאין לו לעשות כך דהא דק"ל עזיר חינוס דיניה לכפשיה ה"מ
 בחפץ המזורר לו וידוע שהוא שלו חבל לא דבר
 אחר מ"מ אי חקוק צירי אדם לא דיינין ליה דין מוסר ואף
 על פי שהפסיד אותו שחקפו הרבה מידוכגון שהעלילו עליו ולקחו
 ממנו יותר או הענישו אפ"ה אין על החוקק דין מוסר דלא מלינו
 בחלמוד מוסר חלא צמחכין להו' אח חצירו חבל זה נחכוין להולי'
 אח שלו ודומה להיהא דנסכא דר' אבא אין חטפי ודידי חטפי
 עכ"ל : ואף דלא ק"ל ממש כי האי פסקא שהרי מהר"ם פסק
 צראצון פשיקצ שדחו של שמעון על פי השר שיעשה לו דין דראצון
 מוסר גמור הוא היינו פירש לחשלומים כאשר הוכחתי בספרי
 צראצון צרורח שאף מהר"ם מודה לדבריו א"מטול"א שאינו מוסר
 ממש לפוסלו לעדות ולשצוע' או לאבד ממנו ע"י גרמה כ"א
 לחשלומין ואם כן האי גברא נמי אינו מוסר לאבד ממנו כלל א"ל
 שעוד ידונעויה עליו ולא פיר מדרכו הרעה ולשוננו חלמיד מרמה
 ואינו משגיח צרצ ודין דפשיטא שיכול להליל אח עלמו אפי' בגופא
 כ"ס צממונו :

ואף

אם כבר ככה נרו ומילא אח זממו וא"כ אין צו דין מוסר
 כלל לאבד ממנו צדי אפילו ע"י גרמ' מאחר שלא היה
 כוונתו להזיק כו' כדפרישי' מ"מ א"ס צא להליל ממנו אח שלו מה
 שגרס לו היוקוח צמסירותיו ואינו רוצה להיות לייח עמו דין פשיטא
 דשרי להליל אח שלו אפילו ע"י עש"ג וזו אינה לריכה פנים אכן
 עלתי שהנכד והנעלה כמר שמעון ירחיק עלמו מן הכיעור והדומה
 צכל מה שיכול ומן השמים וסייעו לו על דבר קושט אמריו ואם
 הלחץ דחקוהו שהמסעין לא יתנחם על מעשיו הרעים ורגליו לרע
 ירולו ויעשו פגעים וככל ציטיצ על קיאו ויגיד עליו ריעו או יעשו
 מה שיעשו על פי הראש והמנהיג אצ"ד הזקן החסיד כמהר"ר
 אייזיק לוי ודינו עמו לצער הקוליס שלא יכלה כרס ה' לצאות וה'
 יראינו נוראות נפלאות ודי לו צהערה זה אח :

ועל

לעקח הרצ מהרר' אצ"ד שצעירו איך שסמרוהו לפני
 ערונים וגי' אחו צטענוהו א"ס כן הוא גדול עונו מנשו'
 כי חילל השם וחרוהו והשפיל עטרת ישראל ונפליסד החורה
 צכללה ואין לו כפרה עולמית א"ל שיחזור ויתקן מה שקילקל
 והצית לע' זי' הרס ויחזור ויטהר ויקדש אח צית ה' ותורתו ויתיר
 מה שאסור ויגלה אח קולנו לפיה ערוכין שעשה שלא כדין כי חלל
 ושיחת אח צרית הלוי והמיר אח אמונה קדושת הורי ויפיים
 העירוכין צכל מה שיכול אפילו יתן כל הון ציתו צעצור ירחא
 ואהצח שם ומוטצו לו להקצר ערוס ונקי מלהקצר צקצרן של מלכים
 ויהא מלא קיאו ולואה צלי מקום צכל אחת הדברים גזרים אנו
 עליו צגזירה חמורה נידוי שמתאחרס ארורה כשלהצח צגחלת
 קשורה הלח צדחי חכמי' כאש צעורה ואם יתנחם צהדורה : ויסלק
 מן המעשה המכעורה : או ילך מהרמ' ה' אשו"רה : ויכניס
 לפניו משורה :

ועל

עלבון הרצ צאיך מה לפייסו אף צחילי נציות לא ירולה
 לו כ"א צרלון הטוב וענוותנו של הרצ אכן לא פרטתיה
 העניין כי שמעתי לרקת הרצ שהוא אחד מן הנעלצין ואינן עלצין
 שומעין וחרפתן ואינן משיצין כהיום איש כמוני אשר שומע כל היום
 עלצון החורה ועלבונן מן השונים ופורשין ואינן שונים צכמה מיני
 שונים ואחרת' אשמרם לפי מחסום ואשכס ואערצ לצית המדרס
 צתמיד של שחר ותמיד של צין הערצים ח"ל והם כלים מחליהם
 ואילדידי לייח הרצ די לו צזה א"ס יכנע' המחגד לפניו וישעתח
 לפניו חלה ויחיר חיסורו ויתקן לו כל אשר עוית רח"ל מה שאמר
 הקצ"ה לחליהו רחיתי כי נכנע אחאצ לפניו וגו' :

ועל

המוסר גניצא אין איכור חל על איסור אף צאיסור מוסיק
 וכולל ולכן כל המוסיק עליו צאיסורים הרי זה משוצח
 ואף שהנאון מאו' הגול' שאירי מה"רר מחר מפא' לא הניח צו דבר
 לצטל כ"א כולו להרמ' ולקלל ולעשו' צו דין ונקמה מ"מ פל אח' יעש'
 אח שלו ויכ' על מזלו מאחר שנפל צגורלו והל' צסכל צורו' : צבחר
 אחיו' קשורות יודע נהחרות : יעיד עלי אמרו' שכל מה שכתתי
 הוא לש"ס להשקיט הריצ צכל מה דאפשר ואם מן הגמגמ' ח' או
 הדין יקוצ ההר ולא כתתי מלה תחת ליוהרא : אף הכל לכאורה :
 ולפעמי' נכנסתי לפניו משורה : ומה שכתתי צהקדמה שאם יניחו
 הדבר שצין כמ' רימואל ואשת נעורים חלי חלונט הדבר כפי אשר
 יראוני מן השמי' אחת הוא שתאצ אחי מחי צא הדבר לידי וחלית
 העניין בדי שילא הריצ מהר וע"ד פוער מים ראשית מדון כי זה הוא
 חכלית ההשתלשות מן הריצ ואם הנאון מאחר עינים לא צא להחליט
 הדבר ענוותנו' והירה דאית ציה גרמה כל אה וכן הדעת לכל חכמי

אשכנו או הניח לאחרים הקטנים ממנו מקום להחגל צו צעצור
 ששמעתי שקדמני אחד מן הגם"ים הלוצס מעיל פסים וחושב כל
 צין הדסים : וכחצ עלי צמגילוח סחרים ולא יחדיל פשע צרוצ
 דברים ואומר שדברים כחילו ליוהרא נועה חינו אף הדס שועה :
 וצטליה שאינו שלו עושה : ולרוצ קומתו : העל נחנתו צחדר הורחו
 אשר היא על חפנו וחמתו : ע"כ צאחי לעומתו : ומקצל עלי
 צאמונת שמים שכל מה שכתתי אינו חלא לש"ס ולפניו יעיד שכל
 פעולתי : ולפני יהלך לדקחי : דבר שלמה לור"א :

יב נשאלתי

מן חלשים גדולים לחוות דעתי צמה סתחדש
 מקרו' שהוליו קול ושם רע על משפחה שהוחזקו
 לצטרות חסוצה שמליכו צסוף עדות אמר ר' יהושע מקוצל אני
 מר' יוחנן צן זכאי ששמע מרצו ורצו ערצו שהלכה למשה מסיני שאין
 אלי' צא למחא ולטהר לרחק ולקרצ חלא לרחק המקורצין צזרוע
 ולקרצ המרוחקין צזרוע משפחתו צית הלריפה היכה צעבר
 היידן ורחקוה צני ליון צזרוע עוד אחרת היכה שם וקרצוה צני
 ליון צזרוע כגון חילו אלי' צא למחא ולטהר לרחק ולקרצ ויש לי
 שאלה רצה צזו המסנה מה היה כוונת החכם שאמר משפחתו צית
 הלריפה היכה כו' שאליו יצא לקרצה שטהורה היא שמאחר שידע
 שטהורה היא וגילה לנו הכשרתה מה לנו חנועלת צציוח חליהו
 צענין זה וכן הקושיא צמשפחה האחרת הנקרצת שלא כרת מאח'
 שידע פסול למה לא גילה לנו להרחי' ולהפריש' מאיסור כל משך
 גליוחיו ערס ציחמו משיחיו ולא נלטרך איהו צזה ואף שהרמז'ם
 נשמר צזה ו"ל א"ר יוחנן צן זכאי הרענות שיסיר חליהו הס להרחיק
 ארס פסול שצ ציחמו הכשר צזרוע ולקרצ הארס כשר שהורחק
 מקהל כהונה ואומקל ישראל צזרוע והמשיל צצתי משפחת היכה
 אח' כשרה והשני' פסולה ונחצצו צני ליון עליהם והשיצו הפסול'
 כשירה והכשרה פסול והחצונן היאך צרחו חכמים מל' הרע
 כי אע"פ שהיו יודעין צצתי משפחות וצרו החסוצה צצמה ואח'
 שהיה פסול צצירור והשיצו אח' צני ליון כשרה צזרוע לא פרסמוה
 אצל אמרו ועוד אחרת היכה שם וקרצוה צני ליון צזרוע עכ"ל
 הרמז'ם אצל מ"מ לא ימלט משאלה רצה מאחר שידע ח' ופסולה
 צוודאי וצצירור שהעידו על אחיתת הדברים שחליהו יצא לעלות
 ולפסולה ח' כמה לשון הרע שייך צזה ואדרבה הכוצס עדותו ואינו
 מגלה עונו ישא וחטא הרצים היא חלוה' וצחכמי' ונמלא שאר
 העם שוגגים והם מויד' חלא הנראה צעני צני ליון חנשי צרוע היו
 ואימת מלכות היכה עמהם שולטת על חכמי ישראל צאותה זמן
 להמית ולחיות וכל הישר צעיניהם עשווסר מעליה ירחא ה'
 וירחא חכמים עד שלא יכלו חו' ללגלות פסולים וכמו שאמרו חו' ל'
 צפ' עשרה יוחסין צדקו עד מקום הסכנה ופירשוה' נ' לא גילו
 אחת משפחה ואף שנוע לחכמי' צצירור פסול שלה כי לא מחויצין
 לסכן נפשם צצצילס וצפרט מאחר שלא היה יכולת צידס להגיע
 חל חכלית המעשה ולהפרי' אחת וא"כ יהא חכלית דצריהם כלשון
 הרע ושקר ואז יהיה זה דבר ומכוער צעיני המון עם ולכך לא גילוי
 אחת משפחה מה שאין כן צגלות משפחה הכשרה שאף שמרצ
 אימת של צני ליון גברה ידס עליהם ופירשו אחס צזרוע והרחיקו
 אחס ולא יכלו שאר העם להשתחן עמהם עד שנשחקע הדבר
 צעיני המון וסצרו שאת ח' ולא היה כח ציד חכמים להכשירם
 לקהל הגולה מ"מ נשאו אח נפשם למות עליהם כדי לגלות הכשר
 משפחה שילא עליהם קול שר כ"ס וק"ו צן צנו של ק"ו צימינו
 שאין צזה ח' ל' סכנת נפש לגלו' איזה משפחה כשרה שילא עליהם
 קול פסול שלריכין אנו צכל כוחנו לשחק הקול ולצטלו ערס ישחקע
 ולהודיע סיבתו איך שמוליחין דיצה הוליוהו ועשה אומר צנדון
 אשר לפניו אשר נקראחי עליה והוא קול ענות אשר שמענו מקרצו
 אשר לא שערס צצוחינו על אחי' האלופים האלון המרומ' החסיד
 ה"ה הר' ר' חיים יל' ונחד דעמו ארי צצחורה הר' ליצי' ונשני
 מאורח מצה יקים צו מהר' ר' סיני יל' ונחד דעמו הר' שצעון יל' ו
 וצמן קרצ יורה כולם הורא' צישראל כולם חנשי שם דפקי'
 צצמייהו ועשה מחדש צעלי דצא חפיקי לקלח צצס שיש צחילו ח' ו
 יש שמץ ודופי צמשפחת מלך חמס ממשפחת האם ואומר אני האמ'
 שלא הגעתי' עדיין לכלל זקנה אצל יניק' אני וחצימא אני מקדמו'
 כי כאשר גדלתי צעיר צית צצוחי על צרכי קני והורגלתי על
 צרועתיו הוא היה הטבור החסיד ועניו ירא אקים פקרו נאה איש
 השלום מהר' ר' יחזק קלוי' צר ז"ל והוא היה זקן מוסלג מחושצ
 עירו ואציהם של הצנים האלופים הניכרים היה כצוד כ' צללחל צר
 חיים ז"ל והיה לו שייכת מחותנות ממשפחתו לאצי חמו הכ"ל
 מלך זוגתו הרצנית ונאחד הי' מקרצם חליו וגם הם היו מקרצם
 חליו לכל דבר צצקדושה ואם ח' שהיה חיה שצץ צויוגות ו"סחי'
 נאות להם ולא היה מוחה צידס כי הכל עשו על פיו צין דבר גדול
 וצין דבר קטן וגם אני מקצל עלי שצועת שמים וארץ כמ' משפחות
 שמעתי וקצלתי ממנו לפסול משפח' זו הי' לעול צחוק' כשרת צעיניו

פיקפיק

שאלות ותשובות

פיקפיק ונידנוד ואחרי מוח הזקני שז העם מדרך הישר וסר כל אחד לדרכו לומר שפתי אחי מי אדון לומר על זה עץ ועל עץ בסף ולפסול הכשר ולהרחיק הקרוב ע"כ חצי נערתו חלני לבח צעורה ה' גרודי מלחמה : ולעלות על הצמה : לפרסם כשרת נשיאת צרמה : צפני יושבי קדם וימה : כי אלומותם קמה : ולעשות קנאה ונקמה : צמולא קול צישע"ל חנני ה'מה ולדרכו עד חרמה : ואהל צלי יושב חמה נשמה : ועתה חזו צגורה חמורה : כשלהצח צגלה קשורה : נדויה חם שמת חרורה : על כלי יושבי שעה : לקיים דבריו כשורה : כאשר מלוצן צרחיו צרורה : ואיש ואשה צחוריו נערה : אשר יחרץ לשונו צת ערה : עגש יעגש צהיכה ממחרה : ומוקר צמפה צצורה : עד אשר יתחרט מהעצירה : ואלם יאלם כי איש המציר הצעירה : איצוד ממון עוף צקורה : ואויתחטא כמטהרה : דברי המליץ צשפה צרורה : דברי שלמה צן מהר"ר יחיאל ז"ל לורי"ח

יג שאלה

צין פסח לשבעת אס מצרכין על ספירת עומר צצ"ה הכ אחר הקידוש מיד אף שעדיין שעה וחלי עד הלילה חשוד מה שנהגין סופרים העומד צע"ס אחר החפלה אפי צעור היום גדול וחולין עלמן צמה מאחר שתוספת שבת דאורייתא ח"כ לכל מילי חשיב כשבת והא ראייה דמתפללין חפילה של שבת זה אינו דדוקא לענין שבת הוא דמוסיפין ולא שהיום נעשה לילה וראי' פתום ואשר ידפ' חפלה השחר דכתב דרבי ללי של שבת צע"ס וכחצו מפלג המנהג ומעל' היה מקצל שבת והתפלל חלל ק"ש עם חפילה ערבי' היה חומ' צעונת' צלילה אמה דאין מועיל קצלה שבת לכל דבר כ"ס ספירת עומר שהרי בחול חנו מתפללין ערביה וקורין ק"ש מפלג המנהג ואין סופרים עד לילה ואף לפי דעת הראש' שכתב דהאידנא שמתפללין ערביה וקורין ק"ש מפלג המנהג סמכין אהא דרבי דמללי כו' והיינו שפיר שקרא נמיק"ש ולא ס"ל כדיתו של הר"א שדרב קרא ק"ש צעונתו מ"מ יש להוכיח מיניה דקצלה שבת לא מהני לענין ספירת העומר דא"ל כמה צבי' ראייה מהא דרבי דילמא שאני צבי שבת מאחר שקצלו עליה מצעוד יום וחל עליו תוספ' שבת מ"ה מהני אף לק"ש א"ש מ"ה לא שנהג וליכא למימ' כלל דסמכין ערבי יהודא דעביד מפלג המנהג לילה כמו שאנו מתפללין ערביה זה אינו דדוקא לענין חפלה ערביה קאמר חלל לא לדרב אחר שהרי אינו לריך לקצל עליו שבת מפלג המנהג וצודאי לכל מיליוס הוא ומ"ה אין סופרין בכל השבוע אחר חפילה ערביה חלל צספק חשיכה רגילין לספור שו שכתבו התוספ' צמנחות ומי שאינו רולה לשנות המנהג שנהגו ממנה שנים לספור לעולם אחר קידוש יכריע הקהל שיקראו הקהל לצ"ה להחלל אחר כ"ג שעות שיצא עת הצרכה צספק חשיכה דברי שלמה לורי"ח

יד בני

יהודה ועצרה הירדן והגליל : פושאים חוק וחליל : מושלים על ירח נראה צעליל : מוכתרים צנימוסי חפארה כליל : הדורכים פוכצ מיעקב וקס שצט פליל : מושלי' צכל הגליל : ולכס יהיה השיר כליל : צפרט אחס הקרובים חל החלל : ק"ק פליגנא ילוצ צפרט שמשכילים השורים צחובה ויהירו כזהר : בעלם השמים לטוהר צראש אקדים שלום : להחכם השלם שמו נודע ממרוקים כאחד ממלכי ארקים : כשמן חורק : מכלי הורק המופת במהר"ר אליעזר הוקן : אשר כבוד ממוחתו צחליקופל שהוא מרי דעוצדא י"ץ מודע' לכון עוצדא צישא דאית' צחד מינן צמנויכוון שמו ר' אברה' צן שלמה הלוי צן עירינו והיה צשכר נשוי חשה ח' מעירינו שמה שרה צת חיים הלוי כי לקח איש לוי צח לו להיוח עמה נלוה כל הימי' צלירוף הילד אשר חננ' אקים קרנ' לו' שנים וכל זאת לא שם על לצו וצגד צישא נעורי' צריח כרות' מן השמים והניח אותה ערומה צחוסר כל ולחאו שאחת משל חלה לא עש' לה שא חף זו התעמר צה צגדו שלקח חשה אחרת עליה ואסור כיס גודרי גדר המסירים יהודא וישרא מעון גורחם עליו מחלה שלא יכנוס אותה חף לא יאדם אס לא שיפטור הראשונה צגע כשר לרלונה ולא לחונס פלל והרצ הנזכר סידר גט זהו השלים היה משכיל שלם צכל דרכיו ה'ה' ר' ילחק י"ץ אשר צא מארץ ישראל והציטרף לציתו ומסומי' שמעתי מילין שהרצ לא סידר גט זה שא צחנאי להפס דעת המגורש' צחם חרל' ואס לא חרל' חף צרילוי בסף חוי הגט צטול ואסור לישא בחקנת ר"ג מ"ה שלא יכול לכון חוחה לגירושין צפרט חשה כמחה שבת צניה היא ואין צה שמן דופי ק"ו שלא יגרש חוח' צלא מילוי כחוצה שלא לדעתה והנה צהיוח החכם ר' יג"ל צכחן עם הגט שלחתי אחריו חשה לחקור ולידע חמלית עניינה ואחר החקירה והדריס' נודע שאין צדעת' כלל וכלל לקצל גיטה אס לא שישלם כחוצה מקודם לידה והנה זה החכם הנ"ל הלך לדרכו צחמרו צחי הרשוח נחונה צידך ולא צחתי לכון חוחך ואף לא לצחונך ח"ו שא להנחך ולטונך לצעך כי גס שמה לא יתנו לו חשה אס לא שיפטור חוחך לפירלונך ודעתך ואחר זמן מה נשמע שצעלה ר' אברהם הלוי לקח חשה

על צנא ע"י חופה וקידושין ואחמיה קאחמיה צני ק"ק שלנו על המעשה הרע אשר נעשה וכנצלה הוא לא יעשה צשראל עד שנודע לנו מאנשי ישראל צחו מארליכס שסיפרו לנו המאורע ואמרו שהיו חלל המעש' שיהודאי שמו וילק"ח מכונה חרפן צן עירינו הציא כחצ חחוס ממני הח"מ עם ראשי הקהלה שהיא קצלה הגט כדת וכהלכה ועל זה החירו לו להכני' חוח' וצשמעינו הנצלה הוא שחתו אחריו וחקרנו ודרשנו קלה צרילו וקלח צגיו' עד שהודה על חטאו ולא צוס וסיפר לנו המעשה מאותו אצרהם הנזכר הצכיר חוחו צכמה מאות לצניס שיסתל לו כחצ מק"ק שלנו אס היא חקצל הגט באן מה עוצונעים וא"ל חוי יסתל צני צליעל כמותו שחייבו כחצ ויחתמו שמי וסס חנני הקהילה וכן עשה וזה נחשכרו משלם ועתה מטיצו חיי' צמרנין מה דינו של חוחו אצרה אשר שי' חח צרי"ח ח"ו ומעל צחרס ר"ג ואף שאין צירי להוכיח שאצרהם הנ"ל ידע מעוצדא צישא ונוכל לחרול' שעל מקרה הרע הזה לא שלא חוחו ולא היה צמחשצחו לא שיצא לו כחצ הגון אס צחמת יאורע שחקצל הגט שפרט מאחר שאותו ילקח חרפ' צגדפ"ן הורע חוקת כשרותו ונעשה פסול לעדות מ"מ נוכל לומר מאחר שחור צחשוד' צמעשיו והשיצ הגוילה ממנה אשר נהנה צמעל עון ורולה לקצל חשונה ומודה על עונותיו צרבים מאן נימ' דלא כשר לאס הודי ועוד כל כה' ג' פלגינן דיצוריה וקל ומ"מ עד ח' הוא ואיכ' ללדודי לכחן ולכחן רק צרגלי' לצד' הוא שמתחלה החחיל לצגוד צאשח נעורים שהניח' על קרן הלצי ונשחך בצרעם חוח' חשה ורחמנא ליצא צעי נידוע כל הנסחורתו' ד' ונניח חזה אף חח' צשאנו' הוא סוף סוף חרס דר' ג' מי מחיר ג' כחונס הוא מכחיה ומחוי' לפירוש מאשחו אשר לקח צמקומ' כאשר חוכיה צעו"ה אף שחרס ר"ג לא נתפשה צמקומכס ס"ס הוא מן המדינות אשר נחפשה הגויר' ואין להקל צה ואין שייך כחן לדמות להפולך מיקום שנהגו ואין דעתו לחזור כו' חדא דמחוי' לחזור דאיתחא חגידא ציה ואבתפ' דגבר' שוור' שאין צידו להוליא חמדינה למדינה חפי' מנוה הרע לנוה היפה כדאית' צכתוצות צפרט מאחר ששניהם היוצני מדינה אחת וצני עיר אחת ועוד מאחר שצעת נשואין חל עליה חרס דר' ג' מ"ה חול לא פקע מיניה איסורא וק"ל ומשום הכי חפילו אס היה עם חשחו צחקליכס וצמדינו' שלא נתפשה חרס דר' ג' חפ"ה לא היה יכול לישא אחרת מאחר דחל עליה איסורא וכה' ג' שמעתו מעשה שמכיל אחד מארלינו הלך עם חשחו לא יושפה לשם כמה שנים ורלה לישא עוד אחרת עליה והיה יכולה צידו לחספוקי חרווייהו : ואפ"ה לא הניחו לו חפצו' חפאי עצמא ומה שכתב הרש"ב ח' ששמע ח' ג' לא גורש לא לסוף אף החמישי ומחר' יק הציחו צשורס ק"ח מ"ה חוי מילחח לית לה עיקר גצן ומילחח פריחה כשמוע' כורחת ע"כ היא נידחת חדא חדא לפי טעם שכתב צבי חציגודר כהן צמרדכי ארור צחשונה אחרת המתחלת חלכה לי חל הגדולים על מה חיקן ר' ג' כו' חאי עצמא שייכת האידנא כמו מקדם ואין חילוק צין חלק חמישי לאף הששי ועוד כל הגאונים כגון הח"ו ציצמות והמרדכי צשס ר' חציגודר כ"ץ צפ' החולץ וכן הסמך כחצו שאס היצס נשוי שלא יכול ליצס מכח חרס דר' ג' כו' ואפי' לחצו דס"ל מלות יצוס קודמת וחוחן הגאונים כולן צחלק הששי היו כאשר ידוע ועוד דצרו' נוסח חקנות שלר' ג' מ"ה לא הזכיר זמן ואדרבה כחצ צבי חקנה דשחי נשים שאין להחיר חלל צק' חכמים מנ' קפילות ומע' חרלות כו' ואע"פ כן לא יחירו עד שיראו טעם טוב צדצר עכ"ל וא"כ חיה טעם טוב המצחנה לעילוי חלל חרצא צעו"ה הדורות פותחים ומשחנים לגריעות' מידי יום ויום ואף חח"ל שלא חיקן חלל לסוף חלק החמישי וג' כהיה טעם לחקנו שלא שייכה חלא עד סוף חלק החמישי ס"ס מאן שרי' חלא לריך צ' ד' חחר גדול צחכמה וצמנין כוחיה להחירו וראייה משצו לכס חלהליכס חף ישראל לחחסרו חלא לזמן קצוב וטע' למילייהו הוה חפ"ה לריך צ' ד' חחר להחירו כדאית' צפ' ק' דצילה וצפ' ד' מיחות ק"ו חכא חף שיש לשדות ציה נרגח ולומר שאני חסם דלא קצעזמן לפרישת דקרא היו נכונים לשלח ימים לא קאי אפרישת חשה שחחירו אס ח"ק היו נכונים לשלח ימים כלומר לקצל חחורה ואחר כך חמר חל חשואל חשה ולא הוקצע זמן לפריש' זו אף שהטעם שצצילו נאסר הפרים' דהיינו מחן חורה צעל מ"מ לריך מניין אחר להחירו שהרי לא הוקצע זמן להדיח וכן כחצו חסום' והר"ח ש"מ מאומר חוי צודאי חקנות ר' ג' מיכה' ג' דאי חפסר לומר שפסק להדיח שלא יחקיימו גזירותיו וחקנותיו עד חלק הששי וחול לא שהרי זו לא מלינו צין חקנותיו חלא ש"ל חוחה שאומר שלא נגורה חלא עד חלק החמישי היינו שכל היו מקוצלין לפי העצמים והסצרות על מה נחקנו גזירותיו יורה שלא גזר וחיקן חלא עד חלק החמישי ח"כ היו כפרישת של מחן חורה ולריך צ' ד' חחר להחירו וליכ' למימר ולטעון לציתו מאחר שצחונס חירע לו שלקח חשה על ידי עדות שקר שהכשילו אס כן ליכא לה לגזיר חר' ג' מ"ה חלא גזר חלא חלחחלה ולא חריעצד שאירע צחונס ח"כ לא היו רוצ הגאונים חוסרי' ליצס היכא חשוי כצב דהא

דבר ד' כ' אונם הוא וצדיעצו דהא נפלה לפניו צהרמנא דמלכא
 וגזירה הית מלפניו וכבר מושבע ועומד ליצמה חכ"ה כחצו
 הגאונים שאנום הוא מחקת ר' ג' ואלים בחיה להפקיע ק"ו הכח
 צלירוק הטעמים שכתבתי לעיל שהתחיל צחקלה וקלקלה ורגלי
 לדבר קלת שהעדים בדבר ולא עוד שמעתי חכמי מי שנתקן גט ע"י
 הרצולקת המגרש חשה אחרת ואח"כ נמלא פסול בגט שמפרישי
 אותו מן אשחו עד יחקן גט אחר ק"ו צדקן דידן ועוד דינא דגמרא
 הוא צ"כ הצא על יצמחו א"ר רמיה הנושא חשה על חשה יוליא ויתן
 כחוצה ואף שרצא פליג ואומר נושא אדם כמה נשי' כו' והרי"ף פסק
 כותיה משום דצדקתי הוא מ"ל לא פסק אלא היבא דאפשר למיקם
 סיפוקיהו כמו שהצית הרי"ף וק"ו נוסד לחלק דאף רצא לא שריא
 היבא דאשחור ראשונה אינה צדקנים והוא טען אצדק נפשי כו'
 כדאזל' החס סוגיא דשמעת' ועל זה קאי רצא וכן פי' הר"ן להדיא
 אצל צע"ל לא ק"ו הכח דליכא כל הני טעמא דאף רצא מורה דיולי
 ויתן כחוצה והאמת שכמעט כל הפילפול שלא לצורך הוא אלא
 לחמורי עליה ולא פרושי מיד מחתתא דהא כבר מושבע ועומד
 מהר סיני שנשתעצ' צדקתי וכסות' ועונתה וזה שאי אפשר לקיים
 שניהם כאחת ח"כ' מי נדחה מפני מי הלא השניה צאה בגזולה של
 ראשונה ח"כ' היה מן הדין לכופו שיתן גט לשנייה ויתן לה כחוצה'
 ויחזור לאשתו הראשונה אצל הראשונה מותרת על זה צדקתה
 מאתה שהמריד צילא ניהא ח"כ' לכונן אותו ח"ל מרלונו ואם ירלה
 לרצו' צדקתה הרשות נחונה צדק שחקוד' יג' גט כשר לידה עם
 מילוי כחוצה או צמה שתחפש' צדקתה הטוב ולכן אחס המשכילי'
 הכירו נא דבר אמת הדין ודלמי המשפט והעזר ע"כ נראה מן
 הכאזי להפרישו מאשתו מיד אחרי ראות כחצית' עד שיחקן עיוותו
 בפי אשר כתבתי לעיל ואם יהיה זה הצעל צדק צליל ח"ו מן המורדי'
 המורדי' כחצ' סודרת לדברי מוריה' ולא יעשה כפי שכתבנו והוכחנו
 ולא ישמע אליכם אזי ידו עמכם צדקתה למחיה צפיל' דלא
 מצע דמא והרינו נגרר אחריכם צדקת' הוואל על העפר להטיל
 צו ארס וחמ' עד יסוצ מרשעו וצוכות כו' :

דברי שלמה לורי"א

טו שאלה

צענין הלואה שהיו אלה שני חכמים ולא
 כונו ממע עדותן כו' הני הנקוב צקלה יריעה
 אסוצ לשואלי על ראשון ראשון כו' השאלה צענין הפלגת עדות
 המעדים שחכם א' העיד שהלואה היתה שלא יעשה ראובן דבר צלי
 ידעת חצרו אהרן ורולה לפר' שאינו חלוי כלל בצדק של ר' אהרן שא
 צמה שעשה לו ידוע דהיינו גילוי הדבר ולא לעכצ נרא' צענין פשוט
 חכמי' מאן דלא רריש לשון הדיוט מ"ל ישא דמוכח ורגיל צפי כל
 דכל ליטא צלי ידוע המותנה צהגיון צני אדם שהוא לשון רשות
 גהרמנא ואף אס כחצו ידיעה להוי לך מלכא לחלקך לית אנו פלחון
 ילילתו לא יליל שהוא לשון גילוי דבר נפטר ולא לשון רשות לשון
 הורה לחוד ולשון צני אדם לחוד ואף החסידים לפרש שהוא לשון
 רשות כלומר רשות המלך יתן לנו לדבר מה שצלינו ועוד יראה
 לכל צעלי הלשון עצמית שכל לשון ידיעה לא תמלט מצלי תועלת
 או תועלת המודיע או תועלת הנודע ותועלת המודיע הוא כמו
 שאמרנו ח"ל הנוחן מתנה לחצירו לריך להודיעו שהוא תועלת
 לנוחן שהוא המודיע ותועלת הנודע הוא על שתי דרכים
 או על דרך רשות ור"ל שהעכצ חסא צידו ויכול לחמו'
 צדבר או תועלת הצאה חליו מלדידיעת העניין הן מלד רוח והנאה
 שיגיע חליו צדיעתו או מלד הרחק ההיזק שיגיע חליו צהסדרו
 ולפי זה אף ידיעה להוי לך מלכא וגו' . הוא תועלת המודיע שהיו
 מקדשים שם שמים ולא היו סומכים על הנס כמו שדרשו רבותינו
 ד' ל' וכן הציתו הספר מלות וא"כ אס חסא אותו ידיע הנזכר צלואה
 כפשוטו לשון גילוי ח"כ' הוא מצלי תועלת כלל לא ליחומים ולא
 לחפטרופוס רצי שמואל המודיע ולא לר' אהרן הנודע לו אותן
 הדברים כי מה מועיל לו וליחומים הגילוי ועוד נראה מאחר שאמר
 צלשון אזהרה ומחאה שלא יעשה שום דבר צלי ידיעת
 ר' אהרן ח"כ' מוכח להדיא שהוא נטילת רשות וזולתו אי אפשר
 דאס הוא לשון גילוי היה לו לומר שידוע כל דבר לר' אהרן דהיינו
 המעשה שהוא הלוי לחוד ועוד נראה מאחר שחכם אחד העיד
 להדיא צלשון רשות נהי צלשון ידיעה העיד החכם השני חובל לפרש
 צלשון גילוי מ"ל לא ימלט שלא תפול צו ספיקא שהוא לשון נטילת
 רשות וא"כ הוא עומד צספ' וא"כ צא חכם הורא ומוליא מידי חכם
 הספק צידו וכעין זה פסקו המחברים גצי צעיה דרצא צצ"ק אי
 חוליקן צהר מעיקרא כו' ופריך מרצה כו' ומסיק מה דפשיטא ליה
 לרצה מצעיה ליה לרצא ופסקו המחברים אף שהלכה כרצא שהוא
 צחרא אכן הכא הלכה כרצה לפי שצא הורא ומוליא מידי ספק אף
 שאין ראיה כל כך לגדון דידן שהוא לענין עדות ואינו חלוי צסצרה
 מ"מ זכר לדבר מיהו איכא וגם אינה לריך ראיה כ"כ מאחר שנוכל
 להשוות העדים שלא יהיו מוכחשים מסתמא עצדין הכי ולעניין

שאלה חס יכול ר' שמואל לפטור המשותף רצי יעקב נראה דלא כל
 כמיניה שהרי עיקר אפטרופוסו צמה ע"י לואח המא ואיך הוא צא
 לצטלה שהרי לוא שחיה החצרוחה עד כלוה ג' שנים ואס כן חיד
 יכול לשנות ושלא לקיים דברי המת ואפילו היה אפטרופוס על פי
 צית דיק' מ"ל לא יכול לשנות מן הלואה דדברי שכיב מרע ככתובים
 ומסורים אפילו היה צו תועלת ליחומים וכ"ש הכא שנקתה נמוכת
 שיש ערמה צדבר ואינו אלא להועלת המשותף ורחמנא ליצא צעו
 ולעניין שאלה אשר מכר המטלטלי' צוול פשיטא ופשיטא שהיחומי'
 לא יפסידו את חלקם אף יחזיר המקח שהרי כאפטרופוס ר' שמואל
 מכר את שאינו שלו שהרי אין צח צידו למכור צלי רשות רצי אהרן
 כאשר צדקתי ואס ירנו להצוה רצי שמואל האפטרופוס הרשות
 צידם שהרי פסקו החוספ' צסס ר' עזריא אפטרופוס' שפסע חייצ
 לשלם ואפילו מאן דפליג עליה מ"מ מודה כה"ג שהוא מניק צידים
 שהרי הוא מכרן שחייצ לשלם ואס ישמע כמ"ר שמואל לדברינו וא
 חומר שלום : דברי שלמה לורי"א

מעשה

צא לידו צאדם אחד שהיה נוחן פ"ח מכמה שנים
 להיכל הכנסה ועמדה צהיכל כמה שנים והיו עליו
 מעילים של הקדש שהן משל לצור ואותה פ"ח היתה צפני המקדש
 כמה שנים צהיכל ולא שמע אדם שהיה חמר צחיו שלי הוא ולא
 נחתיו לחלוטין אמת שהיתה נקראת על שמו שהיו חומרים פ"ח
 של יעקב הוא כי השם הוא על סם שהוא היה המקדש כי כך היה
 הדרך של העשירים כל אחד קונה פ"ח ונוחנה להיכל וכל חמ' מכיר
 פ"ח שלור' ל' להחייחם צה וגם קדיאות החורה הוא על הסדר
 שצח אחד של פלוגי זה והשנייה של פלוגי אחר עד שחזר חלילה
 ומת האיש ההוא והניח צנים גדולים ולאחר זמן מיתתו כמה שנים
 ויחזר עקרו אותם הצנים דירחם למקום אחר וצקשו מן הקהל
 שיחזרו להם פ"ח שלהם וצני הקהילה כולם איין צני חורה והיו
 נאות' לדבר מחמה שהיו סוצרים שהדין עממם כי מכמה שנים
 עשה ג' כ' אחד מעשה ולקחם פ"ח של חציו מן אותו פהיכל והציתה
 לעירו ואני לא הנחתי להיות החורה עשוק ממקום למקום ולא
 ניהותי לדבריהם וזו היא ראיית צחצחי וזה שחמם מציחין ראיי'
 מאותו האיש שלקח ג' כס' פ"ח מכמה שנים כה"ג חין זה ראיה דהוא
 נמי שלא בדין עשה ולא למלא הייתי צאותו פעם והיה לאל ידו לא
 הנחתי וכבר כתבו רבותינו שאין מציחין ראיה אלא ממנהג שהוא
 קצוע על פי ותיקי' ולא ממנהג שאין לו יסוד ק"ו כה"ג שאין כאן
 מנהג אלא מאחד ושנים שעשו וזה סצרו שצדין עשו וכל כה"ג חין
 כאן חוקה וטעמא דאטו כ"ע דיני גמירי כמו שכתב הרא"ש פ"ק
 דצ"מ גצי סמך לוכות אחר וצאחר מקומות כהנה וצפרט לעניין
 הקדש להוליו מחוקתו להיות חולין למכרה ולעשות צה מה
 שירלה ועוד מחזה לר רולה להוליא מחוקתו מאחר שהקהל
 מוחקין המוליא מחצירו ע"ה ק"ו לעניין הקדש ועוד מאחר שלא
 התנה צפני עדים שלא נתנה לחלוטין אלא להיות צהיכל עד זמן
 שירלה אס כן מסתמא חקדים' הוא דקא חקדים ואפילו אי הוה
 איהו גופיה חיו היה רולה לקחתה לעלמה נראה דלאו כל כמיניה
 אס חין לו ראיה וצפרט מאחר שמה שנים הלצינה צמעילים של
 הקדש חוקה מופלגא שהיא של הקדש היבא שנתנה צס"ת ואפי' טען
 אחר כך כדי שלא נתנה לחלוטין ומ"ה ראיתי' ושמעתי שצני אדם
 אשר היו מנדבין פ"ח לצ"ה היו מתני' צרבים שאינה לחלוטין ואס
 כן אותו שלא התנה איהו דאפסיד חנפשיה ק"ו צנו של ק"ו שמת
 האצ ולא היה פולה כה ועמה צאים היורשים צטענת שמה שאין
 להוליא מחוקה ודאי וז"ל מהר"ק גאשר כתב אחי שמעשה צכל
 יוס צאותה הגלילות שמימין נירוח של כסף ושלשאות של כסף
 כו' ולאחר זמן נוסא' אותם עמקן גס לפעמים כשיורדין מנכסיהם
 מוכרי' אותם לאחרים כו' עד אס כן פמשי' אותם צצ"ה אדעתא
 דמנהגא קא משים אותה כו' הלא ידעתי שמנהגה כצד דין
 החלמוד דמדי' כיון שהדלקה פעם אחד צמורה צצ"ה חלה
 קדושתו עליו ולא פקע' כ"ס ע"י הקהל כדמוכית הפיא דפ"ק
 דערובין דקחני חסם מי שהסנדצ מנורה או נר לצ"ה כו' משצאת
 ליד הגצאי חסורה לשנות כו' וכן פשוט הוא מדינא דגמרא דכיון
 שנחטעק פ"ח הוא צמעיל פעם אחת דג"כ חלה עליו קדושתו
 כדמוכח צסנהדין פרק גמר הדין דקחני חסם כיפה שפוח טמא
 מדרם ונחנה על פ"ח טהור מן המדרם כו' אמת שכל עליו קדושתו
 ומ"ה טהור מן המדרם כו' משום דאמרין לו עמוד ונעשה מלאכתיו
 כדפי' שס' רש"י וכן מוכח שס הסוגיא צהדיא מדפריך מיניה לרצא
 ומאחר דפשיטא שכן הוא שחלה קדושה על הכלים מכח דין החלמוד
 ואחיה צא להפקיע מכח המנהג הלא ידעתה שאין המנהג מצטל
 ההלכה אלא ח"כ' הוא מנהג קצוע ע"פ חכמי המקום ולא ע"פ המון
 צ"ה כמו שכתב המרדכי צסס ח"א צריש פרק הפועלים וגם כתב
 שם שלריך שיהיה המנהג קצוע קודם שיצטל דין החלמוד ועוד כתב
 ריש הפועלים ודוקא שיהא מנהג קציע על פי ותיקים אצל מנהג

שאלות ותשובות

שאין לו ראייה מן החלמוד אינו אלא כטוע' גזיקול הדעת דכמה מנהגי גרועי' שלא חזקו בחרייהו כדכירר' ר"ח כו' חלמא היכא דלא התנה צפי' אפי' הוא טוען טענה צריא לאוכל כמיני' לאפוקי מחזקה הקדש ה"בא דלא התנה צפי' ק"ו כה"ג שהיתה צהיכל' ה' כמה שנים שהיה בחזקה הקדש וכבר ידוע מדברי רז"ל קדמונים מי שמר דבר לדקה אין לו כח יותר משאר בני הקהל א"כ אין לחזותו יורשין שום טענה וחזקה בחזקה ס"ח כך הוא תוכן דעתי כי אקים אנו ירא ומי שידין אוחז לכך זכות המקום ידון אוחז לכך זכות : דברי שלמה לורי"ח

יפה כתב ויפה דן נאם ילחק בן צללאל ז"ל הגר בזלאל"מ ר' **מז' שארה** וז' שלח לידי שאירי הגאון יוניק וחכים מהר"ר

משה איסר"ל ז"ל לחוות דעתי ולהשיב מה מה שגאון צעירי שאלת ראובן נתן במחנה ס"מ לבחו חזקה לדור צביחו אחריו כל ימיה עם בעלה כמו שהיו דרים צחיו כך הוא לשון הלוח' ונחקיימה בכל אופן המועיל דחקון רצון למהוי כמחנה שכיב מרע ונפטר ראובן והניח חיים לכל ישראל עכשיו נחגלגלו צ' חילוקים בין היורשים וצין הבח הזו הא' שהבח טוענת שא"ל לחז להולח לרכי הצית כגון קניית עלים להחם הדירה כדרך הארץ וכן שאר הדברים שהם לרכי הדירה כי כן לזוה לה צריה ז"ל שחא דירחה כמו שהיתה צחיו ואז הית' פטורה מכל דבר השנית טוענת הבח שמאחר שאינה לרכי דירה זו כי יש לה מקום לדור צלח זו רלוונה להשכיר דירחה לאחרים שהן ביולח צה וצוה היא כהנית ואין היורשים חסרים וכופין על מדות סדום עכ"ל השאלה :

תשובה חחלה נצאר השאלה האחרונה ואחר כך הראשונה וצמחי דסליק נפחח בעזרת ה"י :

גרסינן בכתובות פרק הנושא את האשה ופסקה עמו כדי שיוון את צחה חמש שנים חייב לזונה חמש שני' ניסת לאחר ופסקה עמו כדי שיוון את צחה חמש שנים חייב לזונה חמש שנים לא יאמר הראשון כשנצח אללי אונסה אלא מוליד לה מזונות למקום שאמה וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו צין אותה כאחד אלא אחד זנה ואח' נותן לה דמי מזונות כו' הרי קמן דאף על גב דאיכא אומדנה גדולה שלא כתב לה אלא ע"מ שחיה אללו ולא אחר שתגרש אמה ועוד דלא כתב לה אלא לזונה כפי צרכה הצית א"ה מאחר שכתב לה סחמא ולא התנה כלום אמרין דחייב לתת לה דמי מזונות משלם כמו שפסקו הפוסקים וה"ה בגדון דידן חייבין היורשין ליתן לבת דמי דירחה אם יש לה לדור במקום אחר ואין לומר דדווקא מזונות דמה לי הן ומה לי דמיהן דהרי גט כשונה אללו לריד לתחמעות צעד מזונותיה אצל דירה דאין חסירין כלום כשדירה אללו ולכן כשאינו רולה לדור אללן אין לריבין לתת לה מעות הדירה אלא יכולין למימר הא ציתא קמך חמינא דנחאי היורשין אין לריבין להוליא מעות כדי לתת לה דמי דירה מאחר שהן חסירים מזו אצל מכל מקום הדירה עלמ' לריבין ליתן לה דהיינו שתוכל הבח להשכיר דירחה לאחרים שהן ביולח צה דזה נהנה וזה אינו חסר ולא אמרין דלא נתן לבת אלא כל זמן שהיא לרכי לו דומיא דמזונות דבח כמו שכתבתי ולא דמי להא שכתב הר"ן פר' הנושא שאין אלמנה יכולה להשכיר דירחה דשאני החם דבת לה א"ה תהא יתבא צציתו דמשמע אח דוקא וכעין זו כתב שם הר"ן ריש הנושא אהא דפוסק לזון את צחו לריד לתת לה מזונות משלם ולא כפי צרכה הצית ובכתב שם הר"ן ולא דמי לחלמנה דנותן לה כפי צרכה הצית דשאני החם דכתב לה את יחצי צציתו ומחזי מנכסייכו' וה"ה דיש לחלק לענין השכרת צית ולא גרע דצרה ממה שכתב הרמב"ם פ"ה דהלכות שכירות המשכיר צית לחצירו לזמן קלוז ורלה השוכר להשכירו לאחרים עד סוף הזמן הראשון צירו להשכירו שהם צמנין ציתו וכן הוא חסובה מוה"ר' סוף פרק האומנין ואע"ג דצמרדכי פרק חזקה הצחים משמע דאין השוכר יכול להשכיר כלל אלא זה משכיר אומר לו חן לי שכרי דהא ציתי קמך נראה דיותר יש לסמוך אדברי מהר"ם ורמב"ם שכתב דכה צירו להשכיר מעל סתם דברי מרדכי כי צמרדכי ה' שלא ידוע שם אמרה ותודה מהרי"ו פסק סי' י' בדברי מהר"ם ובן כתב הרש"א צחצובה שאכתב לקמן אי"ה ועוד נ"ל דדברי מרדכי כי שכתב שאין ווכל להשכיר הם בדברי פר"ם שכתב הטור סי' ש"ח דס"ל דאין השוכר רשאי להשכיר כלל אע"ג דידוע דאין למשכיר חזק צו ולכך אף צצית אסור להשכיר לאחרים אצל הרש"א שואר מפרשים חולקים אדברי הרמב"ם וס"ל דצמקום שאין היקף ווכל השוכר להשכיר ואם כן צבי ה"ג ווכל להשכיר לכ"ע : אך לריד עיון בדברי תשובת הרש"א שכלל א' וכלל ז"ל על שנים ששכרו צית לדור צו צחותפות ציתא אף אחד מן השותפין יכול להוסיף אחר במקומו אפי' יש לו דיורין פחותין ממנו כי יכול לומר אוחז יכול אני לקבל אצל אחר איני יכול לקבל כי ידוע שאין לקבל כל אדם צוהיש מפני חשיבותו שאדם צוה מפניו ויש מפני גרעותו ויש שהוא צעל קטנה ויש מי שאינו נאמן הלכך אדם הרולה לדור צחותפות מדקדק חחלה עם מי הוא חפץ לדור

ולא יכול אותו שקבל לדור עמו להוסיף אחר במקומו וגם אינו יכול לכופו לחלוק עמו שהצית אינו שלהם אלא שכיר להם לזמן עכ"ל ואם כן איכא למימר לפי דברי הרש"א דה"ה באן אין יכול להשכיר לאחרים משום דהיורשים יכולין למימר דאין יכולין לקבל אדם אחר ואפשר דאף הרמב"ם ומהר"ם מודים צו דהם לא קאמרי אלא צמקום שיש לשוכר דירה צפני צמנו ולכך אמרו דיכול להשכיר לאחרים אצל צכה"ג שהיו דרים צית צצית אחד מודים לדברי הרש"א שדיכול האחר למימר אוחז הייתי יכול לקבל אצל אצל לחצירך מ"מ נראה לי דאף הרש"א לא קאמר אלא צצ' שחפס ששכרו צחתולה צית צית וכן צדעהן חליא מילתא כמו שדקדק צלשונו צמה שכתב הלכך אדם הרולה לדור צחותפות מדקדק חחלה וכו' כלומר שמתחלה צירר לדור עמו ולכך אינו יכול לסופו ולדור עם אחר אצל צדון דידן שאין הדבר חלוי צדעת היורשין אף צדעת הנותן צכה"ג ודאי לא מלו למימר אוחז יכולין לקבל ולא אחר כי מה לי ולדעתם והרי נדק זכ"כ אחים שיכחו צית שפשיטא שכל אחד יכול למכור חלקו למי שירלה ואין השני יכול למימר אוחז הייתי וכל לקבל ולא חצרך כמו שכתב ה"ה סי' קע"א צצה"ח דכל אחד מן האחים יכול למכור חלקו למי שירלה וכעין חלוק זו כתב הרש"א פ"ק דצ"צ והציאות ה"ה סוף סי' קע"א לענין גור אנוניגוד שכתב וז"ל הר"ר יוסף הלוי דינא דגור אנוניגוד לא שייך אלא ציורשין או מקצלי מחנה אצל אם לקחו שנים צית שאין צוהי לזה וכדי לזה אין אחד מהן יכול לומר גור אנוניגוד שהרי לדעת שיהא שותפות לקחיה מתחלה ולא למכרו אף אל אחיו ש' מעמד דדוקא שותפות שקנו מתחלה צית יכולין למימר אדעתא דהכי קנאונו מתחלה אצל לא יורשין ומקצלי מחנה דלחא צדעתא דידהו חליא מלחא וה"ה דלא יכולים למימר אוחז אני יכול לקבל וכן מוכרח מדברי הרמב"ם לענין דינא דבר מלחא דאם שייך צצחים דינא דבר מלחא וכתב שם דדווקא צ' צחים הפחותים צית דהוה צצית אחד כמו שכתב אר סוף סימן קע"ה דמשמע שם דשני אחים שיש להם צית צית כל א' יכול למכור חלקו ולא יכלו למימר אוחז הייתי וכל לקבל וראייה עוד מתשובת הרש"א סי' א' קמ"ה שאלת ראובן נתן מחלי' ציתו לצנו ושייר צמחנתו צלשון זו ושיירתי לילמי שישמע כל ימי דירה צוה הצית המחליה הצחים שאני נותן עתה והעמתי כלי צו והלנעתי כלי היין שלי צאור כמנהג קודם זאת המחנה ואחר כך נתן ראובן אוחז שיר לאח' והצן טוען דלא שייך אלא לעלמו ולכליו צעד שהן שלו אצל לא להכניס אחר וכליו שם תשובה הדין עם האצ שהמשייר דירה לעלמו לא לעלמו שיר אלא לכל ימי חייו שיר צין להשאיל לאחר צין למכור עד שימות ואפילו שאמר שירתי לי לא צא לומר אלא שאינו משייר צה כלום לאחרים ואפילו השוכר יכול להשכיר כו' ומה שאמר שמעינן דאף על גב דהתם שיר לעלמו מחליה הצחים דמשמע שיהא דר עם הצן צצית ואפילו הכי כתב דיוכל לשכור לאחרים מאחר דלא יוכל הצן למימר אדעתא דהכי שפתי עמך מתחלה וה"ה בגדון דידן שתוכל הבח להשכיר חלקה דאין לומר דדוקא משייר כה משייר לעלמו שיר לו שיוכל להשכיר אצל מה שנתן לצתו אין לה כתב כ"כ דזה אינו דכ"ה הו"ה דהא אמרי פרק המוכר צית לענין צור ודוח דאם משייר לעלמו צור ודוח לריד ליקח לו דרך אצל אם מכר צור ודוח אין המוכר לריד ליקח לו דרך דמוכר צעין יפה מכר וכ"ה הנותן מחנה דצעין יפה נותן כדמובא התם וא"כ אם נאמר צמשייר חלקו צצית יכול לשכור לאחרים כל שכן צנותן לאחרים דיכול המקבל מחנה לשכור לאחרים ואחר שצברנו דצרו נשוב לשאלה קמייחא מה שאלת לרכי הצית צקניית' עלים וכיוצא צו נראה לי דגם צו זכתה הצת וראייה ממנהג הארץ שהמשיא צתו כותב לה דירה שנים ידועות ואז היא פטורה מכל הלככים הנ"ל אם כן שמעינן דסחם דירה משמעות כך דפטור מכל דצ' כ"ה צדון זו שדירת הצת ציתה כמה שנים אלל צציה צענין זו שלא היתה לרכי להוליא שום דצ' א"כ כשאמר לה שחזור כצחלה ודאי משמע שחזור צכל דצ' בדירחה צחתלה ופטור מכל דצ' שהייתה פטור צחיו ואין לומר דהכי צצית ראיה ממנהג שאינו מצורר שהוא מנהג ותיקי' דזה אינו כלום דכה"ג דרשין לשון סדיוט לילך אחריו כמו שהוא מצורר פ' המקבל ועוד ראיה ממנהג דאמרי' פ' הנושא דנותנין לה מדור לפי כבודה כו' ואמרי' הסחם ח' משתמעות צמיו צעלה צכלי פסקא כלי זה צד דר שמשמש צחיי צעלה שכתב לה ואת תהא יתבא צציתו כל ימי מיר כו' שמעינן מזו דמה שכתב לה את תהא יתבא צציתו דכולל כל לרכי המדור דא' כמנחלן ליתן לחלמנה שאר לרכי מדור דהא לא כתב לה אלא את תהא יתבא צציתו אלא ש' מדקהל צכלל ולכן תנא צמנייתא ונחמי' לה מדור לפי כבודה דכולל הכל ועוד יש להציא ראיה מהא דכתב הר"ן פ' הנושא והמ"מ פ"ח דאישות צשם הרש"א ח' נראה דחלמנה אינה משתמשת

מה

一

י"ז השאלה

יח ועל

שאלות

יה ועל

ודבר האורח שכתב צפשיעות שחינו אומר צפשת
 עד אחר ל' יום וכאשר כתב צית יוסף ומה צפחה
 להחיר צלוצל ין לישא ולהולית בכל העיר אחת שמדעת מפרר' אי
 צה יראה שאין האורח אומר עד אחר ל' וצסוף התשובה נוטה
 להחמיר דווקא באורח שנכנס לצית הנכרי דשמא מכת ישרא הקצוע
 נאסר עליו אזל אין האורח אומר על צה דהאורח צעל לגציה חכן
 צשני אורחים מחולקים שמה כל אחד אומר על חצירו מיד וכן
 מסתבר וכן משמע להדיא מסוגיא דפ' הדר גביר' ל' וחלמירי דרב
 פנינא חיקלעו להפוט מונקכו' ופירש הש"י פונק יא צו חדרים
 פחוחין לחצר ואכסנאי' נכנסו צהן ואוסרוין על זה צצ' ועוד
 צירו שלמי מחל' צין רגיל וצין אינו רגיל והציאו פחוס' והרש"ש
 חלמא לרגיל לצא באכסנאי' אומר מיד ואולי צלוצלן רגילין
 לקצוע לצא בכל ירי' וירי' ואף שפר"ח והעור כתבו דאירי צנו
 נראה דכ"ש ישראל ולא גרע מגוי לעניין שיאסור על ישראל וע"ש
 לדברי ר"י קולן דאין מחלק כלל צין צעל צית לאורח היכא שמחולק
 צמיא ומחולק צאפייה וציאל וכו' שהאורחים צלוצלן שהם
 מחולקים זה מזה שאוסרים זה על זה וה"ל צעל צית שדר שם
 כחצתי צמרולה ואדוני יראה לי מקומו כאשר כתב' ואודע אין
 להשיב כי קנלחי מכל זקניי' לאיסור צנרון דידן ואני מוסי' לא די
 שאסור להם לטעל בכל העיר אפי' בחצר אסור לטעל היכא
 ששני ישראלים נחאכסנו' לשם ולריכא עירו צו חירות היכא ששניהן
 פחוחין לחצר לכל אחד פתח צפני עלמו דברי שלמה לור' יא עכ"ל:
 יט שמדע שמעתי לעקת הנרדף איש מנן טובים גמלו
 משה צר אליעזר שלועק צמר נפש על אחד

יב שמדע

משה דר חנינאל שנועך דר נפס ער חתן
מחוסדי נייאשט ט"כ ר' גרשון וככה דריו איך שהשכין לר' גרשון
הנ"ל טענה אחת והוא קנהו מן הגוי בחזק' גנו' והשכין לו בחופץ
זו ואח"כ בא פריך ח' לקנות לו טענתו מן זה היהודי ומכר לו זה
הטענה הממושכן ואח"כ העלילו עליו בחמס שגנוז הוא ומיר
הליל עלמו גנפס חצירו ואתר שקנה מן ר' משה והכרח ר' משה
להימלט על נפס גרש מהונו וציתו לעוזב את ילדיו והמלפ' עליו
ועתה אחס צניק"ק נייאשט אטע המהני איך יכא המעשה הרע
מציניכס כי אף אס יכפור זה האיס צמעטיו ויאתר שלח הוהיר
אוחו בזה שקנה מן הגוי בחזקה גנוז ס"ס איזה דמחתייב דגרמי
דלמה לו למכור משכון של ישראל בלא רשותו ובלא רשות צ"ד ואף
אס יכפור דר דר שהשכין לו ויאתר שקנהו ממנו בחזקה זו שהוא גנוז
בלא שהשכין אוחו מ"מ אין להליל את עלמו דרמי חצירו ואף צממו
של חצירו אין לו להליל באשר כחצו כל המחזרים צפרק הכונס
וגדולה מזו כחצו רוב המחזרים הנתפס על חצירו אין לו על חצירו
כלום ואפי' החולקים על זה מודים שאין לו למסור חצירו חתתו
צידי גוים אלא שיכול להורידו לדין וגדולה מזו כחצ האגודס צסס
הר"ס שני יהודים שהכרזה אחת זה והלך השלטון צצ"ה וזה לקהל
לגזור חרס אין להם לגזור חרס להליל עלמן צממון אחרים אס
יכולין צסס פנים להחפסר ואס אינס יכולין ועידו ויפרעו לכחוק
פל הנוקע"כ ודומה לזה כחצ המד"כ כי שאס העליל השר על יהודי
אחד צעצור חצירו שאין לו לגלוחו ואס גילהו יש לו דין מוסר ואף
צדין פטור מאחר שעלילה צאה עליו ומוליה גרס וחינו מן הרמאי
לומר שיכפור הכל ויאתר שאכרו לו צססם ולא הודיע
לו שהוא גנוז ואס בן אריארכציה אכתפיה מאחר סססם
גניצות ורובן בחזקה סכנה הוא למכור לעכו"ס ולא הודיעו דזהו
לא מסחר כלל כי הוא דבר שהוא נגד השכל וטענה רעועה הוא
שאין זה נמלא שימכור אס גליצה בחזקה שאינו גנוז צפרע צעירו
שהוא דר סס ואנו סהדי דאקרא קטעין וכ"ס הנאמן זה לומר שסחר
ענה צו ואס יתצענו צדין יסצע לו ולא יתסור אוחו צידי גוים ע"כ
נראה צעיני שראוי להסיר המכשלה הזאת מהחת ידכס ולכוף אוחו
הגרשון שיסלק לו כל הזיקיו ויפטור אוחו מן השדרה של אומות
עד שיצא על מקומו צסלום וצצעת ואח"כ הראו ותספטו צמה ישא
אח פניו לפייסו ולשלס לו הזיקיו כפיראות עיניכס אכן נראה
דאין עליו דין מוסר לכסוחו על העמוד מאחר שלא צא לצד ממון
חצירו להכעיס או להחניף השדרה אלא להליל את שלו באשר כחצ
ר' אליעזר מטול"ה ומרד"כ כי הביאו צכ' הגנזל אכן לא ינוקה מעון
עד אשר צצ צדמים וצפיוסס כראוי לפי ראות עיניכס וחכמים
הנמלאים ציניכס ושלום :

כ במותב

רצוילתחך צר שמעון והעדר צחורת עדות
בואם לא יגיד ונשא עמו ו"לצל"א. איך האב גקויסט איין פרידיג
צשר פון חזון דא וואך איך הניין דא האב איך גיזעקן. איין שיללכי
סירכא דא וואך איך מיך אום אונ' דר וואך נומט. איך דעם קאם
טאדעם הער לו גין דא ווייט איך אים די סירכא דא שפראך טאדעם
לאז עו לו היטלאן לו הקין אונ' טראג עו היום דר נאך ווייב איך זעקן
דא הקע עו דר חזון אונ' גאב מינדא ווייט איך עו טאדעם דא שפראך

ותשובות

טאדערס גיט צווישן אים דער שחיקה דר נאך טרוגן מיר עז לו הר"ר
משה דא שפראך ער עז איז צודאי איין טריפה אזו ווייט אז כל ישראל
דא שפראך ער לו מיר גיט טראג עז לו יוסף גצאי דער איז ראש
הקהל חונ' צודק ווייט אים דא זאך עז יוסף חונ' שפראך עז איז
טרפה דא שפך הר"ר משה לו יוסף גצאי וואו וועלן מיר מיט אים
עז דא שפראך הר"ר משה מיר וועלן דא סידרא אפ שניידן חונ'
וועלן עז האלטן צו לייע קומן דר נאך האצן זיא גשיקט נאך הר"ר
שמואל חונ' זאך עז אויכאן חונ' שוויג טייל דא שפראכן מיר מיר
וועלן איין נאך דעם חזן חונ' וועלן אים פרעגן תאמר ער הט דיר
פר איין טריפה פרא קויפט דא שפראך איך ער הט מיר זיא גיטרייבט
דא דער חזן קאט דא פרעגט ר' משה וואו איז דא דא האט דער חזן
גיטטפרט עז איז איין נסרך לחלר הכזר גיוועזן דא האט ר' משה
גיטפראכטן איין נסרך לחלר הכזר איז טריפה דא שפראך ר' משה
ריר וואו דא ווילט דא איז איין רעכטי סידרה חונ' איז טריפה
דא מושט דעם שפאטן פרוועקסלט האצן דא האט דער חזן
גיטפראכן וויא קאן איך עס פרוועקסלט האצן איך קערצ יוא
אלי עריפות דר נאך צין איך הייס גאנגן צוהן כך האט דער חזן
נאך מיר גשיקט דא איז איך וועלן לו אים גין דא איז עס מיר גלייך
גיגיגט דא איז עס מיט מיר איין הייס גאנגן חונ' האט דא פלייס
הין חונ' הער גיווארפן חונ' האט גיטאגט דא איין ווייט איז פרא
וועקסלט גיווארדן גיט מיר דא איין ווייט ווידר חונ' ריר דא
אנדר האלט ווערשט מיר דאש בעלט וואו צילאלן דא האט איך
לו אים גיטעט איך האלט דא ציטע יוא איין יוד איך צין יוא דר
צייט גיוועזן דו דא האט פון אנדר גיטאקט חונ' האט גיטעט דו
דאש איין פרידג איז גיוועזן חונ' צין ווידר לו ר' משה גנגין חונ'
האט אים דא שמועה גיטאגט דא האט ער לו מיר גיטאגט איך אים
דא פלייס איין הייס חונ' זאג אים ער איז איין גוי עס קאן ניט
פרא וועקסלט ציין גווארדן איך האט גיטעט דו עז דא טריפה פרא
קאפט האט וואו אהא לקדמא ר' ילחק צר יודא ווער
צחומר הנ"ל חונ' ילחק שניידר האט נאך מיר גיטקעט דא צין
איך לו אים גנגין דא איז טאדערס חונ' אהרן דריין גיטאגטן איז
איין ווייט פלייש דא האצן זיא מיר דא ווייט פלייש גיווין דא האט
איך גיטעטן איין רעכטי סידרה חונ' ווען חזן זיא העט שון אה גרייבן
דא ווער צודאי איין נקב גיוועזן חונ' דא סידרה איז גיטאגטן
צמלר הזה חונ' איז לוס חלר הכזר נא קומן : אצרהס צר
יעקב שלי"ע ילחק צן הקדוש ר' משה הי"ד ילחק צן הקדוש
ר' יוסף הי"ד ז"ל

המעשה

המעשה
הוא חירע קודם שצח נחמו הצ"ד סידר הרצ
ר' אברהם צין ר' ה"ל כ' והנה צבוחי קודם ר' ה
כמה שצועת צה הש"ץ אלי עם שני נסמכים ואמר אלי אדוני מכשול
צא לידי שנתחלפה עריפה צבשה ומכרתי הערפה צחוקת כשירה
והכשיר' מכרתי לבוי' צחוקת ערפה ואמרתי אליו בודאי השוגגים
לריכה כפרה חלא כה' ג' שלא ילחא המכשלה מחחת ודרך חל הפועל
והוחזר הערפה לידך חונה לריך השונה חכל השמר מהיום צשמירו'
יותר מצד ראשונה ובצר ידעו כל הקהל מזה העניין ולא השגיחו צזה
כאשר צעו"ה הדוחות הללו חין איש מופץ גדר לשום לצו לקרחת
השם לש"ש וצרחותם הלד שכנגדי שהש"ץ היה נוהג ונוהר צבצורי
צקשו לרקדק אחתיו ולהורידו מאומנתו כאשר ידוע לכל הקהל ואז
צבה הרצ רצו אברהם הצ"ד ה"ל עליו וגורו עליו שלא יהיה עוד
שוחט וצודק וצאחותו פעם לא הייתי צציתי ואח' הצ"ד רצו ה"קהל
להתפטר עם החזן כיהחזן לא רלה עוד להיות חזן לקהל צאומרו
שאין עשפין לו החזנות וזלח השחיטה ונתפשרו עמו וכייסוהו
שיהיה חזן וזלח השחיטה וכן עשו המסקנה צייניהם שישלחו הצ"ד
הנ"ל לליד מיד אחר צוואי להורוח לו הדרך אשר ילך צזה והלך אחר
הפטר' החפלה י"כ וכל המועד וצאתי לציתי ולא שלחו לי הצ"ד
ואין איש פולה פה עד שאחר המועד עמדו עליו ר' אברהם וסיעתו
וגורו עליו שלא להחפלה עוד ונתווערו יחד צצית הכנס' והעמקתי
צדצ' עס' ר' אברהם ואמרתי ולמה חלה מוסה צו מלהחפלה
אמר אלי למחר תשלח הצ"ד לידך וחרתה שאינו ראוי כלל לש"ס
ואמרו אליו מקלח הקהל וביעדין לא שלחת הצ"ד לידו הלא עשינו
מסקנה שתשלח הצ"ד לידו מיד אחר צוואו והוא יראה אם לריך
חשובה ולפוסל ומן השחיטה חכל צענין החזנות יהא כשר כראשונה
ולא עלה מאומה אמרתי להרצ ר' אברהם חאמר לי צעל פה מה
המעשה הרע אשר עשה ואמר לי אני חומר לך העיקר שמלאו
סירבא גדולה צללעות ומכר' צחוקת כשירה וכשאלו אחותו אמר
שהוא נסרד לחצר כצד ש"מ שהוא מכשיל ערפות השצתי לו צזה לא
שג' שצחא הוא כשירה כאשר הוא המסקנה צמרדכי וכן
פסק מהרר"אי צחשונותיו ולא אחרי' מזה חז ענה לי רצו
אברהם ואמר לי אני חגיד לך צסחר מה שעשה החזן פעם
אחת צוק כצ' אחד לחזה אחת וקעריף חוחו להכעים
ואחר

ו 5 ה דמסיק

לפי הדברים אילו אין צו שמץ דופיל לא לפוסלו מן השחיטה
והצדיקה שלא לאכול משחיטתו וצדיקחולא שהקהל
יכולים להחמיר על עלמם מאחר שבמעט המכסל' לאה מחתת ידו
ולקבוע להם שוחט וצודק אחר מאחר שכך נאספרו עמו אבל
לפוסלו מן החונות ולהורידו מן האומנות שלו הל' הפוסלו פסול
ומצטל החפלה בחנם ומגרש עם ה' מלהחספת בנחלת ה' וכל העון
יהיה נחשט ולא יסיה לונין ונכד משליך הצל בגורל נחלת ה' ועשה
אומר כפי אשר יראוני מן השמים גרסי' במסכת חעניח צפרק
סדר חעניח כילד ח' עמדו בחפלה חע"י שיסוקן וחכם אין
מורידו לפני החיצה חלל אדם הרגיל חיהו רגיל ר' יהודה חומר
מטפל ואין לו ויטלו יגיע' צדה וציתו ריקס ופירקו נאה וספל
צרך מרולה לעס ויש לו נעמה וקולו ערצ ורגיל לקרו' בחורה
וצנצאים וצחצחים ולשנות צמדרש בהלכות וצהגדות וצקי בכל
הצרכות בולקויה צונן ענייהו צר' ילחק צר חמי ופר' היינו מטפל
ואין לו היינו ציתו ריקס אמר צר חסדא הו שציתו ריקס מן
העצירה ומסי' פירקו נאה זה שלא ילא עליו שפ רע צילדוחו נחנה
עלי צק ולה על כן שנחמי' אמר מר ווטרא חמר רב
טוביא אמר רב ואמרי לה אמר רב חמא אמר ר' אליעזר זה שלית
ליצור היורד לפני החיצה שאינו סגון ופרש"י שאינו הגון רשע

שאלות

דמסיק בדאמר דחעניית אין מורידין לפני חיצה ולא זקן ורגיל כו'
דאחעניית ומעמדות לחוד אייתי רחוייה דצעו' זקן וכן הגהתי
בחוספו דחולין וא"כ שמעינן להדיח דאיכא לחלוקי לאחרעי לקצע
ואיכא נמי לרמוי דש"ץ קצוע בסחם חפלה שיה' לאחרעי דחעניית
ומעמדות מ"מ נראה הא דבעינן במסכת חעניית כל הני מדו' ציורד
החיצה דווקא דנאמרים וחעניית קאמר ולא בסחם ש"ל קצוע חלה
דהא דבעינן שיש לו יגיע צדה צודחי דווקא דחפלה נאמרים קאמר
וא"כ ה"ה בל' הני מידות דחיצה דהא דווקא ציורד לפני החיצה
דחעניית נאמרים קאמר לא בסחם שליח ליצור דפרט מאחר דלא
אמר חרווייהו אין מורידין לפני החיצה ולהיות שליח ליצור' בדאמר
פ"ק דחולין וכדאמר גבי נחנה עליה בקולה כו' ש"מ דווקא קאמר
חזן מהא דבעינן מרולה לעס צוה חנו מודים דה"ה בכל הש"ל קאמר
כמו שפירש רי"ף דחיצה לקמן ועוד יש לו רחיי' מדהציה הרי"ף
והרא"ש הא דפ"ק דחולין נחמלא זקנו אחמניתין דמגילה גבי קטן
שלא הציה שחי שער' כו' לאורי דינא דש"ץ ולא אייתי נמי הא
דחעניית אין מורידין לפני החיצה כו' כאשר דרכו לקצץ כל פריגין
השייכים יחד מכל המסכתות במקום אחד ש"מ דלא מורי' צללי
ליצור אלא דווקא דחעניית כו' וא"ל ש"ל לא מייחי דהא דחנה
עלי בקולה כו' דאיירי אף בסחם ש"ץ כמו שפי' חדה דלשם לא איירי
דווקא ש"ץ הממונה לקצוע אלא אף בצארעיו דמקרה כדפי' לעיל
ועוד דאינו מן הנמלא לקצוע ש"ץ שאינו הגון דהיינו דשע אצל ח
הוי צעינא בסחם ש"ץ שיהיו צו כל המדות השנויים במסכת חעניית
ה"ל לאחויי נמי דמגילה ועוד דאף מן העור עלמו מוכח דלא ש"ל
דבעינן כל המדות דרך חיובא אלא מלוה מן המוצא דאל"כ אין
קאמר ורגיל לקרו' צתורה נציאים כחוצים ולא קאמר ולשנו
בהלכות ומדרש והגדות וצקי בכל הצרכות כולם בדאיחא דהא
דלאו חיובא מהא קאמר אלא מלוה מן המוצא להדר אחר ש"ץ הג'
אפילו בסחם ש"ץ וכדי הוא צוה שרגיל לקרות צתורה ונציאי'
כחוצים ולא מערתינן להדורי כולי האי שיהא צקי בהלכות ומדרש
והגדות ובכל הצרכות וכן יראה מלישנא דהרמב"ם ו"ל אין ממני
שליח ליצור אלא גדול שצליצור דחמיתו וצמעני' ואם היה זקן ה'
זה משוכח ציורד ומשדלין להיות ש"ל אדם שקולו ערצ ורגיל
לקרות ומי שלא נחמלא זקנו אע"פ שהוא חכם גדול לא יהיה ש"
מפני כבוד הצור אצל פורס הוא על שמע מצינא שחי שער' אחר
י"ג שנים ע"כ ומדקאמר משדלין להיות ש"ץ אדם שקולו ערצ ורגיל
לקרות ולא אכחצולא יהיה ש"ץ אלא אדם שקולו ערצ ורגיל
לקרו' כמו שבבא אחר כ"צוה הלשון ש"מ דלא לעיכוצא אלא מלני
מן המוצא להשדל אחר ש"ץ כזה וה"ה שאר המדות וק"ו מה שאמר
דחמלא דצרו אין ממנין ש"ץ אלא הגדול שצליצור לאו לחיוב
ולעיכוצא קאמר דה"כ מחמיר יוחר ממה שמחמיר החלמוד דל'
מלינו שהיה דוקא הגדול שצעם אלא עלה טובה קאמר שאין ממני
אלא המוצא שצליצור ויש צו כל המעלות א"כ ה"ק איכא ש"
לשכור אחד שיש לו קול ערצ ורגיל לקרות ויש אחד לשכור שהוא
הגדול שצליצור דחמיתו וצמעני' אין ממני' אלא הגדול שצליצור
והוא קודם לקולו ערצ ורגיל לקרות ומ"מ משדלים אחר קול
ערצ ורגיל לקרות היכא שאפשר או שלא נמלא גדול שצליצור שרול
להיות ממנה לש"ץ וחדע דהרמב"ם לא לחיובא ולעכוצא קאמר
אלא ח' משני פירושים שפירשתי שהרי בהלכות חעניית פ'
דביעי כחצו"ל ואיזה הוא הדאוי להחפלה דחעניית חילו' ח'
שהוא רגיל בחפלה ורגיל לקרות דחורה נציאים וכחוצים ומשום
ואין לו ויש לו יגיעה צדה ולא יהיה צמינו וצני' וכל קרובי'
והכללים עליו צעל עזיר' אלא יהיה ציתו ריקן מן העצירות ול'
לא עליו שם רע צילדוחו שכל צרך ומרול' לעס ויש לו נעימה וקול
ערצ אלא דקא חשיב כל הני מדות השונים במסכת חעניית צנור'
ובהא בהלכות חפלה כחצו צלשון אחר אין ממנין אלא המוצא
שצליצור אלא ודאי דפרישית וכן מהצוה הרא"ש שנתרעם ע'
חוני הארץ שאינם ממנין ש"ץ אלא להנאה שיהא לו קול ערצ ונעי'
ומירות ואינם חוששין אפי' דשע גמור משמע דווקא דהא קפ'
שממנין אפי' דשעים אצל חי ממנין ש"ץ שאינו צעל עצירות ח'
עליה להתרעם אף שלא קיימו מלות מן המוצא והשחא דלא צ'
אף לש"ץ קצו' כל המדות אלא דבעינן שלא יהיה דשע א"כ מלא
ידיו ורגליו צרובה דרוב החונים שלנו שאין צהן כל המדות
אלא כלומר שאינו דשע רק שמשהלים אחר קולו ערצ ורגיל
לקרות שהוא האחר להם וא"כ הש"ל שמכר שמכחחות' לש"ץ ל'
שם לו נעימות וקולו ערצ ורגיל לקרות דחורה מאיזה צד צ'
לפוסלו אם מחמה שמכר טרפה בחוקת כשרה ואין לך דשע גד'
מנו דמסקין דפרק גיד הנשה טבח שנמלא אחריו חלצ' צ' יהוד'
אומר כשעורה ר' יוחנן אומר כו' אומר רב פפא ולא פליגי להלקוח
צנצ' ולהעצירו בכשעור' וכחצ' ראצ' ה"ו ח' אפי' נמלא אחר'
כוח אפי' צמים וצלשה מקומות מלקינן ליה וגם מעצרינו ע'
שקבל עליו דין שמים עד שיחקן עיוותו על פית' ח' ומראה פ'
ש

וְתַעֲזֹבוּ

להכריז עליו וצ"ה שנינוחמשי פלוגי הטבח העצירותו מחומותיו
מפני שנמלא אחריו חלצ כשעורה ויהיה חדשימים שלא יעסוק
באומנתו ולאחר חדשימים יצא ח"ה שבעיר או חלל הפסח לזכרו
ויאמר כך וכך עשיתי וחמתי ותוהה אני על הרשונות ויחזרו לו
הדין כפירדאו עיניהם ואח"כ יכריזו עליו צ"ה פלוגי הטבח
שהעצירותו מפני שנמלא אחריו חלצ כשעורם כבר תהיה ונחמנו
על מעשה הרע הזה וקבל עליו מה שזוה"ח ומכאן והלא' החזירו
לאומנתו ופרי הוא נחמן בסמוך עליו כבר חשונה
וקודם שיטענו הכרזה זו צ"ה לא יסמכו עליו ואסור ליקח ממנו
בשר ואם נמלא אחריו בזית מלקין אותו ברכים צ"ה ולאחר
המלקות ואמר בעלמו צקול רם אני פלוגי לקיתי מפני שנמלא אחריו
בזית חלצ והכל כמו שכתבנו אצל חס מכר חלצים צוקס שומן
או טרפוח צחוקת כשרות מחמירין עליו שפי מפני שהוא מויד
ולריך לקבל דין בפני ח"ה חואפ"ה לא סמכו לאכשורי ואפי' לעשות
חנוני למכור חנונים לא שצקינן ליה עד שילך למקום שאין מכירין
אותו ויחזיר צד' מתחת ידו צד' חסוד חו שיוצי' טרפ' מתחת ידו
צד' חסוד ומשלו עכ"ל דלא מחמירין צמוכר טרפוח אלא צמודי
כמו שכתב בלשוננו שהוא מויד ומה שמלקינן ומעצירין חפילו צמוג
כמו טבח שנמלא אחריו חלצ כו' שאני החס מחמיר שפומכין העולם
על נקוריה ח"כ עליה דידיה רמיה ולא הוה ליה להתעלל צמודי
דאית ברת והוה מויד דהא חפי' סגגת חלמוד עולה ודון
ק"ו סגגה כמו שנקר ולא נקר כדינו מה שאין צחילוקו וז' שהוא דרך
מקרה לא שהוא דלא מלקינן ולא מעצירין וא"ל מלג דמהימין
דסגגה ולא המכסל' מתחת ידו זה פשוט כציער' צכוח' דמוקמי'
צד' צחוקת כשרות וגדולה מו' מלינו צחצ' רצחו הא דאין קורעין
ואין חוללין כו' צמאצד עלמו לדעת לא שעלה צחילין ונפל ומת
דאיכא למימר שמה נחנס ונפל שהרוע דוחפתו חלל שומר ראו
שאני עולה צחילין ונפל ומת אצל ראוהו חנוק וחלו צחילין והו'
המאצד עלמו שלא לדעת חלמא חע"ג דאית ציה קיוהא טובא
וקרו' הדצ' שאיצד עלמו לדעת שהרי הוא מהעצירות הגדולות
שהילר הרע מסיתו חפ"ה חוקמי' חחוקת כשרות שלא איצד עלמו
לדעת ק"ו צנו של ק"ו שהוא צעלמו נצע' לפנינו ולעק ככרובי'
שסגגה צחה לפניו שמהימן ולא הפסיד כשרותו ותו חפי' הימא
דלא מהימן לקולו לחוק אותו צחוק' כשרו' ולהיות חומן כצראשונה
מ"מ הכא דאיכא חומדנא דלא צמרד ומעל עשה שהרי הסירכ'
היתה גדולה כרוחצ' יד ואם היה רולה לגנוצ' דעת המקום והצרי'
ולמכור טרפה צחוקת כשרו' היה לו לנתק ולהפריד כל הסירכא מן
הללעות שלא יהא ניכר ונרגש וכצד ידוע מן החלמוד דסמכין
חומדנא דמוכח וחפי' צמלחא דחוסורא וקלת ידיה מוכיחות
לחיסורא חפי' הכי סמכין חומדנא' לקולא כי הא דמסקינן צפוף
נדרים ההוא צד' דהוה מהרצו' צצית הוא וחיתת 'על אחאמר
דציתא פרטיה נוהף להול' וערק ח"ר יחיתתא שרי חי יחיתא דעצדי
חיסורא חרכובי הוה מרצם פירש"י היה מחצצא צצית שלא
ירגיש צו הצעל חע"פי שהיא לא אמרה שלא עזרה חיסור' כדמשמע
סתמא דחלמודא ואפס' חף היכא דהיא הוה אמרה עצידנא
חיסור' לא הוה מהימנה דשמה עיניה נחצ' צחחר כדחמירין החס
ק"ו צדון זה שהוא עומד נשצע דלא חטא וליכא ריעות' דחטא
צמויד דסמכין חומדנא שהיה לו לנתק ולהפריד הסירכא מן
הללעות כדי ירגישו צד' וא"כ שמעין דפתי ח"ל הוא צחוקת
כשרותו הראשונה לא צעינא לומר צענין זה שהוא כשר לש"ץ
דפשיטא שהוא כשר דאפי' אחת מדמה אותו לטבח שנמלא אחריו
היינו להעצירו אותו חומנות ולא מן חומנות חחרת חפי' חלצ שהוא
צכרת ק"ו טרפה שהוא צלצו צפרט סירכא כמו צו צר החלר דאין'
טרפה ודאי ואיכא צה כמה ספיקו' חלצ שנהגו להטריף צמדיות
הללו דאין להעצירו מן חומנת חחרת והוא כשר לש"ץ חלף חף
להעצירו מן אותו חומנות אין כאן מקום לפוסלו מאחר דאיכא
סגגה ונוסף לזה חומדנ' דמוכח בדצרי דמהימן אצל מ"מ חס רובי'
הקהל או חף יחידים להחמיר על עלמס שלא לאכול מצדיקתו מאן
לימח' צהורק שיהא דעתן לש"ס ומוחזקים כבר צירחא השם ולא
ולא צע"ח ח"מ שלא לקס' מחייתו ולשלם לו מן הניצור מה שהיה
ראוי לצא לו מן השחיטה חוד כלות ומנו ח"ל שמוחל מעלמו י
וחס צאים להוריד החון מאומנתו משום שהיחיד מוחה צחונות כי
צענין שיהיה מרולה לעם וכמו שכתב צחצונות וו"ל הורה מו"ר'
שמה הלכה למעשה שיחיד יכול לעכב החונות שלא יעשו ש"ץ כ"א
מחגוד' אחת וגם פשט צכל דייני' שמישע מעכב על הרוב חמס
לא חלתי חי מנהג הוא חו די' וחומר אני שדינ' הוא מדאוריית'
דחניר' ג' חוארש"ץ מוליה הרצים מידי חובתן וחניא חמר להס' ר"ג
לדצריכס למש"ץ יורד לפני החיצה ח"ל כדי להוליח את שאינו
צקי ח"ל כשם שחוליא את שאינו צקי כך מוליא הצקי וח"כ הואיל
ועומד ומחפכל שלא מחוך חגוד' אחת חיק גולחים ידי חובתן
צחפלו

השובות

[illegible]

שאלות ותשובות

וענין מן מיר מיינ רלון מכת דא וועלט איך זעלבסט זאגן און צווערשט
ניט אנדערשט אונט לוגענען . היום יום ה' י' צשטט ש"ט לפ"ק
הוגבה העדות הנ"ל פק ק"ק קאזמר :

נאם יהושע צרמשה ילחקו לדיין יעקב צרנימין ז"ל דיין
מנחם צרנימין ז"ל הדיין החתימות הנ"ל אמתיות וישרות
וצפני היו יושבים הדיינים הנ"ל וגם העדות הנ"ל וכדי לקיים את
חתימתם באתי להעיד עליהם . נאם משה צן לא"א ישראל שליט
הנקרא משה איסרנו מקראקא :

נשאל

נשאלתי מהרופא החכם השלם ואשר באמונתו ויחיה
צעו"ה חלי ישראל איש אשר שמי בקרבו בצדו ר' שלמה
הרופא י"ץ על אחות אשתו הצחולה המסודרת בקניין לבחור אחד
אשר נקרא אברהם צרונישווייג ועשה עבר עליו רוח סרה וזאת
עליה צענונות סבלונות באומרו שהיו לשם קידושין צודאי ושלח
הצ"ד מקוים מן טענותיו ופקפקו וזהו הועת' לעיל והנה האופי'
גדולי ישראל מק"ק קראקא מושבים ידיהם ממנו צרונישווייג
ודחואתו עד שהוכרח לשלוח חסם כמוני רחוק מהם צמעה וצומן
והנה אומר בקלרה טרם אצא אל השער' שאם היה מעשה של
סבלונות במקומו ונחלתי נחלת ה' וחורתי הייתי מחיר להדיח
אפי' היה לוח ואמר צרבים שהסבלונות היו לשם קידושין האידנא
דליכא אפי' מיעוט דמקדשי והדר מסבלי ולא שמענו פולה פה
ומלפני דאל"כ אחת מוליח לעו על הרשונים וכן כחצ להדיח
מהר"ר צר' קע"ה ואף שמדצרוי נראה שלא כחצ להחיר אלא
היכא שלא טען החתן שקידשה אצל היכא שטען שמה חוששין
לדצרוי וכן מוכח מדצרוי שורש כ"ח אכן לא נראה צעניו כלל שאחר
שהדין פשוט כשהוא אומר חרשתיך כו' דלא מהימן אלא למיסר
קרובותיה עליה והכא נמי דמהימן כי האי גוונא לאשר היינו היכא
דמקדשי והדר מסבלי ואפי' איכא מיעוט חיישין לחומרת למיעוט
אצל היכא דליכא מיעוט פשיטא דלא מהימן וגרע מחילוי אומר סתם
קדשתיך צפני פלוגי ופלוגי כו' והלכו להם למדינת הים ק"ו היכא
שטוען שהסבלונות היו לשם קידושין שהו חמורת המנהג שכל
הסבלונות הם לשם דורון וחיצה וא"ל שיחא מהימן צמנו דקדשתיך
צפני פלוגי ופלוגי כו' חדא דאין זה מינו טוב שסוצר שהוא טענה
גרועה ואין צמח להלות הקידושין מה שאין כן בסבלונות שחולת
הקידושין בסבלונות ועוד הטוען חמורת המנהג אפי' צמנו חילוי
מהימן ועוד אפילו הוי טוען קדשתיך קודם ששלחתי הסבלונות
ג"כ אינו לפי מה דאנו האידנא כולהו מסבלי והדר מקדשי אפילו
כה"ג לא חיישין כאשר מוכח לפי פירשו וא"כ כל הטוען בסבלונות'
צין שאמר קדשתיך באופן סבלונות או קדשתיך על ידי עדים והלכו
להם וע"י אותן הקדושין שלחתי לך הסבלונות לא מהימן האידנא
כלל ואפילו לא היה לי שום לד להלטרף לשרותה כאשר כחצ
מהר"ר איצכא צים שלא רלה להחיר צהאי טעמא לחוד דכולהו
האידנא מסבלי והדר מקדשי כי איכא צימיו אף שלא היה מן המלו
כלל להיות מקדשי והדר מסבלי מ"מ גס הסבלונות לא היו
מלוין כ"כ א"ל לפני החופה ואף על ידי שינוי שלא היתה מקבלת
צעלמה ומ"ה אי חיר' באחד ששלח סבלונות היה חוכך קלח להחמי'
וכ"ש היכא שטוען צעלמו שקידשה אצל האידנא שרצו הסבלונות
ורוצא דרובא ששולחים סבלנים אל הצלה טבעת וזהו צימיו אומר
ושאר מיני קשיטים פשיטא ושלם פשיטא שאין צהן ממש כ"כ לפי
מה שכחצ הרשצ"א דלא אמרין דחיישין למיעוט מקדשי והדר
מסבלי אלא שאותן המיעוט מקפידים שלא לשלוח סבלונות קודם
הקידושין דצבה"ג הסבלונות מוכיחים לפי מנהג המיעוט שקדמו
להם קידושין אצל אים אינן מקפידין כו' אין חוששין לסבלונות שיהיו
לשם קידושין או שקדמו להם קידושין כו' וכחצ שכך הוא מעשה
צכל יום נמ"ה אין חוששין לסבלונות כו' כ"ש צימיו דליכא קפידא
ולכא אפילו מיעוט דליח חששא כלל ומה שמקלח מן הרבנים
צקרוצ בהמירו צענין הסבלונות שרי להו מרייהו כי רדפו אחר
חומרתם ושכר הנאחס להם ולסופריהם כאשר נחגלגל מסיבה זו
מגלגל גל עד אשר נחמל' אמחתח' צכ"ר לור' ר' כספס אף החנללותם
שאמרו אין זה גזר דת מה שאנו מחמירים שקר והכל ורעו רוח
דלמה להם למפסל צנוח ישראל לזרע של אהרן והעזרה עם
משרתים חלות עליהם לוחה ח"ו ודומה לזה כחצ המדרכי צשם
פה"ר צבי המקדש צעד אחד וכ"ח לריד גט להאמר אמלח
פוסלה לכהונה כו' אכן באחרת ההיא אשר שם חיר' המעשה צק"ק
קאזמר החכמים מושבים ידיהם מן פסק הסבלונות ואינם רולים
להחיר היכא שטוען שהם לשם קידושין אצא גס עם הספר כחוצ
ומחוס ואחחיל ואומר דליח ממשא צהאי קלא דאפיק הארציהם
צרונישווייג דמאחר שהודה צעלמו שלא קידשה כצ"ח"ל על ידי
סבלונות א"כ חולה חששא דר' ח"ר דפי' חוששין לסבלונות פשיטא
לפי דעת המדכ"י שפי' דאף לפי דר' ח"ל חיישין לסבלונות א"ל
שיאמר קדשתיך צפני פלוגי ופלוגי כו' הצא שהזא גופא אינו טוען
צודאי

אין כח צדי להטיל ארס וזה וידי צמקרי' על דצרי רק שאני
אומר צרבים ומשמיע שכל המראה כחף סודות ומקשה ערפו
וצועט צדצרי אלהים חיים ורולה להוריד הש"ץ שלא צדין ולצטל
התפלה הרי הוא לא נמלט מאחד מן שלשה דרכים או שפסע
ובדצרי שמואל דאמר כל הפוסל פסול או שהוא דרך צדרכי קרה
ועדכו כי הוא מליח עם ה' על ה' וציתו או הוא מצוקי בריקי
ונערד ממנו עלה וחופיה וכל מי שעומד על השלום ורודף שלום
ומצקיהו לחוק צית ה' ההרוס ורודף לוקה וחסד ממלחנו שלום
וימלא חיים לדקה וכבוד ושלום לכל דיני ישראל וכל העם על מקומו
יצא צלום : דצרי שלמה לורית

כא במוחב

חלחא צדרינא כחחא הוינא ואחא לקדמא
ר' ילחק צן הר"ר יעקב סג"ל והעיד
צח"ע צואם לי"ע וויא האט גיהערט פון אברהם צרונישווייג דס
ער ויין כלה האט מקדש גיוועזן פון הר"ר פנחס אונ' פון אברהם
חויים אונ' פון דען וועלי צייא זעלמלן דס האט ער אויך אין
חויים צריצ גלייחט . וסוצ העיד ר' מחיה צן הר"ר
שלמה צעונס הנ"ל דס ער האט אין אברהם צרונישווייג צריצ
גלייחט דאס ער זיך האט פון רופן חויק הר"ר פנחס אונ' חויק
אברהם חויים אונ' חויק דאס וועלי צייא זעלמלן וויא ער האט ויין
כלה פון ויא מקדש גיוועזן אונ' חויס דונקט וויא ילחק שאל לזרע
ויא חויק חיינר גיוועזן . וסוצ העיד הר"ר פנחס צעונס
הנ"ל ער איז גיוועזן אונ' צייא דעם חתן אברהם צרונישווייג ער
אונ' מהר"ר מתחיה חויק דא האט חיים וועלי מיט דער כלה אונ'
מיט דער מוטר אין וועלשן גירעט אונ' האצ ניט פון שטאנדן וואס
זיג גירעט האצן דאך האט זיך חיים וועלי גירעט מיט אברהם
חתן הנ"ל איך חויים חויק ניט וואס זיג מיט אנדער גירעט האצן
דר נאך איז אברהם חתן הנ"ל גנגין לו דער כלה אונ' האט ד' והוצי'
אדומי' אן חיינ שנירל גיעראנן אונ' דא נתינה האצ איך גיט גועהן
אונ' האצ חויק קיין לשון קידושין ניט גיהערט אונ' חויים פון קיין
קידושין ניט לו זאגן . וסוצ העיד ר' חיים צר איעזר דהיינו
חיים וועלי הנ"ל צעונס הנ"ל איך צין גיוועזן חויק דעקשטול דא איז
די כלה אונ' דא מוטר אונ' דא שוועסער אונ' האצ דצריס צעלמא
מיט זיג גירעט אי דער חתן קומן איז דא איז אברהם צרונישווייג
הנ"ל חויק גושטמן פון טיש אונ' האט מאכין מיט אים חויק שטין
הר"ר פנחס אונ' אברהם חויים אונ' ילחק ליצל כהן אונ' אברהם
צרונישווייג האט דער כלה וועלן געצן ד' והוצי' אדומים אין איר
הנט דא האט זיג עס אזו צלד ניט וועלן נעמן דא האט ער מיך
גהייסן איך ואל מיט איר רידן ווארום זיג עס ניט וויל נעמן איז
דאך דער סדר דז דער חתן דער כלה צפלעגט לו געצן דא האט
זיג עס גנומן מידו לידה דא האצ איך ניקס גהערט דאס זעלביג מא
פון אברהם פון קידושין עטליכיי וואוכן דער נאך האצ איך אברהם
הנ"ל גיוועהן און מוטיג דא האצ איך אים גיפערעט ווארום ער
זיך אונווייט טוט אונ' ווארום ער דא לייע אום פירט ער זאלט
חיינ ענד מאכן דא שפראך ער לו מיר וויא זאל איך עס חיינ ענד
מאכן איך קאן ניט דא פראגט איך אים ווארום דא זאגט ער זיג
איז מיין ארום דא פראגט איך אים ווארום האשטו מיר עס ניט
גיואגט דא שפראך ער איך האצ דירז ניט וועלן פון טרויאן
איך האצ עס אנדערן לייטן פון טרויט :

ושוב

העיד ר' אברהם צר יחיא דהיינו אברהם חויים צעונס
הנ"ל אברהם צרונישווייג האט אונ' גירופן יו דער
לעך אונ' דא מיר האצן חיינ טרויט אין קאפף גיהאט דא האט ער
מיד אונ' הר"ר פנחס אונ' חיים וועלי גיצעטן מיר זאלן מיט אים
חויק שטין לו דער כלה זיג איז קיין אונ' אונ' גיוועזן דא איז חיים
וועלי הנ"ל דער מליץ לווישן זיג גיוועזן אונ' אברהם הנ"ל האט ד'
זהוצי' אדומים אין דער האט גיהאט דא האט ער זיג דער
כלה וועלן געצן דא האט זיג זיג ניט וועלן נעמן
לסוף האט זיג זיג פון איהם גיומן מיד דונט דא מוטר
האט זיג עס גהייסן איך האצ ניט גיהערט דא ער אירז האט געצן
נאך לשון מחנה נאך לשון קידושין לנג דר נאך אים קריג האט מן
אים וועלן נ' והוצי' קנס געצן לסוף האט מן זיג ניט וועלן
געצן דא צין איך מיט אים שפלירין גנגין אונ' האצ אים גיפראגט
ווארום ער האט ניט נ' והוצי' גיומן זוא האט ער גיפראגט מן
מוז מיר זיג נאך געצן דא האצ איך אים גיפראגט ווארום דא האט
ער לו מיר גיואגט וויא שטעלט ער זיך גלייך אונ' וויאט ער ניט
דר פון וויאטו ניט דז איך זיג האצ מקדש גיוועזן צישטו ניט דער
צייא גיוועזן דא האצ איך גיפראגט וואו צין איך דר צייא גיוועזן
דא האט אברהם חתן גיואגט אונ' צין צייא דער לעך דא האצ איך ניט
גיפראגט נאך יוא נאך ניין אונ' האצ אים גיפראגט א"כ לפי דצריד
ווען מן דיר דיין רלון טעט דא געמאט דס געלט אונ' גענשט דר
פון ווערן דאך דא קינד ח' ומורים זיין דא שפראך ער ווידר ח' ו

חליבה 6

שאלות

ותשובות

כג שאלה

כוס של צרכ' המזון אם אין לו שבר חס יכול לצרכ על משקים אחרים הגרועים ממנו : יראה דאם אין לו שבר חסר מדינה שיכול לצרכ אפילו על משקה הגרוע אף שכחצו המחצות שכוס של צרכת המזון לריכ' ויין או חסר מדינ' היינו לענין יול' יורי חוצתו דאמרינן צרכת פמון טעונ' כוס וכן הילכת' אפי' ציחיד ולענין זה לא ילחידי חוצתו אצל בני אדם הנמלאים רוצן שאינן שותין שכר לא לצרכה ואינן מצרכין על הכוס וא"כ עכשיו שאין להם שכר כגון ע"י הדחק מוטב שיצרכו על משקין אחרים שקורין קוואש או צורטט שרוב שתיית הצינונים הוא שיכול לצרכ עליו שמוטב הוא ממי שאינו מצרכ' לגמרי על הכוס ואינו משום צרכה לצטלה דכיון שצירך צרכת המזון חסור לשחית צלח צרכה וראייה מפסחים דאמרינן שם שאפילו על צרכת המזון אין לצרכ' א"ל משום הפסק כיון שאמר הצ' וצירך חסור למחית א"כ ה"ה נזון דידן ואין לומר שהו' פוגם באותו הכוס הצרכה שלמעלה והוא צווי מלוש מאחר שפסקו ר"ל שצטת הדחק אפי' על כוס פגום יכול לצרכ' עליו אף שאין לך פגימה למעלה גדולה מזו ומ"ע חסור להורות כן בפני ההמון שלא ירגילו צדק ויעשו מנהגזה אפי' שלא צטת הדחק דצרי שלמה לורי"א :

כד זכרון

עדות שהיתה צפנינו עדים ח"מ צפני צצצת צעירה ימים אחדים אחר שנתחמשת אפי' ושלש מאות ואחד עשר לצריחת עולם למנין שאנו מניין - באין צלוצלין חיד שצאה לפנינו עדים ח"מ מר' אידל צתר' יחיאל ז"ל ואמרה לנו הו' עלי ערים חיד שאני מוסר מודעה צפניכם חיד שר' הלל צר יוסף מוליח קול דיבה עלי חיד שקדשני ולא היה לו שום עדות צעולם ולא רמז ולא רמז ואנסני והכריחני ליתן חלני סך גדול כאשר ידוע לצפנינו וגם הביא אותי להזיקות גדולות ועכשיו מסרתי מודעה צפניכם שכל מה שהו' מצקש ממני היום אני עושה לו ואחזן ולעשר חצטלנו ואחצעיה לדונא מפני כלמה שאני עושה צאונס אני עושה כדי לסטור אוחז ממני וראינו אונס דמר' אידל ה"ל דאונסה הוא וידענו צאונס' שאונס ממש הוא צכן כחצנו מודעה זאת וחתמנו ונתנו לה להיות צידה לעדות ולזכות ולראייה שמסרה המודעה הו'אח קודם הנתינה . יקותיאל צן מהר"ר אשר שלי"ע חוקיה צר אליכם דרי ז"ל :

נשאלתי

מאחרים כגון ה'א' יתחא שמסרה מודעה כנ"ל חס ים ממש צמודעה ח' לא כי הממון הונח ציר שלים והיא עכבה הממון שלא ליתן לו וצתחלת המחשבה עלה על רוחי שלא להשיצ אפילו צמאי דמעיל חעלה מציר' כי שאצני' ויגדך וגו' מהם אחצונן כי מי היה גדול צדורינו מקרוב כה"ה מהרר'א"י שכח שאין דרכו להשיצ צדוני ממנות אפילו דרך משא ומתן חס לא שהוצרר מצ' לרדיס ושמע כל ענותיו מה שאינו צנרן דידן וגם מלחחי צחצובה ששאל גדול הדור למחר"ר משה מינץ חלמידו ולמהרר'א"י כמה שאלות והשיצ על כולן לצד על שאלה אחת שהיה צו דרר'א דממונ' השיצ קצלתו מדצותיו והם קצלו שאין להשיצ צדוני ממנות כלל א"כ שהוצרר מצ' לרדיס ושמע טענותיו מ"מ אמרתי צלצו חלמנה ויתוס צדית פרוחה להם א"כ עדיפת לחזן דידהו להאי מילת' להיות להן למליץ יוסר ואין צו משום לא חשא שמע שזא או שמע צין אחיכם בדאיתא פרק קמא דפנהדרין דדוק' על הדיין הזהיר בדפדפס"י החס טעמא להדי' אצל צנרן זה שכבר נחמנה על הדין מרלון שניהם שאירי ומחוחי ה"ה האוף המופלג מהר"ר יוסף כהן מורה לרק נושא חסוד ואינייאל בחלמיד הנושא ונותן לפני רצותיו למלא זכות לחלמנה אולי יראה הרצ צדרי ויחמ' ישר אף לאחר שמע טענת שניהם ואף שיצ א"כ ק"ו מר דוחק אותי להכנס צעוצי הקור' צפרט מאחר שאנו מסולקי מהאי פסקא וצצר מסור לדיין אשר צידו כלי חמדה וחושיה צסי' צריסין מלומדה א"כמה לי ולצרה הזאת אפי' חלמינא מלוה צבה להפך צוכוחה ע"י הדת האמיתי אפי' כשיס ממונה וראייה מהא דאמרינן צפרק צמה צמה ר' יודא הוה יחצי קמיה דשמואל אחאי ההיא איתחא קלוח קמיה ולא חשגה צה"ל רצי יודא לא צצר מר חוטס חזנו מועקת דל וגו' א"ל שינא רישך צקירי ורישא דרישך צחמימי פא יחצי מר עוקצ' חצ"ד דכתיב צית דוד כה חמר ה' דינו לצק' משפט והלילו וגו' כרש"י רישך צקירי שאני צדך איני צצו' אצל מר עוקצ' שהוא ראש לי ולך יכוה צחמין דכתיב צית דוד לא ענש לא למי שצידו לשפוקסה מה היה לורך לומר רישך צקירי היה לו לומר ריש' דרישך צחמימי כו' אלא הכי פירו' חע"פ שאני ג' כענש צדצר אצל איני נכוה אלא מעט מוער אקבל עונש צדומה מי שהוא רך ואסתנים ושופכס על ראשו קירי ודרך משל ודמיון הוא לרוב מיעוט הלר כמו שאומר בחלמוד' פרק אילו נערוכ כי נהמא חקוש' לחיככי וכמו דמשחיל צינת' מחלצ' צצרכו' וכן מלחחי צפירו' החגדות ואם כן קשה למה היה לו ליענש אפילו מעט מוער מאחר שהיה מסולק

חלילה להדי' יצמה שרקקה חחלון משום דאפסלה עלה אחין כו' א"כ דמיא לחליל' ואינו כן צעיני דחלילת מועל הו' מעשה ודצ' הניכר ואוש' מילת' מה שאין כן צרקיקה וכן כחצ צנימקי יוסף וז"ל ושמעין מינה דהאי סוגי' אפי' שלא צצ"ד חיישינן שמה כווננו ופסולה על האחין ומיהו כיון דמדינ' עד שיחכונו שניהם לא שמפני מרחית העין פסלינן להו מדצצן מפחד צר' היינו דווקא צמעשה כי האי דחללה ולחו חורח ארע' צהכי אצל ריק' דלא אפער צלחו הכי לא חיישי' למיפסלה צהכי דחי לא הימא הכי כל יצמה שגדל' צין האחין חחסור להם דחי חפער שלא רקקה צפניה' ולקמן פסלינן רקק' כפני צ"ד לא חו"ש"מ כדפריש עכ"ל ואומר אני דצ"ע"כ לריכין לחלק ולומר דצבי רקיקה לא מפסלה צכוונחה לחוד דא"כ למה הלרכו חכמים צפרק מלוה חלילה ציצוס שאינו הגון להטעונו ילמדו אותה שחרוק צפניו וכן כחצ הרח"ש צצפרק מלוה חלילה אהא דאמרינן לשם שרקיקה לחוד כוסלחת ח"ל וקשה לי כיון דאמר יצמה שרקקה חחלון אחיה דתיקו הך דאמורי לקמן להטעונו ר' חייא ואצוי ורצ פפא דאמרו ליה חלון לה וצדך אחה כונסה וחת"כ כופהו לעשות חלילה מעלי' וכן אצוי ורצ פפא דאמרו ליה חלון לה ע"מ שחתן לו מאתים וזו כיון שעומדים היצס והיצמ' לפניהם ואמרו לה שחרוק צפניו ונפסל' לו וחת"כ יכפסוהו לחלון ואי לית להנהו אמורי הא דשלחו לאצוה דשמואל א"כ לאו דהלכת' היו ורצ אפסלה ציחו לפסק הלכה וז"ל דשפיר חית להו להנהו אמורי והא דלא אמרו לרוק צפניו משום דלא מהני רקיקה הכא ליפסל כדאמרי' לעיל יצמה שגדל' צין האחין מותרת להנש' לחוד מהן ונא חיישינן שמה חללה פנדל לחוד מהן ופריד' דלא חזין הא חזין חיישינן שמה כיווננו והחניא צין שנחכונו הוא ולא נחכוונה הו'א וכו' חלילתה פסולה עד שיחכונו שניה' ומסיק דכי חזין חיישינן שמה כיווננו אלא חף חלילת סנדל לא מהני לפסול צלח כוונסה כ"ש רקיקה והני עוצד' דלקמן דידעו ציה שלא היה רולה לחלון רקיקה לא פסלה כי ידוע שלא כיון עכ"ל ונהי הוא הולך לשיעתי דאף בחלילה צעינן שיחכונו שניהם וכן שצרקיקה וכבר אני כחצתי דעתי שצחלילה לא ח"ל כוונתיה אכן צרקיקה מוכרחני לומר כן כי הראייה חוקה היא ואין לפסוק צה וא"כ חלילה פסולה הו' צכה"ג והא שהוכרחו החכמי' להטעונו צחלילה פסולה ולא אמרו שחרוק צפניו משום שאחר כך לא יחלון לה חלילה מעולה כי יאמ' חשצער שחלצין ראשה שהי' נחצ' אצל צין שינייה ומה אני חייב צצצר צלמא צצבי חלילה פסולה שהוא עשה מעשה צחלילה ודעתו היה לחלילה א"כ הוא פוסלה ולריך להחיר' מאחר שאי אפשר לכונסה שהרי כחצ להדי' צנימוקי יוסף וז"ל והסכימו כל המפרשים שכל שנפסלה לו כופין אותו לחלון שלא חהיה עגונה וכדאמרי' צפ"צ"ש יצמה שדורה הנאה מיצס צחיי צעלה כופין אותו לחלון וכן חית' להדיא צירושלמי הוה עוצד' קומי דרצי מנא ועצד כר"ל כיון דשמע דר' יוחנן פליג חורוכפה אותו לחלון חנייניה וכן פסק הרצ"א והטור דכל חלילה פסולה צופין אותו לחלון אפילו הוא לא עשה מידי כגון יצמה שדורה כו' ואם יצא השוש ויחמר א"כ יצמה שדורה צחיי צעלה חס נחכוונה לכך אין כופין אותו לחלון אלא היכ' דהיא כיוונה למפסלה עליו אין כופין אותו לחלון צצר מלחחי מפורש צדודאי היכא שהוא חס הגון וראוי ליצוס אז כל היכא דכיוונה למיפסל אין כופין אותו לחלון וגדולה מזו כחצ אפילו חתנינה ליתן לו חלק וזו לפי הכל חנאה והחס שכופהו כו' או הטענה חירי צחדס שאינו הגון שצא למיכילי נכסי כדאית' החס להדיא והשת' מוכח שהכל חלוי ציצס שאם הוא הגון כל היכ' דמטעינן ליה אין כופין אותו לחלון חס שלא לא כיוונ' כלל כגון נדר' כו' וכל היכא שאינו הגון שרי להטעונו צחלילה פסולה וכופין אותו לחלון וא"כ מאח' שהי' אינו הגון וראוי לכונ' אחאי לא למדוה להרק כו' א"ל צוודאי דצרי הרח"ש וראייתו וצדקים שרקיק' אינה פוסלת ח"ל צכווננו שניהן ועוד אומר אני ניה' לו כל טענותיו ויחמר שראיתו של הרח"ש איני ראייה וידמה רקיקה לחלילה ופוסל' צכיוונה ומ"מ רצח' עליה חורה מיהו הוא ואיזהו סינקוט צלצו לחלוק על הגדולים האחרונים אזלינן צתרייהו צרוב דופחי הרח"ש סונימוקי יוסף דצרקיקה לא מפסלה ח"ל שיכונו שניהם ויעשה הלכה למעשה נגדס ואין שום באון שיעמוד לצדימנים וחמה אני על חכמי הארץ ההוא אשר שמעתי עליהם שאנשי מופת הם צתורה וצירחת השם . והניחו לעשות הדבר הרע צקצס ע"כ אני אומר צמקוס חילול השם אין חולקין צצו' לרצ"א לשהחפשו עס היצס שצטל כל המודעות והאונסים ונתן החלילה צלא כפייה והתנה שאפי' חהא מותרת לו אפי' חפץ צחלילה חו חלילה כשרה אצל חס הוכרח לחלון על ידי שכפסוהו אפי' לא כפסוהו חלל צמילי ואמרו מאחר שפסולה לך מוטב שחלון חלילה כשרה דצכה"ג לא הו' חלילה כלל מדאוריית' ואם נשאת חלל דלא עדים מיצמה שנשאת על פ"צ"ד כו' הנראה צעיני כחצתי : דצרי שלמה לורי"א ל"ה הנקרא שרילחק :

מסולק מן הדון שהרי באחר דמר עוקב' היה ואסור לו להורות
 במקום רבו וחייב מיחה ומשמע שהיה רבו מדאמר רישא דרישך
 דומיא חיי רישך דאמר שמואל לרבי יהוד' חלמיו וק' ושהיה נמי
 חז' דאפילו הוה שמואל גדול מיניה חין לו להירות וולתו גס ההו'
 חית' דלוחה קמיה חמאי לא לוחה קמיה דמר עוקב' דוחק
 לומר שלא ידעה דאס' בן היה לו להשיב לה לבי למר עוקב' דהוא
 חז' בית דין גס קשה למה לא אחר אוחו שהללו למה לפניה ולאמר
 לה מה חששה לך מאחר שמר עוקב' אינו משגיח צד' כדי לקיים
 והיות' נקיים מ' ו' ומישראל לא צע' כ' נראה לפרש דהאי חית'
 דלוחה קמיה היינו כדי שיגע עלמו צעבור' להקדימה לדין ולהפך
 צוכחה לפי מר עוקב' והוא היה ממחן מפני שהיה מחירא שלא
 יקפיד מר עוקב' דדצרי ואחר וכי חני לריך וירו להקדימה ולהפך
 צוכחה וכי חין חני יודע חין להנהיג לחן יוסף ומספק הקפדה
 רבו היה מונע ועל זה היתה האי חית' לוחה לפניה ולא חשגה
 צה והקפיד רב' יהוד' על זה עד ששמואל קלח הורה לדצרי' והיה
 מרמה עלמו לקלח עון שהיה לו להכנס צעורי הקורה ולעשות את
 שלו ומסתמ' האי חית' חלמה הויה דהא כל כבודה צח מלך פנימה
 ומ' כחצו קלח גאונים שאין מומינים חשש חיש לדין לא שולחים
 אחר צעלה וק' ג' שהי' לא חקפיד עלמה חלח חרשה צעלה לטעון
 צעורה וק' כ' מאחר ששמואל חלמיד דמר עוקב' הוה מסתמי צמה
 שלא היה מונע עלמו להקדימה ולהפך צוכחה צפוי רבו ק' ולכל
 מי אשר חננו הצורה מהחכמה החורה כפי השפע והשגה שכלו
 להפך צוכחה חלמה ויתומים לפני מור' ררך משא ומתן ולא
 כדרך פסק דין ואומר חני כפי אשר יראוני מן השמים והשם
 ילילנו משגיחא

כה בראש

כל אקדים מעניין איסור' דחמיר' מממונה
 חק' שלא נקדחתי על זה כי חין חולקין
 כצו' אפילו לרצ' במקום איסור' חמיר' דהאי חית' שרי לנש' ואין
 לפקפק על הגט כלל חק' שעכצ' הממון ולא נחנה לו כלל ולא
 חתן לעולם פשיט' לפי מה שכתבתי מקודם דהאי חית' שרי'
 צלא גט והיה פשוט צעיני וצעיני חצירי צציעות' צכוחתא
 והמהמיר צגט צכדי עונו ישא שפסלה לכהונה כמו שפצ'
 מהר' ס' אפילו חמאי דלריבה רצא כגון המקדש צעד אחד צהג' ה'
 מיימוני והיה גס כן צסוף המסכת' צמרדכי דקדושין חק' שנמלא
 נמי צתוכפות צשמו להחמיר ולא צחתי להכריע עכשיו לא למיזק
 מיניה צמלת' דפליגי אמוראי צחלמוד ולא נפיק הלכה כמחן כמו
 שכתב הוא חפ' ה צעת שהיה נוטה דעתו להחיר כתב שלא יחמיר
 כדי שלא לפסול על הכהונה ומן החלמוד הוא דצכמה דוכתי מלינו
 שהקילו צזה וכיו' ואף שלא השגיחו בדצרי' ואפיקו קלא להגזיה
 קול קידושין עד שהזקינה לגט מפני חשש הנמנעים מלישאה
 וה' שלם למשכרם שלימה ואי לא דמסתמי מרבתי ומחצירי
 חמיר' דהאי חית' אפילו אחר גט שרי לכהונה ודומה לגט מעושה
 צגוים שלא כדין דאפילו רית הגט אין צו כמו שכתב הראש' ודומה
 למי שכתב ונוחן גט לפניו ואף שכתב הראש' ח' צחשובה על אחד
 שגירס את המסודת חק' שלא קדש צעבור' שצציה היה עם הארץ
 ושמע לקול המלחשים ופייסו לגט וככתב חע' פי שהיה חרם וחקנה
 שלא לקדש שום צחישראל לא צעשרה מ' פוסל האי גט לכהונה
 דלמ' עבר וקידש או לא ידע צו חני אפילו לא נחקדש' לו מ' מ'
 חין זה ידוע לכל ואי' למימר דלמח האי שמע צגיטא ולא
 שמע צהאי דאשכחן צהחולץ דלמ' אי' דשמע צחלילה ולא שמע
 צהכרזה ואחי למימר קשרו חלולה לכהן ומה חסד דאי' ולר'
 חיישני' כ' ש' ה' דליכא הוכחה ועוד מדאמרין צגמר' פרק האומר
 הוה אומר קדשתי והוה לא אומר קדשתי ומסיק עליה רב' חומ'
 כופין אוחו ליתן גט ושמוא אחר מצקשים ופריך צשלמח מצקשים
 לחי' לא כופין חמאי ואמר לא ניה' לי דליחסר צקרוצי' כו' והא
 פכא דהוה אומר לא קדשתי ואס' לא נתן גט מותר צקרוצי' ואפילו
 הכי כשנוחן הגט והכל יודעין שאינו לא צעבור ספק שלה אפילו
 הכי חסור ע' כ' חוכן דצרי' ונראה דלא כתב הגאון לא דווקא
 צמסודת שיש ראיה לדצ' שנוכל לומר שקדשה ומחן דחוי גיט'
 יאמר צודאי צעבור שחקדשה חזל האי גיט' שהוא צעבור קול
 צעלמח וקול וצצרי עמו שאין צו ממש מחן דחוי גיטא יודענס כן
 צצעבור חשש הנמנע מלישאל' עצה האי עוצדא ואף שאין משיצין
 החרי' לאחר מיחה מכל מקום חורה הוה וללמוד חני לריך כי
 הנראה צעיני שראיתו חינו ראיה אפילו לשאלתו צצי משודכת
 דחינו דומה לחלילה דפחם צצעת החלילה הוה וקוקה לכדמספק
 וצחוקת וקוקה ליצמה הוה עומדת ח' חק' חח' שנתגלה שלרת'
 י' לדה ומלכ' כרו דלמח מחן דלא שמע צהאי כרו ולא ידע מהאי
 מידי ורואה שאותה חלולה נשאל לכהונה צצר דשרי' חלולה לכהן
 דהא צדין חללה חזל הכא צשחילתו שלא הית' וקוקה מעולם לגט
 שאין למ' לן דמחמירין צכה' ג' דחינו דומה לא לגט פנוייה כמו

שכתבתי גס צלאו הכי אי' לשדוח ציה נרצא דשחני חלולה דחינה
 חסורה לא מדצנן ח' כ' צקל איכא לטעות ואחי למימר קשרי חלול'
 לכהן מה שאין כן צגרשה כדאית' ציצמות וק' כ' מחן דחוי
 דקמנסצה גרשה כהאי לכהן יחקור על החוכן וידע שאין צה דין
 גרשה והראיה מקידוש' כו' צ' דאין ראיה כלל דשחני חסר
 דאי' קלח דרר' דאשח חיש שהרי הוה אומר קדשתי והוה חסורה
 כאשח חיש לכל וא' כ' כשנוחן לה גט וככתבו פטרי' וחרוכית
 יחיכי ליכי חנת חנחתי הוה כמורה לדצריה ופורה צקידושין להדי'
 חזל מה שעושין מפני חשש הנמנעים מלישאל' חין צו ממש לאסור
 וכן כתב ר' הלצן ויותר מזה כתב הראש' דאין לפרש דאיהסר
 צקרוצי' מטעם הודאה לא שאני חסר דגט לריך לה וכסירא ח' צ'
 חין כופין אוחו לגט לא מצקשין אוחו חינו נאסר צקרוצי' וכן
 יראה מלשון הרמז' ס' פ' ע' מהלכות חישות ו' ל' האשה שאמרה
 לאיס קדשתי והוה אומר לא קדשתי כו' מצקשין חמנו שיכתוב לה
 גט שהרי חין לו הסכד צוה ע' כ' כמשמע להדיח כרצרי הראש' צ'
 כשאני כופין אוחו לא איחסר צקרוצי' חק' שכתב המגיד משנה
 עליו כל מי שנתן גט נאסר צקרוצי' כו' וכן מוכח מן הגמר' חזל
 לשון רבי' שכת' שאין לו צוה הפסד לרי' עיון חולי ר' ל' שאין לו הפסד'
 המון והרצה נשים יכול לישאל חן מקרוצי' ע' כ' מ' חני אומר דלאו
 מר צר צר חיש חסר על דצרי' ומה שכתב דצרי' משה ל' ע'
 קושט' קאמ' של' ע' ועיון חזל מה שרלה לישא צצרי' שאין מספיקין
 חלא לחינוקות של צית צצן דחלמוד קאמר צהדי' לא ניה' ליה כו'
 ח' כ' מה מועיל זה שמוסיף שאין לו הפסד גדול ס' מ' חח' שלריכין
 עכ' פ' לצקש ופייסו אוחו צמה שיכולי' לפיי' חפי' צחרקני דדינרי
 וכי דרך הפיוס מלמדין ועוד וכי לשון חין לו הפסד סחס נפר' חין
 לו הפסד' גדול ח' כ' כ' צכאן חסרון גדול וצודאי דצרי' חמיר' חח' חוה
 דצרי' הראש' ח' דלעיל מיניה וכן רבי' נסים כתב צסיגנון זה והוה
 רש' ח' צצסוף דצרי' ומרצ' פשיטות לא יח' צצמו שלא נט' צה
 לומר שהוא דצרי' יחיד לא עשה הסכמה מוחלטת לכל כך הוא דעתו
 ואומר חני חס' ראה המגיד משנה דצרי' הראש' ס' שפי' דווק' חכופין
 קאי לא היה כותב על הרמז' ל' ע' וחולי חק' הר' ח' היה מודה כי
 חס' לא הורגלו דצרי' הראש' ח' חק' שהוא קדמון להס' כאשר ידוע
 צפרט שרצ' דצרי' חין צספר מפורש לא מלוקט צחשובות וכאשר
 כתב מהררי' ק' כדומה לזה ואף שר' ח' מציהם הוה כדעת רש' ח'
 לאסור חלא פכצ' צמרדכי שחלקו עליו ר' הלצן והראש' ס' וככתבו
 להקל וכן המסקנא צכל החשובות שראיתי גס אוחו המעש' שפסק
 ר' ח' מציהם היה לכל הפחות צדצ' שלריבה רצה וראיות מן
 החלמוד להיות' וכה' ג' שחחד נתן לצחולה צצעת והוה חית' ח'
 מקצלתו ואח' כ' חמר הוה עלי עדים שקדשתיה כו' ואחד מן העדים
 חמר לה השליכי' כי לקידושין נתן לך והשליכו כו' ואף שהציחו
 ראיה דחינה לריכה גט מ' מ' מאחר שנתן הגט יאמרו ההמון
 מסתמא לא צריח להו למשרי' כ' הלכה למעשה לכחלה ומ' ה'
 היו מלוים ליתן גט ומ' חין לפתור דהוה כמו שאר ספיק' דגיט'
 חזל בדצ' שלא הי' צו ממש' שהי' לריך עליו עיון להתי' לא קול שהי'
 יולא ע' י' חגורו ומגד' זה לזה ול' ד' וצצרו היה עמו חפי' חיסור
 לכהונה ליכא לפע' ד' חזל חלילה וכי צעבור שאנו מדמין
 נעשה מעשה מאחר שכתב רשה צמקוס ועד ע' פ' גדול הדור ויאמרו
 מסתמא לאו צכדי גירס' המורה גירושין וכוסל פסולין לכהונה חי
 לאו שגודע לו מחמלי' הקידושין שגביעין לכסך ואס' כן חסורה
 לכהונה חזל לישראל פשיט' דשרי חק' לכחילה חפי' לא חתן לעולם
 חפי' חח' ל' שהוה הטעה אוחו וגס מוטעת פסול כדאית' ציצמות
 שאני חסר פכא דמגרש אוחה על חנאי וכך הסוגי' צפרק מלות
 חלילה ח' ר' חלילה מוטעת כשרה גט מוטע' פסולה הכי דמי חלילה
 מוטעת חלול' ע' מ' שחתן לך מחתים זו ואפ' לא חתן אחר כך
 החלילה כשרה וככתב הראש' ש' והוה מחמלי' פרש' י' ו' ל' אפילו חס'
 חנה צחנאי חס' חתן לי מחתים זו חיה החלילה כשרה ואס' לא
 חנני לי לא חיה חלילה חפ' ה' חננאי צטל והחלילה קיימת חפי'
 לא נחנה דמן הדין חין כח צשום חנאי לצטל המעשה ואפילו לא
 נחקיים חננאי ראוי המעשה להיות קיים חלא דילפינן מחנאי צני
 גד וצני ראובן הלכך צעינן דווקא כי חס' שיוכל המעשה להחקיים
 ע' י' שליח כי חס' שלוח משה ליהושע חס' יקיימו חננאי שיתן להם
 ארץ גלעד חזל חלילה דאי חפשר ע' י' שליח דצעינן וחללה נעלו
 מעל צני רגלו חע' פ' שלא נחקיים חננאי המעשה קיים עכ' ל' ומ' ה'
 גט מוטעה פסול חס' חנה מקיימת חננה דאפשר לגט ע' י' שליח
 ח' כ' משמע דוקא צגט העשוי חננאי כהלכתו הוא דפסול צמוטעה
 לפי שהחנאי מצטל המעשה ומהי חננאי צני גד וראובן כמו
 שפרש' ח' חזל מה שמטעין אוחו צלא חנאי והוה סובר שיחנו לו כד'
 חק' חס' חנה נחנה לו הוה הגט גט כשר וראיה ממי שאומר הרי
 גיטך ע' מ' שחנני מחתים זו הרי זו מגורשת לכשתתן צמשה פ' מי
 שחתנו וכתב הרמז' וכן החוס' וספר התרומה וכן ה' ג' ואשי' רי'

579

5

גרסינן

753

7 7 סתומי

ליתן לו וכאשר אכתוב בענין זה לקמן ועוד מאי הועילו צחקתן כל

שאלות ותשובות

והכ"ד מחויבים להליל העשוקה דחבל על דאדרי' ולא משחכחין
שהגדולי' אשר היו לפניו היו כופין על הגטונת דתימח דלא כפיין
האיר' מ"מחאן לימח לן להחזיק ידי עוזרי עזירה ויהא חוט' נשכר
מאחר דלשלים אין צו שום זכיהאא שנאמן הוא לקיים שליחו ח"כ
הבא שהיה מורה לדברי השלים גם הוא צהימנותיה עומד רק שהיה
השטיקה צומרוד אונסה שלא היה יכולה לבקף אחתו לגרש ופשיעה
שנעכצ הממון מליחן לו והשלים יחזיר הממון למקומו הראשון וצוה
לא נסתר הימניה שהלא גם עליו מוטל להליל העשוק מיד עושקו
והנראה צעיני דאס גלי ליה אונסיה חסילו בלא שחילת צ"ד מהוי
הוא להחזיר את שלה ואל"ח צודאי שקורי קא משקר דהא נעשה
שלים כדי שיקיים את שליחו ואל"כ צודאי שקורי קא משקר דהא נעשה
דבר והיפוכו זה אינו דמלינו נמי צפרק ח"ה שאני חלא לפסד חדקל
שמו דינרא חו הלא אחתה כדי למכור לו נוכח לו חתם רבה דר
צרחא חמודעה ואלא שקלחתה דהיינו שער מכירה ובכח הרמ"ן
להדיא שכן הלכה שיכולין לתחוס עידי חמודעה על המכירה הבא
נמי הבא אי ידע השלים באונסה לריך להחזיר את שלה ואם לא ידע
באונסה יחזיר על פי צית דין הלכך ס"ד הכל נשמע הנראה צעיני
דמודעה' הוי מודעה כי אונסה הוי אונס ממש ואין מועיל שום
צטול ואסילו בטל אחר כך מודעות וקבלה קניין ולא אמרינן אגפי
אונסה גמרה ומקנה לא דווקא במקת ולא צוה שנוחת צברי כמו
שפירשתי והמרה יורה דין המורה להחזיר החור' ליושנה צמורה
שיחזיר השלים הממון לאיריל פאורה וחס בני ישראל רודפי
לדק אמלו וחזקו דקוהגורו על הכרולים שחקת הדק ואותם
המקדשים שלא צפומצי לא צחד ואלא חסויסור עולם צקונם
וגדר כדי שלא לפרוץ פת צגדר רק ישמעו ויראו מהבא מחדר
לחדר ולא יוסר מהם מקל ורלו עה ולהפיל צגוד רעועה
ולהצהילם צחקיעות חחרועה ולא יהיו דיינים נוטים לא
יכופו אותם צשויים ולא יוסרו ממנו עולה מוטים ק"ו חס אין
צקידושין מאומה שגשתיק הקול ולא נעשה דומה ולא חאמר
חס כסף היה נצנה עליה חומה דצרי שלמה צן מהר ריחאל
לור"ח של"ט הנקרא שר ילחק

כו שאלה

כו שאלה כשמגעילין צוורה ונח סיורה מרתיחתו ואחר
שהתחילו להגעיל צו אס שזיכולין להגעיל
צו אחר שהחר לרתיחתו השונה צעמין הגעלה טועים העולם צוה
שכתב זהר שיעלו רתיחת' חמיד ואס לאו אסור להגעיל צהס כלים
שהמון כוזבים אס נכסן מרתיחתו שאסור להגעיל צהן משס
והלכה וחומרים שערף היורה וטעות הוא הלא הר' אס צעלמו כתב
דין זה וכן צה"ח והוא סדר שאפילו היורה צן ומונחין ס' כנגדו
מוחר להגעיל קודם זמן איסורו אס כן ליחא האי טעמא ועוד הרצה
ראיות על טעותם אלא עיקר הטעם הוא משום דכל זמן שלא מעלה
רתיחה אסור להגעיל צהן איסור חמץ דלא תימא כיון שאין היד
שולטת צהן ועומד על האש ודינו ככלי ראשון אס כן כשר להגעיל
צהן לכך החמירו גאונים להעלות רתיחה משום חומרא דחמץ וכן
ליחא צספר ת"ה ע"ס :

כז שאלה

כו שאלה אם מותר ללבוש כתונת מכובס בשבת של חוץ
ואם יש צד משום פירשו' תשובה יראה דבשבת
של חוץ ישעיה מות' ללבוש כתונת מכובס דלא נמלא חיסור ללבוש
בגד מכובס כ"א שצו שחל"ט' צאצ להיוות צחוק' וכן משמע בכת"ק
והצילו טור ח"ה שאפילו חל"ט' צאצ בשבת חינו' אסור אפי' כיצום
גופיה ציוס ה' משום כבוד שבת כדי' ללבושו בשבת כך משמע החס
וכן חיתא במרד' כי להדיא שמוחר להחליף הכתונת וכן צאצ"רי
צה"גה ח"ז וכן כ"ל מכח דרשות של מהר"ל שטאוהו מפני מה אין
משנין הבגדים ונהגין כ"כ אבילות בשבת של חוץ וישעיה והלא
מותר בשמטת המטה והשיצ צוה' אין נראה כ"כ אבילות כשאני
מחנה בגדי דש"א אין לו בגדים אחרים ואף אם יש לו מ"מ אין נראה
כ"כ לאבילות אצל בכתונת אין ענין שצוירא שאין לו כתונת ללבוש
ח"כ נראה ולכן נראה לו כהסידות של שטות המתמיד צוה' ומצטל
עונן שבת לכן נראה כ"ס' אוח' שמראי' אבילות על הקרובים
הפסולים לעדות כה"כ משהר"י משום מהרס שאינו משנים
הבגדים ואסורי' ברהיילת חמין אפילו סניו ידיו כו' אג"כ מותרים
בכתונת כמו בשבת של חוץ ישעיה שאסור ג"כ ברהיילת חמין אפי'
פניו ידיו כו' כאשר כתב מהרש"א' ומהרס ופ"צ במדריכי שמוחר
בכתונת וכן צאצ צה"ג' ה"ה צאצ"י כ"ס' לחותן שמראין אבילות כו'
שהוא רק מנהג ואין רצו מזה נמל' בלחמיר ובפסקי גאונים כי אם
בהלכות שמחות של מהרס שמוחר בכתונת' ל"ע עוד טעם לדבר היחר
שהכתונת אינו בכלל סיניו בגדים כי הוא אפס' זיע בעלמא ופעמים
אפי' צאמלע השצו לוצאי' כהו' מכובס' שנתמלא זיע צפרט
בארריו לכן אין זה קרוי שניו בגדי' שאינו כ"כ לכבוד שבת לכן מותר
וכן חזי רגיל להורו' דבר' ישלמה לנרות

ח שארה

התנאי המעשה קיים כמו שהכחתי צדאיות ח"כ תקיים לומר
שהצטיה כדונה מכח שכירות חפילו לא היה מונח ציד שלישוה"ל
מעשה חני צדדה רגילין ליתן מונח הרצה פדושיגרשמה שאין כן
צחלי' דמלוה צעלמח וצמקום יבום עומד והאידנא הוא דעצדה
הקנה מחולקין עם החולץ חצל מדינא אין לו זכיה צמחן שלה חפי'
צמירי מה שאין כן צעל דווק' צכל מה שיש לה ואסכנכל שבה' דהנו'
ציד שליש שיקי' השלי' אחשלישיתו ויתן לר' הילל ע"כ הפכתי צזכוחו
דלא לימח קשר הוא ה"ו אמנם אם היה האי הילל לוח כי ברובא
צצו' ואח' אין חני מוליא קול לאסרה כי מעולם לא קדשתיה ומי
שאמר קדשתיה שקר ענה צי חו' הוי טעונתיה טענת' אם היא
היתה חפילה צו שיגרשה מפני חשש הנמנע כל מה שהסירה חותו
כדי שיגרש חותה ויהא חסור צקרוביה לרצון צחרתי אם כן היתה
מזכרתה לקיים כל מה שהצטיהתו חצל פיו הכשילו והק"צ השצי
חפיתו חחור ורעתו סיכל שלא הועיל לרמאי רמאתו שאמר
צפומצי' חני מוליא קול עליה חצל לא שחש' צפני וכן חני צדקתי
חוחו צחקירות ואמר צלשון הזה חני מוליא קול עליה חצל חני
חומר שהי מותרת ומעולם לא קדשתיה ונר' שחלמי' טועה אחד לעו
חוחו צחצחולה ערמומי לומר כך וסצר' שיצא צכך וצחי ויהא נקי
כיון שהוא לא מוליא קול אם כן אין עליו טענה וגם כן למד חוחו
להרע שלא יתיירא חצל לל צמים חדירים והעלה חרם חדרצה חי
הוא מחירה צרצים וחפי' הכי הית' מצקשתו כדי לגרש מפני חשש
הנמנע חו' היה מחוייבת למלחוח רלונו חצל לפי דצרו שאומר
חחאם מיישאנה כי חני מחירה אם כן לפי זה הוא חסר עלמו
צקרוביה וצו חפי' שפיר עצדה דמעשה ציה ועדיף מחלילה דזקוקה לו
מדאורייתא לצים חפ' המעשה ליה עצדה ליה ק' והכא צמאי שלא
חסר מידי והיא נהנת כדי שלא חענן מפני חשש הנמנע דמעשה ליה
עצדה ליה ואומר חני לפי זה חפי' חח' ל' האידנא אין חנו נהגין
צכפיה כי הדור פרוץ וידיהם רמה מכל מקום שפיר מעשה חני צך
עצדה ליה דלא גרע מחלילה שהיא זקוקה מדאורייתא בדפרי' ק' ו'
צצי' גיטא ואין זה גט מוטעה אלא כטועה על ידי חנאי בדפרי' ק' ו'
לעיל צשריחא דהאי יחיתא דצלא חנאי גט וחלילה שוין וח' לא
דשריח חלילה מוטעת היינו דווקא צחין הנון לה חירי כגון מוכה
שחין וביולא צו שיש דצרים שכופין אותה להוליא חצל לא צשאר
חמחלות הלא כחצו החוספות והר' חש ויחר מחצרים צפרק החולץ
דהאי דמלצה חלילה חירי צחוסם שחין כופין להוליא דפי כופין למה
לג להטעות חוחו ומחוך זה סחרו פרס' י' שפסק שכופין לחלילה
וכחצ להדיה צכל חמחלות שחחן אם נוכל להטעותו מטעין חפי'
הצ' ד' יכולין להטעותו ק' והאי חשר לא טוב עשה צעמיו לענן צח
ישאל שחוכל להטעותו וח' ל' שחני הסם צצי חלילה שלא היתה
נומנת לידו אלא הצטיחחו ע"מ שחחן לומחחים וזו ח' חפי' הוה
הטעה חצל מה שנחנה ציד שליש כצדוכה צה זה חינו חחד לפי לשון
המודעה הג' ל' שכתבו ראינו צחונסה חם כן הוה כמחנה צחונס ולא
היו מחנה ואפילו ציעלה מודעות ונחנה המחנה לידו מחחר
דידעין צחונס חק מועיל ציטול מודעות כמו שפסקו חחו' והמרדכי
והר' חש' צפ' ה' ח' ל' דלא ידענו צחונסים דחו מועיל ציטול
מודעות וסבא מוי ח' מועות מחנה הוי לכימה שפסקי שהיה
מחויב ליתקוט צח' חק שיש דיעה צמרד' כי צהגה' וח' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
מודעות מחייל חק צמחבה חפילו ידענו צחונסיה ונאמר מחחר
שאחיה החלמנה נחפסרה עמו צקניין וציטול מודעות חם כן ציטול
חונס הוי ציטול ולריך לקיימו מכל מקום חכא למיחר חני מילי דוק'
צחונס דידעי העד' לחוד שאינו גלוי כ"כ חם כן צהאי עדים חחריתי
דמבטלי צהו מודעות מועיל הציטול חצל חונס הידוע לכל כולי
עלמח מודים לדצרי החוספות והר' חש שחין מועיל הציטול והקניין
וכס' ג' חיתא צחונות ואף שהפרזתי על מידותי וכתצדי האי
פיסקא חפילו חח' ל' דחין דנין חחיד' דין כפיה צגיט' ואם כן לא
הוי כמחנה עמ' שהיא צחונס ואם כן היכ' וצ' כצ' לידו חין מוליא חין
ממנו כסם שחין כופין חוחו לגרש דחין שיד השטחה אלא כשעדיין לא
צא לידו חצל הכא שמונה ציד השליש הוי כמו שזכה צה וצ' לידו זה
חיש מסחצר כלל דהא חפילו מעמד שלשחן שהוח צלא חנאי אלא
ליוה לגלית' חפ' הלא וכה צו אלא מדרצן כהלכת' צלא טעמא ומ"ה
כחצו החוספות והר' חש ומרד' כי צכמה דינים הצו דלא לוסף עלה
ק' והכא שניחא ממחן צצ' ציד שליש על ידי חנאי דלא חשי צ' צ'
לידו חק שפסקין צכ' מ' צסוף פרק קמא שהשליש נחמן דהא המנה
הריויה ומומחלה הוי מחוייב לקיים חח שליחו וכל מקום פשוט
הוא כן צמן של חקיים חח שליחו שיעדין לא זכה צו שום חחם אלא
מה שמוטל עליו לעשות עושה כמו שכתב' הר"ח ש' צחצוה השליש
יתחחץ צשלישחו לקיים חחונתו ח' מאחר דלית ליה להאי כולל
על חונן מעות שום זכיה אלא על השליש שיקיים נחמחותו ע"כ
חומר חני' ח' מ' דווקא צלא חונס ובהיתרא הוא חצל היכח דגלי חונס
צצצורה פשיטא שהשליש לא יקיים חח שלישו תואל יעשה כליו צ' ד'

חיד שכתבם אהותו בעלת בעל צמח אחר ואין זה
רוח עמה צאמשי אחר ועמה לועק אהותו הצחור על
עלובו וכן בעל אהותו חובע על בן אהותו וזהו חובתי
קור לוחם שמענו מעיר ואנן חושק מקיר על חים נצח ולעיר
יעקו כי קטון הוא וצער אחר פיו לכלי חק הפעיר בשוש
לשון צלי הפעיר כאיש מלחמות קנאה יעיר על אחר ואהות חרון
זדונו הפעיר לבן צמר חקון ופגור אריות אעיר וקנאתי צאם
הבעי למען צח ליון לא תחשה עד אשר אשיצו גמולו צראשו כי לפני
עלמה להחיותו ועלה צאשו לכן עלקיר ויסוריו ממנו לא ימושו ואכל
ישרא ישמענו ויחשו ואדברה לפני מלכים ומלכותי לא יבושו גרסיין
צמסכת קדושין צפ"ק תניא הקורא לחצירו עצד יפה צדווי מזור
סופג אחר הארבעים רשעי יורד עמו לחיו וצריחתו וז הצואו כל
המחצרים לפסק הלכה ופירשו החו" דהיינו מדה כנגד מדה כלומר
הוא קרא לחצירו עצד שהוא בכלל ארור כנען לכן משמחין אותו
דהיינו קלל ארור כדאמרי ארור צדונו כו' והקור' לחצירו ממזר
דמוקי ליה צלח יצא ואסור צצח ישרא ורונה להצואו לכלל מלקות
לכן הוא סופג אחר הארבעים כדין עוצר צלחו ועל רשעי יורד עמו
לחיו לא פירשו מידו אכן צליקושים מלחתי לפי שצח לקפה מחייתו
ולפסוד פרנסתו דכתיב כי ימיר אחיך והחזקה צו פרט לרש' שאינו
אחיך לפיכך יורד עמו לחיו ואם פן מאחר שהכל חלוי צמדה כנגד
מדה אס כן כל הולאות ש"ר שמוציא על חצירו שהוא עוצר צלחו
הוא בכלל מלקות צין קורא ממזר או פסול לצח צקהל או צועל עריו
או מחלל שבתות וי"ט נצח וגולן מלוה צריצית צבולן סופג אחר
הארבעים שהרי רלה להצואו לכלל מלקות ולא תימא דוקא ממזר
דחמור שהוא גסכן פסול לצח לקהל לעולם ע"כ כחמירו עליו צמדה
אשר מדר חלל לא צאשר ש"ר זה אינו דהא אס קראו עצד יפה צדווי
דחמור ממלקות כמו שפרש"י אף על פי שצד יס לו היה לצח צקהל
צציתור מה שאין כן צממור לא ביוונו חכמים דצריהם שהכל חלוי
צמדה כנגד מדה וכן פסקו צחצוח הגדולים אשר לפנינו עוד שצו
צחצוחות אס קרא לשני אחים ממזרים שחייב מלקות על כל אחד
ואחד ואף אס תחמ' אס קרא לחצירו ממזר צן ממזר שאין חייב אס
אחת לפי שש"ר אחת הוא שהרי אס חציו ממזר הוא נמי ממזר מה
שאין כן צשני אחים שיכול להיות שכל אחד הוא ממזר ח"ו והאז הוא
כשר נמלא לפי נדון זה דהא צצח צישא אזה וששים צכחפיה כי
נחתי צרצעה מלקיות שתי מלקיות על האחר וצחית על האחרות כי
היה מנצח על אחי צן טווי' איד שצעל אהותו ח"ו אשת חצר של
צעולת בעל של רבי חנוך דהיינו ח"ו איסור ערוה צחצח"כ איסור ח"ו
ולא תימ' דחד איסור הוצא חק איסור חל על איסור שהרי מחולק' הן
לענין חטאת שהרי הוא איסור מוסיק ואף ר' יוסי דלית ליה איסור'
כולל צאיסור מוסיק כזה שמתחלה היה איסור' עליו לצד משום
אהותו ואח"כ נחוסף צה איסור ח"ו ח"כ עמוד דאמתיקו מגו דנחוסף
על אחריס נחוסף נמי עליו ואין צוה פלוגתא כמו שפרש"י להדיא
צסוף ד' אחין ואח' יטעה האדם צצרי המגיד שכתב על דצרי
הר' מצם צמה שכתב צהלכו' איסורי מחללות אמרה תורה חלצ
נצלה וחל' טריפ' יעשה לכל מלאכה ואכול לא חללוהו וכי מפני
שהוא נצילה וטריפה פותר איסורו לא אמרה תורה יצא איסור נצלה
ויחול על איסור חלצ כו' והאוכל מחלצ נצלה וערכה חייב שתיסכו'
וכהן הוא צציוור רציונו מפני שהטעם שהאיסור
חל על איסור צמוסיק ומכל מקום נראה דצרי רציונו צזה חפילו מאן
דלית ליה איסור מוסיק מ' ממורה צוה מדכתיב קרא כל חלצ נצלה
ועריפה כו' עכ"ל ח"כ משמע דאף צאיסור מוסיק איכא פלוגתא
ומיניה נובח דהלכתא איפכא דלא אמרינן איסור חל על איסור' חפיו'
צמוסיק מדאילתריך קרא כל חלצ נצילה וגו' אומר חזי להדיק צלשונו
אוטעו' סופר הוא דהוי שכתב הרמב"מ חנוך שחוסף האיסור
צצורה שיה מותר נוסף נמי על החוב לאו דווקא קאמר שיה איסור
מוסיק דהא אין זה לא כולל שפיר לא נחוסף איסור צחתיכת חלצ
ולעולם לא תמלא איסור מוסיק לא נחוסף איסור על גוף
הצחתיכה ואס אינו על הצחתיכה הוא כולל כמו שפרש"י להדי' ושה
שכת' הסת"ג צזה העניין ולזה קורא החלמוד איסור מוסיק טעו' הוא
והכי הוא צמדוייק' ולזה קור' החלמוד איסור' כוללוהו אחרכתי צציוורי
וא כן נמא שצואו האיש הטיל שתי מומין עוצר צח
ואהות נחייב ד' מלקיות וילקה צצית הכנס' צין מנחה
למעריצ לפני והוא רחוסגני וחמשי יושני וחמישי לפי שעכשיו אין דין
מלקות להלקותו עד שבמעט חלא נפשו או להכותו מכות מדרות רק
לזכרון בעלמא ואף שפר"ן כתב צצית ממזר סופג אחר הארבעים שהוא
מכות מדרות אפשר לסימנא בעלמא כחצ כן כלומ' שסו' מדרצון
חלל לא להכות אותו מכות יסורין וכן ראיתי מורין צומיניו ומכל
מקום משום מיגדר מילתא יכולין להוסיף עליו ולכפותו על
העמוד ולכלקומו מכות מדרות וזה חלוב צראות
עיניה צ"ד אשר נקלט לשם אף שלפירשטנו ועמאתו נפי העדיות

אשר הוצו עליו ראוי להוסיף עליו צמכות ועצב חזי א המכה
שלא יעצור צלח יוסיק מ' מהחלע הדיקיד הדיין כאשר כחצתי
ואם צא לפדות המלקיות כחצו רוצ האחרונים שיש קצלה
צדיה' שיכולים לפדות אותן מלקיות הצאים משום ש"ר
צמכה זהו ריינש והדין עמם שראוי לפדותו שהרי חינו לא קנס'
בעלמ' כמו שפרש"י צקידושי' ולא משום שהוליא ש"ר כעצ טוניה חטא
ווינגוד מניד שרצא לא ליוהו להלקותו על הולאת ש"ר כי אחת היה
הדבר לא שהעיד צצ"ד ציחדי ומשום לא יקום עד אחר וגו' חלל שלח
כצ"ד אינו עוצר צלחו זה ומשום לא תענה צרעך עד שקר נמי חינו
חייב אצצ"ד לא עיקר משום קנסא דכפרישי' ולכן הקילו עליו
לפדותו צממונו שיש כמה צני אדם שמונו' חציב עליהן יותר מנפסם
כצודם וצפרט האידנא חבן חומר חני דאין ראוי לפדות אחר המלקות
לא דצחולאת ש"ר הצאה מתקד מריצ' ע"ד כי יחס' לכצו וגו' חלל זה
המכוער שפשה צצלה זו צחצולת וצמזעלת לצו הרע להכך זממו
וצעחו לקלקל מעיני החוס ולהטיל מום צקדשים כדי שצחו של
אברהם חציו לא חפצתה צעלה גס צא להקדיו' ח חו צן טוויס
צחפלתו שלא יצק צצח וגו' המסודת לו משמית אס חינו ראוי
כלל ש"ר מלקיות גס כחצו האחרונים מי שחטא צחולאת ש"ר
ושנה וחטא שוב אין מניחין אותו לפדותו ח"כ לפי הסדר האין צבר'
צישא שנה ושלש צא לחלות קלקולו צחסידי הארץ כדי לחזק הקול
חלחילתו ויחצטל ק"ו שאין מניחין לפדותו
ך מ' יודע חזי צע"וה שצומיניו נקלה הדין ואין כח צים
הדיינים לפעמיד הדין על צוריו מפני חיתת הדילטורין
צציייהם שחיתרי חים להכוחו ע"כ צאס חיאספר ולהורידו ולכפותו
אזוי ישיהו עליו כסוף צצנה כפי אשר קצבתי והוא להצציי' והחולאות
שהוליא ר' חנוך על קבה כמדומה דלא גרע ממזמר דדיינינן לית
לשלומי משום דקלייש צצורה ח"כ צהא' נדון שלפי דצריה היה
מחוייב צ"ו להוליא אחר אצחו ולהחזירה נדוניות' שהיא צעין ואס
כן צא להליל אחר נפשו ואח' נפש ציחו עד שפרשו השמלה ונמלתו
דצרי המוצט שקר ואס כן למה לא ישלם כל הולא חיו אשר יצבר
ולכי מה שפי' ר"ס דעשו הקנח נגזל צמוס' היכא דלא מכח יס ליה
ודצרי קצענו לפסק הלכ' וכן פסק צספר החפץ והאחרכתי צזה
חפ' הכונס ה' נעל מה שיש צצ' חנוך כמה הוליא' על זה לריך לשל'
אף אס עשה כל חילו' והקריצ כל חילי צציות לא יכופר לו
מאחר שלא יקצל המלקיות כדינו ח"ל שיעמוד צצ"ה ציוס
הפטיס קודם פולאת הספר מן הכלי ויקח שני נרות לצועים שחור
לאפס' מלחא וגס ילצש שחורים ויחמר צלשון זה שמענו רצותי כי
חטאתי לה' אלהי ישראל וגו' צצוד אשת חצר שהיא כחצר פלונית
וגר צצוד אחיה צן טוויס כי פשעתי וסרחתני נגדס וכל אותן
הדברים שכתבתי חז' דצריתי עליהם הס שקר וכצו צדיתי אותן
מ' צו להכעיס ולנקוס נקמתי מהן והייתי ראוי לכמה פלקיות
חלח' שהצ"ד חסו עלי' ונחמו אותי לפדיון ע"כ חזי מצקס סליחה
ומחילה וכפרה מה' אלהי ישראל ואחר כך מהס שימחלו לי על כל
מה שפשעתי נגדיהם וצו ראוי לצ"ד שיגורו עלהש"ץ שיכריח
צצים שזה הפלוני עשה מחילה על ניצוחו ושרצו לשונו ויהא כל
אדם נזהר ונשמר צחרס הגדול שלא להזכיר עוד אותה הנצלה מפיו
חפילו צרמו ושאר ענייני חסונה וחטניות אשר מחוייב המגד'
ראוי לאותו צ"ד לסדר לו חסונה הגונה צאולי יצו צרון אף ה' מן
האים ההוא כי צודאי אס לא יצו צחצוה שלימה להכניע לצצו
שרע או חלא להצה וחאלל עד יסוד ויהיה לאש לא נפח ח"ו
וכל מה שכתבתי חינו לא דרך העצר' והכל חלוי צצוד אדונינו
שאירינו הגאון המופלג המאיר עיני ישראל צחפמחו וצחורחו
מהר' ר' עאיר נר"ו צציהו' צצו צצוד כארי ארי צן ארי סר' ר' יודאי י"ץ
אשר ראיתי צמגילתו שכתב לשאירינו הגאון מהר' ר' משה איסרלו
י"ץ שחאצ הוא מתי יצא דצרי צאוחו הענין להשיצלו כפי רשעתו
אשר עשה ולכן צחתי גס כן צקלרת' להודיע עליו דין גערה
ולחורידו חל השערה ולדונו צמחרת' עד אשר יצקס חמרה
וחס ומאן לשמוע חזינונו ינוע צלתי מרגו' עד אשר לא ימלא
כמוס לרוע מקול שופר וחכועה פעמים צצצועה ואס
לא יחלל חז מעדת הגולי' צדל' ולהרחיקוהו צכל הקפילות
צקולי קולות ולהקיס קול עליו צנחש אשר ישך צלי לחס'
זאת ועוד אחרת חצא עליו קללח ממחרת ומיחח מרגלים
חחא מיחחו וקצורת חמור חחא צצורתו וצצצט פשעו וצנגע עונו
יחגוול עד אשר ימות דין מוליא ש"ר שאין לו מחילה עולמית עד
אשר יצו צמדכו הרעה צרו צהלע וצגודל הכנעה כי צאס עליו
השעה להשפילו ולהורידו צנפסו וצמחורו והמוסיף עליו צעונשי'
ירוס הודו ויחנשא כצודו צצרי שלמה צן מהר' ר' יחיאל לורי' ח'
ז"ל ה"ה הנקרא שר ילחק

כט שאלה

יורינו מורינו סדר היחס צין הגאונים
המחברים ספרים חסונה סדר היחס חילוי
קצלה

שאלות

ל שאמרה

לא שאכלה

לב ומה

לב קול

מוצח

יוסף הוקן בן רבי' שמעון ממדינת מגש שיסד חזקת אחת הנחלת'

[illegible]

שאלות ותשובות

דלם הוליות ואף על פי שלא הוליות אין לה' בחובה והכחונה חקנה
חכמים היא שלא תהא קלה צעינו להוליות ולא הקפידו לא על
צנות ישראל הלוטות אצל הפרו' אין להם חקנה זו שאם תהא קלה
צעינו להוליות הרי בדברי השלמות עב' ל' ג' ד' ל' ה' מ' כ' ח' ט'
חורפיה לא עיין בדברי הרמ' צם כלל כי הדברה לשם משמע להפך
שהרי כתב אפילו היכא שראו עדים כיעור מכל מקום אם דלם
ולא משמע שאינו מחויב להוליות והיינו בדברי הג' ור' ח' ור' י'
גם מה שכתב אחר כך ארעשה דבר מכווער פירושו בלא ראיית
עדים על כרחך לריך לפרש שהיא אינו מכחישתו דה' לכמה הועילו
חכמים בחקנתן בכחונה שלא תהא קלה צעינו להוליות הלל יכול
לומר ראייתו דבר מכווער ממנה וגם הרמ' ס' פסק כר' ב' ד' ראייתו
שאפי' אם ראה הצעל שוינתה אינו נאמן להפסידה בחובה וכן
כתב הר' רס' גופיה בחכונה שאין הצעל נאמן והיא בהגהות
דקידושין וזו אינה לריכה פנים דפשיטא דאינו נאמן אם לא שאינה
מכחישתו האות שהיא מפרש כך מדעתו וכל אינו כן לא הכל
צעדיהם רק שהרמ' ס' חוזר ומפרש הא' דלעיל הא דקאמר דלם הצעל
מוליא כו' ואף שיש קלח לדחוק וליש דברי מה' רס' אין השווה דברי
הרמ' צם לדבר השלמות צעינו דחוקי אצל אין לנו להולי' דברי
הרמ' צם מפשטו וכן פירש הר' מ' להדי' שדע' הרמ' צם כה' ג' ור' ת'
שאין מוליא' צעדי כיעור מצעל דהם כן נאמי קאמר אי איכא
דבר מכווער צעי עדים וקלח דלם פסיק מפקינן הלל צעדי כיעור
לחוד סגי וא' ל' דאזן קחני כלומה צעדי כיעור או דרשית הצעל
צקלח דלם פסיק אם כן ה' ל' לפרש קלח פסיק ודבר מכווער בראית
הצעל ועוד דלם ה' ל' לחתויי ברייתא דרובל יולא כו' דמדבר דבר
מכווער בראית הצעל אדבר מכווער צעי עדים וכן נראה שהשלמות
מפרשי דברי ר' צעדי עומאה וברייתא דרבי ברובל צעדי כיעור
רבי סבר דצעדי כיעור מפקינן מצעל ור' סבר דצעדי כיעור לא
מפקינן מצעל כלל לא צעדי עומאה ומסק' תלמודא הלכתא
בדוחיה דר' צקלח דפסיק כלומר חזי עדי כיעור לא מהני אף לריך
עדי עומא' וכדוחיה דרבי צקלח דלם פסיק דמהני עדי כיעור עס
הקול שילא צעיר אצל בראית הצעל לחוד לא מפקינן מצעל אפילו
צקלח דלם פסיק ועדי כיעור עס קלח דלם פסיק דוקא חסוד כפחת
פחות או עד אחר קמו וסחירה ומה שהיה קשה לר' ל' לעיל דאי רב
צעדי עומאה מאי קאמר כי חפסקא לקלח כו' אין שייך לשון קול
עומא' אג' דצעי למימר בראיה סוגיא לא דליכא עדים וחפסקא
לקלח נקט נמי בתחלה דאי לשנא ועוד דאי ש' דמחזינ' קאי דקרי
ליה נטען דמח' ד' ד' צעל' והיינו קלח וזהו מסתברא אצל לא
מסתברא כלל לפרש וצעדים סתם דקאמר ר' היינו צעדי כיעור וכן
צאו פרי עומא' דברייתא איירי צעדי כיעור וכך היא שיטת ר' רב
אל' פס' והרמ' צם עב' ל' ונראה מה שכתב כך היא שיטת הר' י' כו'
אין ל' שהר' י' סובר דצעדי כיעור עס קלח דלם פסק מפקינן
מצעל כמו שפירש הרמ' ש' איבא דשלמות כי הר' י' והרמ' צם
פוסקין להדיא דאין מוליאין כלל מצעל לא צעדי עומאה עד שיהא
כדרך המנאפים ודוקא מן הנטען מוליאין צעדי כיעור וקלח פסיק
ומה שכתב שיטת הר' י' והרמ' צם כלומר שמפרשי דברי ר' וצעדים
צעדי עומאה והצרייח צעדי כיעור אצל אינם מפרשים הלל מן
הצעל בשלמות אלא מן הרובל הניטען ומחוד כך שגג העור וכתב
לדעת הר' י' צעדי כיעור עס קלח דלם פסיק מפקינן צין מנטען צין
מצעל וכן היא מסקנת ח' א' הרמ' ש' ל' וליא שהר' י' לא סבר כן
לא שהרמ' ש' פוסק בן בדעת ר' וזהא ליתא ש' מפרשי חלל הצעל
קאי ומה מאד יכו צעינו דברי הרמ' ש' שמכריע בשלמות ואינו מקיל
בהן ומפרש אותה צסדור יפה וראייה שהצית מהר' ס' מדקאמר אין
אוסרין על היחוד ולא אמר אין אוסרין וחלל חילוק קלישא הוא
צעינו לצנות עליו יסוד צניין על דרך החמת עד כאן העתיק
וקלרתי והשתחא נחלצנו דברינו שהאשה מותרת לפי דעת ח' אם
היו עדים אמתים ח' ו' ורס' פתחי להכנס צמזוי המקורה להחיר
אליע שיחתי לפני הנאזני' ה' ל' שכתבו שיש ט' ס' צמזוי ולא כתבו
צח' ומה לחקן המעור' והמעוקל ואם היו צאם לחקן שלא כפירושן
היה להם לפר' ולומר מה שכת' ואע' כ' שלא הוליות אין לה בחובה כו'
חוזר הדבר ראשונה דלקמיה דאיירי צעדי כיעור גם לפי דעת
שאי חפסר לחקן כולו שהרי מהר' ס' דומה לחסוד שדברי הרמ' ס'
דברי השלמות היינו צמה שיכול להוליות ואין לה בחובה דברי
השלמות אף שלא הושוה ממש לדבריהם הרי שהם בחסוד שמוליאין
צ' כ' ממנו גם אפסר מאחר שהפסידה בחכונה ח' כ' מסתמא ראוי
לו ומלוא להוליות וקרוצ קלח דבריו לדבריהם ח' נאף השלמות
לא איירי שמוליאין ממנו אלא היכא שחנם מכחישינן ומאמין דברי
העדים שראו הכיעור אצל היכא שאמר הצעל להדיא אינו מאמין
לעדים כלל שראו אף הכיעור הזה אין מוליאין מידו אצל מכל
מקום דוחק דמניין לו להוליות דברי רבי משה מפשטו כאשר פירשנו
סוף דבר הא' לן קמן דהאי איתתא שריא לצעלה ולא יכול לגרשה

אמר ברענגין דא דהט ער לואיר גרספראכן וואו טאט ער
דיר גיב אירט גיטריבן איך וויל דיר עטוואס שענקן דא
האב איך גרספראכן איך וויל עט וואס גאט וויל טאט
אז ער האט ווען האבן איך יעצט וואגן וויל איך נאר
איר שרד העט דר וויטט דא עכ"ל עוד העיד אחר שדיחור
ז' ל'לה לשוכר ע"כ ההעט והנה אבא לדון לפני דבתי וצירי
להיות מן המתירין ובה דהיחר ערוך חתולת דצירנו שאותה חשה
שרצבת נחשון מותר לצעלה ר' אליעזר על כל חפץ והתורה
מתחלקת על חרצה דרכים הדרך הראשון שכל אותם העדיות אחי
אם היו ח' ועדים כשרים והגב' דת וכהלכה מ"מ אין כאן דין
עיר טומאה אלא עירי כיעור כמו שפסקו הבאונים ה"ל דשמה
צבירים קאמרי ולא צקירוב צער ורש"י פירש צבירי פ"ק דמכות
דצירינן שישכנו בדרך המנאפים צקירוב צער ואף שרש"י צפרק
הזכר את הפועלים לא כתב להדיא דצירינן שכיזה צקירוב צער
מכל מקום מותר שכתבם שכתבם עשי' שכל זה על זה
בדרך המנאפים ואין לריק לעדים שיראו במחול בשפירת משמע
אלה זה צירינן כל הראוי לתשמיש והיינו שכתב ישכנו זה על זה
בדרך המנאפים ולא סגי בזה שכתב ישכנו זה על זה ועוד מסתמא
צירינן שכיזה הראוי להערה כי עיקר טעמא דסגי צהכי דאמרין
אם חתא הערה זה כמו שכתב הרמב"ם צפרק קמא דציאה וכן
העיר אחריו דאין לריק במחול בשפירת חלף כשרואים אותם
לצקים בדרך המנאפים הרי אלו והרגין שצמדי הערה זה עד
כאן והנה הנראה צעירי מותר לייבא כאן אלא עירי כיעור וליבא
קלא דלא פסק שהרי מוכח שאין כאן שום קול ורינון אלא מה
שהעידו העדים והוליו עליו רינון וכבר פסקוה"ג והרי"ף
והרמב"ם ור"ח ז' ד' עמודים יסודי עולם שאין מולוין מן הצעל
אלא צעירי טומאה ולא צעירי כיעור וכן נראה לר' בעל החומס
וכדי הו' לסמוך עליהם שלא לאסור חשה על צעלה אף שמהר"ם
כתב שלא להקל כדברי השאלחות מאחר שדבריהם דברי קבלה
והנה כבר הכריע הרא"ם שהוא ראש לכל האחרונים שאף לדברי
השאלחות לא מפקינן מצעל אף צעירי כיעור וקלא דלא פסק ומי
יחלוק על דבריו להחמי' שלא בדין להוליא חשה מצעלה ואף הרשב
מציא ראוי מדברי הרמב"ם ומאסו אותם לדברי השאלחות לאיסור
שלא כדברי והעור גם כן כתב שדעת הרי"ף כדעת השאלחות כפי
אשר ציאר אותן הרא"ם ואני כתבתי שהרי"ף והרמב"ם ורש"י כולן
הושוו בדין שלא כדברי השאלחות ולריק אני לצרר את דברי
ולעתיק קלח מחבורי צפרק כילד אשת אחיו סימן ט"ז וכבר ידוע
פירושם של מהר"ם איך מפרש השאלחות ואיך ר' תחזר לדון
בדברי השאלחות באשר כתב צהכי ואני לריק להעתיק אף מה
שחיציתי על דבריו ואיך עמדת בהחלט היצר לפי קולר חבונתי
ומיעוט שכלי וזה הלשון ונראה לפי דברי מהר"ם וישכנו הא דקאמ'
צקלא דלא פסי' דסגי צראו הצעל לחוד אין הפירו' שקול יול' ע"י
שראה הצעל דבר מכוער או קלא דפסיק שילח הקול על ידי עדים
שראו דבר מכוער כמו שפירש העור דאם כן קלא מאי מהני וצבירי
מזמנ' דלא סגי בלא קול אלא כ' קול הוא לעו צעלמא שמרניים
אחריה ועל זה הנחשד שזינאה עמו זולת אוחו דבר מכוער שראו
העדים או הצעל וכן יראה להדיא מן הרמב"ם פ"ב דהלכות טוטה
כפירוש ומ"מ היכי שיש עדים בדבר הכיעור או סגי אפי' בלא קול
בלשון השאלחות והא דקאמר הא צקלא דפסיק שלריך לכל הפחו'
קלא גבי עירי כיעור אין הפי' שלריך לקלא אלא ה"פ הא דקאמר
רב שלריך עדים לכיעור אכל בלא עירי אפי' ע"י ראיה הצעל וג"כ
יש קול אינה נאסרה היינו צקלא דפסי' ומה דרי' עירי אכל ה"ה בלא
שום קול מהני גם כן העו' דר' ר' ח' כ' כמו שחזר צבירי ופ' כדברי
השאלחות שאם יש לה צנים לא חלף אף צעירי טומאה ולא דק בדבריו
פי' איבא דר"ח כמו שפירש מהר"ם לעיל אף צעירי כיעור אפי' יש
לה צנים חלף דהוי כמו פתח פתו' כו' וכן כתב הרא"ם גופיה איבא
דר' ת' ועוד כתב המרדכי כי צבירי מהר"ם סו"ל ואחרי שדבריהם השאלחות
מיושרים מי יחלוק עליהם להקל ועוד שכל דבריהם דברי קבלה
ויש לסמוך עליהם כמו על התלמוד ואף רבינו חם חזר צבירי
והיה חושש להחמיר בדבריהם ואף הגי' מונ' פ"ד דאישות
בדבריהם ח' ל' היו שם עדים שעשה דבר מכוער ציור שפדצרים
גברים שהיתה שם עצירה ואף על פי שאין עדות צרורה צנוח כגון
שהיתה צחור לדבר וראו רובל יולח ומיד נכנסו צבירי יליחו ומלאו
אותה עומדת מעל המיטה והוא לצבירי מכנסים או שהיה חוגרת
חורה או שחלף רוק למעלה מן הכילה או שניהם ילאו ממקום
אפל או מעלי' זה את זה מן הצור וכיוצא בו או שראו מנשקין זה את
זה או מנשפין זה את זה או שנכנסו זה אחר זה והגי' והולח
וכיוצא בדברים הללו אם ראה הצעל מוליא ואין לה כתובה ואין זו
לריק ההרחה עוצרה על דת יהודית או שעשה דבר מכוער פיר'
צלא דאית עירי' אף ע"פ הצעל אין כופין את הצעל להוליא אף אם

77375

מ"י מחוייב ביותר כדי להשקיט הריב או הוא שרי לקבל העדות

שאלות ותשובות

בדרישה וחקירה וכבר פסק דין ציוני חס שאין להוליא חשה מצעלה
אלא ע"י דרישה וחקירה ואצ"ל דרישה וחקירה דרישה וחקירה דרישה
יצמות חנה אין צורך עדי נשים בדרישה וחקירה דרישה וחקירה
ר' טרפון אומר צורך וקמפלגי בדרישה וחקירה דרישה וחקירה דרישה
חורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה שנתאר
משפט אחד יהי לפס מה טעם אמרו דיני ממונות אין לריכין דרישה
וחקירה שלא חנעל דלת צפני לויין וצמחי קמפלגי מר כר כוין
דאכא כחוצ' לחשקל כדיני ממונות דמי ומר סבר כיון דקא שרינא
חשה איש לעלמ' כדיני נפשות דמי ופסקר"ח ור"י דהלכה כרבי
עקיבה וע"כ ל"ל דטעמה דיליה לתו משום דכחוצה לחוד הוא
דאטו משום דמהני גבי ממון וקילו לומר דמהני נמי גבי נפשו אדרבה
איכא מסתברא מאחר דלת מהני לגבי נפשות לא מהני לגבי ממון
וא"ל דר' עקיבה לא קאמר דלת צעין דרישה וחקירה חלה לעין
כחוצה לחוד דהיכא חצוה לגבות כחוצה ח"ל שיתירוה כ"ד
להשא ומאחר שלריכה דרישה וחקירה לענין שרינא דיליה למה
אמר שאין לריכה דרישה וחקירה לכחוצה לא צווחא ר' עקיבה
סבר דצווחא לענין שרינא דיליה לריכה דרישה וחקירה כלל
דהא קילה ליה לגבות כחוצה דהא נשאת ע"פ עד אחד אפילו על
ידי קרוב וכמו שכתב רבינו משה פרק ג' דהלכות גירושין ו"ל אל
יקשה צעין דהחירו חכמים הערווה החמורה צעדות חשה או
עבר או שפחה או נכרי המסית לפי תומו ועד מפי עד מפי
הכחצ וצ"ל דרישה וחקירה כמו שביארתי שלא הקפידה חורה על
העדות שני עדים ושאר משפטי העדות אלא בדבר שאין חתה יכול
לעמוד על צוריו לא מפי עדים וצעדות כגון שהעידו שזה הרג את
זה או הלוה זה את זה אצל דבר שאפשר לעמוד על צוריו שלא מפי
העד הזה ואין העד יכול להשמיט אס' אין הדבר אחת כגון שזה
שהעיד שמת פלוני לא הקפידה חורה חליו שדבר רחוקה הוא
שהעיד צו העד צאק לפיכך הקילו חכמים בדבר זה והאמינו צו
עד אחד אפילו שפחה ומפי הכחצ וצ"ל דרישה וחקירה כדי שלא
ישארו צנות ישראל ע"כ אס' כן צא ר' עקיבה לומר שאין
צודקים נשים בדרישה וחקירה דלענין שרינא דיליה פשיט' דלת צעין
ולענין גביית ממון שהיא הכחוצה נמי לא תקנו דרישה וחקירה
כדיני ממונות דמי אף דליכ' צה טעמא שלא חנעל דל' צפני לויין
מ"מ לא חלקו חכמים צין דיני ממונות ח"נ משום אינא חיקלו נמי
גבה ור' טרפון סבר מאחר דס"ס מתירין ח"א לעלמא כדיני נפשות
דמיא ואף שהקילו צעדות חשה מ"מ אוחו העד שבעיד חושני עדים
שבעידים אין יולאין מדין דריש' וחקירה שמת מחוק דרישה וחקירה
לשקר והלכה כר' עקיבה אצל לאסור חשה על צעלה דלת מקילנא
לגבה פשיטא דצעי דרישה וחקירה לכ"ע וכן כתב האגודה במסכת
יצמות צפרק הצא ע"י שאין לפסול ולפגום שום חיש ישראל צ"ל
דרישה וחקירה מאחר דאין לפסול ולהסירה על צעלה צ"ד וזו
שהוגבה ע"פ הדיוטות ממש צ"ל דרישה וחקירה חלה אדרבה דרוש
וחקור העניין שהוא לשקר ח"כ אין מחשות כלל בכל עדותיו ואין
שייך לומר באדפלגי' עדות ולומר כהי דאונה נאסרת מ"מ הפסיד'
כחוצה דלענין ממון לא צעי דרישה וחקירה ונצא לדחוק ולומר
אף שאין שייך הכא טעמא דנעילת דלת ואדרבה אי מפסידה
כחוצה צ"ל דרישה וחקירה עדין נגד הסברה שהרי הקילו חכמי'
לגבה משום חנינה כדפירש"י וכ"ש דנוקמ' אריה ח"ה נחפוס טעמא
קמא שכתבו שאין לחלק צין דיני ממונות זה אינו דפשיטא לפי מה
שנהוג ציינו חרס ר"ג שלא לגרש חשה צע"כ ח"כ כל היכא דשרי
לצעלה ויושצת החתיו חיה לה כחוצה כדי שלא חקא קלה צענינו
להוליא דפדיר"י ועוד איך יחכן לומר שהפסידה כחוצה ח"כ
זינא' ואיך שרי' לצעלה ומדשרי' ח"מ דאוקמ' אחזקה שלא זינאה
ואיך הפסידה כחוצה ועוד לא שייך למימר כאן פלגין כלל דהא
מדינא צעין דרישה וחקירה אף צממון אף שהקילו חכמים גבי ממון
ומאחר דהכא גבי לאסרה על צעלה צעין' דרישה וחקירה אס' כן
פשיטא דאוקמין האי חיתחה לכל דבריה כדינה שצו מלחתי
צחוצה פרט צ"סיוע לדרינו דצעין דרישה וחקירה צפרט
האידנא ח"ל החשוצה ומ"מ אי רואה כי רצו היום אנשי מחסלות
ואין איש צארץ להוכיח לרשע ולגלות מומו ולאמר למקלקל מקומו
מדוע ככה עשית וצונות ישראל לנועו' הן חלה שהדור מנוולתן
ולפיכך מן הראוי לחכמים ולנכבדים לחקור הרצה ולדרוש ולהוליא'
דבר לאמיתו כי מדין החורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות
לריכין דרישה וחקירה חלה שצדיני ממונות צלצד הקילו משום
נעילת דלת וכאן צאמח אף כשהמלא לומר שהוא כדיני ממונות
הואיל ועדיין לא נשאה היא לאחר ואין כאן עדין דיני נפשות
ראוי לנעול דלת צפני צעלי הוללות וסכלות ודורשין וחוקרין
אוחס להוליא לאור משפט וכדאמרינן צריש פרק אחד דיני ממונות
ואחד דיני נפשות דאפילו צדיני ממונות צדין ממונה לריך דרישה
וחקירה דגרסינן התם רב פפא אמר אידי ואידי צהודות

והלוואות כאן צדין ממונה כאן צדין שאינו ממונה בדרישה וחקירה
צן לקיש דר' שמעון צן לקיש רמי כתיב צלצד חספוט עמיחך וכתיב
צדק צדק חרדוף הא כיצד כאן צדין ממונה כאן צדין שאינו ממונה
ע"כ ואס' חורה כך צעדים שצאו להעיד על מה שנתקדש' ולהחמיר
ק"ו צעדות שצאו להעיד לפסול חשה ולפגומה ולהוליא חשה מצעלה
ולאוחס שני דרכים שכתבתי שהעדות צעלה משום שהוגבו שלא
צפניה או שהוגבו על פי הדיוטות צ"ל דרישה וחקירה מסייע
לנו חשונות הר"ש וכתב שר' חזיון אוחה הגאונים צפסקר ע"כ
לא הולכת ח"ל חזיון דריש' הרביעי דנהי דסדי דקמסדי
על עיקר הכיעור סדי שקרי ינהו כחשך העידו עליהם עדים
כנ"ל ואף שיש לפקפק ולהשיב דרוש מצעיהם הרעים של אוחס
האנשים צע"ו וההרגל מלוי צאנשי דורינו וצפרט צקהלה קדישה
דפרחצ ציחר מרוב ציוני ההמון שהם כללן אשר אין להם רועה
ס"פ מאחר שהחזקו לרקים ופוחזים כאשר חקרו ודרשו הגאונים
הנ"ל ואף אי הקטן חמרי' חקרת' ודרשתי שכל פומי שזה שקלים
הם מצוין ח"כ איך יוכשרו לעדות כזו צפרט מאחר שיש עדות
שחקר האי ועליקמן הנ"ל אחר סדי שיקרי וצאנשי לשכר עדים עד
דמלא סדי שיקרי וזלי חאיגריהו וצאנשי צדבר קל להעיד כפי
רלונם וכבר ידוע שהרקים והפוחזים שאין צדק יסוד העול ודרך
ארץ וכ"ש צמלות שכולים לעדות כאשר כתב הרמב"ם ז"ל צ"ל
עדות פ"י ח"א ח"מ שאינו לא צמקרא ולא צמנה ולא צדק ארץ
הרי הוא צחוק רשע ופסול לעדות מדריהם שכל מי שירד עד
כך צחוק שהוא עובר על רוב העצירות שיצאו לידו לפיכך אין
מוסרין עדות לעס' הארץ ואין מקצלין ממנו עדות חלה אס' כן
הוחזק שהוא עוסק צמלות וצמילות חסדים ונוהג בדרכי הישרים
ויש צו דרך ארץ מקצלין עדותו ח"פ שהוא עס' הארץ ואינו לא
צמקרא ולא צמנה ומלחא אומר כל חלמיד חכם צחוק' כשר עד
שיפסל כל עס' הארץ צחוק שהוא פסול עד שהוחזק שהוא הולך
בדרכי הישרים וכל מי שיקצב עדות עס' הארץ ערס שהיה לו
חזקה זו או קודם שיצאו עדים ויעידו שהוא נוהג צמלות וצ"ד ארץ
הרי זה הרושע ועהיד ליתן את הדין סדי מאצד ממנוס של ישראל
על פירשעים ע"כ וכ"ש שחורף ליה שמחמת שנה וחגרא שכיר
לסדי על ר' מרדכי כהן הנ"ל וצאו לנקום נקמת נפש ואף שהלכת'
כחכמים דשונא כשר להעיד מ"מ גבי רקים ופוחזים פשיט' דפשיטא
דלת מהיעני ולולי דמיסחפונא מרצותי וחצירי חמינא דשונא
גמור פסול להעיד מדמסקין סכ"ק דמכות הרוב יליל נרצע יליל
ופירשו החסום משום שהוא שונא לו ואף שצ"ד נרצע סחרו זה הטע'
ופירשו צע"כ ח"א מ"מ גבי הרוב יליל כו' עומד זה הפי' על אופנו מפני
שהוא שונא לו וכן פירשו צפ"ק דסנהדרין וקשה הלא שונא כשר
לעדות ודחק לומר דדווקא אליצא דר' יהודה פריך דפסל שונא
לעדות דא"כ הל"ל הניחא לרצנן דמכשרי שונא לעדות אלא לר' יהודה
מח"ל ועוד מאי פריך לר' עקיבה דריש החס צמחיתין מה שנים
נמלא אחד מהם קרוב או פסול עדותן צעלה כו' דלמא הוא סבר
כרצנן ור' יהודה סבר כרבי דאמר החס צמחית' צ"ד ח' כשהתרו
צום אצל לא התרו צום מה יעשו צ' אחים שראו צאחד שהרג את
הנפש ואמת שאלחתי צחו' בגליון חו' הישנים קושיא זו וצחימה
עומד צווחי חיתה ולריכה חלמוד קאמר ואניחו לנו מקום
להתגר צו דצווחי שונא גמור כהרת וכדומה לו פסול לעדות
ולא פליגי חלה צמחית שונא היינו שלא דיצר עמו ג' ימים כדאיתא
החס להדיא צמחיתין דצשונא כזה פליגי אצל שונא גמור שהוא
לו כאחד מן הרודפים ואצקס להחנקס ממנו אין לך נוגע צעדות
גדול מזה וכל היכא דאיכא למיחש שהוא עושה להנחתו פסלין
כאשר כתב הרמב"ם והטור ח"ל כל כיולא כזה לא יעיד חליהם
ודברים חלונאין חלון אף צדעת הדין ועולם צינחו שיצין עיקרי
המשפטים וידע הדבר הגורם לדבר אחר וידע הדבר להעמי' ולראו'
אס' יע' שיש לו לערשום לר' הנאה צעולם צעדות זו אפילו צדין
רחוקה ונפלאות הרי זה לא יעיד זה וכסס שלא יעיד צדבר שנוגע
צעדות כך לא ידון עד כאן כל שכתב שראיתי כל דבר כתוב וחחס
איך נגבו אוחס העדות צמרמה וחרמות ומראשו ועד סופו אין
צו מחו' וכזאת לא יעשה צישראל כחזונה יעשה את אחותינו והצית
דין העחקתי צסוף סיוס הכשר היריעה ומאחר שחותו כתב עדות
הכל שוא וחפל והעדות השני שהגאונים דימו לדמות לכיעור אומר
אני אף שהוא עדות כיעור להרחק ממנו מ"מ אין זה כיעור להוליא'
דאינו דומה כלל למ"ש שכתב הרמב"ם שניהם יולאים ממקום אופל
דהיינו פירוש מקום סחר ומיוחד לעצירה להסתר דבר מה שאין
כן צדדן זה שהוא צפתח הצית ועוצרים וצבים מלון צעיר גדולה
כמוה ושומרי העיר סצצוה חמיד ולואדי החורה נעורים ומלונים
להקשות דלחות פתחי הצחים הפחוחי' לרומה ואין זה מקום סחר
כלל ואף זה היה צכתב ולא החירו לקבל עדות מפי כתבם אף צדיני
ממונות משום נעילת דלת וחיקון השוק כמו שכתב הרמב"ם ח"א צל

שהחירו צעדות מעון לקבל ע"י אונס וה' צמח צדק אפי' בלח אונס
 בדעת הרצ"ן וכמו שהקילו לגביה לענין דרישה וחקירה פשיע'
 שיוכלו לחקק שלא ישמיה מדי' דאורייתא וצטל כל הדיעות שהגבזה
 שלא צפני' ולא צפני השמים והפסד ונחרו צע כל היסוד ונפל כל
 הצנין ועכשיו ביארנו כל הדרכים וארון אהי' ולוחו' הצרית עוצרים
 לפנינו לחור למרים מנוחה וכסרון טהרה לצעלה צאתי לדבר
 משפט עם צעלה שצא לעולם מעל ולצגוד צאצח נעורים ולהפך
 צריח אשר כרת עמה ולא שמע למוסר מלאכי מפי השמים ואומר
 שמחמין לדברי העדי' צאצרו שכשירי' הם צעיניו' לנחמנים ונחמנים
 צצרות אחו ועצדה לנפשיה חתיכ' דאיסור' בעוצדא דשמוא צהאי
 סמיא צקידושין דא' אי מהימן לך כבי חריכו' ויצא לשלם כל
 בחובה ועל זה צאתי לענות לו מן הסערה שלא שנינו משנה שלמה
 בסוף דר' בראשון' היו אומרים שלם נשים יולדות ונוטלות
 בחובה האומר' טמאה אני לך שמי' ציני לצידך ונטולה אני מן
 היהודים חורו לומר שלא חבא אשה נותנ' עיניה צאחר ומקלקלת
 על צעלה אומרת טמאה אני לך חציא' רא'י' לדצריה כו' ע"כ לשון
 המשנה וכחצו' החו' ו"ל חורו לומ' אינ' נאמנת דחיישי' שמת עיניה
 נחנה צאחר ו"ת טמא' אני לך אפא' לא מה ימנ' הא שוי' נפשה
 חתיכה דאיסורא כדאמרינן צקידושין פר' האומר היא אומרת
 קדשתי והוא אומר לא קדשתיך הוא מותר צקדושותיה והיא אסור'
 צקדושו' וחירץ הרצ"ר איעזר ולא מלינו וזנה שהי' אסור' לינש'
 לכהן דוודאי הוא מותר עליה אבל היא אינ' מותרת עליו הלכך
 גם לדברי' אינ' אסור' צווקשה דאמר ר' צפרקיש מחירין כל היכא
 דאיהו מותר איהי מותרה וע"ק דאמרינן צגמרא צאוכלת
 צחרומ' שלא להולי' לעו על צניה ואמאי והא לגבי חרומ' שוות' נפש'
 חתיכה דאיסורא ונ"ל כיון דיש לחוש שמי' נחנ' עיניה צאחרים כח
 ציד חכמי' לעקור דברי' מכל וכל צסצר' גדולה כזאת ומיהו נר' דאף
 למשנה אחרת דאף אם אומרת אשה טמאה אני לך ואמר הצעל
 שמאמינ' דאסור' לו דאיהי שויא לנפשה חתיכה דאיסור' ואפילו
 תחזור צה האשה ואמר צאונס היה ויש אומרים דמשמחין ליה
 על שגרם שתיאסר אשתו עליו ועובר על חרם הקנח רצינו גרשון
 עכ"ל החו' והשתא מאחר שאיכא תקנת ר"ג שלא לישא אשה
 על אשה ולא לגרשנה צע"כ לממה לא ניהושג"כ לגבי צעל היכא
 שאמר מחמין אני לעד אחד או מחמין אני לפסולי עדות כגון רקים
 ופוחזים דהכא שאינם משקרים ונימא ג"כ שעינינו נתן צאחרת ואף
 לפי הר"ן שכתב לפי שהאשה משעבד' לצעל ואין כח צידה להפקיע
 עלמה מצעלה אלא דלפי משנה ראשונה משום דכסיפא לה מילתא
 לומר כך מש"ה הימנוה דאי לא קושטה חמרה לא הוה מולולה
 צנפשה לומר כל כך ומכיחו צבון דאיכא למיחש שמת עיניה נחנ'
 צאחר חורו ואוקמוה דאינא דקמא כו' ע"כ מ"מ ה"ל איכא למימר
 גבי צעל לפי חרם ר"ג מאחר שהוא משעבד לה ולא יכול לגרשה
 צשום ענין צע"כ ח"כ אין כח צידו להפקיע עלמו ממנה ואף אם
 תצא לחלק ולומר שלא תקינו אלא צנשים כמו שכתבו החו' והרצ"ר
 ציצמות פ' שני ונ"ל ואל תחמה היאך מחירין אותה לצעלה הא
 שותא לנפשה חתיכה דאיסורא כיון דאמר טמא' אני וכי מאכילין
 לאחר דבר האסור לו וי"ל דלפי שראו חכמי' קלקול הדורות שנתנו
 הנשים עיניהם צאחר ורוב האומרות כך משקרות לכן נראה להם
 להתירן וכה"ג אמרינן החם צשילי נדרים חמרה לצעלה עמא
 אני לך חמר צשסת אוכלת צחרומה שלא תוליא לעו על צניה
 עכ"ל החו' ונ"ל שחלק דלגבי אנשים לא ראו הקלקול אפי'
 אחר שנתפשט חרם ר"ג ותקנותיו ולא תקנו חכמי' הדור מ"מ הכא
 דאיכ' רגלים לדבר שעיניו נתן צאחרת או צמתון כאשר העידו עליו
 שחקר אחר תהדי שקרי ואיכא רגלים לדבר שרגליו לרע
 ירולו שיש לומר עיניו נתן צאחרת ונכוף אותו לכל דבר
 המשועבד לה כגון שארה כסותה ועונתה כאשר כתב ר' שמשון
 מייניצל על אחד שאמר שראה צאצחו שזיננה כו' ומה שכתבו החו'
 דמשמחין ליה על שגרם שחאסר אשתו עליו ולא כתבו שכופין
 אותו להיות עמה היינו משום שהיא תחילה לומר טמאה אני
 ונחנה אלצע צין שיניה ולא שייך לומר עיניו נתן צאחרת ומ"מ שויא
 לנפשה חתיכה דאיסורא אבל משמחין ליה ומ"מ מיושב מה שהציא
 האגודה דברי החו' וכח ציש חולקי' צדצר' והיינו טעמ' משו' שראוי
 היה לומר שאפי' מן השמח' יהא נפטר שהרי היא תחילה צקלקול
 ונחנה אלצע צין שיניה אבל צדדון שכתב ר' שמשון מייניכול וכדון
 דידן איכא שפיר למי' שמא עיניו נתן צאחרת ואף אותם החולקים
 אף על ר' שמשון מייניכול ואמר שחין כופין האדם לעצירה ואין
 מאכילין לו את האיסור צעל כרחו' ולומר לו שיעשה עצירה ואינו
 דומה לאשה שהיא משועבדת לו והיא קרקע עולם לפניו היינו היכ'
 שאמר שהוא ראה שזיננה דאיכא למימר לצידוע מרת נפשו אבל
 היכא שאומ' שהוא מחמין ואינו מחויב להחמין אפי' אי אשה יהושע
 צן נון יכול למימר לא לייחנ' ליה ומחמה שחל עליו החרם של ר' ג'
 לא יכול להחמין ומנצע ועומד שלא להחמין ואוקמינן אחזקה שלא

שאלות

ער

四

לד

ותשובות

לה שמעון

145

השאלה אוחנו שאם אנהנו רולי לקנות אזהם דוליס למכור לנו כאשר
הצטוונו וצדנו לנו מחילה כשקנינו מהם מוסעכ"י ופאמירנו ועל
פיהם קנינו מהם היין וכתצו לנו חרנדא על ג' שנים וחמנו צוחם
העיר ונתנו אותה לנו צדינו וכאשר נהנו צדינו חמנו חלינו הרחו
לנו חרנדא ונרחה צד דבר ח' וכאשר נהנו להם ח' הצינו לאנחאר
אותה לכס עד שחמנו לנו לכל אחד ממנו ד' חמות ליגד"י שכי כהוא
המנהג לשופט ולעירונים וח' לקח עירון אחד חרנדא ושם חותו
צחיצחו ולא צחיצח העירי באמרו הרי היא צרסחי ציד נאמנות
מירכס ואין עוד כח לחס אחד לקנות היין ואפילו חס דלה להוסיף
רק מיד כאשר תחנו לנו חס שלנו חזי חמיר לכס חרנדא וכאשר
החפצנו עמם חזי צח שמעון עם חצרות שלו והיו משתדלי' בכל
כחם ויכולת' עם חצר צחדים גדולים וגם פעלו היין צדמים עד
שגור השער על העירונים שלא יתנו לנו הכת' הג"ל כי אן
רולים ליתן יותר מחלו ואז הלכנו והחרינו צהם צפני קהל ועדה
שלא יצאו חותנו לירי הזיקות ולא יכלו ממון של ישראל צדי גוים
ואם יהיה להם חזיה הציעה עלינו חזי נהיה אנהנו מוכנים לילך
עמם לד' לחיה צ"ד שירלו ולא השניחו צהתראותינו כמו שיש
לנו עדות על זאת והיו משתדלים עם השער עד שפית' ופייס מקלח
עירונים לצטל את מקחנו . והנה שלחו עוד חליהם והחרינו
צהם שלא יעליהו צדמים כי אנהנו לא הוספנו על דמיו צעת שקנינו
אותו וכדי שלא יכלה ממנם של ישראל צדי גוי' ולהחזיק מחלוקה
נעשה זאת ונפריש על שלנו שנחזיק אותו יחד והיינו לכס החליה
ולנו החליה השנייה ולא שמעו לדברינו עד שעשו כאשר רמזו כמו
שהעידו עוזרי' ומאיר לוי צפני מהרר"י : ועוד חרנינו
צפני חצר לאחוס עירונים שפיתה אותם השער שלא ימכרו לחס
אחר ולתיעשו למכר לצטל מבידה ראשונה כי מוצתים אנהנו
לקצול צפני המלכה על העיוותי' שח' עושים לנו . והשיצו
לנו העירונים מה נעשה שאילו יהודי' מעלרס צדמים וכה"ג חמ'
ג"כ השר ולא כפרו לנו מכירה הראשונה כאשר רמז לנו ג' עדות
על זאת וגם השוחד שלקחו ממנו לא היו רולים להחזיר לנו והיו
דוחים אותנו צלך וצו עד שנחבלגל הדבר שצח סופרמן המלכה
לשמע כל העיוותים שנעשו בעיר צינמן השר צינמן העירונים
ואז צחנו צחוך הצחים וקצלונו על העירונים וסיפרנו לפנינו
העיוותים שעשו לנו וחמירנו להכעים לנגד העירונים שאם לא
ילערך אדם ליתן כל כך שוחד חזי ראוי היה היין שיחזיקו אותו
אפילו צד צד צ' שוק חס עשינו כדי להליל את שלנו מידם : ואז
כתב סופר המלכה כל הדברים וסיפר אותם צפני המלכה וגם
הסופר גער צם צמיסה גדולה צחמרו מי הרשה לכס לעשות כזאת
ואז צפני הסופר לא כפרו המכירה רק שאמרו יהודי' אחרי'
העלונו צדמים והשר גזר עליונו ליתן להם כתב חרנדא על זאת
מאחר שהם משצחים חולר המלכה ומקלח עירונים לווחו ואמרו
שהמכירה השנייה הייתה צהסחר צמצר שלא כדרך המכירות
שנעשו צמקום מקדמ' דנא וגם החוחם של עיר לקחת' מחיצת העיר
צלי ידעתנו צהסחר וצלי רשותינו וצכן הכתב זאת מציפה וצכן
היו העירונים מתקועים יחד צפני סופר המלכה והוא היה
כוח צל הדברים והצויה צפני המלכה ואז גזרה המלכה על השר
והעירונים שיחזרו לנו כל מה שלקחו ממנו צדך שוחד ושיחנו
לנו חרנדא חדשה על היין ושחיה נכח צה צמה צס המלכה וצכן
עשו ונתנו לנו חרנדא שנכח צה צס המלכה ונחמ' צחוחם העיר
וחוחם של השר העיר וחוחם של סעמאשקא צכיווי המלכה :
ושמעון חתר ואמר המכירה שלך לא הייתה מכירה וזכירה
צמורה וגם כן חתה התחלה צראשונה להשיג גבולו
ומחיתיו צלי ידעתיו : והנה חוחם שני הלדדים
נחמלו לדין צפני פלוגי אלמוני אחד אשר הוחזק להוראה
הוא ידון וקדון יקצו ההר וקצלו ק"ס עליהם לשמוע חלינו
לכל אשר ימלא צקי הדין ציניהם וכך הוא נוסח השטר קצלת קניין
אשר קיימו וקצלו עליהם לדון צפני המורה ו"ל צפנינו הח' מקצלו
עליהם צק"ס שני הלדדים והיינו ראוצנעם צעל דינו שמעון לעמוד
לפני רצ הגדול מליכור וועל ההולח' הילול חייצ צחיות דינו הוא
יצא הדין לקהילה שלהם רק ששמעון ישתדל שיצא לשם וכל
אחד משני הלדדים קצלו עליהם צחומר הג"ל להיות צד צפני הדין
הג"ל על כל החציות שיש לו על צד שכתבו צעולס ג"כ החנו שני
הלדדים הג"ל שכל אחד יכול להעמיד אחר צמקומו חס הוא חינו
יכול לצוה לציתו לזמן המוצל ציניהם והיינו חו לח' צסוכות
הצבל ש"ל לפ"ק או צחוכה ש"ל לפ"ק ומה שנעשה נעשה היום
יום פלוגי כו' : הועתק אות צחות : וצחלה כאשר
עמדו לדין אחר ראוצנ אל המורה וצקש אחו ליקח עוד צצרא סמוך
הר צעירו חללו חו שאר חגשים חסוצים מן העיר להכרע דעת
לירד עמם לעומקו של דין כי כמה פעמים הדין משחנה לפי
המנהג כאשר כתב השיר' צפרק העניו והרמז"ס כלל צעניין

מכירה שהכל חלוי לפי הנפחת חומן והמקום והלשון ע"כ היה מן
הגבול למורה להחיות עמם עד מאד ומחן קלח צדין וקלח צסצר'
ואח"כ היה לו לפסוק לפי אשר הראו לו מן השמים . והשיצ
המורה אין ולא ורפיא צדיה ושמעון אומר אין רלוגי שיצ עמד
שום אדם צדין והמורה לא נחמץ צד צד ועצר על דברי רבוצינו
אל תהדין יחידיו כי חס אפילו שניהם היו רולים שיצ יחידיו מ"ח
היה לו למנוע עלמו כמו שכתב הרמז"ס ו"ל אחד שהיה מומחה
לרצי' כו' ח' פ' שמוחר לדון יחידיו מלות חכמים להשיצ עמו אחרי'
שהרי אמרו אל תהדין יחידיו ע"כ וא"ל דאירי צלח קצלו עליהם
ו"ל דהא כתב הרמז"ס ג' ו"ל שנים שדנו אין דיניהם דיקה"מ מדברי
סופרים חל מן התורה מותר לאחד לדון שח' צלדק חשפוט והח
דחן אל תהדין יחידיו עלה עוצה מדברי סופרים אפילו למומחה
לרצים כו' ע"כ והנה פקח עינך שכתב צחילה שחן התורה מותר
לדון יחידיו ודינו דין יחידיו צחינסמוך ומומחה לרצים דמומחה
לרצים דן צע"כ ודינו דין אפילו מדברי סופרים כדחניא צצריית'
צפרק קמח דסנהדרין והספר גופיה מסיק הכי אחר כך חלח על
כרחיך צחם פשט חירי וזה לא יכול לכופ שום אדם לדין חלח
צחמלנו לדין לפניו חירי ואפ"ה חינו דן ודינו חינו דין
מדברי סופרים ועל זה סמך עלה עוצה אפילו למומחה לרצים
משמע אפילו צסגונן דלעיל דקצלו עליהם ונחמלנו לדון חפ"ה
הוא מלות חכמים כדברי הרמז"ס והיינו עלה עוצה של הרמז"ס
שיצ עמו אחרים ואח"ל דעלה עוצה של הרמז"ס חינו משמע לשון
מלוה וכן משמע מהג"ה מייסוגי שמיא הרמז"ס על דבריו זה מוצן
קלח שחולק עליה מ"ח לא שמע לעלת חכמים אשר יעלו לו לעוצה
ולא לרעה ופס הראו הנולד ועוד מסתמ' לא פליג הרמז"ס והרמז"ס
על כי מי שמדקדק צדברי הרמז"ס ג' וצרמ' צס ימל' שגוע הרמז"ס ג' הוא
הרמז"ס ויניקחו ממנו ח' לשמיא דעות חולקו כגון רש"י ור"ת
ור"י חל צסחמח צחד מחמח' הוא דוק וחמלח ועוד ראיה דאירי
אפילו דקצלו עליהו מדלת מוקיהם ג' המסנה דאצו צחינו מומח'
לרצים ואינו נעל רשות צ"ד דאז היה דברי חכמים כפשוטו שחס'
לדון יחידיו דחן עלמו למוקמי ח' על מומחה לרצים ויהי צי' עיל'
עוצה לצד ויהיה ללדדים וק"ל חלח משום דרלה הספר לאוקמי
מחיתא דאצות צכל עניין צלח פלוג חס כן מהאי עמח נמי צלח
פלוג חירי אפילו דקצלו עליהו וכן דעת הרמז"ס שפסק מלות
חכמים הוא כו' מניין לו דלמח מחיתין חירי צחינו מומחה לרצים
דאסור חל צמומחה לרצים אפילו מלוה ליכא להוסיצ חחרים
עמו חלח משום דמחיתין דאצות חירי צסחמח צלח פלוג ח' כ"ה
חירי צלח פלוג אפילו דקצלו עליהו ונחמלנו לדין חפ"ה מלוה
להוסיצ חחרים עמו וא"כ ק"ו היכא צקש אחד מן הלדדים שיצ
עמו ונוכל לומר דעתא דהכי קצלי' ואפ"ה לא שפ חל לצו ולא חצה
לשמע פשיטא שער על מלות חכמים לכ"ע כי היה לו למנוע
עלמו מן הדין ורמחמח ליצא צעי חס היה מחמץ צד צפניא
שהיה שמע לו ח' שמעון והנה אותו המורה פסק ששמעון הג"ל
יתויק היין שרק צמקח אשר קנה ראוצנ כי יש להם חרנדא גלויה
ומפורסמת והנה כפי אשר העלה ראוצנ צדמים קניית היין שרק לכל
השנה ישלם לשמעון והעדות שהציא ראוצנ על קנייתו שהייתה
ראשונה אמר המורה שלא היה לו לקנות כיון שאילו מוחזקים צדבר
ואמר שיש צידו חסוצה מהרוקח ו"ל הוי זהיר ולא חשיג גבול
רעיק ולא חקק מחיתיו ואם קנה סחורה חו מעציע מן השלטון
ויצא אחר ויוסף כדי ליקח מחצירו זה לא ניתן למחול ונקרא רשע
ואין גולן כמוחו ואם לא ישמע לקול הוריהו יש להצדילו ולנדותו
עד שיחקו עוותתו עכ"ל כך סיפר לפני ראוצנ שעלה התשובה
היה מחייו ואף שראוצנ חינו נאמן לפני צכה"ג כי מיוודע סחרו
וחצולותיו של המורה חס מזה התשובה לצד חייצו חו מדיוקא
דמחיתין חו מחלמוד חו מגחונים ע"כ צחחי לחפס וללדד זכות
לאותו המורה צחולי מליץ יושר אחד מיני חלף יהא עמו ואף שאין
נפקותא כ"כ דין שחם רוצ הגאונים כגדו הרי הוא כעושה צדבר
משנה כאש' חוכית לקמן מ"ע כדי שלא יכלם צדין ויקר' צ"ד עו' ע"כ
מחויבים חנו לחקור צצכות החנלוחו ואם צכל חקירה והדרים'
ליכא צצרא דקח כוונתיה מה נדבר ונלעדק החלחים מלח עון עצו
כי שגגת החלמוד עולה דון והלור יכיל משגיאות שלמה אמר
צחמחז רעירוע כי ערצ זר ושונא חוקעים צועח ההוא מקרא
לרפו וקקו ר' ילחק צמ סכתי צמות צפ"ס רעה אחר רעה צחח
למקצלי גרים ולערבי של ליון ולחוקע עלמו לוצר הלכה וחית
ציה חרי לישי צחלמוד ללישנא קמח מפרש כל האומר
אין לו חלח חגרה כו' וללישנא צחחא מפרש כגון דאחרי דר' קמיה
ובמר הלכה ודמי מילחא למילחא וחית ליה רצח ולא חזיל משחול
מיניה כי הא דאמר ר' שמוחל צר נחמי ח' ר' יונתן לעולם ירד דין
עלמו כאלו חרצ מונח לו צין יריכותיו וגיהנם פתוח' לו מחחיו
שח' הנה משחן של שלמה ששים גצורים סביב לה מגיבורי ישראל
כולם

שאלות

[illegible]

חלמוד גמור ולעיר צננים איך מעלה צלציל וצדק צדקות להורות
ולססוק צפה שלח נחריחתי להיות ממולע להס' ולא קצלו אח"כ
שני הצדדי' רק כד אחד לעק צמר נפש על גודל העיוות וא"כ פשיע
שהיה לי לסלק עליו מן סלעי המחלוקת והקולר יהיה חלוי צלוצר
הדין הגדול מ"מ אחינא מאחר שפסק מה"רס היכא שהפסק מפורש
בפסקי הגאונים יכול אפי' חלמוד גמור להורות ע"כ נעדרתי חלני
להליל העשוק מיד עשוקו אשר המורה קלקל השורה ועיוות הדין
שלח כחורה והוליה הדין מאורה להיות ח"ו לרצון ממארה
ומי יעמוד בלדת אחי לדחותו צמורה ולצלעו חכם צמורה על לא
חכם בכפו אפילו שיבא מכסורה ואם המור צום מלהורות על טעותו
צדצי' אחא לא אשתוק כי אחי קצב לחלל אשר צביל וגם לא יקום
בי אועם אזנו וגו' והנה סמכתי יחידותי להוליה לאור משפטו של
רצון מפורש ונצור צלמו צפסקי הגאונים מנופה צ"י נפה מכל
סיג ופסולת וכל הראיות ודקדוקי' אימא לא לסתור מחשבת המור
שלא יצא הדין לחלוק על כן צחתי לפנות דרך המסוקל והמעוקל
אשר היה לפניו ולהנהיר ענין ממחני' וסוגיא דחלמוד צהיר
וזהיר שלא יהא שום יחד לדין לחלות עלמו זה ולומר קים לי כהאי
אמורא או כהאי גאון או כזה הפוס' כי כולם כא' לעומתי צרוך יאמרו
ואם כן נשאר ערום מכל זכיות על כן הדין מוזר לאמיתו' כאשר צלנו
הראשונים איש מפי איש עד הלכה לסני וחצקס מהלור שילוני
משניאו' כי צחתי לטהר ולכו' רצון על כן יסייעו לי מן השמים
כו גרסינן צפ' האומר רצ גדל הוה מהפך צה הוא ארעא
חולר' אצח צנה חול רצ גדל וקציל לרצי
זירא ואזיל רציו זירא וקצלי' ל' יצחק נפחא ח"ל המתן עד שיעלה
חללינו לרגל כי סליק אצכחיה ח"ל צני המהפך צהררה וצא אחר
ונטלה הימנו מהו ח"ל נקר' רשע ושא מר"מ עעציד הכי ח"ל לא הוה
ידענא השחא נמי נחצי נהליה ח"ל צוני לא מוצגינה לה דארעא
קמייחא היא לא מסמוך מילחא דחמר מר המוכר נכסיו ראשונים
חינו רוחא סי' צרכה לעולם איצעי צמחנה נשקליה רצ גדל לא
נחית ליה דכתיב שונא מחנות יחיה ר' אצח לא נחית לה משו' דהפיך
זה ר' גדל לא מר נחית לה ולא מר נחית לה ומחקריא ארעא דרצון
פי' רש' יעני המהפך צהררה חוזר אחרים לזכות זה מן ההפקר
או שיתונה לו צעל הצית והקסוה חו' מהא דחנן צמס' פיא פירש
טלחו עליה מעצירין אותו ממנה משמע שהנוטלה אינו רשע וכה"ג
קס' מהא דחנן צצ' ק' ראה את המליאה ונפל עליה או שפירש טלחו
עליה וצא אחר ונטלה הרי היא שלו ע"כ פי' ר' ח' האי מהפך צהררה
דנקט הכי לא שייך לא דווק' כשרולה העני להריות צהררה צצכירו
של צעל הצית או שרולה לקנות דצר אחד וחצירו מקדים ומשכיר
עלמו לצעל הצית או קונה אותו וצר כעין רצ גדל על זה אמר
שנקרא רשע כי למה מחזר על זאת שטרת צה חצירו ילך
וישחבר צמקוס אחר אצל אס היתה צהררה של הפקר או מליא
ליכא חיסור צצר שסא לא יקדים לזכות צה לא ימלא אחרת וכו'
הזריו לקדוש ולזכות צה מוזר ומה הוא דלא יחפור דקאמר מרחיקים
מן הדג כאלא רילת הדג ופירש רש' ילייד שנתן עיניו צדג עד שהכיר
חוריו שאר הליידין מרחיקים מלודס ממנו כו' אע"ג דהיה צצ'
של הפקריס לחלק משום דמי ליורד לחוד אומנותו של חצירו כעין
ההוא דהח' צר מצואה דחוקי ריחים כו' דח' ל' קא פאקחא לחיותא
ועני המנקף צראש הוית דפ' הנוקין דאמרינן מה שהחיו גול מפס
דרכי פלוס חע"ג דהפקר שאני החס מפני שטרת העני להפיל
לארץ וסמכ' דעתו עליהו כן סוגי' הח' לשם וכן צפ' לא יחפו' וכ'
האש' רי צפ' האומר והנה רוצ הגאונים הסכימו לכי ר"ח חף שכת
ה' כן צמס הרמ"ן שהסכים לדעת רש' י' הלא הם צעלי' צמיעו
נגד צעלי הח' ר' חור' ומהר"ס וס' ח' אש דצחתי הו' שמהר"
פסק הלכ' למעש' והמרדכי הציאו על רצון שהיה מהפך צקרקע
גוי על מלר של שמעון וקדם שמעון וקנה דלא אקרי רשע דהוה כו'
מליאה דלחו כל שעת' מחרמי לקנות הקרקע על המילר שלו ע"
ואפי' לפי' רש"י שפי' צפ' ח' העל הא דאמר שמואל נכסיו הג'
הרי הם כמדבר וכל הקודם צהן וזכה כו' ומפרש החס צסוגיא שא
קנה ישראל הקרקע מגוי צכסף ולא נכתב לו עדיין השטר ח"כ מחא
שקנייתו של גוי הוא צכסף ומיד איסתלק מן הקרקע וישראל לא קס'
עד דמטא שטרא לידיה דלא סמכ' דעת' של ישראל אמה שקצל הג'
הכסף שכל דצריהם שונא וחפל והריהם כו' צים לכל דצריהם ח'
המחויק צה צקניון ממס זוכה וכתב רש"י ס' ח' לומיהו נראה צעי'
דההוא שני מקרי רשע כיון דיהיב ליה זה ראשון וזוי דלא גרע מע'
המהפך צהררה כו' ע"כ אמא אעפ"י שנכסיו גוי הריהם כהפך
אפי"ה שייך ציה דין צהררה ולא כפי' ח"ת שכתב צי מליאה והפס'
לא שייך ציה דין רשע מהפך צהררה מ"מ אי דיוקת שפיר חמ'
שרש"י ס' מורה לרצרי ר' ח' ודוק' החס הוא דפלג' לפי שהישראל הול'
מעותיו ומחזיר לגמר מקחו הוא דנקרא רשע אצל שארי מליא
והפקריס מודה וכן מתלק מהררי' ק' צשורש קי"ח אצל ראייה
הציא

הנחל לדבריו ואני נחלתי להוסיף בראיות חזקות להגות כי הניח
 לי מקום להגדר צורה כחצ"ס מאחר דיהיב לוקח ראשון וזו
 לגרע מעני המהפך צהררה כו' פשיטא דפשיטא וק' ושהחזקות
 גרעי שיותר ראוי לקרות השני רשע מאח' שהראשון נחן מעו' ומה צא
 להשמיע צדציו לא צא להשמיע לנו אע"פ דגבי מליא' והפקד כה"ג
 לא מקרי רש' וא"כ גרע מעני המהפך צהררה כו' מהאי טעמ' דיהי' וזו
 דחי לא יהיב וזו אחי לא חסחלק גוי מקרקע ועכשיו הוא דחסחלק
 צנחני' מעות ונעשה כהפקד צלל צעלים כאשר אפשר לקמן חכ"ה
 מאחר שהלוקח הראשון יהיב וזו לא גרע מעני המהפך צהררה כו'
 דהיא הנות' לקרות ויותר רשע מאחר שנתן וזו וא"כ זה צא ומפסידו
 וא"ל משו' הכי כח' דלג' גרע כו' דלא תימא עני המהפך צהררה כו'
 דווקא קאמר תלמודא עני המהפך צהררה ולא עשיר כמו שכתב הר"ן
 ואם כן הכא דלא חיירי צעני' נמא דאין נקרא רשע על כן כתב דלא
 גרע כו' מאחר שפסידו' מעות אפי' לגבי עשיר לא גרע כו' א"א דהא
 דלענין קרקע אין חילוק בין עני לעשיר מאחר שאין הקרקעות
 מלוין ליקח כדמוכח מעובד דרצ' גידל דע"כ עשיר היה מדלל רלה
 לקבלה בחנם וכן פסק הר"ן דנקרקע אין חילוק בין עני לעשיר
 כדמוכח מעובד דרצ' גידל ועוד ראיה מן האשר"י שכתב צפרק
 האומר וז"ל והא דאמרינן צפרק ח"ה נכסי הגוי הרי הם כמדבר
 וכל המחזיק בהן זכה כו' ופסק רש"ס נהי דופה"מ רשע מקרי
 כמו עני המהפך צהררה כו' עוד ר"ת אומר אפילו רשע לא מקרי
 צמידי דהפקד כדפיר' ע"כ ומדכח האשר"י ר"ת אומר משמע
 דפלוגתא אחרינא הוא צין רש"ס ור"ת גבי נכסי הגוי אס לקרותו
 רשע ולולי דאמר ר"ת צהדיא חס דאפילו רשע לא מקרי הייחי
 אומר שגם ר"ת מודה לרש"ס מ"עמא דיהיב וזו כו' כדפי' וא"ל
 מאחר דלא הזכיר הר"א טעמא דיהיב לוקח ראשון וזו כמו שכתב
 הרש"ס א"ל מאח' דעיקר פלוגת' דרש"ס א"ינו תלוי בהא דיהיב וזו
 אלא בהא דשייך דינא דמהפך צהררה אף בהפקד ומליא' ו"א כמו
 שהוכחתי תלשון רש"ס דע"כ תלוי טעמא דיליה בהא דיהיב וזו
 ומה שלא הזכירו הר"א טעמא דיהיב צלישנא שפיר הוכירו והוכירו
 שבת' ופסק רש"ס נהי דופה"מ מחזי"מ רשע מקרי כו' מה ה' לריך
 להוכיר זכויות המחזיק דנא' צהדי' לפנים מיניה בסוגיא כאשר
 הביא הר"א גופיה וכך היה לו לומר ופסק רש"ס דמיהו רשע
 מקרי כו' וזכה הלשון כחצ' הרש"ס גופיה צפ"ת א"ל מאח' הכי
 כתב בזה הלשון כלומר נהי דזכי המחזיק אף שיהיב הלוקח ראשון
 כסף והיה לנו לומר שאפי' זכיה לא תהיה לשני וגרוע יותר מעני
 המהפך צהררה שאין כופין אותו לחזור אצל כה"מ מ' יחזור בשלמ'
 אי לא הוי יהיב לוקח ראשון וזו אלא גמר פסק הדמים ואפילו לקח
 השני מן הגוי מאחר שאינו קונה הישראל כ"א צבס' ושטר דשטר
 לצד אינו קניין בגוי כלל דעיקר קנייתו צבס' ושטר מאמת הדבר
 וסמכא דעתיה כדמוכח צמסכת צבורות וכן פסק הרמב"ם
 להדיא צפרק ראשון דמכיר והעור סימן קל"ד הילכך אי הוה קדים
 השני וצטל מקחו של ראשון וזכה מן הגוי צקנין גמור אף שהוא
 נקרא רשע מ"מ הוי שפיר קדים וזכה אצל כשנתן הכסף וזה צא
 לאצדו וזוכה בה בחנם צפרק לפי' רש"ס א"ל ואלא שחפילו הדמים
 אינו נריך להחזיר לו וזהו נגד הסברא אס כן מן הדין היה ראוי
 להחזיר אלא ע"כ מאחר שנכסי הגוי הם כהפקד גמור א"כ לית
 עליו דין ה' ולענין מהפך צהררה אפילו לקרותו רשע להוי כשארי
 מליא' והפקד דאין צהדין רשע ע"כ כתב נהי דזכה המחזיק
 כלומר אף שהלוקח הראשון נתן הכסף מ"מ חסוב כהפקד א"כ
 לענין מהפך צהררה לקרותו רשע מועיל האי טעמא שנתן לוקח
 ראשון וזו אס כן החכם אשר עיניו צראשו ירח מה יפה היה מצא
 ומתו הראש צטעמא וצסברא דברי הרש"ס דלא תימא שסבר
 אפילו בהפקד ומליא' דבר דין מהפך צהררה אלא דווקא צטעמא
 דיהיב לוקח ראשון וזו כדפיר' ועוד ראיות מן המרדכי שכתב צפ"ת
 ח"ה על האי סוגיא דנכסי גוי כו' וז"ל פסק רש"ס דישאל המחזיק
 צה נקרא רשע וכחצ' רצינו מאיר דאס ישראל מחזיר לקנות וקדם
 ישראל אחר וקנה אינו נקרא רשע ולא שייך עני המהפך צהררה
 א"א ח"כ שהישראל ראשון גמר פיסוק דמים עס מגוי ולא היו חסרי'
 רק כחיצת השטר ולהעלות צער כאות שלהם ולצד המקח וכה"ג
 אס קדם שמעון המקח והלך לקנותו נקרא רשע אצל אס לא גמר
 ראשון המקח עס הגוי ודחק אותו שחא ילולו הגוי וקדם שמעון
 וקנאו לא מקרי עני המהפך צהררה וצלוקח מישאל גמי לא מקרי
 עני המהפך צהררה אלא היכא דנערו הפיסוק כצד הלוקח והמוכר
 ונחלו זה לזה ולא היו חסירי' רק הקניין והלך זה וקנאה או
 צאונה דמי או הוסיף דמים או נקרא רשע אצל אס המוכר רולה
 למכור לכך והלך אחר וקנאה לאו רשע הוא כו' ומדכח המרדכי
 דברי מהר"ם אדברי רש"ס משמע דס"ל מהר"ם כוונתה ואף
 שכתבתי שהכל חולה צמה שנתן הכסף לגוי וזה צא ומאצדו היינו

נכסי הפקר מאחר שנתן הכסף לגוי אסחל' הגוי וגם הוא לא קנה
 ח"כ הוי כהפקד וכן פ' הרש"ס להדיא וכן הר"ן אצל כשלא נתן
 הפסק לגוי דאחתי לא חסחלק מן האי ארעא ח"כ אינו כהפקד
 ופשיטא מי שקדם וקנה הוי רשע אפי' לפי' ר"ת דנכסי הגוי אינם
 כהפקד אלא כעין שפי' ואס כן פסק על זה פסק מהר"ם דמ"א
 לא נקרא עני המהפך צהררה אלא צגמר פיסוק דמים וא"כ טעמא
 שמהר"ם סבר כדעת רש"ס ולעיל הצאחי דברי מהר"ם צפ"ת
 דצ"מ סבר מי שקנה צית אלל מיל' של שמעון כו' דאין שייך צו דין
 מהפך צהררה ודמי' אותה למליא' כו' א"פ משמע שסבר כדעת ר"ת
 אלא צע"כ שגם רש"ס מודה לרצ' ר"ת וכן יראה
 מן דעת המרדכי שצא צבאן דעת רש"ס ולא דעת ר"ת משמע
 שסבר כוונתו צפ"ת דצ"מ כחצ' על הא דהא חס המליא' ופסל עלי'
 ודייק מיניה דאין שייך דין מהפך צהררה לקרותו רשע צמליא' חו
 צהפקד ומסיק כן פירש ר"ת ולא הזכיר דעת רמב"ם א"ל מאח' דס"ל
 בר"ת וא"כ פליג סהדי א"א צע"כ כדפי' וא"ל דהא כחצ' המרדכי
 צפרק האומר דעת רש"ס ודעת ר"ת החולק עליו אלא דלא
 הכריע כחד מיניהו הלא כך הוא סוגית הפוסקים שכותבים כל
 דיעות החלוקות צגוף השמעת' צלי הכריע דעת וא"כ פקח עינך
 וראה שחמלא צמקומות מיוחדים כל דין ודין לפי הסכמתו שהרי
 הר"א הביא צפרק האומר דעת רש"י שאפי' גבי הפקר שייך צו דין
 מהפך צהררה וא"כ מציא דעת ר"ת דאינו שייך אלא צמכר או
 צצכירות ולא צמליא' חו צהפקד ואחר כך מציא דעת רש"ס גבי
 נכסי גוי כו' ודעת ר"ת החולק עליו ולשם לא הכריע הלכה כזכר
 אצל צפ"ת דצ"מ כתב צסמא דעת ר"ת ולא כרש"י וכן צפרק ח"ה
 כחצ' בר"ת ולא כרש"ס ופלא על הגאון מהררי' ק' שרלה להוכיח
 ש"ר אשר סבר בר"ת ולא כרש"ס ומוציא ראיה מן הטור שכתב וכן
 הסכים א"א הר"א ש"ו לא עיין צאשר"י צפרק ח"ה שלשם הכריע
 צהדי' בר"ת ונחז' לדיון דג"כ צהאי סיגנו' ח' המרדכי דעת שניה
 צפ"ת האומר והכריע צפ"ת דצ"מ כר"ת ולא כרש"י וצפ"ת הכרי'
 כרש"ס ע"ד ר"ת כדפירש' דוק וחמלא כה"ג כמה פעמים סוגית
 הפוסקים ונעור יס' לי ראיה מן הר"ן שכתב ג"כ גבי נכסי הגוי כו'
 שהמחזי' הוא רשע כול' ולא מצי' שום דעה לחלו' וא"כ כחצ' ולענין
 מליא' אית ציה פלוגתא ציני רצונתא כולה והיינו רש"י ור"ת
 דפרק האומר כדפירש' אף שדברי החוספות דפרק לא יתפור קלח
 אינו משמע כן שכתב וז"ל והא דאמרינן צפרק ח"ה נכסי הגוי הרי
 הם כמדבר כו' ופירש רש"ס דישאל המחזיק צהדין רשע מיהו
 מיקרי ולפי' ר"ת אפילו רשע לא הוי כיון שלא ימלא צמקום אחר
 כו' ומאחר שכתב ולפי' רצינו חס ולא כחצ' רצינו חס אומר כמו
 שדקדקתי לעיל צלישנא דברי אשר משמע שחלו' צפלוגתא דר' תעס
 רש"י צפרק האומר ולכך לא הזכיר ג"כ טעמא דרש"ס משום דיהיב
 וזו כו' כמו שפירש' לעיל וא"כ חו' לא הביא שם דעת ר"ת
 לפסק הלכה כלומר שלפי' ר"ת יהיה הפסע צפרק ח"ה דלא כרש"ס
 דח"כ היה להם לכחצ' והא דאמרינן צפרק ח"ה ופי' רש"ס כו'
 לפי' רצינו חס לא הוי רשע וכ"ת ולפי' ר"ת משמע שאינו עומד
 אלא שרלו להקשות עליו מ"מ אחר כמו שמסקינן א"כ צאוחו
 דבור פוק ודוק וחמלא להדיא כדברי ונלחתי לכחצ' הכל צאריכות
 ומאחר שהחכם לא הביא דעתו רש"ס ור"ת אלא לדיוק מהם
 ולסקות ולפרק ע"כ הביא צקלרה דעת' ולא הזכירו טעמא
 דרש"ס משום דיהיב וזו וכן דרך החס' פעמים צאריכו' פעמים
 צקלרה לפי הלורך ועוד הלא נאלא צחו' ר' פרץ והביא מהררי' ק'
 סי' קל"צ דריצ' א"פ אפילו לר"ת הוה רשע גבי נכסי הגוי ולא דמי
 למליא' מאחר שלא צאה לידו צחנם כדעת רש"ס א"א מאח' צפלוגתא
 דר' תרש"ס צהא תלוי אס חסוב נכסי הגוי כמליא' והפקד חו לא
 דמי מאחר דיהיב וזו כדפיר' אצל צמליא' והפקד כ"ע מודו אף
 דאנו לא קיימא לן כהא דריצ' א"א אלא צחו' שלנו וכא"ש ריו' ל' דסברי
 צס"ר דאפילו רשע לא מקרי גבי נכסי גוי ולא כרש"ס וס"ס
 הצאחי ראיו' דעמו דרש"ס א"ינו משום דפליג על דברי ר' תנצ'י
 מליא' והפקד א"א מטעמא דיהיב וזו כדפי' מכל הלין משמ' שרש"ס
 ורצ' הגאונים כאחת הסכימו לפי' ר"ת דאין שייך דין מהפך צהררה
 צמידי דהפקד חו מליא' וכה"ג וכן פסק מהררי' ק' ואף הי' דשייך
 צו דין מהפך צהרר' אינו אלא לקרותו רשע אצל לא לכוף אותו לחזור
 וחדע דאי' ג"כ אפי' קאי למה לא רלה רצי אצא לחזור ולקבל
 מעותיו משום סימא מאחר שמחז' לחזור מן המקח ח"כ אינה הוי
 כמכירה כי המכירה הראשונה צטעות הייתה מאחר שלא ידע שרצ'
 גידל היה מהפך צארעא ועוד אפילו ח"ל שאפי' חית ציה קלח
 סימא למה לא היה רצ' גידל כופה את ר' אצא צדין שיחזו' לו המקח
 ויקבל מעותיו וא"כ יעשה ר' אצא עס המעות מה שירלה מאחר
 שטענת רצ' גידל הייתה ישרה צימים ההם שהיו צורחים! מן
 המתנות ע"ד הקרא ומכירה של ר' אצא אינה מכירה כדפי' אלא ע"כ
 כמו שפי' דאין צהדין פפי' לחזור האקח ח"כ הוה כמכירה חדשה

שאלות

פסוקים

וק' לוהר' ז' כחצ צפרק ח' ה' ו' ל' והעלו האחרונים ז' ל' דצמקו' סנקר'
 רשע מ' מ' אין מחייבין אותו ז' ל' להחזיר מדאמרינן פרק האומר
 בקדושי' וצונו לא מוצני' כו' שלא כדברי ר' ה' שפי' שמחייבים אותו
 לחזור ע' כ' וחמה אני אם ילא דבר זה מפי' ר' ז' ל' שאלמל' נשחכת'
 חורה מישראל החזירה צלפולו וישגה צוה וגם אני לא מלחתי
 רמו צכל הפוסקים שום לז' ה' א' לחזור המקח חלל לקרותו רשע
 וכן פסק מהררי' ק' צפשיטות ודיק מדברי רש' ז' שפסק גבי נכסי
 גוי כו' סנקר' רשע ואי הוה פירושו שלריך להחזיר לו הקרקע למאי
 נ' מ' אמר שמואל המחזיק בה זכה ע' כ' ואע"פ שאין ראיה גמור' רק
 על דעת רש' ז' ס' חזל לעולם ר' ת' לטעמי' שסדר החס' דלא נקדח
 רשע להכי חמר שמואל המחזיק זכה חזל לעולם היבא דנקר' רשע
 ופי' אותו אליב' דר' ת' לחזור חלל מחזורת' הראי' כדפי' חזל
 אין לומר חפילו מקלח ראיה חינו דאפילו כדברי רש' ז' ס' שדיח
 ציה נרגא ולומר דילמא דווקא צעניין נכסי גוי שהן כהפקר ומן הדין
 אפילו רשע לא היה לקרותו לשני המחזיק בה כדעת ר' ת' ומ' מ'
 מאחר שהלוקח ראשון יחייב וזו צוה צא להפסיד' דיו שהחזיר צו
 רש' ז' ס' לקרותו רשע חזל לא להחזיר חזל צעניין אחרתה הוא רשע
 ומחזיר ז' א' מאחר שכחצ רש' ז' ס' דלא גרע מעני המהפך צחרר'
 ח' כ' דינו כעני המהפך צחררה דהתם ואי היה חוזר לשם אף הכי
 צנכסי הגוי כו' היה חוזר מאחר דלא גרע מעני המהפך צחררה חזל
 ח' ל' דודאי ר' ת' וסיעת' סוצרין שכופין אותו לחזור דאי לאו הכי
 מאי פריך צפרק האומר ממחנת' דצ' ק' ראה את המלוא' ונפל עליה
 כו' וצא אחר ונטלה הרי היא שלו אלמא דלא מקרי רשע צנכסי
 הפקר ומליאה ומה קשה דלמא לעולם מקרי רשע ולענין זה היא
 שלו דלא לריך לחזור אלא מראש' ר' ת' ש' מ' דס' ל' דין רשע שלריך
 חפילו להחזיר ז' א' דודאי כ' ע' מודים דאין צו דין חורה חלל לקרותו
 רשע דאי לא דייק ר' ת' חלל משום דין רשע הוא שיחזור המקח
 ח' כ' איך מלאו מהר' ס' והמרדכי ידיהם ורגליהם שמסכימין
 לדעת רש' ז' ס' כדפי' וג' כ' סצרי כדברי ר' ת' שאין שייך דין מהפך
 צחררה צמליאה וצהפקר כדפירש' ומוכרחים חנו לומר אליבא
 דרש' ז' ס' שדין רשע חינו חלל לקרותו רשע ולא לחזור כמו שהובחתי
 לעיל וכן פסק מהררי' ק' וח' כ' מנא להו ראיה דר' ת' דאין שייך דין
 מהפך צחררה גבי מליאה והפקר וק' ל' חלל ע' כ' ראיה דר' ת' חינו
 חלל ממחנ' דפיאה דנאמר התם מעצירי' אותו הימנה דמשמע
 גבחהילה וכן פירש הר"ן להדיח צפרק האומר וחלל היא
 עיקר הראיה ומה שמצינו ראיה מפרק קמח דצצא חליעא
 ממחנת' דראה המליאה כו' סמך אהא עאחר דשקל וטרי
 ממחנ' דפיא' ומייתי לה צגמ' צסוגיא דמחנ' דראה את המליא' כו'
 דדייק מחזרווייהו לענין ד' אמות של אדם חס קונים צכל מקו' משמע
 מחנ' דנזיקין ומחנ' דפיאה שוים וצחד מחות' מחינה רצ' הקדוש
 כן משמע ליטנא דחלמודא דהתם מוחצי' ר' חייא צריוסף פיאה
 מוחצי' ר' יעקב צר' חירי נזקין כו' משמע דדמיין להדיח וע' כ' דייקי
 החס' צליטנא צכר' האומר וקשה מהא דחנן צפ' ק' דצ' מ' ראה
 המליאה כו' וכן הא דקאמר התם גבי פאה כו' ולא קאמר וכן חנן
 גמסכת פיאה כו' חלל משמע דעיקר הראיה סמך אפאה אומייתי
 התם צפ' ק' דצ' מ' וח' ל' לפיזה היה לחו' להקדי' מחנ' דפאה ולא
 להחליל צמחנ' דמליא' מאחר שהיא חלייה צהא דפאה אין זה
 קדוק צתו' דלפעמים מקדימים ולפעמים מאחרים וחדע דהא
 פ' לא יחפור מקדימין מחנ' דפיאה וחל' כ' למחנ' דמליאה ומאחר
 וזאת היא עיקר הראיה וע' כ' לא הוכיר המרדכי' צפרק האומר
 הרא' ש' והר' ז' רק מחנ' דפאה מסדר זרעים ולמה לא הציראו מחנ'
 ראה המליאה כו' שהי' שגור' צפי כל חלל כדפי' ומ' אפסר שהם
 כ' מראי' מקו' למשנה דראה המליא' כו' שכופין צוה הלשון ומייתי
 ה' דמחנ' צפ' ק' דצ' מ' כלומר לרמוזי' על מחנ' דמליאה כו'
 דפירש' י' ואין לדקדק מדברי הרא' ש' שכחצ צוה הלשון פי' טליחו
 ליה מעצירין אותו הימנה משמע אותו שנטל לא מיקרי רשע ע' כ'
 כ' משמע דפי' חינו לכחילה מדלא כחצ אלא דמותר ליטלה ז' א'
 ע' כ' מוכרח אהא לומר דליטנא דמחנ' לכחילה ולא עוד הלא
 פי' לא סגי דלא מעצרים אותו וז' ל' המשנה נטל מקלח פאה וזרק
 ל' השאר פי' כדי לזכותו אין לו צה כלום נפל לו עליה ופי' טליחו
 ליה מעצרים אותה הימנה עכ' ל' וחני עלה צירושל' חני צסר' ר'
 חיר קונסו' אותו ומולאים ממנו את החלוש ואת המחזר פיר'
 פילו מה שלקט כצר וכן פסק הרמב' ז' ס' צפ' שני דמחנ' עניים וז' ל'
 י' שנטל מקלח הכאה וזרק על השאר או שנטל עליה או שפירש
 ליחו עליה קונסים אותו ומעצירין אותו הימנה ואפי' מה שנטל
 קחים אותו מידו וינתן לעני אחר ע' כ' אלמא דליטנא מעצירין
 מאחר צמשנה לבחילה הוא ולא או אף וז' דלא סגי דלא מעצירין
 י' שרגה לגזול חלקן של עניים וח' ל' ח' כמה מקשה ר' ת' ממחנ'
 חאה דלמא התם משום קנסא חזל צעלמא מקרי רשע וזו צלאו
 י' קשה על סוגיא דחלמודא דפ' ק' דצ' מ' דדייק מהאיך מחנ'

ומסוים לומר כאלו לצדו כגון נצי דגוק"ל ומה שכתב צמד"כ כי הטעם לפי שנכסי הגוי הרי הם כהפקר חף על גבי דמינו דמי כלל דנכסי הגוי אינם כהפקר אלא משום טעמא דפיר' מאחר שלקח הגוי הכסף חס כן חסלק מהאי ארעא ושיטתו גס כן לא קנאה דאם כן הוי כהפקר כלל בעלים וכל הקודם זכה כאשר מוכח מחוק הסוגיא להדיא וכמו שכתבתי לעיל חזל צע"א נכסי הגוי אינם כהפקר ושייך ביה דין עניי המהפך צחררה כו' כמו שפסק מהר"ם היבא דעשה גיר פיסוק דמיס כו' כמו שהצחתי לעיל ואין שילוק צין ישר לנכרי אלא הכא מציאין ראיה שנכסי הגוי הרי הם כמדבר וכהפקר לעניין זה שזכה ולא נימא דלא זכה צו כלל ויוליאו מידו ומאחר שנתן זה המעות ח"כ סמכא דעתיה עילויה והוא כאילו הוה צידיה מק"ו דג' ואפ"ה קאמר כל הקודם זכה לפי שכסף אינו קנה ולא סמכא דעתיה מאחר שרוב גוים אנוסים וסקרנים הן כדפרישתי לעיל ולכן הציא ראיה מר' אבא ורבי חילעי דשון כו' כלומר שכולן סגרי כסוגיא דנמר' כל הקודם זכה וכן מוליאין מידו וק"ל ח"כ כ"ג נצי מערופיא דמה שרולה לישא וליחן עמו לא חשבי כאילו צא לידו ולדון עליו ואפי' לכתחילה מחירין יס מקומות כמו ההס דסגרי כפירוש ר' דאפילו רשע לא מקרי צמדי דהפקר ה"נ הוי ריוח של גוי כהפקר הוא ואותם מקומות שאוסרים ודנים עליוס צרי דמי למלכות דגיס שכר גס כן מוזמן אללו מה שאינו גבי נכסי הגוי דפרק ח"ה דאינו מוזמן אללו קודם שכתב ליה גוי שטר ארעא ולא סמכא דעתיה כלל ומאחר דיש מקומות חלוקות ויש פנים לכאן ולכאן ראוי לכתחילה לאסור עליו חזל לא לדון עליו כלל צפרט צומני' האילו וכן מלמדי שפסק חז צית דין הזקן מורינו ורבינו רבי קלונימוס אשר כבוד מנוחחו לעת עתה צק"ק צריסק צצצת חכמני וכל בעלי חריסין אצני פז הנמלאים שם עמו הסכימו וז"ל הגאון וצנלילות הללו לא מלאו ידינו ורגליו להיחיתו דנין צדיני מערופיא ע"כ . ס"ס לא פליגי אותם מקומו' אלא חס דמי לדגיס או לא דמי חזל גבי עני המהפך צחררה דנקרא רשע לכ"ע אין דנין עליו אלא לקרותו רשע מכל הלין נשמע דאין שוין דין עני המהפך צחררה אלא לקרותו רשע ולא להוליאו מידו כלל ואפי' לקרותו רשע ג"כ אינו אלא היבא דהוא החיל לצטל ולקלקל מקחו או שכירתו כלשנא דתלמודא וצא אחר ונטלה כו' משמע שצא מעלמו ליטלה חזל אס שמע האחד מן זה המוכר שאינו רולה למכור או להשכיר לזה המהפך צה וק"ל אס זה המוכר או המשכיר מקרי' ומתחיל עם האחר שיקנה או ישיכיר ממנו ואפי' ידע שהראשון היה מהפך צה מאחר שאינו רולה זה המוכר למסור לראשון אס כן אין צו דין רשע כלל מאחר שהראשון לא זכה צה כלל רק חקנה חכמים כעין מלרנו' משום הטוב והישר כדאי' צמדכי וגרוע יוהר ממלכות דאפי' לחזור ולצטל מקחו אין מחייבים אותו אס כן היפ' דאיכ' צר אמחלל שלא צא ליטלה מידו או הוא שרי ואפי' אין לו עדר' צדצד שמע מזה המוכר ע"מ מספיק' אין לנו להחזיקו כרשע ונימא לא שציק החירה ואכל איסורא כדמוכח צפ' איזהו נשך וצודאי אס לא שמע מן המוכר היה מטריח עלמו ליקח צמקוס אחר ועוד מסהמא דנאמן על עלמו כדי שלא לעשות רשע דהא אפילו הודה מעלמו אינו נאמן על עלמו להיות צו דין רשע דאורייתא אס כן לכ"ה נאמן דלא ליקרא רשע מספיקא ופשיטא שרבי אבא לא הולך להציא עדות ואמחלל לדבריו כדי שלא לעשות ח"ו רשע שלא שמע שום דבר מקניית רצו גידל ונראה אפילו אס זה המוכר כופר ואמר מעולם לא חמרתי לו כדצרים האלה מכל מקום נאמן על עלמו שלא לקרותו רשע ואוקי גצדא נגד גצדא ואפילו שצוה אין לריך מאחר דאין צו דר' דממונה רק לקרותו רשע ועל זה וכה"ג אין נצצין עליו כמו שפסק מהר"ם צפרק החזל לעניין הולאת ש"ר וא"ל דילמ' יחזור המוכר צדצדיו ויחזיר וימכור לראשון שהפך צו ואס כן היה לו לסלק עלמו פשיטא דלא אחמורי חכמים כולי האי מאחר דהראשון ליח ציה זכיה כלל כדפירש' וכן איתא צחו' קידושין על עני המהפך צחררה כו' לפי שיכול להשכיר עלמו צמקוס אחר וז"ל ומכאן נראה לרבי ילחק שאסור למלמד להשכיר עלמו לצ"ה שיש מלמד אחד צציתו כל זמן שהמלמד צציתו מאחר שהוא שכור שס ילך זה המלמד להשכר למקום אחר ח"ל שיאמר הצ"ה דאין רלונו לעכז המלמד שלו כו' עד כאן אלמא כששמע רק מן בעל הצית אחירה צעלמא שרי דאי צע"א פשיט' דשרי מאח' שאינו רולה הצ"ה אלא כדפירש' והנה מאחר שמדמה החוס' מלמד לעני המהפך צחררה כו' ח"ל לא איירי אלא צצכרו לימים או קצלות לספר כמו שהיה צימיהם כל שצירות מלמד כשצירות פועל וכדדמו אותו הפוסקי' דיני מלמד לדין פועל לעניין חז' ואיירי שזה המלמ' לא נשכר לזה לצ"ה אלא לשכיר יוס או יומיס ולא עשה עמו עת קלוצ עד כמה ימים אס כן אס צא אחר ליקח מחיתו ולדוחו מאחר שהפך הראשון זה צחררה להיות קשר צוה ג"ה אסו' לדוחו

אבל אי שכרו הצ"ה לזמן קלוצ והקדים זה קודם כלום זמן והשכיר עלמו לצטל צית אין זה דומה לעני המהפך כו' דעדיין לא הפך צוה צחררה חזל לפי מה שמלמדי צה"ה צמ"ק צפרק ח"ה וז"ל ואח"ה שאין ראיות למלמד מן הדין להשכיר עלמו צמקוס שחצירו נשכר לחילה דרע לו לילך צמקוס אחר חזל צ"ה מוכר לשכור מלמד שכר חצירו צכר צומן שעצר חזא שאין דרכו של צ"ה לחזור צמקו' אחרים להשכיר מלמדים ועוד שיש כמה צ"ה שהיו רולים להפסיד הרצה קודם שהיו צניו צטילים עכ"ל חוספות שיטת' לא יחפור ע"כ וצחוספות פרק האומר עוד טעם אחר וז"ל חזל הצ"ה יכול שפיר לשכור אותו מלמד שכר צכר חצירו ולא יכול לומר לזה הצ"ה שכר לך מלמד אחר דיכול לומר זה ניחא לי עכי כי כמדומה לי שילמוד צנייפה ממלמד אחר ע"כ א"כ משמע דאיירי חף צמלמד שכר לזמן ואפ"ה אסיר לשכור לאותו צע"ה חף שכלה הזמן מכל מקום לא קשה מדי מאחר דאיירי צמלמד ששכרו צ"ה על הייסוצ צמקוס שלא נמלאו לומדי וחצרות אנשי' כדמוכח משיטת החז' דלעיל לפדיוא ח"כ מסתמא חיה מלמד שהלך לשכור עלמו חלל צע"ה אחד להיו' לו למלמד דעתו לאו אומן אחר הוה חלל על כמה ימים וא"כ דומה לעני המהפך צחררה להיות קשור צצע"ה כמה וזמנים וזה צא ונטלה חזל צע"ה כגון צקהילות שיש שם קצולות הרצה מישראל ששוכרים מלמדים לזמנים קלוצים פשיט' אס צא אחר והשכיר עלמו לצ"ה אחר כלום זמן אינו נקרא בעני המהפך צחררה כדפיר' והנה כמה חלוקים צדצדי עני המהפך צחררה אס הוא דבר של הפקר או מליאה או הוא מוכר לכתחילה וכדבר שאינו הפקר ודומה למליאה או נקרא רשע וראוי עליו להפריצ צצ"ה צרצים שהוא רשע ואס הוא דבר שטרח צו כגון עני הנוקק בראש הוית כדפירש' או הוא גולן מדצריהם ואין יולאח צדיינים כדאיתא צפרק הניזקים ואס הוא דבר המוזמן אללו כגון דגיס וכה"ג וחצרו ירד לחוד אומנחו הוה כעין גולן וחצירו יכול לעכז עליו צדין ולדון עליו והנה יפרד והיה לד' ראשים וא"כ לריכין אנו לצאר כל הד' חלוקי' ומחו' כך יצוחר שאילתינו ויש להסד' שמוח שס' הפקר ומליאה שס' שני מהפך צחררה ג' טירחה ד' אומנחו צכך השם הראשון מליאה והפקר לאו דווקא שיהיה הפקר או מליאה אלא כל שדומה למליאה שלא יכול למלוא' צמקוס אחר חשוצ כמליאה ומ"מ לריך להיו' ריוח צרור כגון שצין שוה מאה כו' או מעט יותר וכן פי' מהר"ק הא דכתב צמדכי וז"ל עני המהפך צחררה וצא אחר ונטלה נקרא רשע ה"מ כפקנה דבר צשווי כו' ע"כ ומשמע מיניה כשקנ' צוול חשוצ כמו מליאה מ"מ לא איירי אלא צוול המצור' חזל צדצד מועט שאינו מצורר לכל לא דאי לא חית' הכי ח"כ צשופ סחורה לא יהיה שייך צו דין עני המהפך צחררה דרוב סחורה שאדם קול' קונה צוול כדי להרויח צה אלא כדפ' והיכ' דאין הריוח צרור לכל ונר' לעניי' קרוי צשווי כסחם סחורה וכחצ' הגאון מה' רריך צשורש ק"ל צאין חילוק צמתנה מרובה או מועט רק שיהיה ריוח צרור וגדול קלח שגר' לעינים שלא יכול למלוא' ריוח כנה צמקו' אחר והאריך הגאון הרצה עד שלא הניח לי מקום להחזיר צו והנה דימה הגאון הלוואה צצית צחנות כמו שהמנהג ליהודים צים מקומות לדבר שאין צו קלצה ואין מצורר הריוח חעפ"י שחלו צו כל מחיתו של אדם צגלות הוה כמו שכת' הגאון עלמו צסוף החצוה ומ"מ נראה צעניי דווקא צענין זה שנוכל לומ' שיכול השני אשר רולה לדוחו לפדור ממנו צמקוס אחר וציצוצים אחרים חזל אי שלא יכול למלוא' כעין זה צמקוס אחר אפי' אינו מצורר הריוח וקלוצ מ"מ חשוצ כהפקר' או מליאה כגון פנים שדרו צעיר אחד מכמ' שני' ולא היו להם חנות עד הנה והנה אחד מהפך לקנות חנות מן שר ואדון של העיר והקדימו האחר דאינו נקרא רשע דהוה לו כמו מליאה מאחר שלא יכול למלוא' עוד חנות צאותו העיר כי אין המנהג רק להשכיר חנות להלואה צצית רק לאדם אחד ולא נימא שיחפש לו מקום אחר למחיתו דמסתמא לא צרע ממה שפסק מהר"ם והצחתי לעיל שאס קנ' על המילר כו' שיכול להקדימו מאחר שלא יכול למלוא' כל פעם קרקע העומד על המיל' שלוק' ו"ה הכא שאל' מחיתו צציתו מה טוב ומה נעי' צצת אחי' שלא נאח' שיכול למלוא' מחיתו צמקו' אחר ודומה קלח לזו פסק מהר"ק גופיה צשורש ק"י חף שהוא לא כתב אלא היבא שהיית' לו צכר אותו מחייה ואס ילערך ללחא יהיה הפסידו מרובה מ"מ אומר חני מעשה כך היה שפסק עליה וג"כ היה ריעווחא לשם שצע"ה אחד הפקידו לשם והצטל הראשון היה המוחזק מכמה שנים ואחר כך כשמת אדון העיר צא זה ודחה אותו לגמרי וקנה אותו חנות מן אדון אחר אשר נחמ' תחתיו והוה לכאורה אין לך השגת גצול יותר מזה ע"כ דקדק לפוסקי' לשירות' חזל צנדון שכתבתי ג"כ כה"ג שרי אפילו לא ילערך לילך מן העיר רק שלא ימלא מחייתו צהשקט ומנוח מעניין אחר כמו זה שפיר חשוצ כמו מליאה ולא כתב הגאון צשורש קל' שיכול לחפש

שאלות ותשובות

לי שני אחרים כזה דווי דאנשי עזדיליה ספסרנות ולכן קרוי
ספיר עני המהפך בחררה היינו משום שהשני לא היה דר מחילה
חוד אחת העיר רק עכשיו צא לרחות חזירו אשר הפך בחררה
כמה שנים בקניין החנות ולאו דווקא לעניין חנות לא כל הדומ' לו וכן
יראה משיעור החוספ' דפרק ה"ה שכת' לחירץ אחד לפי שאין דרך
של צ"ה לחזור במקומו אחרים אחרי מלמד כו' אמר בשאין דרכו
לחזור תעפ' יצ"ה ג"כ אין דרכו לחזור אחר מלמד כמו זה לא מ"מ
מאחר שהדבר קשה לצ"ה אם ימלא המלמד צמזומן לפניו הוה דומה
להפקר ומליאה ואף על פי שיכול למלא צמזומן אחר ה"כ
לענין חנות ודומה לו מאחר שזולתו יהיה המחייב קשה עליו ועכשיו
היה צמזומן לפניו הוה דומה להפקר ומליאה ואין לומר דילמא
לענין חנות שחייב דלא גזרו חכמים לגבי חורה מידי לעושה הנוטלה
רשע כדי שלא ימנע מלהשכיר מלמד לצניו מאחר שאין דרכו לחזור
אחר מלמד וכן מלינו צמזומן לענין חרס יסוד שאין הגור' נעשית
וחל' על הכ"ח ושאר דבר מלוא אף שגזר צמזומן ואפילו יש שם רב
מקודם דם"ס קנאת סופרים חרצה חכמה קל וחומר לענין חלמוד
לנערים שכל העולם חינו כו' להעמוד על הצלי פיהם כדאיתא
צפרק צמה חשה שנאמר צטלה לגבייה איסור וגזירה חכמים
שהנוטל רשע ו' אדא"כ חרצה נוסק לאידך גיסא דאם אהה מתיר
ליטול המלמד ממנו א"כ זה הראשון לא יסבור עוד מלמד לצניו מאחר
שאין דרכו לחזור אחר המלמד וא"כ דקיימא קיימא ויאמר משום
מהפך בחררה לא כדפי' השם השני הוא מהפך בחררה וכבר מצאנו
שאין דינו לא לקרואו רשע ולא לרדוף עליו כלל ואם צא חזירו ונטל
החררה לעלמו נקרא רשע"ק ואם מצטל מקחו של חזירו וחוטא לא
לו ולפי ראות עיניו הצ"ד יראה להחמיר כאשר פסק הרמ"ם פירוש
שיסכח ציד צ"ד להחמיר לפי הנראה צעיריהם יוחר מדין הגמרא
השם השלישי טירח' כגון עני המנקף בראש הוית מה שחחתי גול
מפני דרכי שלום ופליג' ייסיונא' גולגמור ומדבציא' הר"ק
והרא"ש המתני' כלורח' מסתמ' דהלכ' כח"ק וכן פסק הרמ"ם צם ואסיק
הלמודא מאי צנייהו להוליא צדייני' פיר' דלח"ק הוא גול מדבציהם
ואין מוליחין ממנו צדייני' דהיינו חין דנין עליו להחוי' והכי הילכת'
ואע"פ שזה הוית הוא של הפקר מ"מ אסור משו' גול מדבציה' ונקרא
גולגמור מדרבנן מאח' שזה העני ערעוד שהפילס לארץ ולריכו' אנו לחלק
צין טרח ולטרח כו' צ' חלוקים צטירח' יש טרח' שאין מועיל לכלל ויש
טרח' שמועיל לענין איסור גול מדבציה' וכל חלוקים מוכחי' מחוד
הסוגיא כחש' פיר' ר"ת צפ' האומ' דאין שייך דין עני המהפך בחררה
לא צמזר או צמזירות כול' על זה נקרא רשע כי למה מחזר אחר מה
טרח צה חזירו ואם"ה כח צצני מליאה או הפקר מותר משמע
דמותר אפילו היכא דטרח' ע"כ לריכו' אנו לחלק צין טרח לטרח
דאח' מלינו טעירח' אפילו צצני הפקר יש צה איסור משום גול כדפי' לא
הא' לך מילתא דפסיק' שאין קרוי טירח' לא כטרח' ממשי כי מה
חילוק צין משתדל לקנות אחת יום או יומים או יוחר וכעין זה מלחתי
בחשונה מהרס דפי' להדיח דאין חילוי לענין מהפך יום אחד או כמה
ימי' לא חלוי הכל צמזר פיסוק דמים כו' אמר דאפילו צמה ימי' לא
נקרא טרח לא היכא דטרח צגופו שהוא דבר הניכר כגון עני המנקף
צראש הוית שאין טירח' גדולה מזה לענין זמים שנשא נפשו למות
כדמוכ' צפרק המקבל וכאשר פירש רש"י החס' אצל מה שאדם משתדל
אחר דבר נ"ל דאין שייך צו טרח' דאין הו' דצ' המצורר ולפיכך מה
שפס' מהרריק צטורש ק"ל על אחד שהשתדל אחה חנות
הרצה שקרוי טרח' מק' ודעני המנקף לפי שדרך טירח' יחירה
והשתדלות רצ' אף שאין משיצים הארי לאחר מיתה מ"מ חורה היא
ללמוד חני לריד כי לבאורה נראה שאין קרוי טרח' מה שפיר
מעותיו ואשחזל המקח דאי לא חיי' כן הא דאמ' שמואל נכסי גוי הרי
הם כמדבר כו' הרי ג"כ הראשון טרח' ופיר' מעותיו ומסתמ' חלמוד'
לא חילק צין טרח' צצעה אחת לטרח' כמה ימים לא העיק' כדפרישי'
ואולי דעת הגאון החס' מאחר שהלך ממקומו להשתדל עם השר אף
שלא הלך לדור שם"ס פס' דרכי' צחוק סכנה וקס' טילטול דגבר'
וחשיב טירחה כמו עני המנקף כו' ועוד הלכ' יש גאון כמה טעמים
מלירפס לזה ולאו על טעמא דטרח' לצד סמך דהא החמיר צה
יוחר מגבי עני המנקף דאין דנין עליו צדיינים ועל אחת המעשה
פסק להוליא לא מלירוק כמה טעמים כאשר כתב צחשונה צסופו
וב"ש היכא דטרח' ועשה כלי לדבר אחד כגון צצני מלודו דגיס
דפרק לא יחפור וכל פרים מלודי' חשוד ככלי כדמוכ' צפ' קדש צה
והיא טירח' הנכרה לעינים ומצורר יוחר מעני המנקף צראש הוית
אף שנשא נפשו למות מ"מ אין ניכר שום דבר ואין שינוי להדיח כמו
שפירס כבר מלודו או כל כה"ג שדרך חזירו להרחי' מלי לעכב
עליו ואין להקשות א"כ מה הקשו החו' צפרק האומר וכן צפרק לא
יחפור ממלודו דגיס כו' לישיני משום שטרח' לא קשה מידי כי חס' משמע
סחמא אפילו צלא פיר' מלוד' רק שנתן הליד עיניו דג' כו' והכיר
חורו כדפי' לעיל צס' רש"י וכן משמע ליטנא דחלמודא

מרחיקים מלודות הדג מן הדג ולא אחר מן המלודו ועוד משום הכי
מחללים הטעם משום שיועד לחוד אומנתו דלהוי כעין גולג' ומלי
לעכב דנין עליו ואפילו בצר פירסו אחרים מלודו' מלי לעכב צהו
דדמי להאי צר מצוה כו' כדאיתא צסוגיא ואע"פ שהחו' חירלו
צפרק לא יחפ' שינוי קמ' משום שיכול לפרוס מלודו צמקום אחר
ולפי זה ג"כ לא יכול לעכב עליו רק שנקרא רשע מ"מ שינוי צחרה
עיקר וכן כחצו החו' צפרק האומר וכן כחצ' הרש' שוה מדדכי ועוד
שהחירוף הראשון של חו' צפרק לא יחפור לחו' לחוקמי הכי אלא
כנגד מה שמקשים לפי ר' ח' דגבי הפקר חין שייך דין מהפך בחררה
והכא צצני מלודו כו' צם כן הפקר ואע"פ כן אסור על זה קארי שנוי
קמא שזאת חיי' תמי' הא כלל ואינו קרוי הפקר מאח' שיכול לפרוס
מלודו צמקו' אחר אצל מן הדין יכול ג"כ לעכב עליו ולדון עליו
מאחר שאומנתו צכך : השם הרצעי אומנתו צכך הוא דבר
שאומנתו צכך וחזירו וירד לחוכו כגון צר מאח' דאוקי ריחים כו'
וחנות וכל כה"ג יכול לעכב על מי שאינו צר מאח' אצל צר מצוה
אחר מצוה לא יכול לעכב כלל דהלכתא כרצ' הונא צריה דרצ' יהוש'
דצחרתי הוה כדאית' צפ' קמא דצ"ק רצ' פסא ורצ' הונ' צריה דרצ'
יהושע כו' וכן פסק הריף והר"א ואפי' אצ' מצוה' אחרת' לא מלי
מעכב דנשאר' צחקו וספק ממנו' לקול' אצל מלודו דג' כו' יכול
לעכב אפי' אצ' מצוה משום דיהצ' סיירא כדפי' לעיל דהוה
מוצאן אכלו וכאלו צא לידו דמי דהא פריך צמזר' ארצ' הונא דאמר
האי צר מצוה דאוקי רחיו כו' מלי לעכב אפי' אצ' מצוה דיליה
לימא משייע' ליה ממחתי' מרהיקי' מלודו דג' כו' ומשי' שאח'
דגיס דיהצ' סיירא א"כ מהאי טעמא אף דהלכה חינו כרצ' הונא רק
כרצ' הונא צריה דרצ' יהושע מ"מ כ"ע מודי צמחתי' צצני מלודות
דגיס משום דיהצ' סיירא דהו' כיורד לחוד אומנתו ומה שדימו החו'
צפר' האומר וכן הרש"ש מלודות דגיס להאי צר מצוה דרצ' הונ' כו'
אף דהאי עדיף טפי כדפרי' דהא דצצני רצ' הונא ליה' לא קשה
מידי דאית' מציחין רחיה רק מן הטעם דקא פסקא' להיח' משום
שיועד לחוד אומנתו כדאיתא צמילתה דרצ' הונא אצל העיקר כי
מלודות דגיס כו' משום דיהצ' סיירא ואין לי מקום להאריך צצניה
סחור' יכול לעכב צר מאח' אצ' מנח' אחרת' וכן כל החיובי' שנפלו
צסוגיא כי חיינה חלוי צו צשילת חזירו ההוא ודיני דמעורפית
חלוק צים מקומו' שדני' ומדמין לכמו שיו' לחו' אומנתו של חזירו
ויש שמחין לכחל' ופשיט' שאין לרדוף עליו כלל כדפי' לעיל ומחוד
זה יצאו שאלתנו אשר הרצנו והעמקנו כל היסוד ההוא צחחילה
לריכו' אנו לדקדק חס' דומ' קניין זה של יין שרק שהוא רק רשות
לדבר שאין צו ממשי מחרי טעמי חדא דאין צו ממשי רק רשות וגרוע
יוחר מדירה שפסקו צה"ה מיימורי' ח' והגאון' שקרוי דבר שאין
צוממא ח' לשיק' גוף הצית לדירה כ"ה הכא דאין צחוחו הקנין
שום דבר אפי' דירה רק רשות וכחשלא יעשה שום אדם יין שרוק
זולתו ועוד הוא דבר שאין צו ממשי אלא צא לעול' עדיין והוה כמו
פירות דקל ועוד ריעותא שמוכרים היין שרק צחוח' ומן שאינ'
צרשות' וכל דבר שאין צרשות' של אדם קרוי דבר שאין צו ממשי כמו
מה שאירש מאבא כו' כדאיתא פ' קדצ' מוכן פסק הרמ"ם צס' וכל
הגאונים וג"כ לא מכרו צקניין דמעכשיו אעתי שיש לחלק הרצה
וגלון דאינו דומ' לפירות דקל דספק יהיו פירות או לא יהיו דומה
למה שחעלה מלודותי ואפילו אח' ליהיה ס"ס כאשר הקנין לא יהיה
וא"כ למה יחול הקניין קודם שצא לעולמו על אחר שצא לעולמו
אצל קניית רשות לעולם לא יצא לעולם שיהא צו ממשי יוחר מפסה
וב"כ הוא צודאי צלי ספק שיצא הרשות לידם ועוד צודאי חין שום
דבר צעולם שלא יחול צוקניין דאפילו פירות דקל יכול למכור דקל
לפירותיו וא"כ אותם פירות צמה אחה קונה אות' כי אם צשטר
ערכאות ומה שאינו צידם לעכור עכשיו ס"ס מאחר שלסוף הזמן
יצא מאיליו לכחם ולרשות דומה למי ששכר בית לחזירו לזמן קלוב
יכול למכרו אחר הזמן וה"ה אם מכר לזמן קלוב שדומה לשכירות
צכל מילי רק שיכול הקונה לזמן לצנות ולחזק צו כל מה שירלכ כמו
שפסק הרמ"ם צס' וכן הטור הביאו אצל לענין מכירה יכול ג"כ
המוכר למכור לאחר אף שלא כלה הזמן עדיין ואפילו מעכשיו חינו
לריד כמו שמוכחי' החו' צמסכת יצמות היכ' דאיתא גוף הרצ'
צעולם ויש צו ממשי דמי למי שאמר לחשה מקודש' לי לאחר ל' יום
לכ"ע מקודש צין לרצ' צין לשמוא וזהו פשו' רק שנקר הטעם שלא
יכול אדם להקנות דבר שלא צא לעולם אוד צר שאין צו ממשי היינו
צדבר שיכול לצוא או חינו לצוא אפי' אחי' צידה כגון מקו דשח' לי
לאחר שאגיי' דאינ' מקודש' כדאיתא צפרק האומר משום דילמא לא
ישחכח ג' שיכול להצגיר צפניהם אצל צמידי דאית' ציד' ויהיה
צודאי צידים לאחר זמן חין זה דומ' לדבר שלא צא צרשותו רק שיש
לחלק ולומר דווקא צדבר שהוא צעולם כגון מכירות צחים וכ"ה
אצל צנדון זה חין חל עליו שום קניין כי חין צו ממשי צעול' רק
שמוכר' חני לחלק צדצ' רשו' שלא יהיה לצסו' יוח' ממשות מלעת

עשה שחל עליו קניין צפרט צעט' דהא אפילו לענין פירות דקל
 כהן העיט' ור' צמס הר"ק כשיש לו שטר חסוד כמו שחפס ואם
 יצאו הפירות וזכה ה"כ נימא הכי ועוד מלינו צפסקי גאוןי' שפי'
 קוני' חזקה וסודים מן השר לפתוח עמו שלא יצא שום אדם יוחר
 לאדם שפי' ואפי' אם צא אחר כך אדם אחר והשתדל עם השר להיפך
 יכול היהודי הראשון לעכצ עליו כדאית' ג"כ במדכי דדינ'
 דמלכות' דינא ואף שג"כ אין ממש בקניין מן השר שלא ידור שום
 אדם אללו אלא רשות ושלט' במתא חסוד כמו שקנה גוף העיר
 לאותו השלטנות והיו כמו שקנה בית לדור' חף שלא כתב בהדיא
 צטטר כך והעיקר צעיני מאח' שמלינו סם צמס' צ"צ צפ' לא יח'
 הא דנכסי גוי הן הרי בהפק' כו' ה"מ דלית דינ' דמלכות' דלא
 לקי' ארע' שלח דשטרא חבל אית דינא דמלכות' כו' לא והרמז' ס'
 הוסיף צביאור צפרקא' דהילכו' זכיי' ו"ל צד"א כו' חבל אפי' יש
 משפט דינ' של אותו מלך שלא יזכה אדם צקרקע אלא מי שכוונת
 צטטר לו נותן דמי' וכי' לא צדצ' אלו עושי' כפי משפטי המלך שכל
 דיני המלך צממו על פיה' דינ' ע"כ ק"ו הכ' מה שרגיל אדם לקנות
 מן שלטוני העיר שחולני' צחרייהו צדונא' דמלכות' וידוע הוא בכל
 המלכו' שקוני' המכסים או דונמחו ויין שרף ושאר רשותא
 ושלטנות צעי' כל הקניין ע"י שטר ארדא ועל זה הן דינ' ורגילין
 ג"כ למכור קודם כללות זמנו של ראשון ואוכרין לשני כיהרצה
 המהדיין לקנות ומורוין להקדים ולזכות צו ומחוך כך יעולה
 צדמים וזהו הוספ' וסעלה לאולרס ומלינו ג"כ צדצרי חכמי' ששינו
 הידוע ואפילו מה שהוא מקח ממש אמרו שאינו קוני' כדמוכח צסוגי'
 דנכסי גוי כו' דכסף חף שקוני' צו אמרו חכמים דאינו קונה משום
 דלא סמכה דעתיה ואפילו צחוקה אח' כ' אינו קונה משום דלא סמכ'
 דעתיה עליה כמו שסב' הראצדנהרצ' אהר"ן וכן דעת הטור
 וכן צאחר דכחצו שטר אפילו גבי ישראל אינו קונה צכסף לצד
 משום דלא סמכ' דעתיה וכן אם קנה צטטר ולא נתן דמים אינו
 קונה מהאי טעמא אם לא צמוכר מפני דעת' וצוה השו' כל הגאונים
 ומה שאינו מקח ממש אמרו ג"כ חכמים שהוא קניין גמור צסוף פ'
 הריציה גבי סטומחי וכן כתב האשר' יצ"צ קדצ"מ ו"ל כי הקני'
 לפי המנהג בדאמר לקמן גבי סטומח' ומה הציוח' ראיה המחצרי'
 שעיקר קני' צין צסחורה' הכל לפי המנהג' ו' מנהג ורח המלך
 וגדולה מו' כתב צמרד' כי פרק המקבל וא' פרק הפועלין הטוען
 חמור' המנהג אפי' צמירג אינו מהימן אלא דמנהג עיקר לענין משא
 ומתן הילכ' הנרא' צעיני מי שקוני' מכס או כה' ג' מן המלך אפי' קוני'
 זמנו הוא קניין גמור והנוטל' ממנו גול גמור' ויולא צדיני' ויש כמה
 חלוקים צאוח' הדינים צדצ' שלא צא לעול' ואינן צממ' והעול' צדדך
 קלרס כתבתי כי אין ציה נפקותא כ' לענין שחילתו' ועכשיו
 מה היה כוונת המורה פלוני אלמ' וני' שמו' טו' צ' צסס' אד' וני' אשר
 חייב אחר ראובן פשיטא ופשיטא ודרדקי דצי' רצ' ידעי צמה שחייב
 אחר ראובן לשלם לשמעון כפי העלת דמים שאין לו צד זכות צצעול'
 אם לא צטעור' צג' היולא מלפני השליט כי גרמ' צניוקין פטור
 לכ' ע' ולא חייבו חכמים מסור אלא שהרשע ממונ' צצירו' דקלי'
 צצוריה חבל מה שילריך שמ' עון להוסיף דמים שצא צסיצתו אינה
 דומה כלל למסור וכן כתב מהר' ראוי צסימן רי' צ' ולא עוד שהרש' צא
 הוסיף וכתב אם אדם אחד אומר לשר גבה מוון' מפלוני עשיר
 אינו חייב אלא צמאחוי' אחריו' חבל צצור צעלמא לא ע' כ' אפילו
 אח' לדלח ספר ליה כרס' צא צהא כאשר פליגו עליה רוצ המפורס'
 שאפילו צצור נקרא מסור מ' מדווקא כה' ג' שאמר לו תקח ממון
 מפלוני חבל שצא צסצחו שדעחו לא היה על הפסד' ממון ליכא
 מאן דפליג ועוד דהא להליל אח' שלו מן העירונים כיון כדי שיקלוק
 עליהם הסופר והמלכה וכאשר פחד כן היה ודומה לזו פסקו החו'
 ורש' צ' ג' נכסי הגוי הרי הם כמדצ' כו' אף שקנה הישראל וזכה
 צה מ' אם יוכל הראשון לדיקעס הגוי ולהוליא אח' מעותיו ואע' פ'
 שמתוך כך יחזור הגוי ויגזול הקרקע מיד הזוכה לא הוה צוה מסור
 דכי קצצעי' ראש לגוי צדן קהצע ואפי' הראש שחולק על זה לאו
 מזה הטעם אלא מטעמ' אחריו' מאחר שצדן ישראל וערלים לא
 יכול להולי' מן הגוי כמו שכת' סם הילכך אם רלה לעסוק
 צהצולה עם הגוי שיצוא צאלמות וכה על המחוי' לכופו למחוי'
 הקרק' לאחר קניוה צכה' ג' צו דינ' מסור חבל היכא דמוציא צדן
 מידי הגוי פשיט' דשרי לכ' ע' וראובן עשה צדן' להליל אח' שלו מן
 הגוי וגדול מו' כתב רבי אליעזר מטולה צסוף הגזל צמרד' יוכן
 צה' ג' מיימוני דלא מלינו מסור צחלמוד לא צמחכון להזיק חבל
 מי שמתכוין להליל אח' שלו אף צחקפו צידי גוים ומחוך זה העלילו
 עליו הרצ' אפ' ה' פטור ק"ו צנו של ק' והכא דלא נחכוון להוליא
 ולהזיק היהודי שום דבר דאין צו ציוצ ממון אלא לית נגר וצר
 נגר דלפדקיני' אלא צסגה וצנס' לא אלא אפילו מה שפסק המור'
 שראובן יחזיר' מן מקחו ויתנ' ציר שמעון לא ידע' מאי אידון ציה לזכו'
 שום זכו' למורה אי דמי' אותו ליורד חוך אומותו של צצירו הלא
 אין שייך לענין זה כלל דהא הוא צר מתא כמו שמעון ולא מצי לעכצ

עליה ולענין מלכות הדגים כו' אינו דומה דהאם טעמא משום
 דהוה כמומון אללו כדפרישית לעיל שאני דגים דיהצו סיירא ואפי'
 לענין מערופיא אינו דומה דהאם אפי' הוי גוי הרגיל אללו ולא
 היה נשא ונותן כי אם עמו ע' כ' לא ישיג צצולו ויקח מחייתו חבל זה
 הוין שסיה צחחילה ציר ראובן כמו צירו ואפי' לא היה צידו מעול'
 ס' אחר' מולים וערלים היו חופסים מקודם היין כמו הוא וזה
 לא קנה אוחס אלא פעם אחת על ג' שנים כמו שהוא הדרך פשיטא
 שיכול ראובן לקנותו כדין וכהלפה ועוד אפי' גבי דיני מערופיא
 גופיה יס מקומות חלוקות צלא הכרע דעת' וספק ממנוח לקולא
 והמע' כדפרישית לעיל ואין לומר דקניין הראשון של ראובן לא
 היה קניין ממש וא' כ' קניין של שמעון הוא קניין ממש והוה כגול
 צידו אדרצה אמר' דקניין הראשון הוא קניין ממש שהיה צטטר
 ארנדא מכלל הערונים ואנושא מילתא יותר ממה שהיה קניית
 שמעון דהא מקלח העירונים לא נחרלו לגמרי ואדרצה טעמו שיוף
 הוא וזה הסת' פניהם לקחו החוסס מן הפיזה וא' מאחר שלא היה
 המכירה הראשונה צהרמנה של כל עיר א' כ' הוה כחספא צעלמא
 ודמיא לעצד שמכר נכסי אדונו אם כן כ' ש' שמכירה שנייה ליתא
 שמכרו שלא כדין וגם לא צהרמנה המלכה שהם עצדי עצדים לס'
 וצלא הרמנה של העירונים ופאשר הוכיח סופו על תחילתו
 שהמלכה גערה עליהם צנויפה לקיים מקח הראשון רק שיוסיף
 צדמים כנגד השחד שהיה צלאו הכי נותן לעירונים וא' השר וא' ל'
 שהמכירה הראשונה אינה מכירה מאחר שעדיין הוא צרשוח של
 שמעון ואינו צרשוח העירונים למוכרה הלא כתבתי לעיל שפשוט
 שהוא קניין גמור ואפי' אם יטעה המורה ויאמר שאינו קניין א' כ'
 אפי' קניית שמעון ג' כ' אינו קניין דאין לומר לשמעון הוי קניין מאח'
 שצרשוחו הוא כ' צ' הרי שעדיין לא כלה זמנו וז' הצל ורעיון רוח דמאח'
 שאינו ציד המוכ' למצו' ואינו צידו א' כ' מאי יזכה שמעון לקנותו דהא
 צעיין קונה ומקנה ומתפקר ליכא למימר דזכה דנכסי הגוי הרי הם
 כהפקר הלא אינו כהפקר שאחר כלו' הזמן יחזור לידי הגוי וא' כ'
 לא איסחלקו מרייהו כאשר פירשתי לעיל וא' ל' מאחר שהשטר לא
 צא ליד ראובן א' כ' אינו מקח הלא נחתו לידו כאשר צעלמ' לא כפרו
 וא' ל' מאחר שאין לו עדות יהודית שנחתו השטר צידו א' כ' הוה כמו
 שלא קנה הלא אנושא מילתא וקלא דלא פסק חסוד כעדים וזה היה
 גלוי ליהודים וערלים ועוד אין כך הודא' ועדות גדול מו' שעל
 חפס ועל חמח' הוכרחו להודות' ולומר אחת כן הוא רק שהשני
 הוסיף צדמים והשר גזר שיחתו לשני ואלא שחייבו להחזיר המקח
 משום עני המהפך צחררה כו' הלא הוכחתי צראיות צכורות וכל
 אפי' שוי דאין עליו דינ' אלא לקרואו רשע וא' כ' למה פסק המורה
 להחזיר המקח ועוד הלא אין שייך דינ' עני המהפך צחררה צמיד
 דמי למליאה והפקר דהלכתא כר' ת' כאשר כתבתי לעיל שהו דומה
 למליאה שמלא מחייתו צהשקט צלי טורח ועמל' ואין מליאה גדולה
 כו' ואפי' אח' ל' דאינו סובר המורה שקרוי הפקר או מליאה אלא
 צמיד דאית ציס ריוח צרור לכל וקלוצ' א' ל' שהמורה הטע' וסב'
 הלכתא כרס' י' דצכל מידי שייך דינ' עני המהפך צחררה ס' ס' נדון
 דינ' אינו דומה כלל דאינו שייך עני המהפך צחררה אלא צמהפך צס'
 וערצ צה קלח צדמשמע מחו' שהצחתי לעיל וכן הוא ליסנא דמהפך
 צה חבל זה לא הפך על מכירת היין שלאחר כלות זמנו מידי ואפילו
 אח' ל' סב' הפך צה שמעון עם השר מקודם כאשר אינו הלא פסק
 מהר' ס' שאינו שייך דינ' עני המהפך כו' אלא צגמר פיסוק הדמים
 ואינו נחסר אלא צחיצת השטר ולצבר המקח כמו שהצחתי לעיל
 גלוי וידוע שלא עשה שמעון לא גמר מקח ולא הדומה לו וגם כן
 אין לומר דאדעתא דהכי קני ליה צחחלה כדי להיות צו לעד דורות
 או לזמן מרובה שצצר שום יהודי לא יסיג צצולי ודומה למלמד כמו
 שכתבתי לעיל שאדעתא דזמן אחד לא נחית והוה כאילו הפך צפ'
 לזמן אחר זה אינו מאיזה טעם סב' כך וכי לא ראיה מה אשר היה
 לפניו מאוחס שהיו חופסים היין שרף שלא האריכו קילס יותר
 מוזן אשר קנה ואין צד שחת השמש ועוד הא ע' כ' לא חוכל לומר
 דסמכה דעתיה דאטו אס יהודי לא יקנה ס' ס' גוי אחר יקנה כמו
 שהיה מתחילה חופס גוי עירון אשר וא' מטעמא דחוקה דג' שנים
 חוקה זו לא ידענא ולא רמיא צחלמוד ולא צפסקי גאונים דלהו ג'
 שנים חוקה כה' ג' ואין חילוק צין שנה לג' אלא לענין חוקה קרקע
 כדא' צ' צ' ולא צע' א' ואף אח' לג' שנים איכ' חוקהומי שסכר דצ'ר
 אחד ג' שנים חבל זו הקני' לג' שנים כוימנא אדא חשיצ' דאין שייך
 לומר מסתמא מחיל מאי ה' ל' למיעצד צחוך זמנו וגל' כת' מהררי' ק'
 צשורס קל' צ' דשייך צצחנות דינ' עני המהפך צחררה אלא שקנה
 צסחס ודעתו לדורי דורות שיהיה לו הרשות להלוות ציחיד וידע'
 שסם גוי אינו מלוה צרצית ואיש אחר צא לקפח מתייתו אשר ערצ
 צה הראשון הוה כמו שקנה יסוצ' מן השר כמו שמצינו ג' כ' ראיה
 צחצוה וזה' נמי מי שהחזק צחנות אחד מכמה שנים ואין לו
 מחייה אלא זו וידוע שסם גוי לא ישיג צצול אפסר מן הככון אגס כן

שאלות ותשובות

ישראל לא ירד לחור אומנתו חבל כהאי גוונא דליכא חד מהני טעמי
לזכות שמעון ולחייב ראובן ואף שמלינו חזקה לענין יסוד וחור
היינו הוכח שהסיענו על קילחס כדלית' צמרד' כיוצא בזה לא מלינו
לא חרס וחקנה ואפי' מה שגזר ר"ג מ"ה שלא לשכור בית מגוי שדר
בו חזירו עד מלחמה לו שנה אחר יליפתו וצודאי' הוי חקנה שלא
נחפשה צבא מדינות ואפי' מה שגזר ר"ג היינו לענין צחיס וחנות
לחקנה ישראל בגולה חבל לא לענין סחורה ומכסים ואפי' מה
שחוקן היינו כענין זה שא"ל לירא שמה יקדמו הגוי כי אין דרכם
לשכור צחיס צאשר צעו"ה יושבים לצשה צנחלת חצותם ושלחם
וכן החרס היינו צבא שלא יקפת מחייתו ג"כ אינו מחיירא מן הגוי
חבל צדוק וידן אפי' עמד ר"ג מ"ה צפנינו אין שייך חרס וחקנה
צמה שיכול גם כן גוי להקדמו ח"כ מוטב נאח מן הגוי ויהי צ"ל
כל טעמיה דשייך צו דין עני' המהפך בחררה ונראוי להחזיר מקחו
ה"מ כצחא הוא מעלמו ונטלה חבל הכח ששלחו העירונים אחריו
ואחרו למכור לו ולא לאחר כאשר יש לו עד מהימן צודאי' ר"ג מ"ה
צעלמו היה קונה חותו כמו שהוכחתי לעיל ממלמד צבי דעת חלוקה
ע"כ נאחר המורה ערום מכב' לד זכות אפי' לכל הדעות שצעולם
על אחת כמה וכמה מעלות טוונות כפולות המועילות לזכות עלינו
חדא שהלכה כרצונו חס ולא כרש"י דגזי מליאה אין שייך דין עני'
המהפך בחררה וזה חסוד כמליא' כמו שהוכחתי וצלאו הבי אין
שייך צו דין עני' המהפך כו' שעדיין לא הפך וגמר פיסוק דמים או
הדומה לו ולא עוד שהעירונים צעלמו הקדמו' אחרונה הכהו"ה
זאת יוכשר צעני' חלקים ואדם והקצול קניין שקצלו לפני המורה
לא קצלו רק לדין ולא לפשרה וקניין צטעות חוזר כמו שכתב
צגיטין ואפי' קניין שעל הפשרה והיא צטעות חוזר כמו שכתב
המרדכי צפ"ק דסנהדרין וז"ל כחצ הסמ"ג דין שטעה וחייב צצוע'
למי שאינו חייב צצוע' פשרה עם צעל דינו כדי שלא יצצע ואח"כ
קודע לו שאינו צר צצוע' חוזר אף שקנאו מידו על הפשרה אינו
בלום דהא לא קצלו עליו ליתן ולמחול חלא לפטור מן הצצוע'
שחייבו הדיו"ן הטו"ה וכל קניין צטעות חוזר ע"כ כ"ס הכח דהא
לא קצלו קניין אף לדין חורה אף שכח צטער כל אשר ימלא ציניה'
ויאמר המורה שאתה לרצוי נהי כן מכל מקום לא קצלו טעמיה'
עליה אף מילתא דחלו צצצ' ויש פנים לכאן ולכאן חבל להכריע
נגד ד"ס חורחיו שלא כהלכה אין טענות גדולה מנו ואפי' אם יאמר
הדיין שקצלו קניין אף לפשרה הלח הדיין אינו נאמן אחר שילא
הפסק מידו וצ"ע לו עדים שלא קצלו ק"ס אף כפי משמעו' השטר
ואפי' אף לא שקצלו עליהם צין לדין צין לפשרה ע"מ פשרה זאת
אינה פשרה שדומה לפטור מים טרם החללע רצ' חלא גוצר מים
והיא בגודא דגמלא להרצות מחלוקות צישראל וכו' לעשות פשרה
לחייבו ולא לזכותו צלא שום צד צצעולם פשרה כזאת גער' היא
ועל זה נאמר צולע צרך נואץ ה' וצ"ע מודים לזה ועוד הלח לשון
פשרה ממיוודע פשר דצר כמו שדרשו רצותינו צצצכות כו' והיינו
למנו דצר הממול' לפשר המחלוקת או הריצה ועוד רחיה דאפילו
קצלו עליהם אף לפשרה קניין צטעות הוא וחוק' לפי מה שמחלקי'
החו' צפ"ק דסנהדרין וצמקצל שמחילה צעלמא אינה לריבה קניין
מ"מ פשרה לריבה קניין משום שצא על ידי דיינים והיה כמחילה
צטעות שיכול לומר לא הייתי יודע שאמחול כ"כ הרצה לכך לריבה
קניין ואף שעכשיו הוי בקניין טעות מ"מ חלימ' שפי צקניין מצלא
קניין ע"כ ומ"ה חירלו החו' ממ"כ אי פשרה הוי כמחילה צטעות
ח"כ אפי' צקניין לא מושיל כדליתא צפ"ק דגיטין ואילא הוי
בטעות אף דאלימא טפי צקניין ס"ס לא הלריכו חכמים קניין
בדמסקין והילכתא פשרה לריבה קניין ואם לא קאח חוזר אף ע"כ
הכי קאמר ע"י קניין חלימא טפי והוי כנחית למחילה להדי' וא"כ
גדון דידן כולהו סהדי דלא נחית ראובן למחילה כ"כ לחייבו
אותו מכלו כל צאלף קלף וא"כ פשרה הוי צטעות לכ"ע וכצר
הוכחתי שקניין אפילו צפשרה צטעות חוזר וא"ל דווקא טועה
צצצ' משנה חוזר חבל לא צע"ה אף כחצ האשרי צצאדס טועה
צפסקי הגאונים כטועה צצצ' המשנה אף שכחצ קראשו"ל ואומר
חני ודאי כל מי שטעה צפסקי הגאונים שלא שמע דצריה וכשאמר
לו פסק הגאונים ישר צעניו טועה צצצ' משנה כו' ולא עוד אפילו
צפסקי כל חכמים שצדנרות כו' חבל אם מציה ראייה לסחור
דצריהם מחלמוד וצצרו מקוצלים לאנשי דנורו ופחת צדורו בו"ע כ"כ
חולו ג"כ ידמה המורה צנפשו לפחור כל צצרי הגאונים שהצחתי
ע"מ לא כחצ האש"ר כולי האי לחלוק על כל הגאונים אשר היו
לפניו צצצ' שכלו כמה דעות ופנים צאותה הלכה ושום אחד לא
משו"עמו ואדרבה ראו וצצרות חוק' חלוצי' מהררי צצול לצלתי
שדית צצצ' נרג' וצצצ' מה עלה צדעחו להוליח משוון הלח לעולם
ספק ממון לקולא והמוליא מע"ה וכשים מחלוקות צין עמודי
פעולם כגון צצצות חכמים וחליצא דרש"י ור"ת כמו שכתב
צמרדכי צצצ' נערה צצצ' ר' שמואל צצצ' צצצ' ואם חסד החתן יכול
לומר קים לי כרש"י ועוד הלח פסק מהרר"ק גזי ממון לא יכול

לומר קים לי כגאון אחד ואפי' תפס מוליחים מידיו ק"ו צנו של
ק"ו כנגד כל הגאונים ועכשיו חני אהפך הקערה על פיה
דאדרבה שמעון חייב צנקי ראובן מאחר שקנה ראובן צקניין
גמור ידוע וזה צא להפסידו הוי כגולן ממנו ואין גול כמותו כמו
פסק הרוק"ח צחצוה שהצחתי לעיל ולא יכול לומר כונתי לא
היה להזיק וספר חני להליל את שלי עשייתי ופצצתי דיון וכהלכה
עשייתי כמו שכתבתי לגזי ראובן זה חינו מחילה טעם היה שמעון
סוצר שעה צדין לצטל מקחו דהא אפילו הנשים יודעים אסור לא
חגול אי משום שהיה סוצר שהמכירה של ראובן אינו מכירה
מפני השגח גבול של שמעון וכו' לא ראה מה שלפניו שצך הנהוג
צעירו ומסתמא דרי גרוע מנרעי עד ציחצ"ד וד ועוד וכו' טיכע
הוא שלא ידע מאחר שגוי אחריכול להקדמו חס כן ממילא ישראל
לא גרע וחלא שהיה סוצר שקניין של ראובן אינו קניין לפי שמדיין
אינו צצצותו וסוצר לגזי ידיה הוא קניין ויפטור עלמו צהא דרבי
חלעזר מט' ולא דלעיל לאו כל כמיניה למיפטר עלמיה צהאי טעמ'
דאין סהדי דלא צצצ' למדנא הוא דנחית לדינא כי חות אחת לא
דחה צחלמוד כל ימיו והיכח ידע לדמותה לקניין שאיננו ממש
וצר מן דין מאחר דהחירה צו לצלחי הזיקו לפני ערכאות של גוים
ח"כ לא עוב עשה צעמיו ודין מסור לחלומין חית ציה אפי' חת"ל
שקלח שוגג היה מטעמא דהשגח גבול לצלחי דן חותו כמסור
דשאחי' לקועי' דאין אדם עומד על ממון וכל לערו וסוצר מאחר
סזה צא לכלותו ולשרשו ולהפג' גבולו והחיל צתקלה נעשה לו
כהי' מכל מקו' מן החלומי' מי פטרי דהא אדם מועד לעולם צין
מויד צין שוגג וכמו שפסק מה"רס למי שחסר חזירו צעת הוצעם
שחייב צחלומין ולא דמיא לרבי אעזר מט' חלל דהא נחכוין
להזיקו מאחר שלא השגיח צהחירה ומכל מקום לא חציחי לירד
לחלית חמליח ענשו של שמעון ואני לא נקרחתי לעת עמה לחייב
רק להליל ולזכות כו' וכדי שלא יאמר הקמון החורה נעשה כשחי
חורות חד שרי עורצה וחד אפר יונה וד"ל רק כאשר החלתי לטח'
כן יסייעו לי מן השמים וכחלי צית המדרש יעידו עם רצותי
לזכותי ויאמרודצרי החלמוד ישר ושלום לכל דיני ישראל עד ציחצ'
הנחיל שער הנה חני העני אשר הפכתי בחררה זו על כן מי ציצא
ויטלנה שלא כדן וכהלכה יהא דינו חרוץ כרשע צמידה דין הקס'
והיא סוד הפת"ר המרומז לידעיס דצר שלמה צין מה"ר יחיאל
לור"ה שליט הנקרא ש"ר ילחק

לי הגני

צא על דצר הלכה וצ"ע הוי הלכה פסוק'
ולכן לא אחוש להאריך הענין הוא כי צא
הנה הסופר אחד מארץ רשיאה והוא מוסמך ואמרתי לו שיכתוב
לי זוג של חפילין וכחצן ונחנן לי וצדקתי חותה והיו כחצין בחקן
אך דצר אחד רחיה צהן לא נכשר צעני וזה שדר כי היה פרשת
שמע מפיימת צחמלע שיטה ופרשת והיה חס שמוע היתה מחללת
צראש הדף וצראש שיטה ואמרתי לסופר לאיעש כן צמקומינו לסיים
פר' שמע צחמלע שיטה ולהחיל פרשת והיה חס שמוע צראש
שיטה וגם צמקומם אי חופש' שיעשוכן שהרי הר"א והרמב"ם
והמרדכי ז"ל כולם מסכימים שהג' פרשיות תהיו פחותות ופרשת
והיה חס שמוע חיה סחומה וכשהיא כחציה צאוכן הזה נקראת
פרשת והיה חס שמוע פחותה שהרי כחצ הרמב"ם צפ"ח פרשה
פחותה יסלה צ' לורות חס גמר צחמלע שיטה מניח שאר השיטה
פנוי ומחיל הפרשה שהיא פחותה מחילת שיטה שניה וגם
הרא"ש הסכים לזה שכחצ הפחותה לריבה שהיה פחותה צסוף
השיטה או צחחילה כדי חשעה חותיות הילכך חס נשאר עדיין
צשיט' כדי ליכתוב ע' חותיות או יותר יניח חלק ויכתוב צראש
השיטה שהחיה וכו' הרי שגרא צפירוס צצאוכן כזה מיקרי
פחותה חליצא דכ"ע והוא השיצ' לי הנה צכל הארץ חשכנו עושים
חות' קנחין מולה פה ומלפלק וחכמי רוסיה לא קטולי קני
צחמא טינה וכו' ללסמוך עליהם אפי' שלא צשעת הדחק והציח
לי ג' ווגוח חפילין ישיים כחוצים כחיצה אכננו' והיו כחוצים על
זה האופן כ"כ ואשחומם שעה חדא לאמר מה ראו על כפה ועל מה
הססומים האסנאמר שסומכי' על דצרי צעל העיטו' שכתב שכל ד'
פרשיו' שצחפילין יעשה פחותות וזה דצר זר מאר' שלא יעלה על
דעת להניח דצרי הר"ס ופר' חס והמרדכי וליפסוק כצעל העיטור
ונחתי חת לצי לחור ולצקש ולדעת מאנה ילא להם זה ומלחתי
שאפסר שהם סוצרים בה"ראש צצורת הפחות' או הסחות'
ומסתמ' דהכי הו' דכל צני חשכנו צצצ' הר"א שגרידי ואמ' הס' יפרשו
דצרי הר"א שצצ' הטו' צהלכות ס"ח צאוכן אחר ממה שגרא'
לענים וז"ל הטור הפחותה לריבה שהיה פחותה צסוף השיט' או
צחחילה כדי ע' חותיות הילכך חס נשאר צשיטה עדיין כדי
ליכתוב ע' חותיות או יותר יניח חלק ויחיל צראש השיטה
שהחיה ואם נשא' פחות מזה או שפיים צסוף השיטה יניח כדי
ע' חותיות צראש השיטה שהחיה ויחיל לו משם ולחלק
והסתומה

צפדק

והסתומה לריד שיהיה חלק בחמלע כד' אותיות הילכך אם
גשאר עדיין חלק כדי להניח ג' אותיות ולהחליל צפרסה אחת
צסוף השט' ימנה ואם לאו יניח כל שיטה שתחתיה חלק ויתחיל
צתחילת שיטה ג' ואם סיים הסתומה צסוף הדף יניח שיטה עליו
של ראש הדף חלק ויתחיל צמנה עכ"ל . ומה הפירוש אשר נראה
לע"ד הוא שבאות ה"ר אש לוור שלורך הפתוחה הוא צמנה
כיים הא' אש סיים הפרש' שלמעלה בחמלע השיטה ויש עד סוף
השיטה שיעור כדי ליכתוב ג' אותיות ורולס לקחחיל לכתוב פרשה
פתוחה יניח עד סוף שיטה חלק ויתחיל הפרשה הפתוחה צראש
השיטה ואם סיים צסוף שיטה יניח מתחילת השיטה שתחתיה
שיעור חמנה אותיות ויתחיל הפרשה הפתוחה בחמלע שיטה
והסתומה היא שיש חלק בחמלע השיטה כדי ליכתוב ג' אותיות
והפרשה מתחלת צסוף השיטה ואם סיים הפרשה צסוף השיטה
אז צסוף הדף יניח שיטה א' חלק ויתחיל צתחילת שיטה שלישי
סוף דבר היכר לורת הפתוחה או הסתומה הוא צתחיל' הפרש'
כפתוח' או הסתומה וצפי' הזה מפרשים מה"רי קארי ומה"רי
אבוה צעין צהילכות תפילין אמנם הם יפרשו דברי הרא"ש צאופן
אחר כי פה שאמר הרא"ש הפתוחה לריכב שתהיה פתוחה צסוף
השיטה או צתחילתה כו' פירשו צין הפרשה הפתוחה וצין הפרשה
הצאה לריד להניח חלק שיעור ג' אותיות וכן מה שאמר והסתומ'
לריד שיהיה חלק בחמלע פירשו ג' צין הפרשה הסתומה לפרשה
הצאה אחריה סוף דבר החלק שלריד להניח כדי להכיר שהפרשה
פתוח' או סתומ' היינו צסוף הפרשה הפתוחה או הסתומה
ולכאורה יראה כי זה כפי' הצ' הוא יותר מחזור מן הפי' הא' שהרי
הטור כרוז ואם סיים הסתומ' צסוף הדף יניח שיטה עליונה
שצראש הדף וכו' וצלמא כפי' הפי' הצ' אחי שפיר מאי דכתב ואם
סיים הסתומ' כלומר ואם סיים הפרשה הסתומה צסוף הדף והוא
לריד להניח עתה חלק כשיעור הסתומה אמנם כפי' הפי' הא' יקשה
מני קאמר ואם סיים הסתומ' לריד להניח דאמאי לריד
להניח והוא וכו' וצד סיים הסתומ' והלא צתחילת הפרשה הסתומה
לריד להניח חלק ולא צסוף דאטו אם סיים פרשה סתומה צסוף
הדף ורולה לעשות פתוחה אחריה איך יניח שיטה אחת חלקא
והלא תראה כמו סתומה וזאת הקושיא גם כן תיכול צמה שכתב
הר"א שצלה לכות קטנות וז' ואם סיים פרשה סתומה צסוף השיטה
יניח שיטה א' חלק ויתחיל צשיטה שנייה עכ"ל גם כפי' הפי' הצ'
ותורץ קוש' אחת צמציא מהר"י קארו שהקשה למחר' יאצוה צו"ל
וכתב מהר"י אבוה צשע"פ שפרשת קדש אין היכר שהיא פתוחה
לפי שאין כתובה קודם לה דבר צאיך דאיפשר לחקונו מחקנין
ופרשת קדש תקרא פתוח' לפי שהיא החללת התפילין ואין קודם
לה דבר עכ"ל . ומה כפי' הפי' הצ' היכר גדול יש לפרשת קדש
שהיא פתוחה צמה שמיני שיעור ג' אותיות חלק צסוף הפרשה וכו'
חיי' שאם מצרת הרא"ש הוא כפי' פיר' הצ' יקשה כי איך אומ'
הרא"ש שפרשת ויהיה אם שמוע סתומה והלא אי אפשר לעשו' לה
היכר של סתומה הואיל ואין פרשה אחרת כתוב' אחריה י"ל
דהואיל ואיב' מסוימת בחמלע שיטה כמו האחרו' תקרא סתומ'
אע"פ שאין כתוב' אחריה דבר שהרי ביולא צזה כתוב' החו' צפ'
הקומץ על מה שאמרו הגמרא צענין העונות ועוש' פרשיותיה
סתומות וז' קלח קשה דנקט לשון רבים ואין סם כי אם פרשה
אחת ושמא משום על הארץ צצסוף שיטה אע"פ שאין כתוב כלום
אח"צ עכ"ל הרי דמשום דעל הארץ מסיים צסוף השיטה מיקרייא
פרשה ויהיה אם שמוע סתומה והנה כפי' סבר' הפי' הצ' שהיכר
של הפרשה הפתוחה או הסתומה היא צסוף דברי החו' מיושבות
כי הוקשה להם דאיך אומר פרשיותיה כחומות לשון רבים והלא
אי איפשר לעשות אחרת סתומה דהינו פרשת שמע לפי
שענין צינה לפרש' והיה אם שמוע היכר סתומה אמנם פרש' והיה
אם שמוע איך איפשר לעשות לה היכר סתומה צסוף הואיל ואין
פרשה אחרת כתובה אחריה ומתרגלים ושמא משו' על הארץ צצסוף
שיטה מיקריי' סתומה אע"פ שאין כתוב כלום אה"כ צאופן שחראה
פרשה והיה אם שמוע סתומה וז' מיקרייא סתומה כי אם היה
מסימת בחמלע שיטה היה נראה כפתוחה ודאית אמנם עתה
דמסימת צסוף שיטה כהי' דאונה סתומה ממש הואיל ואין כתוב
כלום אה"כ צל עכ"ל יותר נראה שהיא סתומה מפתוחה אמנם
כפי' מצרת הפי' הא' שהיכר של הפרשת הפתוחה או הסתומה
הוא צתחילת' דברי החו' קשין להולמם שבפי' וזאת הסברה לריכין
אנו לומר שמה שהוקשה לחו' הוא איך אומר פרשיותיה לשון רבים
והלכ' פרשת שמע אי איפשר לעשות סתומה לפי שאין כתוב' קודם
לה דבר וא"ל לעשות סתומה אלא פרש' והיה אם שמוע וא"כ מה
מתרגלי' דמשום דעל הארץ צסוף השיטה דאכתיוקשה שאין כאן
פרשיותיה סתומה וכי תימא שבאות החו' לומר דהואיל ועל
הארץ צסוף שיטה נראה שהפרשה הצאה אחריה סתומה דאם היה

צברק הקופץ פהם צאלו לגמור לא יגמור צאלע הדף אהמקל
נהולך עד סוף הדף ואח"כ חמו' לעיני כל ישראל צאלע שיעה נראה
דסוף הדף לא משמע עד סוף השיטה ג' לא סוף הדף מקרי
שיטה אחרונה חפי' צאלע וא"כ נחזור לקושייתנו שכפי פ' ה' צ'
שפיר' ידמתי דקאמר ואם סיים הסתומה צסוף הדף וצסוף השיטה
דאטו אם סיים צסוף הדף צאלע שיטה למה לריך שיטה עליונה
חלקי החיל צסוף השיט' של סוף הדף חמו' כפומה שאמרנו
דסתומה ר"ל צסוף שיטה אחי שפיר דהוי ליה כאילו אמר ואם
סיים צסוף השיטה וצסוף הדף ואחזור לענייני הראשון ואמר שאין
ראוי לסמוך על הפירוש שפירשנו בדברי הטור ולעשות מעשה
לסיים פרשה שמע צאלע שיטה ולסתכל והיה אם שמוע צחלח
הדף וצפרט כי מהר"ק ארומוהר"י חזוה צינס עפרשי' דברי
הטור כמו אוחו הפי' וכל זמן שלא נמלא על מה שיסמוך חמו'
חפילין כאילו חינו מקיים מלות חפילין בחקנה ונרא' צעני
דנראי אי חופש' שיעשו דבר כזה בארץ אשכנז ולכן ראוי למחות
צמו שמות חפילין בחזון כזה האופן מה שג' לעד כתבתי
הלעיר משה צב"ר חסלם :

ב

הכס ישתה צב דולה מים מצננות עמוקים וממעין הצננות
שואצען שחול על מים ועל יוצל הצננות ישלח שרשו
עמי' נכסין עמי' משת לצו כלל הארי לא יירא כי יצא חוס וצננות
צננות לא ירע צבי' החכם הווחיק הר"ר משה י"א הגעתי
אצרתך גם פמא ומתן אשר כח על ענין חפילין ושמחתי צחלחתי
אחך שחול לרדת לעמק של הלכה ולא נשח פנים לקצת צור
נוקרת צו היום הזה גליה מעלי חרפת האשכנזים המלעיים
אחי על שאני צודל כל צין השמות מדרבי הספרדים וסגותי הצית
מלכלל על דרך אשכנזים שהרי כבוד הפרוץ על מדי שחמי
להל' כה אמרתי אצל לח למעט' כי צכל מה שפסחתי צעני
מעשיהם מלחתי צענייהם מכווני' צמעשה על פיהחלמו' והחוס'
וכ"צ צעניין חפילין פסלח את מעשיהם ולא פנחת להם מקום
וגם אני אחך צמ' שחמה צבו' שהחפילין שלנו יוחר כשרים חמו'
לפסול חפילין שלהן לב' עצה חייני מסכים עמד וכדי לרדת
לעומק פעניין אודיעך צדקתי הרבה חפילין ומלחתי חמו' על
ג' חמונות הסתומה הראשונה היא הנהוגה צאלה הארלות שחתי
פרשיות ראשונות מחתלות מראש הדף ומסיימות צסוף הדף
צאלע שיטה ופרש' שמע מחלח צראש הדף ומסיימת צסופו
ופרשת והיה אם שמוע מחל' צאלע שיטה הסתומה הצ' שג'
הפרשיו' הראשונות מחתלות מאלע שיטה ומסיימו' צסוף השיטה
האחרונ' ופרש' והיה אם שמוע מחלח מראש שיטות הדף ומסיימ'
צסוף שיטה אחרונה חמו' הג' היא אותה שכתב שיעשה הסופר
האשכנזי שאלה הפרשיו' מחתילו' מראש שיטה צראש הדף ומסיימות
צאלע שיטה צסוף הדף והי' אם שמוע מחל' מראש הדף ומסיימת
צסוף שיטה אחרונה וצודתי חמו' הראשונה היא על דרך
הרמז' ס' ואין לורך להחריך צה הסתומה הצ' היא על דעת הראש'
והכו' דס' ל' דפתוח' הוי נמי צאלע שיט' כל ששיר כשיעור צפתוח'
צראש השיטה וצודתי דהאי ספרה ספרה דוקא' הוי וסבר דצעי
שיחא ניכר צג' פרשיות שהן פתוחות ואי הוי מחתיל צראש שיטה
לא היה צזה שום היכר צפ' ראשונה שהיא פתוחה לדעה הראש'
דס' ל' דפ' סתומ' נמי לפעמים מחלח צראש שיטה וצראש הדף
דהיינו כשסיים הפרש' הראשונה צסוף שיטה צדף שלא נשחיר
צו לא שיטה אחד צסופו דאז מניח כל אותה שיטה חלקה ומחלח
צראש הדף להכי סדר שיחיל צג' הפרשיו' צאלע שיטה דאין לך
סתומה מחלח מעולם על סגנון זה לדעת הראש' שגם כסדר חמו'
ראשונה שנושים סופרים שלנו מהוקן הדבר לדעת הרמז' ס' שצג'
הפרשיות מחתילין צראש שיטה ואין לך סתומה מחלח צראש
שיטה לדעתו ומכרח מילחא דפתוחו' הויין ומה שכתב צית יוסף
דכח צמהר"י חזוה צאעפ' יספ' קדש אין ניכר צה שהיא פתוחה
כו' יראה לע' ד' דלא קשה ליה ע' פ' דרבו של הר"ר מצס דודאי מינכרח
מילחא עוצא כדכתיב' לא הוקשה לרצ על ענין ח' שהיו משחללים
לעשו' חפילי' שלהם שיהיו כשרים צין להרמז' ס' צין להר"א חמו' והיו
מסיימים פ' קדש ופ' כי יציאך צאלע שיטה ומחלילין סוצ צראש
שיטה ופרש' שמע היה מסיימן צסוף שיטה ומחלילין סוצ והיה
אם שמוע צאלע שיטה בחמו' הראשונ' והיה סומכין צכשרו' פ'ר'
האחרונ' דהיא כפתוחה לדע' הראש' ש על דעת צעל העיטו' וצודתי
דסתומ' שעשה פתוחה שייך לאכשורי חמו' דאין סמוכ' לה צהורה
אצל פתוח' שעשה סתומה צודתי הויא פסולה וק' ח' כ' דסוף סוף
לא הועילו צחקו' ו' להכשיר איצא דהר"א חמו' דכיון דצעי דיהא היכר
פתוחות צג' הפרשיות צפרשת ראשונה ח' א' להחליל צאלע שיטה
לעשות לה היכר הפתוחה דהא לרמז' צס הויא פרשה סתומה ואי
מחלילין מראש שיטה לא מינכרח מילחא להר"א חמו' דהא לדידי'
סתומה נמי איפשר שתהיה צראש שיטה וצראש הדף כמו שכתבנו

לעיל לזה יושב צצאין דמליין לחקוני מתקניין וכרשה קדש חקרא
פתוחה להיוחה החלחל חפילין והנה חמונה שנייה כשיטה לעת
הר"א חמו' כמו שכתבנו אך קשה דאין סיים פרש' שמע צסוף שיטה
צסוף הדף והחליל והיה אם שמוע צראש שיטה צראש הדף ולא
היה לא ליור של פתוחה ולא ליור של סתומה ועלה על דעתי לומר
דליכ' קפידה חל' על השינוי של הפרשיות דהיינו פתוחה ועשה
סתומה סתומה ועשה פתוחה אצל הפתוחה שעשה פתוחה
ציוחר ח' נ' סתומה שעשה סתומה ציוחר אין קפידה ווכר לרצ
דכח צה מפרשים דלמלח ידו צ' הפרשיו' יתחו הפתוחה מצ' הלדיון
מסוף שיטה וראש שיטה דאף על צ' דהויא פתוחה ציוחר אין
קפידה וכן צפרשת ויחי יעקב מלחתי שמה אותה הרמז' ס' לפרשה
סתומה וצספרים שלנו אין לזה שום הפסק אכן קשה מאוד צעני
לצדות סצרא צדבר גדול כזה דלא רמיזה צדברי שום מחצר דאפשר
דצפתוחה ח' על צ' שחיה פתוחה ציוחר אין להקפיד לכו' שסיימ'
ניכר חמו' צסתומה שלורת הפרשה נפסדת דהויא כשאר הפסוקי'
איפשר דאכתא קפידה ומפרש' ויחי אין להוכיח דאיפשר שקיצלו
הסופר' י' ח' ח' מפי ח' שראוי לעשות כך להורות על
המדרש דנסחמו עיניהם וליצט' של ישראל מפני צר השיעבוד אצל
צשאר פרשיו' אם לא הנית הפסק שריך להניח איפשר ופסולה
והדרה קושיא לדוכח ויגעתי וחפתי ומלחתי צפסקי הרצ ציוני
ישעיה הראשון שכתב צה לכות מוזה אהא דגרסינן צפ' הקומץ
ועושה פרשיות סתומות פ'י' שלא היה מניח ריוח צין פ' שמע לפ'
והיה אם שמוע שח' פ' צס' ח' פרשיות צין הפרשיות חמו' מפני
שעשויות להחלחל צהם וכדי שיוכל אחד להחזון צין פרש' לפ' לריך
ליתן ריוח צנייהן כדמצינן צרים ספרה ומה שיר הפרשיו' משחמות
ליתן ריוח למשה להחזון צין פ' לפ' ח' ה' הלמח' ח' ח' ח' ח' ח'
שאני עשויה לקרו' צה לא לקוצע צצחל ח' ל' להניח ריוח צנייה'
לא כותב ח' שחיה כאילו הויא פרשה ח' עכ' ל' הרצ ומעט' איפשר
לומר דצבר פסופ' דצחפילין חפתוחות קציעין דהיינו צג' פרשיות
אצל צסוף שמע והחלחל והיה אם שמוע דהיו סתומות צס' ח' ח' ח'
דסתומין לו טפי אין קפידה כדן דלא צדדי להחלחל וגמר ל' חמו'
ואע"ג דהאי פירוש' חינו מתיישב שפיר צסופי' ח' מ' מ' הויא הרצ
הנזכר לחת לסופר פתוח' פה שלא נחקיקן לעושה אך צחמונה
הנ' לריך עיון כאשר הקשי' לשאול ומה שרלית לחלק דאיפשר דס'
לאשכנזים שהיכר פתוחה או סתומה לא הויא לא צסוף הפסוק דע
לך שכלל צמים אדירים והלל לא היכלת ח' עמד שח' ח' ח' ח'
פרמ' צס והטור שאלת הפרשיות חתומה פתוחות ופרשה אחרונ'
סתומה הויא מימרא דאיתא ארז הכי צסופ' מקום היה מקוץ לחלוק
שאחרת חמו' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ולא ילא להס דצרה לא ממה שאמרנו צ' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
פתוחה פתוחה לא יעשה סתומה דמיתני צ' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
דפרשיות של חפילין לריך לכחצן על סגנון שכתבנו צנורה ח' ח'
פתוחות פתוחות ואם סתומות סתומות ואם שינה צהן פסולות
וכיון שכן הן שיהיה סימן הפתוחות אור צראש צסוף אין כאן מקום
להכשיר שהרי אין הכוונה לא לעשותן על דרך שכתבנו צס' ח'
וצס' ח' צסוף שמע איכא סתימה וכן צראש והיה אם שמוע ואין
להעלות על לב דאיפשר שיש פלוגה צין הסופר' וקלחן סציר'
להו צסוף שמע פתוח' דסופרי אשכנז סומכין עליהן ודלא כהרמז' צס'
שהרי מסוגיא דפרק הקומץ מוכח צה צסוף שמע פתוחה
דגרסינן אהא דעושה פרשיות סתומות מחיצי' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
איעזר ר' מ' היה כותב על דוכסוס טוס כמין דף ועושה ריוח
מלמעלה וריוח מלמטה ועושה פרשה פתוחות אחרת לו צ' ח'
טעם כו' ופרש' י' מה טעם חתה עושה אותה פתוחה וכל צהורה
סתומות הן אותיות ריוח שלאחר וצעריר סתום שחלל של שיטה
והריוח צאלע שיטה עכ' ל' מוכח צהדי' שצחורה איכא סתימה
צסוף וצעריר ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
דא' לכ' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
סוף שמע דילמ' צחר ראש והיה אם שמוע ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
כדאמרן דצס' ח' סוף שמע סתומ' וראש והיה אם שמוע סתומ'
ולכ' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
משכחא סמך לפרשיות חפילין לא משום דצעי' שיהו כחצות על
סגנון כחצות צס' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
לעשות פתוחה ואין לומר שהסופרים טעו צין פ' ל' שחלחתי צחצור
ח'
שכת' ח'
שיחיה צשיטה אחרונה כג' פעמים אשר ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
אחר פסולה לכל הספרים וצכ' שמע של ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ואחצה וגם יעשה הרגל צסוף דלית כזה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
חלמ' דשל וצכל קלח צצול הפתוחה צצשיטה הרציעית ח' ח' ח' ח' ח'
אם שמוע חתיה סתומ' לגמרי צין צראש צין ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'

פירן

היכא דהויא סתומ' צין שמע ליה אס שמע למפקדיה לא פסיל
וכיון דלחמ' צס אי עזרמ' פתוחות מרפסלי יחד טוב לקיים
מלות חפילין צכשרות לכ' ע ועוד שאנו צכל דינוס' ח' חנו נמשכים
אחרי הרמ' צס והנאני הרצ מה שכח צית יוסף משם הרצ אצרהפ
אסאן הסופר שרצ'א' פסל כל החפילין שהיו עשוין ע'ד הר' אש
כיון שהם' ח' הם עשוים ע'ד הרמ' צס צדורא' סצרת רחצ' מני ים
פצר דמאן דקרי צחפילין שפרשי וחקן מתחילות צחמלע שיטה צג'
הראשונות צס' ח' המסודר ע'פ הרמ' צס דסתומות שלו מתחילות
צחמלע שיטה טובי שטר' לציתרי וכיון דאח' לידן חודעך את
דעתי צדור של פ' הקומץ המהחיל ועושה פרשיות סתומות קלה
קשה דקט לשון רציוס ואין שם כי אס פ' אחד דע דס פרשה נאמר
על שני דצרים נאמר על הכח צכצא אחר הריוח כאילו תאמר פ'
יקוו המים שהיא צחה אחר הריוח של הפתוחה שיש ציונה וצין
צראשית וזהו השם הצגור צפי כל העולם ונאמר ג' כ על ההוא
צעלמו דהיינו השיעור ההוא המופסק צין צראשית ליקוו חודע
שהרי ח' הרצ רציו ישיטה צלשון שהעחקי לעיל דאח' צרים
סכרא ומה היה הפרשיות משמעות ולנפקותא וזו הארכה להעתיק
כל לשונו וההוא ליטא ע'כ לפירושי שבוחו על הפסקות וג' כ
באן הציון החו' דועושה פרשיות סתומות פ' הפסקתיה ועל זה
היקשו קלה חיתא דנקט לשון רציוס ואין שם אף פרשה אחד כלומה
הפסקה אחת חודע שהפ' הוא כך שהרי לשון זה צעלמו הציון
הסמ' ג' וכח הפסק צחקוס פרשה שכח זה לשונו ותימא שאומרים
צלשון רציוס והלא אין כאן כי אס הפסק אחת צין שמע כו' ח' ח' ומאן
דחקייסו דהחו' לכרס הפרשיות דקאמר צ הוה הפסקות וחקשי
להו לשון הרציו יפרשו על הפרשיות שהן סתום ולא ק' ולא מיד
י' ל דא' א' לפרש כך חוד' דלא הוה ליה לרצ הונ' למי' ועושה
פרשיות צכנוי דעשמע דמנוח הוס כמו ספרשי לו פרשיות
והסתכל לא חקרא פרשה והכי חיצעי ליה למי' ועושה הפרשיות
סתומ' ועוד דא' א' לפרש דקיעל הפרשיות וקא מליך שח' ח'
פרשה שמע סתומה צראשה להרמ' צס צחמלע שיטה ולח' אש
שיטה שיטה אחת חלקה צראש דע' כ טעמיה דרצ הונ' הוא משום
דצעי שיהי כחצות על סגנון שכתובות צחורה וצס' ח' שמע צראש
הויא פתוחה וכיון שכן על כרחין על הפסקות צה קאמר צ
הונ' שח' ח' סתומות וסייד להקשות דאין צה אף הפסק אחת
וכו' ומחלי דנקט הפסקות צלשון רציוס משום על הארץ צפון
שיטה ח' פ' שאין כחו' כלום ח' כ' כלום' הרציו דנקט הוא משום
הפסקה צכסוף שרצה שילימו צסוף שיטה והוקש' להם שכתובות
על הארץ צכסוף שיטה לא יורה על הסתומ' דסתומה או פחית
לא מינכר אף צהתחלה הכתיבה לא צסיוס שהרי כשראה צכסוף
דף וצכסוף שיטה סיוס פרשה לא יוכל להבחין אס הצחה אחריה
היה פתוחה או סתומה דאיפשר שיתחיל טוב פרשה הצחה צחלי
שיטה והייא פתוחה לדעת הר' אש או יניח שיטה ח' חלקה והויא
פתוחה להרמ' צס ו' כ' איך קורא הפסק שצכסוף פרשת והיה אס
שמוע להיות' צכסוף שיטה סתים' דלא מינכר ציה מילחא שאין
כחוצ אחריה כלום לום אומר שקורא אותה סתומה ע'ד העצרה
וח' פ' שאין כתוב אחריה כלום וליכא הוכחה אס הפסק הוא
פתוח או סתום ח' ע' קורא סתומה להיות שהיא צכסוף השיטה
לגמרי שאין מניחין שום ריוח לחקטן ולא גדול והוה שג' ח' ח'
וישר והפי' שכתבת מנומס חללי ולא חוכל להאריך יוח' אין עוד
להאריך ואריך האל ימיד צטוב וישמרך מקטוב כנפסך וכנפס הלעים
הכותב עכ' ל' גיטי כמפר' ר' יבשע שונלל נר' ו' :

מכ"ח דסופרי האשכנזים נמשכו אחרי דעת הסת' שכתבו צפ"הקומוץ על מה שאומר בגמרא ועוש' פרטינותה זו"ל מכל הניק' אמנה דידן דשצקין חלק צתחלת שיטה מתחילין והיה אם שמוע נחלמודא קאמר ופאידנא נהוג סתומות וחירו דשמה פתכין חירוטלמי דפסיק צהדיא חרות ולפי זה כיון דחילין צחר חירוטלמי דס"ל דהילכתא לעשות פתוחות ואם שינה פסל ה"ה צתפילין וכן לעאי לצסוק ונראה לפרש' דקאי לפרושי מלתיה דרצ'כו' ופי' יי' החו' שכוונת' לומר דחירוטלמי ששמועין דהאי דקאמר צדצרי החומר פתוחה דלא לעיכוצא קאמר אף למנה צעין פתוחות ואי עצדינהו סתומ' שפיר דמי ועל זה ח' שהן סומכין אמנם צדקתי וחפסתי ויגעתי ומלחתי בפסקיו שמצ' דצרי החו' אחז צאוח מלה צמלה ומציא את חו' ונר' לפרש דקאי לפרשי מלתיה דרצ'כו' צסס ר"י ועוסף החום' זו"ל וה"פ' או פתוחה שמכאן ומכאן היא סתומה דצהכי פליגי חנאי חד חנויי חני כחורה כלומ' אף פחות' ה צחקומה וחד חני סתומה דווקא כמו שהיא צחקומה ורצ' ר אף פתוח' והינו כמסקנה דשמעתין כרצ' נחמן צר ילחק עלמא עכ"ל פרי נראה צהדיא שהוא אומר שכתב הנראה

שאלות ותשובות

לפרש מה שאומר הירושלמי דרש פסק במ"ד כמ"ד פתוחות היו כמו
מסקנה דחלמודא דידן דהיינו רצחמן דר ילחק דאמר מל' לעשות
פתוחות ואי עדינהו פתוחות ש"ד וז"ל כמי הוא אשר יערצח לח לבו
לכח אחרי המלך רישא דהכח דה"ל אשר דלח לן הספח
והוריענו פירוש דברי החוספות ויאמר כי כוונת החו' הוא צאופן
אחר והר"ל ש' לח הצין דרכם ולא ידע את מקומם ויעשה מעשה כפי
הפירו' אשר יעלה במחשבתו והנה נלע"ד כי חף חי הר"ל ש' לח הנה
דלח לן הספח הנה משכנתא מדגניחא והיינו מפרש כמו שהוא
מפרש ממה שכתבו החו' צסוף דצריהם מחייב צכך דלח קשיא
ההיא דירושלמי דחלמודא שלנו אליבא דרש ואם כפי מה שפי' מכ"ת
שהירושלמי סבר דמל' מן המונח צפחוח' סוף סוף פליג דחלמוד'
דידן דחלמודא דידן דאמר דרש חית ליה מנהגא והאידך' נהוג עלמא
צפתוחות נראה דמל' מן המונח הנה צפתוחות דמסתמא מנהגא
דעלמא כל כמה דילי למעבד מל' מן המונח עדי והנה מחוץ
דצרי מכ"ת נראה שרלה ליישצ זה צמה שכתב מכ"ת דהא כיון דליכ'
עיכוב צדצ' לא קפדי ספרי ונהוג צפתוחות עכ"ל וזה דוחק גדול
לומר דנהגו עלמא ולא עדי מל' מן המונח וצפרע כפי מה שכתב
מכ"ת דאי אמרין צמוזה דמל' מן המונח צפתוחות דחית לן
למיפסקה' נגצי חפילין אע"ג דאיכא למיגזר צפילין כן יעשה
הפתוחות סתומות דמסוס גזירה לא שצקין מל' מן המונח וז"ל
דאפילו היכא דאיכא למיגזר לא שצקין מל' מן המונח כ"ס
וכ"ס היכא דליכא למיגזר מדי דליכא למעבד מל' מן המונח
אטו צפטיני עסקין דצק' מלמעבד מל' מן המונח צמילחא
דלח מרנחיה צה מדי ועוד דאם חיתא דהיכא דליכא עיכוב צדצ'
לא קפדי ספרי א"כ למה הולכו החו' לומר דמנהג דידן אליבא
דירושלמי ליה דהוא אליבא מסקנא דחלמודא דידן דמל' צפתוחות
ואי עדינהו פתוחות ש"ד וספרי דידן כיון דחזר דליכא עיכוב' נהגו
צפתוחות אלא ע"כ חית לן למימר דסצרי החוס' דמאי דנהוג עלמא
היו מל' מן המונח וז"ל חף נאמ' ענה שכי הנ' לפרש סצרי החו'
דנהוג עלמ' דלח כמל' מן המונח אלא ודאי חית לן למימר דכפי
מסקנת החוס' מאי דאמר ר' הלכה כדצרי האומר פתוחות ר"ל
חף פתוחות וז"ל כמנהג נפל פיתא צצירא מה שרלה מכ"ת לומר
כי הם סומכים על דצרי החו' שהרי כפי מסקנת החו' צמוזה מל' מן
המונח צפתוחות ואי עדינהו פתוחות ש"ד וז"ל צפילין
דאיכא למיגזר מאי יעשה הפתוחות סתומות צעיין שיעשה פרשה
והיה חס שמוע סתומה כמו שהיה כחוצה צס' תואם שינה פסל
ואם יקשה מכ"ת למה שאמרנו דלמסקנת החוס' גס הירושלמי
פוסק דמל' צפתוחות חס כן הקוש' שהקשו החוספות לעיל
אמנהג דידן דצקין חלק צחילת השיטה ואחר כך מחילת
והיה חס שמוע עדיין צמקום' עומד' אומר כי זאת הקוש' לאו לדיו
הקשי כי חס להר"ל ש' אשר גלה לנו כי פי' דצרי החו' הם ס' אמנם
עכ"ל חף רלוני לסמוך על זה רק לישצ דצרי החו' כפי הנלע"ד
ואומר כי כוונת החו' צזה הדיבור מרש' ועד סוף הוא להכריחמה
שכתבו צחלח הדיבור צס הקונטרס וז"ל ואנו נוהגים להניח
מעט חלק צראש השיטה ואח"כ מחיל והיה חס שמוע ושמא גס
זה קרוי סתומה עכ"ל ונלע"ד כי כוונת' לומר שאע"פ שמיח חלק
צראש השיטה הווי סתומה והיינו בסצרת הרמז' ש' סצור שכשי
מחילת השיטה חלק שיעור ט' אותיות ואח"כ מחיל הפרשה
מיקרייא פרשת סתומה וכדי להכריחמה אמרו מכל הניק' אמנהגא
דידן כלומר כפי מה שכתב ר"ח ומ"ס והירושלמי קשה אמנהגא
דידן אלא על כרחין חית לן למימר דחלמודא דידן סצור דלוח מנהג
דידן מיקרי' סתומה ומחרלין החו' דאי משום הא צלחא לא חיריי'
דאיפסר לומר דמ' סמכין אירושלמי אמנ' חס דצרי הירוש' כפשטן
דצמוזה צעיין פתוחות יקשה על הירושלמי קשיא גדולה והקושיא
ההיא דצ' תימא הוא דלפי הירושלמי משמע לכאורה כו' אלא על
כרחך כדי לישצ הירושלמי חנו מוכרחים לומר הנראה לפרש כו'
וכפי הנראה לפרש גס הירושלמי פוסק דמנה צפתוחות ואם כן
הדרא קושיין לדוכתיה דקשה אמנהג דידן כו' דהשתא לז' למימר
דסמכין על ירושלמי אלא ע"כ חית לן למימר כי היכי דלח חקשי
חלמודא דידן ממנהג דידן דחלמודא דידן פליג אירושלמי צמה
שכתב פתוחה מראשה פתוחה דחלמודא דידן סצור דהוי סתומה
ועס זה חתי מדוייק לשון החוספות שכתבו מחייב צכך דלח קאמר
ההיא דירושלמי דחלמודא שלנו אליבא דרש ביי' לדקדק שמה
שאמרנו אליבא דרש הוא לשון מיוחד דכיון שאמר מחייב צכך
הירושלמי עס דחלמודא שלנו כשיטתא שהכוונה היא לומר אליבא
דר' דצ' סלקין ונחתין אמנם עס מה שאמרנו הוא מדוייק
שכוונת החו' לומר דמחייב צחלמודא ירושלמי עס דחלמודא דידן
אליבא דרש צל צלורה וז' של סתומה פליגי ואיפסר לומר דאפי'
ר"ח סצור נמי כסצרת הרמז' ס' והקונטרס דכשיח חלק צחילת
השיטה מיקרייא סתומה שהרי לא הזכיר ר' תואם הלורה כשמפרש
צורת הפתוחה ח' משמע דלח הווי פתוחה אלא פתוחה וז"ל

והלא לא הזכירנו ג"כ כשמפרש צורת הפתוחה וז"ל כמל' חף
דמפת אלא הזכירנו צין הפתוחות ולא סמכת אלא הזכירנו
צין הפתוחות מכלל דהווי פתוח' י' לדחא דלח מוכיר חות' כשמפר'
לור' הפתוחות היינו משום שסמך על המצין דהויל' והזכיר צלור'
פתוחות ולא הזכיר זאת משמע דהווי סתומ' ולא הור' להשיעור
צלור' הסתומה אלא זאת המוכרת דהיינו צשראש השיטה ופוסק
כחו' וחלק צחלמע השיטה משום דהוס' ס' דלח מקרייא פרשה
הואיל ואינה פתוחה לא מראשה ולא מסופה ולא הוה אלא כפסוק
אחר פסוק קמ"ל דמיקרייא פרשה סתומה אמנם איפסר לומר
שר' סצור דכשיח פתוחה מראש לא מקרייא פרשה כלל ולכן לא
הזכיר זאת הלורה לא צפתוחה ולא צפתומה אמנם חף שיהיה
מסקנת החו' היא שהירושלמי סצור כרצ' וחמן צר ילחק דמל' מן
צפתוחות ואי עדינהו פתוחות ש"ד וז"ל כמי הוא אשר יערצח לח לבו
לכח אחרי המלך רישא דהכח דה"ל אשר דלח לן הספח
והוריענו פירוש דברי החוספות ויאמר כי כוונת החו' הוא צאופן
אחר והר"ל ש' לח הצין דרכם ולא ידע את מקומם ויעשה מעשה כפי
הפירו' אשר יעלה במחשבתו והנה נלע"ד כי חף חי הר"ל ש' לח הנה
דלח לן הספח הנה משכנתא מדגניחא והיינו מפרש כמו שהוא
מפרש ממה שכתבו החו' צסוף דצריהם מחייב צכך דלח קשיא
ההיא דירושלמי דחלמודא שלנו אליבא דרש ואם כפי מה שפי' מכ"ת
שהירושלמי סבר דמל' מן המונח צפחוח' סוף סוף פליג דחלמוד'
דידן דחלמודא דידן דאמר דרש חית ליה מנהגא והאידך' נהוג עלמא
צפתוחות נראה דמל' מן המונח הנה צפתוחות דמסתמא מנהגא
דעלמא כל כמה דילי למעבד מל' מן המונח עדי והנה מחוץ
דצרי מכ"ת נראה שרלה ליישצ זה צמה שכתב מכ"ת דהא כיון דליכ'
עיכוב צדצ' לא קפדי ספרי ונהוג צפתוחות עכ"ל וזה דוחק גדול
לומר דנהגו עלמא ולא עדי מל' מן המונח וצפרע כפי מה שכתב
מכ"ת דאי אמרין צמוזה דמל' מן המונח צפתוחות דחית לן
למיפסקה' נגצי חפילין אע"ג דאיכא למיגזר צפילין כן יעשה
הפתוחות סתומות דמסוס גזירה לא שצקין מל' מן המונח וז"ל
דאפילו היכא דאיכא למיגזר לא שצקין מל' מן המונח כ"ס
וכ"ס היכא דליכא למיגזר מדי דליכא למעבד מל' מן המונח
אטו צפטיני עסקין דצק' מלמעבד מל' מן המונח צמילחא
דלח מרנחיה צה מדי ועוד דאם חיתא דהיכא דליכא עיכוב צדצ'
לא קפדי ספרי א"כ למה הולכו החו' לומר דמנהג דידן אליבא
דירושלמי ליה דהוא אליבא מסקנא דחלמודא דידן דמל' צפתוחות
ואי עדינהו פתוחות ש"ד וספרי דידן כיון דחזר דליכא עיכוב' נהגו
צפתוחות אלא ע"כ חית לן למימר דסצרי החוס' דמאי דנהוג עלמא
היו מל' מן המונח וז"ל חף נאמ' ענה שכי הנ' לפרש סצרי החו'
דנהוג עלמ' דלח כמל' מן המונח אלא ודאי חית לן למימר דכפי
מסקנת החוס' מאי דאמר ר' הלכה כדצרי האומר פתוחות ר"ל
חף פתוחות וז"ל כמנהג נפל פיתא צצירא מה שרלה מכ"ת לומר
כי הם סומכים על דצרי החו' שהרי כפי מסקנת החו' צמוזה מל' מן
המונח צפתוחות ואי עדינהו פתוחות ש"ד וז"ל צפילין
דאיכא למיגזר מאי יעשה הפתוחות סתומות צעיין שיעשה פרשה
והיה חס שמוע סתומה כמו שהיה כחוצה צס' תואם שינה פסל
ואם יקשה מכ"ת למה שאמרנו דלמסקנת החוס' גס הירושלמי
פוסק דמל' צפתוחות חס כן הקוש' שהקשו החוספות לעיל
אמנהג דידן דצקין חלק צחילת השיטה ואחר כך מחילת
והיה חס שמוע עדיין צמקום' עומד' אומר כי זאת הקוש' לאו לדיו
הקשי כי חס להר"ל ש' אשר גלה לנו כי פי' דצרי החו' הם ס' אמנם
עכ"ל חף רלוני לסמוך על זה רק לישצ דצרי החו' כפי הנלע"ד
ואומר כי כוונת החו' צזה הדיבור מרש' ועד סוף הוא להכריחמה
שכתבו צחלח הדיבור צס הקונטרס וז"ל ואנו נוהגים להניח
מעט חלק צראש השיטה ואח"כ מחיל והיה חס שמוע ושמא גס
זה קרוי סתומה עכ"ל ונלע"ד כי כוונת' לומר שאע"פ שמיח חלק
צראש השיטה הווי סתומה והיינו בסצרת הרמז' ש' סצור שכשי
מחילת השיטה חלק שיעור ט' אותיות ואח"כ מחיל הפרשה
מיקרייא פרשת סתומה וכדי להכריחמה אמרו מכל הניק' אמנהגא
דידן כלומר כפי מה שכתב ר"ח ומ"ס והירושלמי קשה אמנהגא
דידן אלא על כרחין חית לן למימר דחלמודא דידן סצור דלוח מנהג
דידן מיקרי' סתומה ומחרלין החו' דאי משום הא צלחא לא חיריי'
דאיפסר לומר דמ' סמכין אירושלמי אמנ' חס דצרי הירוש' כפשטן
דצמוזה צעיין פתוחות יקשה על הירושלמי קשיא גדולה והקושיא
ההיא דצ' תימא הוא דלפי הירושלמי משמע לכאורה כו' אלא על
כרחך כדי לישצ הירושלמי חנו מוכרחים לומר הנראה לפרש כו'
וכפי הנראה לפרש גס הירושלמי פוסק דמנה צפתוחות ואם כן
הדרא קושיין לדוכתיה דקשה אמנהג דידן כו' דהשתא לז' למימר
דסמכין על ירושלמי אלא ע"כ חית לן למימר כי היכי דלח חקשי
חלמודא דידן ממנהג דידן דחלמודא דידן פליג אירושלמי צמה
שכתב פתוחה מראשה פתוחה דחלמודא דידן סצור דהוי סתומה
ועס זה חתי מדוייק לשון החוספות שכתבו מחייב צכך דלח קאמר
ההיא דירושלמי דחלמודא שלנו אליבא דרש ביי' לדקדק שמה
שאמרנו אליבא דרש הוא לשון מיוחד דכיון שאמר מחייב צכך
הירושלמי עס דחלמודא שלנו כשיטתא שהכוונה היא לומר אליבא
דר' דצ' סלקין ונחתין אמנם עס מה שאמרנו הוא מדוייק
שכוונת החו' לומר דמחייב צחלמודא ירושלמי עס דחלמודא דידן
אליבא דרש צל צלורה וז' של סתומה פליגי ואיפסר לומר דאפי'
ר"ח סצור נמי כסצרת הרמז' ס' והקונטרס דכשיח חלק צחילת
השיטה מיקרייא סתומה שהרי לא הזכיר ר' תואם הלורה כשמפרש
צורת הפתוחה ח' משמע דלח הווי פתוחה אלא פתוחה וז"ל

שלוש שלום לאהביו האלוק פמהר' דקלמן יל' קבלתי
מכתבך ולורות הפרשיות פתוחים וסתומים כאשר
שלחת וצאמח הלורה הראשונה שג' הפרשיות הראשונות משיירין
חלק צסוף ורביעית מחלח צראש השיטה לא חוכל לכיון שיהיו
נכונים לפי שום דעת בי אליבא דרמז' ס' מל' פתוחה פרשה רביעי'
ואליבא דמ' ס' הראשונות לא יהיו פתוחין ואליבא דירושלמי
דפתוחה צין צראש צין צסופה נקרא פתוחה צסלמא חס שיור
הריות צצסוף עושה פתוחה הפרשה ההיא שפיימה חף יהיה הכל
על נכון אצל הרמז' ס' ביאר צהדיא ההיפך ואשר הפוסקים מציין
דצרי ואינס חולקים עליו צזה וצאמח לו' דצרי הרמז' ס' חילו
היה ראוי לפרש הירושלמי צאופן זה שהשיור החלק צסוף עושה
פתוחה הפרשה ההיא שפיימה כי ככה משמע הלשון פתוחה צראש
פתוחה פתוחה צסופה פתוחה כו' נראה פוסק דומיא דראשה כמו
שהריות צצראש עושה פתוחה הפרשה ההיא עלמה גס כופה
ככה וצלעדי זה נראה ש"ה צסופה שצ על פרשה שלרפה להיות
פתוחה אך לא ימלאני לצי לחלוק על הרמז' ס' והנה חו' עכ"פ
נראה למנוע הכופרים שלא יעשו עוד להצא צלורה נ"ל רק חס רלו
להנהג כמסכת סוכרים יניחו חלק צראשם של ג' פרשיות
הראשונות ולא צצציעת וזו לא יהיה צהס נפתל ואם ירלו להנהג
על פי דעת הרמז' ס' שיהיה צין הכל כשיעור הריות המחוייב אך
לא מעט מעלחך שהריות עושה חות' סתום כי איך יורה דצ'ר
על הפכו שריות וורה על סתומה אך כאשר הריות הוא סתום מלחי
דוחתיו נקרא ריות סתום והא דלריך ריות הוא משום דינא לחת
ריות צין פרשה לפרשה חף פתוחה או סתומה לכן אי אפשר
לסיים צסוף שיטה ס' שלפניה ולחחחיל האחרת צראש השיטה
ואם שיעור הריות יחולק חלו' לסוף הראשונה וחלו' לחל' השנייה
או נחשצ כאילו הוא צחלמע השיטה לאשר חף שיעור ריות צמקום
אחר נחשצ שתי השיטות חות' של מטה וחוחה של מעלה פאלו חן
מחוצרות וצדדו וחוחה הריות צחלמע השיטה חזו טעמא של
דצ'ר לדעת ולמה מצוחר צסוף ק' צעיין חוחה שנוסגין להניח
צסוף שמוע וצחחל' והיה חס שמוע שיהיה צין שניהם כשיעור וככה
מפרש הוא מה שאיתא צירושלמי פתוחה מכחן ומכחן סתומ' אמנם
לא נראה לצלל כולי עלמא ולפסול הראשונות שעשה ר' צניחן
הנ' ל' במלח כל הארץ כצדן של חפילין הנ' לנוכל למלוח סוף
צשעת הדחק וצפרט לאשר משמע כן צספר צרוך שאמר וזה כי
צאמח נראה זר מאד מה שהרמז' ס' פוסל צפילין סתומ' שעושה
חוחה פתוחה דהיינו פרשה והיה חס שמוע דהא צחלמוד פרק
הקומץ פוסק צהדיא צמוזה צאילו שתי פרשיות מל' לעשותן
סתומים ואם עשאן פתוחים שפי' דמי והיינו טעמא הואיל ואינן
סמוכו' צתורה כדאיתא ס' ח' כ"ה צפילין כי מ"ס והאלהי חנה
לידיה וצא חלי ענה ספר' שלח דאיתימימי וזהו ספר' ארמות
חיים נשלח לי מעיר קנדיא"ה להשתדל להדפיסו ויש צו חידושים
רבים ומלאחי צו כאלה וז' ולריך להזכיר צפרשיותיה שחם עשה
הפתוחות סתומות או הסתומות פתוחות פסולה וג' פרשיותיה
רשונות פתוחות והאחרונ' שהיה חס שמוע סתומ' כתב

הרמז' פ

ואחר לסיים שמוע צאמלע השיעוה חין לפוסלן כלל וכלל חרות
מאחר שבעל העיטור כתב שד' הפרשיות דינס להיות פתוחות
אע"פ שפרשה הרצעי' שהיא והיה אם שמוע היא צהורה סתומה
א"כ ס"ל צוודאי דקפדין אפתוחות מאחר שאינס סמוכות צהורה
וממילא אם שני' ועשה סתומה אפילו האחרונה פסולה ולדעת
שאר המחזירים דס"ל דחפילין במזוזה דמסיק חלמודא והאידינא
עבדין סתומות היינו לבתחילה חבל אי עבד פתוחות כשרה א"כ
ה"ה צחפילין בן ומה שכתב הרמב"ם שאם עשה הסתומה פתוחה
או הפתוחה סתומה פוסלן כוא להדיא נגד הסוגיא דמנחות
דמכסיר להדיא במזוזה אי עשה פתוחה חלא שמונה בסתומה
לבתחילה וכן כל המחזירים לא הזכירו לפסול צצי חפילין אי עשה
הסתומה פתוחה וא"כ ממילא דיין במזוזה ומ"ה צטלה דעתו צדצר
זה גם ספר אורחות חיים כתב צם צעל השלמח שחולק על
הרמב"ם צמה שפוסל אם עשה תן הסתומה פתוחה צחפילין ואמר
שאין זה נראה תן הגמרא וצמוזה נראה המסקנא להיפך דדווקא

ולא חס ובי' אדם חס והיה ראוי לי לקיים וירחוני ועדי' ויחצונו
דק חמכתי את עמי כיון שמלחכתי מלחכ' שמים ור' עקיב' חמ' לר'
מא' כשאמ' לו כללר אתי הוהר צמלחכך שמלחכתי מלחכ' שמים
סמרת' גס אתי להעתיק את חלמודי לפני' ומורי אפי' ומיודעי
הגאון מהר"ר שלמה לור"א כדי להורות לי על ימין את על שאל
ואני נרי' לכחוצ דעתי ולסון הפוסקי' כי לעולם יסדר אדם את
הלמודו בדרך קצרה * השאלה * שאל מן הוסיקין על פרשת והיה
חס שמוע של חפילין וכו' על זה שאלתי שאלות רבות האחד ראוי
לדקדק מה הוא סדרת הפוסקים שפסקו ג' ראשונות פחוחות והיה
חס שמוע פחומו' דק בעל העיטור כתב כולן פחוחות והלא רב נחמן
פסק במזוזה הלכה בפחוטה ועוד חיות' למה לא הזכירו לא חתמים
ולא חמורא' בפלוגת' חפילין והלא לפי ראוי שיהיו מחולקים
הדעה כמו חפילין ראש על ד' קלפי' וכל פרשה צריכה צפני עליו
ולא חזינו צוה דתמא שיהיה פ' או ס' מקלף לקלף ומצית לצית לכן
ראוי היה להזכיר ועוד אדרב' חס לדקדק בצריית' שאלמה ממנו
צמל' ס' תשגלו וחפילין שגלו חסור לעשות ממנו מזוזה שחין

שאלות

ותשובות

מלוא לעשותן סתומות ואי עזדין פתוח' שפיר דמי ע' כוונה שיש
רולין לחרץ דמ' הפסלין גבי חפילין משום דגורין חטו פתוח'
אלא יעשו סתומות' תמה חני על חותן המכרשים דמחין לו לרצונו
משה לגזור גזירה חדשה שלא הוזכרה בחלמוד ולעשות מעשה
ולפסול הקודש גם המפרש שדעת הרמב"ם לא היה על חפילין אלא
צפריות של חורה שכן הדין אם שינה מפתוחה לסתומה או
איפכא שפסלה ומ' פרשיות שצפילין שדין לכחצו כמו שכתובים
בחורה שלריך להזהר בהם צוהר שלא לשנות חפילו מן הסתומות
ולעשות פתוחה גם זו חינו שיהיה לי כי הלשון לא משמע כלל שקאי
על פרשיות שצורה חכן נראה צעני לישבו דלא כיון כלל לפסול
צפינה הסתומה לפתוחה צפילין שהרי לא כתב פסולה אלא
פסולן כלומר שפוסלן מהכשר חיקון ויש מהן שפוסל
לגמרי בגון מן הפתוחה סתומה ויש מהן
שפוסל מהכשר מלוח בגון מן הסתומה לפתוחה שהרי
מלוא מן המוצהר צסתומה כמו צמוזה ומ' מיושב צמה שכתב
ולריך להזהר צפרשיות ולא דיו צמה שהיה כותב שלשה פרשיות
הראשונות הן פתוחות והאחרונה שהיא ופיה חס שמוע' סתומה
ואם שינה פסולה כמו שכתב גבי ס' תולא הוביר שם שלריך להזהר
אלא כדפרשיות שהזהיר להחמיר צהר' לאף צסתומה שלא יעשה
פתוחה ומ' נראה שהסופרים הראשונים הנהיגו לכחצו כולן
פתוחות כדי להיות וולא ידו כולן לכל הפחות צדיע צדממה שנעשה
סתומה ויהיה פסולה לצעל העיטו' ומה שיש רולין ליישב הסופרי'
דמה שאמרו פרשה פתוחה או סתומה לאו צהחל' הפרשה קאמר
אלא צסוף הפרשה של הפתוחה וססתומה עושין ההיכר וחולין
עליון צמה שכתב העור צדין פרשה סתומה ואם סיים הסתומה
צסוף הדף יניח שיטה עליונה של ראש הדף חלוק ויתחיל צשנייה
אלמא דס' ל' לעור דההיכר דעושין לפרשיות הוא צסוף ולא כדעת
הרמב"ם וס' צשפיר נופל הלשון ואם סיים הסתומה ר' ל' פרשה
סתומה שיש לנו לעשות צסופה כמין סתומה חע' פ' שפרשה הצפה
אחריה היא פתוחה דאל' כ' אלף צפר' שלפני הסתומה קאמר מהו
ואם סיים הסתומה דקאמר ואני אומר שאין זה השכל והדעת לומר
שהיכר חיה צסופה ולא צחילתה כי פתיחתה וסתימתה כיכר
צהחלח העניין וכמו שדרשו ר' ל' על פרשת ויחילמה פרשה זו
סתומה והיינו צהחלח וואע' פ' שאין ראיה לדבר דהתם לאו
צפרשה סתומה היפך הפתוחה איירי אלא שסתומה ממש מצלי
הפרש כלל קאמר וכמו שכתב צהג' מיימוני' מ' זכר לדברי
דגם פרשה סתומה היינו צראה חכן חדע שיש חילוק צין פרשה
סתומה לסתומה כי פרשה סתומה היא סתומה
העניין של הפרשה שלפניה חע' פ' שאותה פרשה שלפניה
היא פרשה פתוח' כי צלחו זה לריבין חנו לחקור וליתן לצמה הפר'
יש צין פר' פתוחה לפרשה סתומ' כי רצו חינו' ל' הקדמוני' לא נחנו
סיבה לא לפרשיו' מה היו הפרשיות משתמש' כדי ליתן ריוח לעשה
להתצונן צין פרשה לפרשה כו' אלץ צשימוש הפתוחה והסתומה לא
הזכירו אם לא חאמר שאין לריך חקירה רק על זה כי הוא מוצן
מעלמו וכשם כן הוא שפתוחה חין לה חיבור עם מה שלמעל' והוא
עניין חלוק צפני עלמו וכאילו החחיל פה וסתומה מחוצרת וסתו'
לדברים שלפניה ואינה חלוקה אלא ליתן ריוח צין הפרשיות ואל
השיצני מפי' וכי ישאל שהיא פתוחה ורצו חינו' דרשו ויו מוסיף על
על עניין הראשון וילמוד עליון מתחתון ותחתון מעליון חינו'
קושיא שיכול להיות שהיה מסולקת ומחולקת צעמים וצסופה
משומרים אל הראשונים ומ' מלריך הפסוק לחצרם צזה כדי
שילמדו זה מזה לעניין פרטי דמי' שנאמרו צשניה' ומי הוא זה היודע
כל רוי חור' וחצורי העניני' וחלוקי' העניני' ס' ד' פתוח' הוא דבר
פתו' לעלמו ודצ' סתו' הוא הפוכו ולורחן ועידו עליה' לדברי הרמב"
הפתוחה לעולם צראש השיט' צהחלח העניין כמו צראשית' היא
החלחת חורה ופתוחה הוא מלשון פתיחת שנקחה העניין צלי
הקדמה שלפניה והסתומה לעולם מתחלת מאמלע השיטה שמורה
שיט' דברים אחרים כתוצות לפניה ולדברי שאר המחברים חלוי
הכל צריוח והפסק אם יש הפסק לפניו הוא פתוחה וחלוק
ופתוחה על הריוח קאי שפתוחה השורה לפניו מצלי כתוצ
והסתומה לעולם סתום משני לדדים ופתוחה צאמלע ואפילו לפי
דעת הראש' שכתב שאם סיים הפרשה שלפני הסתומה צסוף
השיטה יניח שיטה חלוק ויתחיל השיטה שלאחריה היינו דס' ל'
מאחר שאינה פתוחה צראש השיטה עלמה ח' כ' צשנין השיטה
חלוקה כמו שהיא צאמלע הכחצוק' ל' ועל זה קאמר שפיר ואם
סיים הסתומה כלומר עניין הסתום ר' ל' שפרשה שאחריה חהא
סתומה עמה והשתא לפי זה נמי מיושב צמה שאמר צחקומץ גבי
מוזה ועושה פרשיותיה סתומות וכוח צין חתו' והסמ' ג' קלח קשה
דנקט לשון צדי' ואין שם אלא פרשה אחת ושמה משום על הארץ
צסוף השיטה חע' פ' שאין כתוצ חתירה כלום והשתא קשה מאחר

שהיכר הסתומה לריך להיות צהחלח הפר' דהיינו ופי' חס שמוע
ולא צסופה ח' כ' מה משני משום דעל הארץ צסוף השיטה הוא ס' ס'
היא פרשה אחת והיה לו לומר ועושה צפרשה סתומות כלומר
שני מיני סתומות' צאותה פרשה צהחלח' צסופה חלל למי מה
שפירשתי הוא על הכון שאמר ועושה פרשיותיה סתומות' לא חמר
הן פרשיו' סתומות' אלא ועושה חותן סתומות' ר' ל' החל' והיה חס
שמוע שהיא פרש' סתומ' עושה סוף העניין צפרשה שלפניה
סתומ' וכשמשמע על הארץ צסוף שיטה עושה סוף ענין צפרש'
עלמה סתומה ואע' פ' שאין כתוצ חתירה כלום ואין פרשה סתומה
אחריה שחעשה אותה סתומ' מ' מ' סתומ' על הארץ צסוף השיטה
צלי ריוח הוא כאלו עשה סתומ' צסוף עניינה ומה שכתב חכס
אחד לולי שם הרמב"ם להדיח שהיכר הפתוח' הוא צראש הפתוח'
ולא מלינו מי שחולק עליו צזה היה מפורש ח' דאחא צירושלמי
פתוח' מראש' פתוח' פתוח' מסופ' פתוח' היינו שאם יעשה הריוח
להיכר הפתוח' צין צראש הפרש' הפתוח' צין צסופה וכן משמע
לשון צראש צסופה צהי' א' היינו צפר' עלמה ותימא צצני ח' כ'
לפי זה לריך לפרש צשירלה לעשות סתומה שלא יהא היכר ריוח
של פתוחה לא צראש הפרשה ולא צסופה אלא הכל כריוח סתום
והיינו מה שסמ' ח' כ' מכאן ומכאן סתומה וא' כ' הל' ל' נמי סתומה
מכאן ומכאן סתומה מאחר שעל הפר' קאי כמו שאמר צפתוחה
פתוחה מראש' פתוחה כו' אלא צע' כ' לריך לפרש כמסקנ' החוס'
וכמו שפירש הראש' צהלכו' קטנו' דקאי על מה שאמר שמואל צר שיל'
צסם רצ הלכה כדברי האומר פתוחה ר' ל' ח' פתוחה וכ' ס' סתומה
פחלמודא דידן ומ' קאמר שאם יעשה פתוחה מראש' שמינית ריוח
ט' אחריות צראש השיטה ויתחיל צחל' השיט' שהכל היא פתוחה' או
צסוף השיטה שלפניה ויתחיל צחל' השיט' שהכל היא פתוחה' או
יעשה פתיחת' צאמלע ומכאן ומכאן יהיה סתום שהוא המלוא ען
המוצחר או כמו שפירש צס' ח' ו' ל' פ' היירושלמי אחר רצ הלכה
כדברי האומר מוזה פר' שלה פתוחה ואח' כ' מפרש' לא פתוח'
גמורה אחר רצ דהא פתוחה מראש' היא פתוחה גמורה וכן פתוח'
צסופה היא פתוחה גמורה אלא פתוחה כי' דקאמר רצ צמוזה
היינו כשמכאן ומכאן סתומה וכחצוה אלל צאמלע יחלק והיינו
נמי סתומה דקאמר רצ פקק הקומץ ע' ל' וכעין זה כתב צס' ג' שכן
קבל מצבותיו ואח' שאי חפסר לפרש מראש' ומסופה שא על ריוח
צשניט' חס צראש שיטת' או מסוף שיטת' שלפניה דאי כפי' הראשון
דעל הפרש' קאי הל' ל' פתוחה צראש' פתוח' פתוחה צסופה כו'
אלא מראש' ר' ל' מריוח החל' השיטה חהיה ניכר פתוחה או
מרווח צסוף השיטה שלפניה ולא צפ' עלמה ואמת שסוד מלואו
צספר אחרות חיים ש' מ' ספי' פתוחה היא הפתוחה צסופה של
אות' פר' עלמה שלא יניח חלק כלל לא יסיים סוף השיטה ודוחק
הוא מאוד ועור הלא מסקינן צפ' הקומץ אחר רצ חסדא על הארץ
צשיטת' אחרונה ח' ד' צחלח שיטת' וא' ד' צסוף שיטה והשתא חין
יכול להיות צחלח שיטה ח' כ' חהיה פר' פתוחה ופי' והיה חס שמוע
היא סתומה ודוחק לומר דס' ל' כמ' ד' פתוחה דהאי ח' ד' כו' סתומה
דחלמודא קאמר וחלמודא הוא דס' ל' דנוהגין ח' צסתומות' ועוד לא
ה' ל' לחלוק חס צחלח' השיטה או צסופה אלא לחלוק ח' עזדין
פ' והיה חס שמוע פתוח' או סתומ' ועוד מדמסיק שם טעמא דאיכא
מ' ד' צסוף שיטה כנצוה שמים על הארץ ואיכא מ' ד' צחלח' שיטה
כי היכי דמרחק' שמים מעל הארץ ומה חלוי צטעמא הלא הוא
צהכרת לפי הפרש' חס פתוח' או סתומה ועוד הלא פרשת ויעל
משה היא סתומה צלי מחלוק' ומ' היא מסויימת צאמלע השיטה
כדאיתא צמנחות לעיני כל ישראל צאמלע השיטה איחער ע' כ'
צעלנו צדרי אותם המפרש שפרשה פתוחה חהיה ניכרת צסופה :
סוף דבר הוכחנו שאין לפסול כלל חפילין הראשונים ואדרבה
צכיון היו עושין להליל חת עלמן מידי ספיק' כדי להיותן
כשרים לכ' ע' אכן לא נראה צעני דעת צעל העיטור כלל צמה
שפסק להיותן כולם פתוחות נגד משמע' החלמוד והמנהג דנהיגין
צסתומות צמוזה וס' ח' צפילין וצטלה דעתו אלל כל המפרשים
והמחצרי' קדמאי וצחראי גם נוכל לומר שלא עלה על דעתו לפסול
צסתומות צחפילין צפרש' אחרונ' לא דדעתו שלא לשנו' צפרשיות
מאחר ששלשן פתוחות צנדאי ואי עזיר כחד מנהגן סתומה פסור
החפילין לכן ראוי שלא יעשה שום סתומ' אף צאחרונה צפרש' מאח'
שפתוח' נמי כשרה לצ' ע' לא שמו' צסתומ' צמוזה ולא צחפילין
שאין לשנות צין הד' פרשיות צסום דבר וא' כ' מאחר שסתומ' כשרה
לכ' ע' ורצ הפוסקים פסקו כד לעשות סתומה אף צחפילין נראה
צעני מהיום והלחה לעשות סתומה כמלוחה ומ' מלריבין חנו
לחקק שיהיו צהכשר לכל הדעות :

ומעתה חני אומר שכל הג' הסתומות שמלא החכס המזכר
צחשונה הקודמת שכולן חין ישרות צעניי
לכתחילה : הסתומה הראשונה' ששתי פרשיות הראשונ' מתחילין
מראש

18 יב שבת

שאלות

שכתב צ"ת סוף סי' ר' היכא דפחותה מכאן ומכאן דהוי פחותה
הלא צסוף חזר מהתי סבדר וכת' ומיהו לעיל פירשתי סי' אחר וכן
סתם התי' מחמיהון היכא גרע בשפוח' מראשה ומסופ' ואם צעבור
זה מניחין ריוח צ"ל אות יות כדי שיכתבו שדי מבחוץ על הריוח מי
הוא הנציה שהגיד שזיק חס לא יהיה הכל על הריוח או יתחיל קלת
חנן מגליון לא יניח ריוח פחות מכדי ג' אותיות צסוף השיטה של
וצעריך ופחות מכדי ג' אותיות צרא ויהיה חס שמוע שהוא
פחותה לדעת התי' והר"ח ואם ללא חן ידי ר"מ יניח פחות
מכדי ט' אותיות צסוף וצעריך ופחות מכדי ג' אותיות צרא
ויהיה חס שמוע :

והנה מה שכחז סיכתו על הארץ לצפון שיטה ופה עשיתי וכן המהגותך שכחז צמרד"י וז"ל מלחמי צמ"ג וצחו' שני' שהיו כותבין על הארץ צסוף השיטה והרי חסוב כסחומה כיון שנתמלחת כל השיטה וחית' דנהיגין השת' דפוחי' על הארץ בהחלחת השיט' ונראה דהטע' דומית דס' דלעיני כל ישראל צחמלע השיטה שראה שאלו הדבר נגמר בו' ונראה צעיני דווקא צבי מוזה דפליגי בה צללו הכי אם על הארץ בהחלחת השיטה משום כי הוכי דמרחקי שמים מארץ או צסוף שיט' כי היכי דצוה שמים מעל הארץ עשה הכרע צסבראו ויהיה צחמלע שיטה שאלו נראה שנגמר הדבר כמו לעיני כל ישראל צל צחפילין דלא שייכי צי' הך טעמא שהרי על הארץ חנה מתחיל צסוף השיטה אף זה הטעם לחוד מספיק להיות הכרע לכחז צסוף השיטה משום שהוא גמר העניין בייחוד דומה לחורה שנגמר כל החורה צכללה ופרטה והוא גומר שאל הכל ואין שום נצח רשאי להוסיף על תורתנו מה שאין כן צחפילין וצמוזה וחדע דאין זה הטעם לצד מכריע דא"כ אחזיקאמר ואיכא מ"ד צחמלע השיטה משום כי היכי דמרחק שמים בו' ה"ל למימר משום דהוי דומיא דלעיני כל ישראל לא ע"כ בדפרישי' דעיקר טעמא משום כי היכי דמרחק שמים בו' וצחפילין דלא שייכי האי טעמי כותבין על הארץ צסוף השיטה והוי סחומה מעליות' אף שפירש דפרש' סחומה אף היכירה לא צראש הפרשה מ"מ צסחמא כל עניי' כדפרישית לעיל ולצחפילין של ר"ת דפר' שמע הוא אחר פרש' והיה אם שמוע אם כן צע"כ על הארץ צחמלע שיטה משום פתיחותא דפרשת שמע וגם יניח חלק כדוג' חותיות צראשו דאז יולא ידי כולם וכוח צשעריך או צסוף השיטה דומיא דעל הארץ או מניח חלק כי אין קפידא צזה לפי מה שפירשתי וה' יאיר עינינו צמלותיו וצחורתא דברי שלמה בן מהר"ר יחיאל לורי"א ז"ל :

לח שאכלה

לח שאמה ראונו השכיר ביתו לשמעון אדעת להלך
 לעצמו ולא שהיה שם ג' שנים בישם קנה
 מן השך בית הריחיים ודומיהן על ג' שנים כמנהג המדינה והלך
 לשם ולא שהיה לשם אלא בעיקרונה ומחל' כי השך לקח ממנו הריחיים
 ואח' מחייה והוכרח לשב' על עקביו ורולה ששמעון יפנה לו ביתו
 ושמעון אינו רולה כי אמר ששכר אותה על ג' שנים ושכירו' ליומיה
 ממכר הוא הדין עם מי תשוב' יראה ששם היה הדב' במכר לא מיעי
 כשאיין ראונו יכול לצרר שאונ' צא עליו והו' לא פשע מידו און
 שצלונו נעשה פשיעא דלא כל כמיניה למישתעי דינא צהדי שמעון
 דשחא הוא פשע ומאחר דשכירות ליומא ממכר הוא והוא מוחז' צה
 צבר צדיר' המוליא מע' הלא אחי' היבא שיכול לצרר שלא פשע צבר
 אלא ע' יאונ' לקח השך המחייה מידו וע' י כך מוכרח לשב' לילך מ' מ
 המקח קיים כדמסקינן בצרקה האיש מקדש האי גבר' דוצניניהו לנכסי'
 אדעת' למיסק לארע' דישרא לא סליק לא איתהד' ל' אח' יצא כל
 דסליק אדעת' למייר הוא והא לא איתדר א' ד אדעת' למיסק והא
 קא סליק ופסקו כל רצוות' דהילכת' כלשנא צתרא דאמרינן הא
 קא סליק ופי' רש' י דלא מיתדר ליה שלא יכול לדור שם או משום
 חיפור מזונות או שלא מלא דיר' ואין לך אונ' גדול מזה ואעפ' שגילה
 צדעתו צשעת מכירה דאדעתא דמייר קמכר כמו שכתב הר' אה
 והטור ציאר צדריו ציחרו' לו ואם פירש צשעת מכר על דעת
 לדור במקום פלוני והלך שם ולר' לו מקום מלדור שם המקח קיים
 כיון שעלה והשחא ק' ודהא החס לא תלי למייר כלל ואפ' ה
 אמרינן מאחר שעלה ב' ש' היבא שחא מידר חלא שצסוף צה האונ'
 וצלו גרס והמקח קיים אצל היבא שהשכיר לו בית אדעת' דהכי
 נראה צעיני ששם חזר לכאן ע' יאונ' שהשוכר נדחה לפניו ומכנה
 לו מן שכרו אפילו שילס לו כל השכירות מקודם מחזיר לו שכרו
 ומכנה לו מה שדר צו משום דהוי כשוכר בית לשנה וכשרף ציתו של
 משכיר שהשוכר נדחה לפניו והא דמסקינן פ' השואל פשיעא נפל
 צית כו' אמר לא עדישא מינאי ופי' רש' י הואיל והביע זמנו משמע
 דווקא דכלה זמנו חלא שלא הודיע לו קודם כדצעינן התם דלריך
 להודיעו ל' יום מוקדם וכנ' פסק הר' אה להדיא ששם שכר לזמן
 ידוע שזמנו מוליא דשכירות ליומי ממכר הוא והוא כסצרת
 הרש' א' מ' מ' הרמ' צס והפמ' ג' נחצו סתמ' שיכול להוליא

ותשובות

כסופל ציהודמשמע בכל עניין וכן גרסה עיקר כאשר נחצו הסו
גבי שוכר חמה נחתי ומשכיר חמר לא נעלתי בו' **אפי'** בחוד ומח
והקדים שכרו מ'נפול ציתו מוליתו ומשמע אפילו ואם נחעכלו
המענות ואין לו אפי' הכי מוליתין ועוד עיקר החיות מ'הירושלמי
דאיתא ב' השואל שאם נעטרך המשכיר למכור הציית מחמת דוחקר
לא יוכל להוליתו קודם זמנו ויתאור על הפתחי' ה'מפני דחוקו של
המשכיר שאין לו צית לא יוכל להוליתו וחלה הרא"ש עליו וצדדי
מה"רם שכך נחצו צתוצה והמרדכי' כחצו צתם מה"רם ומפרש
הירושלמי דקנות בה' לא יוכל להוליתו ואצל נפל ציתו של משכיר
יכול להוליתו והמעניין צפידו וצדדי הירושלמי יראה שפירוש
המרדכי מהחומר טפיו וכן עיקר והש"ת ק' ומה הים שהשכיר ציתו
סתם אפי' ה' נפל ציתו חונשית הוא קודם לשוכר כ"ש היכא
שהשכיר אדע' דלמידר שם ולא מיתחדר דלא גרע וכן ראוי לדון
הלכה למעשה דצדי שלמה בן מהר"ר יחיאל לוריא

כט שאלה

רט שארה דהרן שים צוחסם לידה או מחוצר שהובא
לישראל צי"ט ראשון אי שרי ציוס פני לישראל
אחר דלוולציון פשיט' לי דאשרינן כל שני ימים ועוד צבדי שיעשו
צמולאי י"ט דק"ל כה"ג ורצותינו צעלי החו' שאוסרין ורחיית'
צדורה דלח דמי' לצילה סגולה צי"ט חולקהי' לצי דחיית' צי"ט
ראשון שהוא ממילא אצל דצר הנעשה צבציל' ישראל אי שריה ליה
ציוס שני אחי למימר לגוי' שיעשה מלחמה צכה"ג כרי שיהיה לו
מוכן ליום השני ואף צימיר צי"ט* לרצים היו החולקים עליו עד
שכח צעמו שכל דבריו לא הועילו לו וגד החולקים עליו אצל
צהא מספקא לי אי שרי לישראל אחר ציוס שני חולא :

תשובה

תשובה ירצה לי להחיר לישראל אחר ציוס שני לאחר
 צכדי שיעשו ואף שחד מן החכמים חלק עני
 לאסור כפי דברי מהרש"א ב"ה שמהני להחמיר כדברי הס' מק
 שכתב לאסור בשני הימים אף לאחרים חלל לח' בשם לעומק
 ההלכה מקור כוננו דין דורון הובא לישראל כו' חלל חמ' שכן
 מלא בספר מהרש"א ואני ח' ללח בן הורגלתי מעודי חלל לעולם
 אני חור וחוקר להכנס צעדי הקור' עד שארדוף ואשיג שורש של
 העניין גם צוה הקרתי ודקתי אחר תובן העניין כפי אשר היית
 מי משגח לצדוק ויגעתי ומלחתי עד שגדלה לי פשוט היתר לישראל
 אחר ציוס צ' וזו היא סוגי' הגמר' צריש אין לדין חמ' רצ פפא גוי
 שהצית דורון לישראל אם יש מאותו המין במחזור אסור צכדי שיעשו
 אם אין באותו המין במחזור חק' התחום מותר חוץ לתחום אסור
 הצח צכדי ישראל זה מותר לישראל אחר והא דלרי' להמחין לרצ
 כדי שיעשו פי' רש' צערצ ראשון של י"ט שני קאמ' והטע' חסו'
 לח' הנה ממלאכת י' טומאה ערצ ראשון מותר אעפ"י שהוא י' ט
 "מח' חס חול הוא הרי המחין צכדי שיעשה בחול ואם קודם הוא
 רי נלקט בחול והקסור "תור"י על דבריו מהא דחק המצטל
 שבת צונג יאכל ואמאי האי נהנה ממלאכת שבת כו' שא עיקר
 טעם שלריך להמתין צכדי שיעשה גזירה שמה ואמר לגוי להביא
 ו צי' ט כדי שיאכל צערצ ומיד ומס' האי טעמ' לריך נמי להמתין
 גר הע"ה השני צכדי שיעשו דחיישינן שמה ואמר לגוי להביא צי' ט
 ראשון כדי שיאכל צי' ט שני והנה כבר רצונו צעל החו' ופל
 אחרונים פסקו הלכה למעשה לאסור כל שני הימים וצעינן צכדי
 יעשו ציוס הראוי לעשייה כדברי ה"ה ג' בכתב הר"ח דלישראל אחר
 לא נעשה צכדי שרי צי' ט צערצ מיד ולא צעינן צכדי שיעשו
 לא חיישינן שמה ואמר לגוי להביא לו צכדי אחר דאין אדם חוש'
 ח' לו חלל לפירש"י שהוא משום שלא יהנה כו' ה"ה צעינן צכדי
 יעשו כדי שלא יהנה ממלאכת י' ט הנעשה צכדי ישראל : ואף
 מורה רש"י צדצר הנעשה מאין או צעצור גוים דלא צעינן צכדי
 עשו כמו שפי' החו' צפ' צכל מערבין מ"מ היבא שנעשה צכדי
 ראל הוא חמו' יותר ולריך להמתין צכדי שיעשו והשם נבוא
 דין דידן דורון שהוצא לישראל צי' ט ראשון צי' ט שני שרי לישראל
 מר ממ' לכל הטעמים דא' לפרש"י שריאף לאוחו לישראל ואי
 ירוש ר"ח שרי לישראל אחר צערצ ראשון מיד ואפילו צכדי
 עשו לא צעינן ואף אם תחמיר וחלף שני הטעמים להדרי מ"מ
 תאסר לאדם אחר חלל לערצ ראשון צכדי שיעשו וחולא
 שחא אפילו ומלא צה"ה סמ"ק צסס הרצ"ה פרץ דורון שהוצא
 ראל צי' ט ראשון ויש צו חשא דאורייתא כגון מחוצ' חולידה
 וזר לשני הימים ועד כדי שיעשו של ליל מולאי ר"ט אפילו בשני
 ימים טובים של גליות ואפי' לישראל אחר שלא הוצאו צכדי
 ורין וכן הועתק בכל צו מ"מ לא אשגחין ציה כל עיקר וצטלה
 חונג דעת הר"ח מאחר דלית טעמא למילתיה כמו שפירשתי
 ל' דסצ"ה ר"ק דאיבא למיגור דשמה יערימו שכל אחר ואמר
 וי שיצא לו כדי שיהא לחצירו וכינעשה לו חצירו וימלאו מערימי'
 לאכה דאורייתא או שגרינן חצירו חשו דידה מי הוא הוציא
 גיד לו גזירה זו וגזירה חדשה צלי ראייה הוא ולית מאן דאשגח

ראשון אסור לכל ואפילו בטלול אסור עד לערצ ואחר הערצ שרי בטלול לכל אלא אסור לו ולכל ביתו עד לחולאי י"ט בכדי שיעשו ולישראל אחר שרי ציוס שני ואף כליל שני לאחר זכור שיעשו ה"ג עד חצותי ואחולק עלי שלל לש"ס יתהפך פניו כשולי קדימה וכיריים : דברי שלמה זן מהר"ר וחיל לורי"א

מ שארה

האחמל שמלין צו צשצח אי שרי לטלטלו או להלניעו מיד אחר המילה כי נמלא כתוצ צדרא מהרי"ל שנהג צו איסור

תשובה

יראה דשרי לטלטלו או להלניעו אע"ג היבא דליכא מילה צוודאי אסור לטלטלו משום מוקלה דחסרון כים כמו סכין דאושככי דמודה צה רצי שמעון דאסור מ"מ הבא שרידהא מסקינן צפרק אין לדין ללישנא צתרא דהילכתא כותיה דאין מוקלה לחלי שצח דמאחר שהיה מוכן צין השמשו"א ג' דחידחי אחר כך מ"מ היבא דחו' ואיתחזי שרי כ"ס זה שלל הודת' כלל אלא שנעשה צו מלאכתו ואין לחלק ולומר דווקא חסם הוא דשרי משום דשצח איתחזי ועדיק מהבא דאחר המילה לח איתחזי והוי מוקלה מחמת חסרון כים דחיי' עליה און נמא דנח הוכן מעולם אלא למילה ולא לדבר אחר זה דאין דס"ס מ"ש מהשוחט להולה צשצח והצריא פי' והצריא צבר קודם ששחט והוא לא ידע דשרי לר"מ לאכול לצבר חי אף לצריא ואף רצי יהודא לא פליג אלא משום דקני' שונג אטו מודי ומשום איסור שצח אצל משום מוקלה לא נאסר הוחיל והיה מוכן צין השמשו"א לחולי לא חשצו מוקלה אפילו לאחר ואף שיש לחלק ולומר דוקא צבי חולה שרגילות הוא שחזור לחלי ומשום הכי לא הוי מוקלה והוי כמו גומרו צדי חזם דשרי וכן כחצו החום' צחד שינוי מ"מ צאידך שינוי לא רלו לחלק צין חולה והצריא וכחצו דמשום אין מוקלה לחלי שצח הוא דשרי לר"מ ועוד מקושית החו' ים להוכיח דכל כה"ג שהיה מוכן צין השמשו"א אפילו עבר אח"כ היחירו אפ"ה ליחציה איסור מוקלה שהרי הקשו לשם על הא דמסיק שהיה לו חולי והצריא ור"ת אס"ס מוקלה לחלי שצח אמאי שרי לר"מ צשוחט לחולה והצריא כו' משמע להדיא מאן דשרי צפרק אין לדין ואמר שאין מוקלה לחלי שצח שרי נמי כל כה"ג שצבר מלאכתו והיה צלועוד נראה להקל שהרי כחצו החו' והר"א שחילו למאן דס"ל די' מוקלה לחלי שצח הני מילי לענין אכילה אצל לענין טילטול מודה דשרי ואם כן צדוק דידן שהוא לפניין טילטול פשיטא דשרי ואין לחלק ולומר דמ"ל דזה האחמל היה מוכן למול צו שמה צערצ שצח צין השמשו"א היה עומד למול צאיתמל אחר ואין זה מן המוכן זה אינו פשיטא לפי מה דק"ל דצמילתא דרצקן אמרי' צרידה ה"נ אמרינן הוצר למפרע צבע"ס צין השמשו"א היה מוכן צאיתמל זה למול צו אלא אפי' לא חמרי' צרידה מ"מ לא קשה מידי דלענין מוקלה לא חלוי צצרידה אלא מאחר שצין השמשו"א היה עומד למול צו ומלו צו צבר ילא מידי מוקלה דאל"כ הצהמה שנשחטה לחולי כו' נמי לימא שמה אוחס צהמה לא הייתה עומדת לשחיטה אלא צהמה אחרת אלא ש"מ שאין לחלק אצל מ"מ נראה הכלי צצו החול שמטילין לחוכו הערלה ים צו לדאיסור אפילו היה מוכן צין השמשו"א לכך מ"מ עשה שורקין עליה הערלה שהיא מוקלה כאצן ואסור לטלטל הכלי כל זמן שהיא עליה והוי כמטה שעליה מעות שאסור לטלטלה אפילו לא היו עליה המעות כל צין השמשו"א אצל מ"מ נראה דשרי משום דצטיל לגבי החול ולא דמי למעות דחשצו ולא צטול אצל הערלם צטלה לגבי חול ולא צרע מכונא דמטלטלים אגב קיעמא צפרק כירה אף על גב דאיכא עליה שצרי עלים משום דצטלים לגבה וכל שגן שהשופר שרי לטלטל אחר שחקעו צו כי כמדומה צימי חורפי ראיתי שנהג צו איסור ולא ידענא למה שהרי כל היום הוא ראוי לחקוע צו שהרי מחנכין צו החילוקות לחקוע ועוד חמיהני למה אסור לטלטל אפילו צשצח מאחר דק"ל כר' שמעון דמוקלה מחמת איסור שרי אפילו צאיתמל דאורייתא חוץ מנר שהדליקו צו צאיתמל שצח דחיייה צידים כ"ס צמוקלה מחמת איסור דרצקן דשרי אחר כותצי תשובה וז' מלאחי שכתב צר' ירוחם צשם הרמז' צ' כדצרי וז' מותר לטלטל הכלי להסירו לאחר המילה דמאחר שמטלטל הכלי צהיתרה חזירו לאויה מקום שירלה אף על פי שאין לו חינוק אחר למול

מא שארה

ראצון נשא צתושל שמעון ונפל מריצה צניהם ועלתה חלודה עד ששחטו של ראצון עם אציה חוצעים גט מראצון ונותנים חייה אמתלא לדצריהם אס"ס לכך חז' לגט תשובה יראה שאין כופין אותו לגרש אלא אותו השנוי צהמיר אצל לא היבא שטוענת מאוס עלי אפילו נותנת אמתלא ריהס ח"ו צאיתמל מעשים שאינם הנוגים וראויה לצר ישראל חזו היבא שאין צידה לצר אלא אפי' ציררה עליו שנתקד צכך חז' צאיתמל דצרים הגרועים מה שטוענת אין צידו לסופו

ציה וח"ל שראיתו מדמח'קים צרים אין לדין צדצרי צצפח שהצחי גצי תחומין צין אותו ישראל לישראל אחר וצבי דורון שים צמינו צמחוצר חז' לידה לא חילק משמע דאסור לכל זה אינו ראיה כלל דהחסם גצי תחומין שרי לישראל אחר אפילו צי' ט' רמזון כמו שפרס' לעיל צהדיא והבא אסור לכ"ע ציוס ראשון משום מוקלה ומה שמוחר ציוס שני אין צו חידוש דלמה יאסר אסור שהרי אין צו שום צד למיסר כמו שפירש' י' ואף דעת מה' רדאי אינו נוטה כ"כ לאסור' שרי לא כחצ אלא שכך הורה אחד מן הגדולים ואח"כ צצח חמסם אס"ס צדצר לירך כגון שזימן אורחים נכבדים וקצעי לחו הך דורון נראה דיש לסמוך אדצרי חז' ירי' אלא דלא צרידה ליה לאסור כלל אלא שלל רלה לחלק נגד הגדול שהורה להחמיר ומאחר דלא חזינן טעמא למלתי' איתמא דלית אחרת לחומרא דא ואף שחלה עלמנא צחד מן הגדולים הלל' גם כן מלאחי צשם שני הגדולי' לפיהר הלכה למעשה הגדול' מהר"ר רש' מוינא פסק הלכה למעשה להוחר דורון שהוצא לישראל ויש צמינו צמחוצר חז' לידה דשרי לישראל אחר ציוס שני ומלאחי פקוצ' יסן שכך היית' דרשה רציעית שצו וכן הורה הגדול מהרי"ל סגל הלכה למעשה ועוד חזמר חז' כי היכי דלא נשוה לגאון עולם דהיינו הר"ק ה"ו טועה או להיות מצלצל דצרינו צלא משפט ח"כ נאמר צע"כ שלא פיון לאסור לישראל אחר צשני הימים אלא צה להחמיר ולומר שיהא אף לישראל אחר אסור עד בכדי שיעשו לחפוקי מדעת הרש' לפירוט ר"ת דאין לירך כלל להמתין בכדי שיעשו וחולי חסר לשם צס"מ מק צכדי שיעשו או קאי אדלעיל מיניה שכת' דצרינילד מחליו או צצצילגוי שאין לירך להמתין בכדי שיעשו אלא צו ציוס אסור משום מוקלה ואם כן נמא כמו כן הדין גצי ישראל שלא הוצא צצצילו וז' כהצאפי' לישראל אחר אסורין כלומר צכדי שיעשו אצל ציוס שני פשיטא ליה דשרי שאין כאן מקום לאיסורו כדפרישית וח"ל מאי טעמא שאסור מאחר דק"ל כצרינו חסם דהטעם משום שלא יאמר לגוי כו' אס"ס כן גצי ישראל אחר למה לן להלריך צכדי שיעשו דיש לומר חסם כשני הטעמים להחמיר טעם של צרינו חסם כדי שלא יאמר לגוי כו' כדי שיהא אסור לו אף ציו' שני וטע' של צרינו שלל' משום שלא יב' כו' כדי שיהא אסור אף לחאחרי' צכדי שיעשו ויפ' עשה צזה דנהי דקיימ' לן כצרינו חסם כל מקו' צענין נמי לקיימי דצרי רש' יו"ל לחומר' מטעם' דיליה שהוא להדיא צירושלמי צפרק כירה חז' ל' מכאן שחלה אומר שימתין למולאי שצח צכדי שיעשו כדי שלא יהנה מחמ' שצח כלום וחדע שכן הוא כדצרי שהרי הסמ"ג שהציה דצרי ה"ג שאסרו הדורון שהוצא לישראל צי' ט' עד מולאי ירוס טוב צכדי שיעשו פי' הוא הטעם על דצריהם משום שלא יהנה כי ואחר כך הציה דעת רש"י שאסור ציוס ראשון כו' וכחצ לצסוף שרי' צ' צר שמואל נהג הלכה למעשה כדצריה' ג' והלא כל עיקר טעמו של צעל החו' שאסרו כל שני הימים משום שלא יאמר לגוי כו' ואחרצא סתרו טעם זה של שלרש' י' כדפי' ואם כן אין הוא מערב דצריים והטעמים אלא צודאי שחוט' הטעם של רש"י כדי לאסור אף לישראל אחר עד כדי שיעשו וביינו טעמא משום דחזיקין נמי צחר הירושלמי מאחר שאינו צד החלומר שהרי החו' צצדק צכל מערצין הקשו על דצריהם מן הירושלמי ועמדו צתימא ולחוחה החומר' כיון נמי הסמ"ק והלך אחר דעת הסמ"ג וזו היא ראיה נוספ' על דצרינו שלישראל אחר שרי ציוס שני דאי אסור לאחר כמו לחוחו ישראל ח"כ הדר' קושיא לדוכה דלמה ליה לסמ"ג לערצ דצריים ולכחצו הטעם של רש"י צצצריה' ג' שאסרו כל שני ימים דחו ליכא למימר כדי להרויח מטעם וז' דצנין צכדי שיעשו אף לישראל אחר שהרי כל שני הימים אסורים לו ואין חילוק צין לו לישראל אחר ועוד נראה צעניי ראיה צרורה שלא כיון הסמ"ג לאסור כל שני ימים שהרי ממש כמו לשון הסמ"ק כחצו צמרדכי ככל אוחס ה"ג וכן צלש ואפילו לישראל אחר כמו כן אסורים לו כדאמרינן צצילה גצי מחוצר הצא צצציל ישראל זה אסור לישראל אחר ע"כ וזו מלאחצו צכל מסכת צינה אלא צע"כ ר"ל מדחילק גצי תחומין צין לו לישראל אחר ולא חילק נמי גצי מחוצר דרישא ש"מ דצכל אסורים וזו אינה ראיה כלל שהרי גצי תחומין מ"ה חילק להשמיע לנו שלישראל שרי אפילו צו ציוס מה שאין כן צמחוצר כדפרישית לעיל אלא צוודאי שראית' רק על מה צצנין צכדי שיעשו ומייתי ראיה כמה שהקשה הר"א ש"על דצרינו חז' למה דלא קאמר נמי ומחר לישראל אחר מיד כדקאמר גצי מחוץ לחחסם כיון דצו ציוס אסור לכל משום מוקלה צצציל שעה מועט' דצכדי שיעשו לל חס' להלריך עכ"ל והיינו שהר"ק לא חסם תירוצ' זה כל עיקר וסצר מדלא קמ"ל נמי דשרי לאחר מיד צערצ ש"מ דאסור אף לאחר צכדי שיעשו אלא דכל עיקר איסור' שקאמר אף לחא' היינו צכדי שיעשו ואף הלשון מוצקן מדקאמר ואף לאחר אסורין ולא קאמר מחלה צין לו צין ישראל אחר אלא משמע קלח דקאי אצכדי שיעשו לחוד כדפריש' והשחא עלו דצרינו כנים וישרים ס"מ מסקנה דמלאחצ דורון שהוצא לישראל צי' ט' ראשון ויש צו חסם מחוצר חז' לידה צי' ט'

שאלות ותשובות

לכוננו כמו שכתבנו הג' המיומני צטקף אימא צטס מהר"ם דלאמנו
חכמים רשע שכופין אותו לגרש חללא עובר צדק לגבי דידה וללא גבי
דידה והוסף שכחצ חסי' משומד אין כופין אותו חס' לא טעבר על
הזה נגדה כו' וגדולה מזו כתב צהשזה מיימו"י שאפי' הוא יכול
להוליא חס' הוא עוברת על דת משה ואין עכין לה מה שהוא צ"כ
עובר על חרמו' החסוד לדבר אחר חסוד לכל החורה כולה
ומוליא צע"כ ואף שפסק צ"ח שכופין המשומד להוליא ע"י גוים
כגון שאמרו לו עשה מה שיראל אומרי' מ"מ נראה דלא פליג
לדברי מהר"ם דדוקא משומד שילא מן הכלל ואי חיפסר שיכול
לקיים שאירה כסותה ועונתה כדאין בדת יהודים כה"ג הוא שנהגו
לכופע"י גוים בדפדישי' אצל כל זמן שלא נטמע ציניהם חסי' הוא
משומד לכל החורה כולה אין כופין אותו מאחר שיכול לקיים שאירה
כסותה ועוד כתב כדאין וגם חולי על ידה יתחרט ויחזיר למצו
וצוה יחייב צדרי מהר"ם שכחצ שאין כופין כלל אפילו משומד
אצל פשיטא שאין כופין צעל עזירות וק"ו צנו של
ק"ו היכא שאינה יכולין לצררומ"מ נראה שחס' היא צחה
צטענ' עליו אף שאינה יכולה לצרר שאין כופין אותה להיות חללו
חלל חס' צצית חציה וכל מה שיש צידה מנדונייה חסוד צידה
וחו' לא אצל כל מה שהכני' או הקנה לה אין לה צו שום דבר וכל מה
שאצד מנדונייה' אין לרדק לשלם והוא פשיטא ואין חנו לרובים
להחריך צזה רק שיראו הצ"ד שאין ערמה צדצד ויעילו חרס על
חציה ואמה שלא השיאוה לכך ואם יש ערמה צדצד אז מוליא ממנה
חסי' לו מה שיש לה כאשר פסק מהר"ם הלכה למעשה ויש ג' חילוקים
צעניין המורד צטענ' דמיאוס וצספר שלי יכיל שלעה צספר"אע"פי
סי' מ' חללאנו חי' ה' חללא שלא צחה השאלה חסר לפנינו צעניין הזה
לעניין כפיה סוף דבר הוא פשוט מקדמאי וצתראי שאין כופין
אותו להוליא כלל ואף שהרמב"ם פסק ממי שכופין לגרש מ"מ
רצו החולקים והרא"ם כתב צזה הלשון צהשזה והטור הביאו מ"ל
ואע"פ שהרמב"ם כתב כי אמרה מאיס עלי כופין אותו לגרש ר"ת
ור"י כתבו שאין כופין אותו להוליא וראיית' צדירות וחוקות וכיון
דאיכא פלוגתא דרבוותא למה נכיים ראשינו צין ההרים גדולים
ולעשות גט מעוש' שלא כדין ולהחיר חס' איש וכל המעשה צטענה
זו מרצה ממורים צישראל ועל להצא חס' אומר אצל חס' לשעצ' סמכי
על דברי הרמב"ם מה שעשו עשו צע"כ ומשמע דכל הצלח חילק
צין לבתחילה צין צדיעצד חלל כל המעשה הוא מרצה ממורים
וכן כתב הרמב"ם אפילו צמקומות שנהגו לדון הכל על פי הרמב"ם
צין לחומרא צין לקולא חס' צדין זה אין ראוי לדון כמותו ואם לא
שכבר נעשה המעשה צמקומות הללו דמשמע הא צמקומות' חחרים
מחזיקין ההוראה והמורה המעשה לגט הוא המרצה ממאים ואף
הע"מ כתב על דברי הרמב"ם וזה לשונו וכבר פשטה הקוראה צכל
חללו חס' שלא כדברי רבינו צזה שאין כופין חס' האיש לגרש ולא
עוד חלל שאפילו היה הדיון כדבריו היה ראוי לגזור צזה משום
פרולוח ומפני קילקול הדור שלא תהיה חס' נוחת עינה צאיש
אחר ומפקעת עלמה מצעלה כ"ש שהם ז"ל הכריחו והוכיחו שאין
כופין אות' מן הדיון ע"כ וא"כ צדורחי לית שום מורה שורה עמה
לכופ' אותו לגט ואף אם כפהו צדצרים עד שנהרלה לגט פשיטא
דפשיט' שלא ישלם צתוצחה חללא נדונייה' שהוא צעין כדין מורדת
דכרישי' מאחר דלא ניחא ליה צגירושין כל הדצרים הללו פשיטא
ומתמרים רחצים צספרי הפושקים והמחצרים ע"כ לא הארכתי
צעניין כי מי שיש לו חור עיניים צספרי למודים ופקיעי ליה צצילי
דחלמוד ופסקי הגאונים לא יטעה ולא יטהולא יאכל ואף חס'
ח"ו כצד שגג אחד וכפיהו לגט פשיטא שאין הנטבט ולא
חנשא כלל וכלל ולא ירצו ממורים צישראל צדצרי שלמה לוריא .

מב בער

לעומת שר ושלטון צקי צחדרי החורה כללוהית
של פליטון אשר לו כל סחרי חורה גלויין ורצון דחורה פחותין וכל
געלמות הן מצוה צקי צפי האשל הגדול חלופי ומיודעי נ"י פטיש
החוקה ה' והגאון מורי ור' מהר"ר שלמה יל' וואד"ה צאתי
להשחחות נגד פני מורי כמשחוי קשת ולחלוח פני רבי להחיר פני
צדצרים הנעלמו ממני מרצון דחורה והנה חס' רצו ומורי להוי
ידוע למכ"ח איך צצא לפני ראובן וטען על שמעון איך שאתנו
ציתד עשינו הקפה והנה לע"ע לאחר יאוש החוצ הכ"ל
מגויס ה"ל והלי שמעון טענותיו צפני צפוי איך שאתנו קנינו מן
השר"ם ומאות ועכלקי וונלישי ומכרנו לגויס וסנה הגויס פרעו
לנו כמו כן ס' ומאות ועכלקי וונלישי וק חס' הלכה צעלמך
ומכרת להם עוד ל"ד מאות ועכלקי וונלישי ואותו סך חוצ הכ"ל
יאוש ה' אצל מה שאתנו מכרנו צסוחפ' קצלנו הפירעון והא
ראייה שאחיה צעלמך מכרת כי אהבן של שוהבי' מכרנו צדמי' יקרים
יותר ממה דשלך וגם הלא צראשון של נחיתת מעות שחנולנו
הגויס ה"ל נחתנו לדיוצ' מאות והוציס על מבידה שוחפין ואני

נחתי מדי לידך והכל מה שקצלנו קצלנו על מכירה שוחפין וסך
שוחפין וראובן טען מה שאתה אומר חס' מצרתי צעלמי הלא כתב
שעשינו עם הסוחרים ה"ל כחוצ ומצוה שחכירה היחה מאותן
ל"ד מאות צידעח' וגם המעות שקצלנו על סך המכירה כולה כפי
ערך הצא על חלקי חוץ מחל' שוחפין והכל כמצוה צכחצ המכיר'
וצכחצ הפטור שאנו נוחים לגויס חס' שחס'
נחנו לנו המעות על המקח המצוה צסטר והיינו ק' מאות
ועכלקי וונלישי ועתה מה שהגויס ה"ל לא פרעו לנו על הכל על
חלוינו לפי ערך המבידה ועל חונו הספק חס' עיני עם ראיות
צדירות ועמך שרי נהורות ושיג למעלתך השם שסון ושירות וחייס
שלוס ממני חלמיד' הדוס רגליך נאם אליה צן אהרן שליטא ההדיו'
סופר כדרכו ואין למעלה ערכו :

שלום

חס' צלשו צצ' רבה צכולי הר"ר אליה יל' השלם
אשר שאלת מפעם שוחפין ראובן ושמעון נרא' צעני
פשוט להכחצ שיש להם צסוחפי' על הכררים חינו חסוד עדות לגבי
ישראל ויכול שמעון לישצע צצנעת שוחפין צנקיט' חפץ וצפתיה'
ארוץ שאינו משותף צאות' לר' מאות וונלישי והנחיתת מעות היחה
על סך שוחפין ה"ל ע' אחר שהוא מוחזק ונכטר ראובן ואם יטעון
שמעון על ראובן שהוא כתובה צפנקסו כתיבת ידו שהוא חייב לו
פניכאסטוי שצדיקר הנה הוא משיצ אחת שהייתי מפסיר עמך
כדי שיהיה כל ההקפ' של חוצ הככרי' עלי וסוד נעלכתי וחזרתי
להיות משותף כצראשונה נצצע ג"כ על דבריו צנקיט' חפץ היכא
דליכא עדים לצדורי עכ"ד שצו כתב חכס אצד מאחר שהסוחר נתן
שטר על עלמו ל"צ שוחפין והשוחפין צעלון מודים שהשטר נכתב
צחמה למה לא יועיל וא"כ שמעון הטוען שהיה חילק צעניין כתיב'
השטר צאופן שהמקח היה נחלק מקודם דהיינו דסך השוחפין נמכר
מחללה ולא היה ידוע מעניין ל"ד שחס' לאחל צדצו עליו לצדורח"ל
כאן פה שאסר פה שהחיר כי מאחר שהשטר יולא מחלל יס'
מחירא לומר שהוא זיוף דאל"כ צמה יתצע חס' הסוחר וק"ו צדון
דין שהשטר כיוולא צונתנו לסותר אות' צאות' צחתימת ידס ח"כ
אי אפשר לטעון לשמעון מוויף ואם שמעון רלה לטעון שהיה
החנאי כנ"ל ציניהם צצעת עשיית השטר עליו הראייה לגרע כחו
של שטר ואם לא יציא ראיה נאמן ראובן צצצנעתו לחוק השטר
שהקניין נעשה כמו שצוה צסטר והכל מה שקצלו קצלו על כל סך
השטר ואף טעל שמעון שכתוב צפנקס שמעון סך חוצ שיקצל
צחתימ' ידו של ראובן ח"כ מוכח מתוך כתיבת יד הכחוצה צצינקס
שלי שעל סך שוחפין קיצל נראה חסודת ראובן צו שטען כדי
לזכרון ולכוון החסוד כצחתי צפנקס שלך כדי לפון לאחר זמן מה
שיס ציד כל אחד ואחד והראייה שלפעמים נחת לי מעו' צלי הקפדה
לאחר קצלת המעות כצחתי צפנקס שלך ומלורף לזאת אחר גמר
עניינות של כל אחד ואחד סחר שמעון טענותיו שצחלת הטענה
טען איך שאתן לר' מאות לא שמעתי ולא ידעתי קודם המכירה
שוחפין ולאחר גמר הצענ' דרשנו חס' פי שמעון איך יכול להיות חס'
נחרצה המקח למה לא נחרצה הוודנוק' על סך של ראובן והורה
לדבריו של ראובן שלא היה נגמר המקח של שוחפין עד שמכר ראובן
סך שלו חס' כן טענות סוחרין זה לזה והדין עם ראובן וצפרט שהוא
ידוע לכל בני הקהילה שהי' לראובן לצד סך ל"ד מאות וגם הראה
לנו כתב פריץ לבן הדיון עם ראובן וגם יש קלח ראיה שהדין עם
ראובן כי מחללה כשהיה ראובן חוצע חס' שמעון צפני האצ"ד וצפני
צעלי צאים סדרו קלת טענותיה' והורה שמעון לדבריו שהפירעון
של ראובן שפרע לשר היה של ראובן לצד חס' כן אין לשמעון מינו
לטעון ולומר מוויף הוא וגם ידוע לצני הקהלה שהשר חס' חס'
ראובן עד שילוח סך מידו מכל חלוראיות נראה שהכל מה שטען
ראובן טענותיו עיקר והכל מה שקצלו קצלו צסח"ל על כל חוצ שטר
לפי ערך חוץ מה שטען שמעון שלקח הפירעון דהיינו ל' וקוקיס
ליטוויס וי' והוציס חדומי' והורה ראובן לדבריו קבל על סך שוחפין
לצד חס' ישצע צנקיט' חפץ שדעתו היה על סך שוחפין ולא על
מכירה סך ראובן מה שטען ראובן שהוליא שוחד לפקיד צצציל
הקניין ושמעון לא הורה לדבריו וטען עמה שמעתי שכל כך הולא'
על השוחד ומעולם לא שמעתי ממך צלחי היום וראובן טען צצירו'
לי חכך ציאתי הודיעתי לך מהשוח' ה"ל וגלית לך כל דבר ודבר
שכל כך הולאחי וגם אחיה השאל לפקיד שכן וכך נחתנו שוחד נ"ל
שראובן ישצע שגילס לשמעון מיד שכל כך הוליא ושמעון ח"ל לשלם
כפי חלקו ואני חלמידך אהובי וצני חס' עיניי על חונו עניין כי
דעתי מחללה היחה נטחה לפי שאלה ותשוצה שיש צידו אצל לפי
הטענות שטענו עמה לפני הדין הנחת צצפני שנתחדש כמה
דצרים צטענותיהם לכן אהובי וצני חדקך צדצד חס' עיני עם
מי הדין כי מעלה כ"ח המכרי' ועל השוצה' יאח מעמד הדיון כי כך
קצלו שני הלודים צפנינו הדיינים ועל מה שטען שמעון איך יכול
להיות שהיה המכירה שוחפין ומכירה חלקך הפל ציתד למה הוולו

שאלות

ותשובות

כ"ש אם יתקנו שלא לדבר עד אחר צונה ירושלים וציון הכל דמכאן
ואילך לא קפידה אפילו אם לא יכוננו לשמוע משום דהיא דרצון
ויזלונו בצרכה רצונית ואע"פ דבכל דוכחא אשכחן דעצדיק טפי
לדאורייתא מדרצון מ"מ כיון דאשכחן דהכ"ק פיד חלמודא כה"ג אחר
נמי נקפיד ע"כ ונהנה איכא למידק מדהציון אופו חכס ראיה מרצ
אשי כו' ולא הציון ראיה מהא דאנו עונין אמן בלתישה כי היכי דלא
לזלונו כו' וכדאיחא פ"ג שאכלו לאח"מ שחציו ראיה מרצ אשי
פעשה כן אף שחציו חציו כן מ"מ כה"ג איכא למיחש לכ"ע
לזלונו וצדוק השטות מוכח להדיא בדברי שכתב אע"פ דבכל
דוכחא אשכחן כו' ואי הוה מנהגא כך שלא לענות אמן לא בלתישה
היבא קסלקא רעיה לאקשוני מאחר דחיון שחציו נהרין שלא
לענות אמן לא בלתישה כ"ש כה"ג דאיכא למיחש וגם מה שכתב אחר"כ
מ"מ כיון דאשכחן דהכ"ק פיד חלמודא כו' ה"ל מ"מ מאחר דאנו
קפדין כה"ג לאח"מ דהאידנא חיון נהרין ומוקפדין צוה בדפרישות
וק"ו לפי מה שנהגה לפרש דאף רצונו לא פליג אף צימיהם שהיו
פועלים ואיכא למיחש שחציו יזלונו צוה מאחר שכלא הדין מקילין
שמכרין רק שני צרכות וכוללן צונה ירושלים בצרכה הארץ היבא
שאוכלין מפתו כדאיחא בצרייתא צפרק הקורא ומ"פ חש
רצונו אשי ועני בלתישה וא"כ האידנא דליכא חש דפועלים כמו שכתב
מה"ר גוספי"א כ"כ אפי' רצונו מודה ועוד נראה צעני דאציו ורצ
אשי צוה בצרייתא צפ' הקורא פליג ו"ל בצרייתא הפועלים
שהיו עושין מלכא חלל צעל צית קורין ק"ש ומחפלקין ואוכלין
פחן ואין מצרכין לפניה אצל מצרכין לחציה שתיים כילד צרכה
ראשונה כהיקונה שניה כוח צרכ' הארץ וכוללן צונה ירושלים
צרכה הארץ צד"א צעושין צכרן אצל עושין צסעות"א חושה
צ"צ מוסר עמהן מצרכין כהיקונה ע"כ והנ' הפועלים דאציו היו
אוכלים עמו כדמשמע ליטא ומ"ה היו מחייבין לצרף כחיקון
לכל הג' צרכות ומ"ה עני אציו צקלא כי היכי שיטעו פועלי וילכו
למלכא וסדר דצריית' דמצרכין כחיקון היינו ג' צרכות שהן
דאורייתא ורצונו אשי סדר מצרכין כחיקונה הוא כל ד' צרכות כדפי'
הר"י צפרק היה קורא והוא מן הירושלמי ומ"ה אדרצ' חש שלא
יזלונו צו וילכו לפעולתם מאחר שכלא הכי מקילין הפועלין
ומצרכין שני צרכות כשאוכלין מפתן וא"כ לפי זה האידנא דליכא
האי חש דכועלים ליכ' למית' למידויש רוליס לדקדק מדאמר
אציו עני לי צקלא כי היכי דלא נשמעו פועלים משמע אי לית האי
טעמ' עונין בלתיש' די"ל צודאי צללו האי טעמא נמי עונין צקלא
אח"ה ק' אציו עני צקלא ולא חש שילזלו צו הפועלים דאדרצ' כיון
ועני ליה צקלא כדי שיטעו הפועלים וילכו מכל הלך שמעין
דפי' עצדיקן השחא ולת ענין בלתישה וגדול הנוהג כמו שכתב
התו' בצרכות גני הא דמוקין צעשה החפילה לקדושה ולקדיש
אפי' שהוא קלח נגד הלכחא דשומע בעונה והיו הפסקה ק"ו גני
נרן דידן דליכא למיחש מידו כדפי' צפרק לסידוש הרמז"ס דמחייב
לענות צקלא להדיא שהרי כחצ' עונין אמן כדי להודיע שכרה השלי'
כל צרכותיו משמע להדיא דעונין צקלא דומיא דאין דקחצי החס'
ומה שרצונו אשי עני בלתישה היינו דווקא היבא דהיו פועלים והאידנ'
ליכא האי חששא א"כ פשיטא שעונין ועוד אי אומר אף מה שכתב
הטורטוב לאומרו צנחא כו' נראה צעני דאין כוונתו לחמרו
בלתישה חדא דמהו וטוב לחמרו דקאמ' ועוד מהו לישנ' דנח' ה"ל
וטוב לחמרו בלתיש' או צחשאי וכמו שכתב גני צדוק שם כצו מלכותו
אח"ה ק' טוב לחמרו צנחא ולא לחמרו כ"כ צקלא כמו שאומרים
המצרכים האמן צסוק צרכה המון צקול רס שהוא סיוס כל צרכה
המון כמשמעו אפי' צנחא אצל מ"מ אומרים אוחו כדי שיטעו
והשחא אחי ספיר לישנא דצנחא דומי' דצרי חכמי' צנחא נשמעי'
שפירשו לחפוקי זעקת כסילים ועוד לישנא משמע שלא יחע' וימהר
לומר צונה ירושלים אמן צלי הפפק שזהו משמעו שהוא סיוס צרכה
המון כמו שאומרים צסוק צרכה המון ואפרו אמן צחטופה אחת
לא יפסיק מעט ויחמיר אמן אחר כך צנחא שלא יהיה דומה לסוף
האמן וזה אינו חייב גמור כי אין לו הכרח מדברי החלמוד אלא טוב
הוא לחמרו כך אצל צעניית אמן פשיטא שאומר אוחו כדי שיטעו
מאחר שהכל יודעין שאומרין אוחו ואין צוה הסדר דצ' כדפריש'
מכל הליץ צרינא דספיר עצדיקמאי די דלקדמין ודי צומנא דולן
דלא עניין אמן דצונה ירושלים בלתישה כלל ומאן דחש לדצרי הטו'
עצ' כדפרי' וכן אינו נוסג הנראה צעני כחצתו דצרי שלמה צן
מהר"ר יחיאל לור"א :

מה שאלה

אשה שחציה מצעל שיתן לה מזונות
ומאכלו הטוב צוהא ג' חוד' שצעות
שהן אחר קלידה שרץ הנשים לשכח צמטה מעת הלידה ד' שצעות
ולשכור לה משכח כדרך הנשי' שללו והוא לא רלה אי פייסין לי'
אולא חצוה יראה שלפי הסדרה היא חצו' כחולי אפי' כחולה
שיש צו קלח סכנה מעת הלידה כל ל' יום וכן אמרו חו"ל לעניין

חעניית שאין משלמות חפילו צוה' חמשה חעניית חוץ מיכ' וע'
צאצא ואם לריכה לאכול חיון מחענות כלל וכן לעניין נעילת סנדל
ציוס כיסור' וכן אמרו צפ' מפתין לעניין חיסורי שצת אחר שמואל
חיה כל ל' יום ונראה נמי לעניין שריכה ולריכה רפואה ושמירה
אף שלפי הנמרה דצפרק הכונס משמע שאינו לריך דאמר' צמר'
חד אמר נכי חיה וחד אמר נכי מזוני וקאי חדמי ולדות שלריך
לשלם לצעל שמנכה לו מה שהיה לריך הצעל ליחן שכר המילדות
משמע הא לאחר לידה לאו כלום וכן למ' דנכי מזונות פד' שי שלריך
להוסיק על מזונות אשחור צמי קשוי' כו' ע"כ משמע שלאחר קישויה
אינו לריך להוסיק ולאו כלום מכל מקום אינו אומר שאין להצי'
ראיה מימות הראשונים שהיו צריחים וחוקים בדמשמע החס'
צסוגי' מאן דאמר נכי מזונות אצל נכי חיה לא משום דאמ' אשחור
דידי פיקחה היא לא מיעצוי ועכשיו לא נשמע כעין זה וצוודאי אפי'
אי ענין בצרף הכי האידנ' לא שמעין ל' דלא שכיה כה"ג והדוק
משחנה לפי ראו' עיני' הדין בכל עת וצכל אמן כאשר כחצ' האש' יר'
אפועלי' שחציו שכתב כו' צצ' ק' וגם לענין צגדי' צהלכות נשי' כת'
הסמ' גשהח' היה דר צמקום כו' וגם ידוע שחמה נשי' אי לא מנערו'
עלמך צאכיל' ובשתייה כראוי שלעול' אינן יולדו' וחולו' ואינם
חוזרות לצריאות' לכך נראה שעול' עמו ואינה יורדת והכל לפי
המנהג ולריך לשום כמנהג אשה ציונית צחנות' מקום ועו' מלחתי
צפרנס' שרולס הדרי' צח"ל חשצין כחולי שאין צהס סכנ' ולכך
החירו הרצ' שצותים לענין שצת כו' ק' וצלרוק הלידה דחשצין
כחולה ונריכה שפיר' ונעירה דצרי שלמה לור"א :

מו שאלה

הא דאמרין צפרק צכל מערצין ע"ש צדק
המשמות לא גורו על השצותים חס כל

השצותים קאמר אעפ"י שאין צהס מזה כלל או לורך גדול'
יראה צסמ' ג' משמע להדיא דלא שרי כל דצ'ר
שהרי כת' והוא שיהיה צו לורך מלוה אורח
כגון שהיה טורד ונחמ' לדצוה עכ"ל דצריי משמע כל דצ'ר שיהיה
נחמ' אלו ואם לא הי' צא לידו היה מלעט' א"כ נחמ' שהיה מלעט'
צצת כה"ג אלו לורך מלוה הוא דהחירו ולא צע"א ועוד לצי'
נוקף להחמיר ולומר אפי' כה"ג שהו' נחמ' לדצ'ר חס לא שהוא לרי'
מלו' קלח כגון שהוא מעניי אכילה ושתיה אף שיכול להיות חולת'
מ"מ כצו שצת איכ' צהו וחשצ' נמי לורך מלוה קלח אעפ"י שאינה
מלוה ממשהו שהוא לורך מלכו' ללצו צחונה שצת או נר לכבוד
שצת והוא צהול לו כל כה"ג הוא דשרי אצל חס הוא עסק גמור
לחול שאין צו שום לורך שצת חסור ומ"מ נראה צעני שלורך
גדול והפסד מרובה שרי צכל עניין אעפ"י שדרשו רז' לזכור
ושמור זכור צכניסון ושמור ציליחו וא"כ מיד צכניסון כשקיצל
עליו השצת ראוי לזכור ולהזהר צצותים ולקיים קרא ממלח
הפליך וגם אמרו חו"ל שאפי' אחר חלות אינו רוא' סימן צרכה ק"ו
צוה שקיצל עליו שצית שצת שחמרו עליו כל הדצרי' שאין צהס
לורך שצת מ"מ לורך גדול' ולהפסד מרוב' שריק חמירה לגוי צין
השמעות דהא אפילו צצת עלמו הקילו צהפסד מרובה לומר כל
המליל אינו מפסיד כדעת ה"ג דאמרו שאין חילוק צין דליק' לשחר
חיסורי שצת וכן כסקה"א צהילכות שצת צסמ' אצ"ה וכן כחצ'
הרא"ש צפ' כל כתבי ונהי שהם' תוהסמ' ג' אחריו פסקו צסוגי' ר"פ
המדי' דקאמר דוקא בדליק' החירו ולא צשאר חיסורי שצת ולחפוקי
מה' גמ' מ' נראה דצין השמעות לכ"ע לא החמירו אפי' צשאר חיסורי
שצת והחירו שצותים לגמרי צהפסד מרובה צפרעבה' ג' שאין צו
לא חמירה לגוי והישראל לא עביד מידה שהרי הקילו לז' צהיליק'
לומר כל המליל אינו מפסיד ואף שאיסור שצותי' כצ'ר נאסר עליו
צצת צכל דצ'ר אפילו לורך מלוה כדאיחא' צמנה צפ' משילין כל
שחייבין עליו משום רשות משום מלוה כו' א"כ צין השמעות דלא
גזרי שצתים א"כ צהפסד מרוב' ודאי לא גזרו כלל אפי' צשאר חיסו'
שצת וכן שמעתי מוקף שהורה לומר לגוי צע"א צין השמעות
שירליק נר צצ"ה ששכת להדליק מצעוד יום שהוא יום שמה צו
אציו כמו שרגילין להדליק צו נר צכל ארץ אשכנז והטעם מאחר
שהעולם נוסרים צו צחנות' נר קשצין ליה כלורך גדול' ע"כ החירו
דאין חילוק צין לורך גדול' להפסד מרובה צפרק לעניין זה :

מו שאלה

הקמיעות שטשאין הצחורים צלוחריהם
אעפ"י שאינם מומחין כלל דלא איחמחי
גצרא ולא איחמחי קמיע אי שרי ללחח צהצצת צכרמלי' או לא
יראה לכאורה נראה דאסור ללחח צהצצת צכרמלי'
צצת דמאחר שאין צו חולעת צודתי' צצת צהצצת
משא צצת וכתצו הס' תוהסמ' ג' כל דצ'ר שהוא משום משוי צצת
ואסור מן החורה אסו' אפי' לריך צכרמלי' וכן איחא צירושלמי
ושמא חמיר שאין צו שיעור משא לחייב צו צצת משום משא הלא
צפרק המוליד אמרו ששיעור עור לחייב קולח' כדי לעשות צוקמיע
כ"ש הקמיע עמנו ונחמיהן דקמני אינו חייב חטא צקמיע שאינו
קומח'

חומה היינו משום דספק הוא דענין לא ריב"ג פעמים ואפשר
 אחרת ג' פעמים אבל היכא דלא ריב"ג כלל וגם לא במתן המומחה
 ב' עמודים דמאן הוה מ"מ נראה חי דייקא שפיר חיו מוכח דשרי
 פלוגתא דחיינו לא חכשינו כמו שפירש"י והא דאמרינן מומחה
 לנחת צו שצטת משום דחכשינו הוא לחולה אלא דאמרינן דחכשינו
 הוא ולא דאמרינן דחכשינו הוא עליו כלל וזו"ל דוקא לחולה הוא חכשינו משום
 דמכחו מוכיח עליו זה חיו מדאמרינן צטתנו שם לאו שנוכח' אלא
 כדי שלא יפסד ופירש"י שצטת ממסכת נכס' ודוקא שלא יפסד אלא
 על ג' דאין מכחו מוכיח עליו שפיר חיו עושה לא משום דאג' ה"ה
 לכל הקמיעו' שעושים מפני דאג' המזיקים ורוחות רעות דשכיחי
 לכבוד דשרי וזו"ל דוקא היכא דמומחה הוי חכשינו משו' לדרך הענין
 ופעולתו והוי כדבר סבולה שאין חכשי' גדול מה אצל כשאינו
 מומחה הוה כמאן ומתניתין דקחני חיו חייב חטאת צטת' מומחה
 היינו משו' דספק ופירש"י דמ' חוביל הקמיע ונמלא שמי' חולין
 לעזרה הלשון חיו מוכן כן דא"כ ה"ל לומר' ופטו' מחטאת או חיו
 מצי' חטא' אצל לשון חיו חייב חטא' משו' שאין צו שום חיוב חטא'
 כמו איך חיו חייב חטאת השנוין שם צטת' ועוד הסבר' נוח'
 כיון שהוה נוסף צטתו משום חובלת רפוא' או הנלה דהוי ליה
 חכשינו למה שהוה נוסף כאלו הוה מומחה דא"ל ת הכי לא דוקא
 כשהוה לחובלת צרור הוא דודאי חכשינו ולא צע"ה ולא הלוי צדעת
 האדם הנושא' כללמה החירו' למי שלא יכפה דלמא אף צלל קמיע
 לא יכפה והוה ליה משא' אלא מאחר שהוה נוסף לחובלת ה"ל
 חכשינו ה"ה הכא וזו"ל שחלוי צמעת הקמיע כל זמן שהיה מומחה
 שם חכשינו עליה ומ' הלל קשימה' דלא יכפה זה חיו דא"כ למה
 החירו דוקא למי שלא יכפה וכמו שפירש"י שהוה ממסכת נכס'
 דמשמע להדיא דלאחר כל אדם חסור לפי שלא נקרא חכשינו אלא
 לנושא משום חובלת והיינו כמו שפירש"י ומה שנושאין הנשים האיר'
 עצמם שיש עליהן חוסם וכן האיש נוסף טבעת צלל חוסם וכבר
 אמרו וכלופיהן צאיש הארכי' על זה צצאור' י של הללוי' *

מה שאלה

אם שכח ע"ה צמעות פורים חילוק

חשובה

יראה דלריך לחזור וכן נמלא צמדכ"י צמעות
 שהגיה גדול צדורו מהר"ר יעקב פולקו"ל
 שמתחילה כתב צמעות ופורים חין מחזירין אותנו צעל הניסים
 ולצטת כתב שבת וי"ט ופורים דלא סגי דלא אכיל מחזירין ומדהגיה
 הגאון כך אלא דלא טעות הוא אלא חרוביהו חוקימת' וניהו
 ולריבין לחלק ציניהן דצפורים ערבית ושחרית חין מחזירין אותנו
 דלא עדיף מחפילה חין סעודת פורים שהטילו הנביאים והחכמים
 על כל צניי ישראל ועשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה להיות ימי
 משחה ושמה וזו"ל החמירו צו לאסור צתענית יותר משבתות
 וימים טובים דשרי צתענית חלוש וכן גרסי' צפרק חילו דצרים מר
 צריה דרצין' הוה יתיב כלל שהא צתענית' צר ממעלת' ומעלי יומי
 דכיפורי ויומי דפורי' וא"כ סברא הוא דלא גרע מסעודות שבת
 דלא סגי צלל פת כמו שכתב הר"ש צפר"ג שאכלו צסעור' י"ט
 דמחויב לחבול פת משום שמתחמה משום חלקיהו כו' וחלי' לחכילה ועיק'
 חכילה הוא לחס' ומ' מחזירין צי"ט ציעלה וי"צ צצרכת המון
 כ"ט צסעור' פורים שנקבע למשחה ושמה דצעיין סעודה קבועה
 צפת ומחזירין עליה גם חכמים אסמכו' אקרא צס' פקמא דמגילה
 שהוה כי"ט ממש ודרשו מקרא ליהודים היתה אורה שמה וגו' שמה
 זו היא י"ט דכחצ' ושמה צחגיד וא"ל דמחזירין צי"ט משום דמחזירין
 צחפילה ימי ח' ה' יוכיח שמחזירין צחפילה ואין מחזירין צצרכת
 המון א"ל צי"ט משום סעודת' שמה וכ"ט צסעודות כורי' שקבועה
 לדורות וזו"ל קבלו אף אם כל המעודות יהיו צעלים כו' והללע"ד
 כחצתי שלמה צן מה"ר ר' יחיא ז"ל ה"ל לור' יא :

מט שאלה

ראובן השיא צחו לאיש צעור חציו יעקב קיים
 ונסן לחתנו שטר חלי וזכר כמנהג הארץ והו
 נוסח השטר שכתב צמת' חלוטה שחייב לחתנו אף זהו' ואף אהו'
 יורשו מחזיקים לשלם אך הצריך' יהא ציד יורשו שאם ירלו לחת
 לחתנו חלק כחלי וזכר צכל דצד הן צמוחוק הן צרתוי יהיו נפטרים
 מן החוב הנ"ל והנה אח"כ מת ראובן צחוי חציו יעקב ואח"כ מת
 יעקב חציו והחתן חוצענם חלי חלק מירושת יעקב כי אחר שהם
 ראויים לצדיר ראובן חמיו וישלו חלק צהן פמו שכתב לו צמוחוק
 וצרתוי והיורשים משיצים כי חין לו חלק צו כי המה יורשי חציו
 חציהן כו' :

חשובה

טרם פתחי צעיין לריבין חנו לרקדק צמעתא
 דפרק מי שמת שדומה קלח לדון וכן היה הסוגי'
 לשם אחר הצן שמכר צנכסי חציו צחוי חציו ומת צנו מולית מיד
 הלוקח וזו היה שקשה צדיני ממנות ולימרו ליה חצון מצין ואח
 מסוק ומאי קשור דילמ' מלי אחר מכח חצו דאצא קאחיתא הדע
 וכתב חת חצותיך יכיו צניך וגו' ומסיק צנסוק שמתת' דהאי

קרא צצרכה כחצ' ומ' קשה צדיני ממנות חצל לעניין פסק
 הלכה הוי כמו ששלחו פתח ופירש"י רש"ס הצן מוכיח מיש
 הלוקחות מפני שהן ראוי ולא צחו לירי ראובן לעולם וכשם שהראוי
 חיו משתעבד כך חיו נמכר כדתנן צצכורות פרק יט צפור ולא
 האשה צצכורתה ולא האשה צמונותיה כולן חין נוטלין צרתוי
 צצמוחוק כו' וחיו צריך התם ולעיין דינא לא אשכחן דאמרי מכח
 חצוה דאצא קאחיתא והחתן כו' ודחי התם כו' ופירש"י נמי רש"ס אף
 על פי שדחה דלא אשכחן ראייה מצורת צמנה דאמרינן דינא מכח
 חצוה דאצא קאחיתא חצל הכי הלכתא כמו ששלחו מחס' והקשו
 הח' אהא דפריך ולימ' ליה חצון וצין וחימ' למה לא יכול להולי' מיד
 הלוקחות' חפ' למ' ד אדם מקנ' רש"ס צ' היינו כגון שלא מת הצן כו'
 חצל הכא לכ"ע לא יכול להקנות מה שיפלו לו נכסים לאחר מותו
 וחירץ הר"י צן מאיר דודאי המכ' חיו מכר חלא לענין חור' המעוט
 חירי הכא צצנו מולית השיעצוד שהיה ללקוחות מן הדן מהם כי
 חין להם אפילו שיעבוד צקרקע צצציל מעותיהם ולפי זה נ"ל
 דאדם משעבד רש"ס ל דאיל לא משעבד מאי מקשי ליה לימרו ליה
 חצון וצין כו' והלא חין אד' משעבד רש"ס צ' כו' וא"ל חכמי מאי סרי'
 ולימרו ליה חצון וצין ואח' מסיק דילמא היינו סעמא משום דאין
 צ' ח' נוטל צרתוי כמו כחוצת אשה ושמה י"ל דוקא כתוב' אשה חצל
 צ' ח' נוטל צרתוי צצמוחוק כו' ולריך חיו לפרש שלא חטעה דהאי
 וא"ל קאי חמאי דמפרש ר' י צן מאיר דאירי שיכול להולי' צלל
 מעות ולא חירי כלל צצטול מקח דפשיטא דכבר צטל דאפי' האצ
 היה יכול להחזיר חלא חירי שמצטל השיעצוד של לקוחות אם כן
 הלוקחות' לא הוי חלא צצ' ח' ואינו נוטל צרתוי כו' וכן דעת כל
 המפרשים דאירי לענין חורת המעוט כמו הר"ש וזהו' צ' והטור
 רק שהרמב"ם והרש"ס לא הזכירו וצצצריהם חלא סתמא כחצו
 שהצן מולית מיד הלוקחות חין המגיד משנה שפי' דצרי הרמב"ם
 חציו דצרי הרש"ס א"ו צ' ולאו דוקא הצו חלא חפ' הוא ענמו
 כדתני מה שאירש מאצא מכור לך לא עשה ולא כלום חלא הצן מולי'
 מיד הלוקחות צלל כלום חצל הוא מולית הגוף הנכסים מידם לפי
 שלא חל עליהם המכר חצל מ' חייב לשלם דמי המכר שקיבל מהם
 ע"כ והשתא נוכל לפרש אף רש"ס שסבר כן חלא שקיל' ולא העלה
 כ"כ צפילפול חצל כ' עמודי צעמא שפי' רש"ס לפי שהראוי חיו
 נמכר כלומר מאחר שלא צחו מעולם הנכסים ליד חצו הצן דחי הוה
 נמכר ממש א"כ פשיטא שאף הצן לא היה יכול להולי' מיד הלוקחות'
 מאחר שכבר נמכר מכירה גמורה א"כ קדמה מכירתו ליורשו אף
 שהן צחין מכח חצוה דאצ' והיינו טעמא לפי שהטעם דאמרינן מכח
 חצוה דאצא קאחיתא חיו טעם מוחלט ונלחי דהאי קרא צצרכה
 כחצ' דמסיק חלמודא צמסקנא ולא דרך ריחוי כלל שהרי לא חמר
 דילמא חאי צצרכה כחצ' חלא שכן חמת ומ' פסקינן דינא הכי
 והיינו היכא חלא היתה מכירה ראשונה מכירה כרתוי שהרי אף
 הוה היה יכול לחזור או צעיין חלא היה שום מכירה כמו שכתב
 לקמן צסם רצ חאי גאון חצל לצטל מכירת' חציו לא יספיק חאי
 טעמא דדוק וכן יראה להדיא מן הרמב"ם שכתב הטעם לפי חלא
 צחו עריין הנכסים לרשות' ונמלאו הנכסים צרשות חצו האצ וצא
 זה לירש חצו האצ חלא ח' דחיויהו צעיין דהיינו חלא הוי מכירה
 וגם הצן צא מכח חצו האצ ואף הטור צסימן רי"א שכתב כדצרי
 החוס' דאירי דמולי' צלי מעמא ח' פי' הטעם מאחר שהנכסים לא
 צחו לעולם ליד ראובן כו' והיינו כמו שפי' רש"ס והרמב"ם ולפי
 הנראה דאף לפי רש"ס צ' ל נמי דאירי שמולי' צלל מעות כמו
 שפי' הח' דאי משום ראוי לחוד כלומר שאינו נמכר ח' חאי טעמא
 דצן חתא מכח דחצוה דאצא חין צו חובלת כלל לדעתו והלא משמע
 צהדיא מפירוש רש"ס ס' מסוק המסקנה דינא הכי הוא דצן חתא
 מכח חצוה דאצא חלא שחין כאן ראייה מצורת ונלמאי נ' ממחאי
 טעמא ח' לא שולית מן הלוקחות צלל דמים ואף שיש חובלת צהאי
 טעמא כמו שכתב רצ חאי והטור חציו וזו"ל כתב רציו חאי ראובן
 שחוב מיעקב חציו ואח"כ עבר נכסיו ומת ראובן ויעקב יורש חנוך
 צן ראובן שטר חוב מיעקב מולית הנכסים שמכר חציו מיד הלוקחות
 דמלי חמר חנא מאצוה דאצא יריחה ע"כ מ' צהאי שמתת' דמי
 שמת חין נפקותא צהאי טעמא פלל ח' ל כדפרי' וכן דעת הר"ן שפי'
 נמי דמירי שמולי' צלל מעות ח' פי' הטעם משום חלא צחו
 הנכסים מעולם ליד ראובן כו' חין חיוה צעיין מאחר שהטור
 חסם דעת הח' ח' כסבר צע"כ דצ' ח' נוטל צרתוי והטור ענמו
 כחצ' סוק סימן ק"ד שאין צ' ח' נוטל צרתוי ופירש' המנהג דנפל
 הצית עליו ועל מורישיו כו' משום דצ' ח' חיו נוטל צרתוי ואין
 קושא לדצרי החוספות כי צצ' פירשו שאין להצית ראייה ממנה
 זו חין קשה מאחר שהטור מפרש דאירי שהצן מולית צלל דמי חס
 כן צ' ל כמו שפי' הח' דנוטל צ' ח' צרתוי כמו שפי' וקשה
 דידה דאירי ח' ח' מה שפירשו החוספות לעיל ויש לומר דשמה
 צ' ח' נוטל צרתוי חיו חירון מוחלט שהרי נוסחאין ונוחנים צו נוסח

שאלות

[illegible]

נתשובות

לברא עמ'כו' ולא ימא ששיר נכסו חצא דאצא שהרי לא חפול
בהן ירושה מכחו שהרי הן לא בחיץ מכחו אלא מכח חצוה דאצא
ונמלא ציטול הנחלה צממו ועוד מ"ל לומר דשיר מאחר שכח
סחם צראוי צמוחוק ואף מלשנא דשטרא נראה לטפויי מדכח
הן צמוחוקין צראוי ולא כח צמוחוק וצראוי חו אף צראוי לחוד
אלא כלומר הן צמוחוק הן צראוי שלא תיפול בהן השתנות כלל אלא
בכולן יטול חלק הידוש' צלי מלכווא"ל שנוס' השטרות כך ולא
לטפויי הווא' וס' הנותן לא נזה להדיא על צראוי כמו על
הצמוחוק הלא כצ' האריך מהר"ם צמקון זה דסחם נותן דעמ'
שיכחצו השטר בנוסח השטרו' וכפי נוסח משמעות השטרות הקנה
לו שפיר נוכל לדקדק דאפילו האידנא לח צמרי ודייק מ"מ סופרי
דקמאי דייקי וגמירי וצמור ומלאו כל החולת היואל לצעל השטר
וע"כ איך לכקפק צוה ואף שי' לדהך מילתא גופא לטפויי אחא
מאחר שכח ציטולקו אחס' צחלק חלי שטר זכר משמע הכל
צכלל צין צראוי צין צמוחוק פירש צראוי להדיא ש"מ
לטפויי אחא דא"ל אי לא הוי פ"ה א"א שייכ' כמחנה דאינה צראוי
דאי אפשר שיממש לשון מחנה צחילה או צסוף על אחס' חלק
חלי זכר ויהיה דינו כמחנה דאינו נוטל צראוי כדמשמע צהדי צכר
צ"נ דאמרינן צציר צכור שאינו נוטל צצח צשצחו נכסם לאחר מות
אציהם דהיינו צראוי מאוס דמחנה קרינה דמחנה מה מחנה עד
דאחא לידו כו' אלא דמחנה אינו נוטל צראוי הכי פירושו צפחם
מחנה שאדם נותן לחצירו שאין זה ממש עד שיצא לידו ה"ל לענין
ירושא צכור אין ממש אלא צמה שכר צח לידו של אציו ולא פוקי
צראוי אצל המחנות שהן צקטין פשיטא שקונה אף היכ' ולא אחא
ליד וגופים מצראוי ומשצח לכ' צוהיינו טעמא מאחר שמקנה לו
צקטין משעצד לו כל נכסיו להדיא ואלי' כח צירוש ונוטל מן הכל
אפ"ה כ' ל' דלישנ' צראוי אינה מותר דאיל לא הוה כתיב ציה ה"א
מאחר דכחצו חלי חלק ירושה והיינו צירושא שהיא צחה צמחנה
כירושא חלק צכורות דמחנה קרייה רחמנ' וה"א שאינה נוטל צראוי
מ"ה כחצרי דדוק' דלישנ' דהן צראוי הן צמוחוק צל לטפויי מצידוק
ספרי קדמאי ועוד מאחר שכח בכל נוסח השטרות וכל לשנא
דמשמ' לחרי אפי' שהיו על העליונה ק"ו צלסון שכולל הפל
ועל המולא להצו' צרייה ומ"ה לית ספיק' צהאי דינ' שצודאי
נוטל החתן חלי חלק ירושה מכל וכל אף צכל צראוי א"ל שיטלקו
אוחו צחצו הפחצו צשטר והמפקס צציר מעוות הדין והוא יתן
הדין ושלום לדיוני ישראל המלדיקים על צוריו • כה דצרי
שלמה צן ה"ה מהר"ר יחיאל זצ"ל לורי"א • שצו השיצלו הגאון
שאירו מה' דרמשה יניק על כח צוה ואפי' השצתי עליו •

יִסְגָּל

יסג שלוחיך • וירומם דלוחיך : ויפולו מלוחי
 אהו' שאיריהמרותם משה'י צמה שרחה לחלוק על
 דברי שכתבתי שכ' עמודים צטעמ' שפירש הרשב"ם לפי שהראו
 חינו ומכר כלומר מאחר שלא צאו הנכסים מעולש ליד חצי הצן
 ובחצונו"ל ול' ע' דבר זה כי העור כחצו צהדיא פי' ר"ח דאף
 במקום דמכירתו מכירה כגון צמקום אמר מה שאירש היום מכור
 לך ח' יכולין לומר מכח חצוה דאצ' קחתין כו' והרחצת צענין
 שהטעם שלא יוכל למוכרן כו' והטעם שלא צאו הנכסים מעולם
 ליד האצ' תרימילי נינהו ודברי רשב"ם הוא צלל דברי העור אצל
 לא להיפך כו' אשחומם על המראה דאם כדצריך שהעור סבר
 דאפילו צמכר ממש חוזר ומוליא"כ אמת לא כתב צמכר ממש
 כגון לרבינו חס שאמר שדה זו שאירש מאצ' דהוי מכר פמוס כחצ'
 פטור משמו צלי מחלוקת ולא הוה צריך למידה קונפסיה ולומר
 צמי שאמר מה שאירש מאצ' היום דאירי דוקא צמכר מעט כלורך
 קצורת אציו והוא מילתא דלא שכיחא צודאי היבא שהוה מכר
 גמור פשיטא שאין הצן מוליא אפילו צטעמ' דמכח חצי אצא קחתין'
 אלא דוק"כ"ג שמכר לו מה שאירש מאצ' היום שאינו מכר כלל לפי
 שאין אדם מקנה דבר שב'לא שחכמים חיקנו הדבר משום צד
 אציו ומשום כדי חייו כדאיתא צמרקמא דמליא ואם כן דוקא
 היכ' שהצן קיים הוי מכירה מדרצן וכשיצא לידו לא יוכל לחזור
 אצל היבא שמה צודאי חוצא המכירה שהרי לא צא מעולם לידו
 גמון שכתב העור דאל"כ מה מועיל טעמא מאחר שלא צא לידו
 מאחר שקנאה ממש צקנין גמור ויש נפקות צדין זה כי לפי דצריך
 אף היבא שאמר שדה זו כו' מוליא הצן מיד הלכות וליא ומה
 שכתב שהרי החוספות נמילא ס"ל כדברי הרשב"ם שהטעם
 משום שאינו מכר אלא עיקר הטעם משום דמכח חצי דאצ'
 קחתין' דאל"כ מאי הקשו החו' צחלה הל' אין אדם מקנה דבר שלא
 צא לעולם כו' אדרצ' היא נוחלת משום דאין אדם מקנה דשצ' ליכול
 לומר מכח חצוה דאצ' קחתין' כך היא חלמי' שחילתך כי שיניתי
 הלשון שלך כי צאף מחילות הרגשתי שלא הצנח אותה הדיבור
 יפה שכתב וו"ל שהרי ע"כ צריך להודות כשהוא גוסס כו' מה צא
 הודאח גוסס לכאן לא שהתו' מעיכא מנוסם שאין אדם מקנה דשצ' ל'
 היבא

ותשובות

חשיב חורבן דבר כי מרגיש אני שלא יורדת כלל לשור' של דברי
החו' עד שעררתי אות' צענין חרצה בשאנו מפרשי' שאיירי שהצן
מוליא צ"ד לח קשה ל"שצ"ח אינו נוטל צראוי ואחתימה קשה
צד"מ שהצן מוליא עיד הלכות צלל דמים אינל צשאנו מפרשי'
דאיירי צביטול מקח חיד צל לכאן קוש' צד"ק אינו נוטל צראוי הלל
מדבר הענין צביטול מקח וכן דברי החו' מקושרים מאהר שאיירי
שמוליא צלל דמים בו' חפוק ליה צד"ח אינו נוטל צראוי וכן כחצת
צפסק שלי וצטח אני צמעלחק שעכשיו יורדת לשורש של הענין
חצל לח מקודם וכן מה שכתבת דמוכה שפיר מדברי הר"ן חף היבאן
דלא מהני טעמא דראוי אינו משתעבד פיימה שדלחתי דברי החו'
דחף חס הצ"ח אינו נוטל צראוי מ"מ הוא קשה צד"מ שיליא צלי
דמים ויהיה עדיף יותר ממורישו בו' ומר הצין ממה שצ"ח אינו גובה
צראוי ומה שראוי אינו משתעבד הכל אחד וטעית טעות גדול
דגודחי החו' סברילו חף לפי חירולא דראוי משתעבד דהיינו
דשצ"ל דא"כ חף האצ היה מוליא צלל דמים שהרי לא היה לו עליו
שיעבוד כלל אלא שהיה מחוייב לשלם העמון שקבל ממנו ומ"מ יש
נפקותא דדין שאם היה מוכר אח"כ לחרים היה מכר חפי' חין לנ
לשלם דמינו ללוקח ראשון ודוק ואחיה חמה עלי צמה שכתבתי שאף
רשצ"ס ס"ל דראוי משתעבד מאחר דהצן מוליא צלל דמים וכחצת
מי יתן ואדע דברי מרב"ש חס אינו יכול לשעבד דהצן מוליא צלל
דמים בו' ע"כ האלקים ציוטני מדברין כי לצד לצארי ואידך נכסלת
צוה דאם יסבור רשצ"ס דראוי אינו משתעבד לא יכול לפרש כלל
דשמעא חייירי שהצן מוליא צלל דמים ומכאן דקאמר מכאן חצי אצא
קאחתי' וזו היא שקשה צד"מ דס"ס הדרכאיה לדוכת"מ חפי קשה
צדיני וממונות הלל לא משתעבד מעיקרא ולא חל עליו שיעבוד
ופסועא שמוליא צלל דמים וצמה אני חיד הצנות דצור החוס'
שכוחצין ופיר' ריב"ס דאיירי שמוליא צלל דמים בו' ולפיזה ל"ל
דס"ל דאדם משתעבד דבר שלא צל לעולם בו' חיד מקנשר זה לזה
ח"ל בדפרישית חצלמה שפירשו החוס' אח"כ צד"ח נוטל צראוי בו'
על זה כתבתי שאינו חייץ מוחלט בו' כמו שפירשתי דאפילו אינו
גובה מן הראוי מן החמי' מ"מ קשה הוא צדיני וממונות שיליא צלל
דמים חצל חי לא הוי חפי' משתעבד כלל פשיטא שמוליא צלל דמי'
פקח עיניך דצדרי החוס' וראה שזה סיכול לשעבד דס"ל בו' וצ"ח
גובה צראוי חרי ענייני הסמכל וכל ועוד חיד הצנת צפסקי
שכתבתי שהחירוף של חו' אינו מוחלט ויכלא לומר שצ"ח אינו
גוב' צראוי נח"כ חיד כחצתי צסו' דאם יסצו' רשצ"ס כחו' דס"ל
דראוי משתעבד בו' ח"ל בדפריש' אא שלא דקדקת יפ' ועשה כל'
מה שהקשית על דברי חן צו מחוס' ודברין צפסק הארוך אשר
קצלתי הכל מוסת' ונפרוך מיניה וציה חס חעיין צכחצי היעצ
צלצד וחודה על כאמת נח"ל יהא כמוס חן לך ולא חלטרך להשיב
עוד ומה שכתבת וחתפת עלי לפי טעמך שחלילה גקרא מוחזק לגבי
צ"ח וכחצו' לפי שהם קדמו למלוה ואז היה מוחזק והקשית ח"כ לא
וגבז ממלוה שקודם להן בו' ודחית אותה צקנה רליון דמשום לא
פלוג בו' חטו משום לא פלוג יוליא וממון היחומים שצ"ח דין שהרי
חין כאן חקנס שיכול עליהם לומר לא פלוג כי לפי דברין מכא
דינא גובה מן הראוי צשלמ' לפי פירושי שכתבתי שאם מוחזק צצן
לכחצו' ועשה אותה מלוה לגבי מוחזק כדי שלא יפקיע כל חרם כחוצת
אשתו צאשרתי לפי זה שיד לומר לא פלוג דאחרי שאמיה לצחוצה
ח"כ צצא מפל חלואה דלא חלומה למחליט ומה שהקשית החף חפ'
דפר' מי שמת שכוחצין שאין להוכיח שצ"ח גובה צראוי ממה שגובה
ממלוה דהיינו משום דר' נחן בו' חפוק ליה משום טעמא דכחצו'
שזה לק"מ דלמה להו לאחזוקי משום טעמא דחלומה
מאחר שגובה מן הדין משום דר' נחן ועוד הא דכחוצת אשה גובה
ממלוה לא כך צריא להו להוכיח טעמא מינה אלא שהופיה דין
זה מפרק הכוחצ חצל לא נאמר להדיא צשום מקום לאפוקי צ"ח
לכ"ע גובה ממלוה כדיחא להדיא ציש נוחלין וכן יראה להדיא
מאשרי דפרק יצ צבור שכתב שצ"ח גובה מדר' נחן וגבי כחוצה
כחצ דעמ' דבר להגבות בו' משמע דשניהם כחדא גוצין שהרי לא
חילק חלל שזה מכה הדין וזה מכה המנהג שחלומה לכחוצת אשה
וצמחילה מר פסק הדין לפי חומו שלא כשורה שכתובת אשה אינה
גבזיה אא ממלוה שלה ח"כ כי לא אישחמיט צשום מוסק שצעולם
אלא שהמא כחצו שצ"ח וכחוצה גובה ממלוה ועוד שהחו' פרק יש
צבור השו' לגמרי כחוצת אשה לצ"ח חף צעמא דר' נחן וכחצו
שצין צ"ח צין כחוצת אשה גובה ממלוה מדר' נחן שמה דדין אחד
להן רק שלא מלאני לבי לומר שטעמא דר' נחן מוספיק צכחוצת
אשה אחר שלא נחנה כחוצה לגבות מחיים כאשר כתבו החוס'
צכמה מקומות צגיטין וצצ"מ והעליתי אותם הדברים צחיצורי
וחמה אני עליך לפסוק צמהרות שכתובת אשה אינה גבזית ממלוה
הקודם לה ומה שהקשית לפי טעמי שלא יפקיע בו' הלל צימי חכמי
החלמוד בו' לא היתה כחוצה גבזית ממלטלי דוחמי חלל דלא

5' טו חשו

חזו חכמים להפסד כתובה חזל מעלולי משום דלא היה שכיח כו' אמר ר' יוחנן הקשה חזל מ"מ אומר אני נהי דעיקר סמיכתה המקרקעי איכא למיחש להפקעה דאי אפשר לחדש או שלא יחא צעל קרקעות או צעל הקיפות ואשראי ואם היית אומר שאין הכחוש נגזית ממלוה חלל מקרקעות ורוב צרי אדם לא יהיו צעלי קרקעות חלל צעלי הקיפות ואשראי כדי שמפקע כתובה חזל מאחר שהיה נגזית אפילו ממלוה צדוק פנים לא מפקע כתובה שהרי חף המלוה נגזית ממקרקעי וחמלל שחננה ממקרקעי צכתובה ועוד אפשר צלל הפקעה חלמה לכחובה שחלל נגזית חף ממלוה הנגזרה ממקרקעי דשכיחי יותר ממעללין צימיו חכמי החלמוד :

נ ומה

שקשתי מכבודך להרחות דעהך באשה שגזת צכתובה קרקעות וצחים ומקומות צ"ה חס העשירו חת"כ הצנים חס יכולים אחר כך לסלקה צמעות מזומנים ואכזי פסקתי דלא דר' והשגתו ו"ל גופא דעובדא לא ידעתי וגם השאלה סתומה מאד ולכן אלך למשגזה כל הדרים שאוכל למנוח דדעתי טעמו דמר ולהשיב כפי מיעוט שכלי גרסינן צכרק המפקיד אמרי נהרדעי שומה הדרא כו' והלכת' שומה הדר' לעולם ומשום שנ' מועשית הישר והטוב כשיטא שמו ליה לצ"ח ואזל איהו צמח לצ"ח דידה לא הדרא דאמרי' ליה כו' צונה חורת' ויהצ' צמחנה ודאי הני מעיקר' אדעתא דארעא נחית כו' שמי לאשה ואנסיה כו' אגזיה איהו צחוצח פליגי צה רצ אחא ורצינא חד אמר הדרה כו' ומה שמעינן דשומה דצ"ח הדרה לעולם וכחצ' הטורסי' ק"ג צח"ה דצין הוא וצין יורשיו יכולין לפדותו ואם צ"ח דיפה כחו צכל מקום יותר מכתובה כדאמרינן פ' הכוחצ לריך לחזור ושומחו הדרה כ"ס דשומח כתובה דהדרה צמקום שחם היחה צ"ח היחה חוחה השומה הדרה וא"ל הרי אנו דעויף אשה צכתובה שהרי מוכרת צלל צ"ד כדאיתא פרק חלמנה מזומית מה שאין כן צצ"ח זה לא קשיא כלל דהא מפרשים התם טעמא אמר עולא משום חינה ורבי יוחנן אומר משום שאין אדם רולה שכתובה אשה צצ"ה הרי צצ' הטעמי' אילו אינו שייכים לגבי שומה דטעמא שאין אדם רולה שכתובה אשה צצ"ד חינו שייך כלל לענין שומה וזהו פשיטא לא אפי' טעמא דחינה נמי לא שייך החס כלל דהא לא הדרא שומא אפי' צצ"ה חלל צמקום דליכא למיחש לנעילת דלת כמו שכתב הרא"ש פרק המפקיד שאעינן דלא אמרו דהדרה צמקום דליכא נעילת דלת ופסידה למלוה ולכך שייך ציה למימר ועשית הישר והטוב הואיל וליכא פסידה לצ"ח ח"כ"ה גבי כתובה הואיל וליכא פסידה לאשה ליה ציה משום חי' וחדע דהא פריך שם צכרק חלמנה מאי צינייהו ומשני צירוש איכא צינייהו ולא קמשי דחית צינייהו לעניין שומא ש"מ דלענין שומא צרווייהו ליחנהו ומיהו צלדרות דר' לצינייהו השיך לדין דהיה סוגי' דהיינו לענין מכירה צלל צ"ד ולכך נקט גרסא מ"מ מסברא לא שייך טעמא דחי' לענין שומא כמו דלית ציה נעילת דלת לענין צ"ח ואין להציה ראייה דלא הדרה מהא דאיתא לענין דינא דצ' מלרא דהוה שם נמי טעמ' משום ועשית הישר והטוב וא"ה אמרי' צכרק המקצב דאם לקחה אשה לית צה משום דינא דצ' מלרא כו' נראה דראוי' זו חף כי לכאורה הוא דאייה הגונ' מכל מקום אינה אמתית דהא אמרינן צהיה שמתחא דשומא שמוכה לאשה נאטציא כו' ש"מ דוקא אינסיבא הא לא אינסיבא לא חלל ע"כ צרי בן לחלק צין דינא דשומ' לדינא דצ' מלרא אע"ג דשניהם משום נגזית הישר והטוב וחו מראמר שם צונה חורחא יחציה צמתנה אדאי הני אדעתא דארעא נחית ולא נקיט נמי אגזיה צכתובה שמעינן דשומא דכתובה הדרא וליכא לאקושיי מההוא דפרק הכוחצ אמר אמימר משמיה דרצ' חמא האי מאן דאיכא עליה כתוב' אשה וצ"ח נחית ליה ארעא ואית ליה זוזי לצ"ח מסלקין צוזוי ולאשה צארעא האי כדינא והאי כדינא כו' לכאורה משמע דדעת' דאשה צכתובה ארעא והוה ליה כוזבינה ואורחא כו' זה אינו והמודק שם צפי' הקו' שכתב שם האי כדינא כו' וזה לוח מעו' וזה סמוכ' על שיעבוד קרקע וזהו לא נחתה כלום כו' אע"פ דלא הוי טעמא משום דדעת' דאשה חקרקע ולא חמעות רק שדרך לה שחננה קרקע והצ"ח יכול המעות שהרי הוא לא נחתה כלום רק היחה שיעבודה על הקרקע ולכן דין שחקח קרקע צעיקור שיעבודה ולכן כירש שם הרא"ש שחם הצ"ח חפץ יותר צקרקע מצמעות לדידה וצבין ליה קרקע דלפיו כח האי כדינה כו' שמעינן צהדיא דלא אמרינן דיפה כח הכחוש' לענין קרקע מצי' רק גרע טפי ולכן נ"ל כפי ענין דעתי צכל מקום ששומא הדרה צצ"ח הדרא צכתוב' וחולל מידי עכ"ל ואשיב ואומר הדין שכתבתי דלא הדרה שומה גבי כתובה אשה ואורח כצבור חלניך להרחות פלוג' לומר היפך גדי והחלטה הדצ' לעלמך עד שלא צקשתי אפילו להרחות דעתי חלל אפילו נפסק צצ' דינא דצ' נשיא חיה

לולי אהצחק לא הייתי מתלה דעתי מאחר שלא צקשתי חזל חורח' הוא ולא חמנע מלאומרה חס הקצב חקצב דע שכל הראוי' שהצחקי כצ' ידעתי ראיותיה' ודחייתיה' וגם שאין להשוות לדינא דצ"ח אלא דאית ליה כצ' רצ' דלא עשו חקנה אלא גבי צ"ח משום ועשית הישר והטוב כמו שפי' רש"י דלא נחית חלל אדעתא דמעות מה שאין כן צאשה דאדרבה עיקר שיעבוד' על הקרקע כו' וגם צחחילה היה קרקע צרשומה וק"ל ומ"ה כתוב הטור חלל דשמו לאשה צכ' המפקיד ושינה הלשון וכת' שמונללשה כתובה משמע חלל לא צכתוב' וכן ירא' מלשון הר"ן שכת' שמו לה לפירוט לבמה שמחוי' לה והיא כטויה ואחר כך אינסיבא כו' כל חלו הדברים מורי' דווקא צחצח ולא צכתובה וכל זה יש לדחות צפרע צדורות הללו שאינם מודים על האמת חזל הא לך ראייה צרורה מדכסקי' צכרק אמנה מזומית חלמנה ששמה לעלמה ולא כלום משום דאמרי' מאן שם לך וחיפוק ליה דשומא הדרה לעולם צפרע מאחר שלא מכרה ודוחק לומר דשמת איירי צהצית' חו נתייקר דלא אמרינן שומא הדרה דסתמא קאמר חלמודא כך כסקתי והעלתי צחידושי חזל צודאי הייתי יודע שלא חודה וחומר שאין ראיה דשמת איירי צהצית' חו צנתייקרה חלל כשדרך מקרה מלחתי ת"ל שמה ר"ת' פחצ' צכפר ת"ה סימן של"ט על ענין אחר שדוחק לאוקמא סתמא דחלמודא צהצית' חו צנתייקרה וצנה על זה יסודו חס בן דין שלי יש לו יסוד ועיקר השומע ישמע והיחלד יחלד ואהו' צלל נפס ח"ל יכנסו דצ' צאזניך יהי לך אשר לך ואל חטריחוי להעלות יותר צדצרי אראשונים כ"ה צדצ' מחדש וצדצ' קלרה נעלה מהיום והלכה פי הדברים נלאו ויצטלו הזמן ואחה שלום וכפאך שלום :

דצרי שלמה לורי' ח' **נא שאלה** חס מותר להולי' ממקו' שאינו מעורב ע"י הושטה מיד ליד איש צחצור חוך ד' חמות כמו שקורין צוצין ערוב :

תשובה

נראה דבשמו כן הוא וקורא חני עליו לדיקים חל ילכו צה' ופושעי' יפסלו צהם כי היחר זה לא מלינו ולא שער' אצוחינו ואף שאין להציה ראייה לאיסור מהא דמסקין צפר' חרש גבי מפתחות ציה המדרש שנאצדו חמר ר' פדת לידצ' החס עליו ועלית ולעילוי החס דאי משכחת להו מיייתי להו ומסיק אמת קטן שאוכל וצילוח חן צ"ד מלוי' להפרישו ע' כאלא דלית היחר צכפ' ג"ד ח"ה ל' למימר שישט אחד לחצירו כו' אלא יהא צו שום עון וכן הסמ"ג כתב חנועשה מחילה על צני אדם שלא ידעו שלשם מחילה נאשכו ויסדרם שלא יהיה ג' טפחים צין זה לוס ומעילו כמו קנים כו' ולמה כל הטור' וישט אחד לחצירו כו' מזה אינו ראייה משו' דלא יכין להצוחו ס"ס מר' ה"ן לרה' ידאחא חחרון יהא חייב משום המוליא מר' ה' לרה' יאכן מדצרי המהצרים חית לן למידק לאיסור שהרי הם"ה והסמ"ג כתבו על האי עניינא דלעיל שהוכרחי דלא שרי צמחילה על צני אדם אלא להצוחו מר' ה' או מרה' יאחר שהוא שלו ורשות הרצים מפסק ציניה' ורולה להצחו לצוחו חזל לבית חצירו לא יועל כל זה לפי שדרך עירוב אמת דאפילו המחילה שמועל' כלפי איסור הולאה אפי' מר' ה' לרה' י ואפ"מ לענין איסור הולאה של עירוב לא יועיל כ"ה היחר של הושטה שאין מועיל לענין הולאה מר' ה' לרה' י אלא מאיסור הולאה של ד' חמות צר' לחוד שלא יועיל לעני' הולאה להוליא מרשות שאין' מעורב לרשות אחרת הנראה צעני כחצתי דצרי שלמה צן ה"ה מהר"ר יחיאל לור' יא :

נב שאלה

אי מותר להלות למי שיש לו חנות מן הצררה שרוא מלוה צריצית על משכנות של גוים וצעל החנות הוא צמק' אחר שאין צו החו' והמשכנו' אינן צידו צמקו' שלוח חס יש נמלוא הית' להלו' צריצית לצעל החנות ועוד שאלה כשרואה צעל החנות שאין רולים להלות לו על חותן המשכנות של גוים ויש צידו מעלולים והכשטים משלו ואינה רולים להלות' על משכנות שלו שהם ירצו שוהם שנו ושלח חותם ע"י גוי שילוח לו עליו צריצית והגוי חומר שלום עליהם ללוד עלמו והם שלו ושצ' נודע חף כשהיו משל ישראל חי שרי לקצב הרצית מהן ע"י גוי או אפילו ע"י ישראל עלמו ואי שרי להערים כך ללו' ע"י גוי חולל :

תשובה

על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון יראה דמי שיש לו משכנות של גוים הידועים כגון לצעל החנות שרי ללות עליהן פשיט' חס יודע צעל החנו' המשכנות צאיד ומה הם ממשכנים דשרי כשמקנה לו חותן המשכנות צפרעי עד אשר זמן פדיות' ויכול להחנות עמו צחם חצא המעות שלך שחחור וחקנה חותן ליד צחים הללו כפי מה שיעלה לך מן הקרן והריצית שהיה ראוי ליקח לך מן הגוי והוי כחור ומוכרו לו ושרי לכ"ע וכן פסק הרא"ש צכתובה הלכה למעשה ואף שכתב מהר"ק שאין היחר צדצ' וק"ל חס יצאו לכבוד על הקניין שעושין שמקנין למלו' ממשכנות

ממשכנו' החנות כנגד סך המלוה הלא ללל צמים חזירים והעלו בידם
 הרם דדבר כשט הוא שאין קניין זה מועיל כלום שהרי השיב
 רבינו מאיר והציח המדבר כי פרק מה שמחנ' ל משעה היה שנתן
 האפטרופוס' חובות הערצונו' לראובן ושמעון ליקח קרן וריבית מן
 הערצונו' ופסק הר"ם דלא קנו ראובן ושמעון את הערצונו' ואין
 יכולי' ליקח מן החובות הריבית העולה עליהם דאין אדם יכול
 להקנות לחצירו חוב שיש לו על הגוים צדוק ענין ואפילו בקנין
 חגב קרקע ליחיה בצריח כו' עד דא"כ כל הריבית שעולה על
 החובות כל היכא דאיתיה של צעליו הוא עד ואסור נמי ליקח את
 ח' כמחל המוכר ללוקח את הריבית דזהבי ארי כיון שלא קבל עליו
 המוכר אחריו' החוב מותר אס' לא חזר צו המוכר עכ"ל הר"ל אך צהרי'
 דאע"ג שהיו החובות על הערצונו' אפי' הפסק שאין יכולין
 להקנות צדוק ענין וגם אס' ליקח את הריבית שעלה מן החוב
 ח' לע"י מחילה וקבלת אחריות כו' שרי לימרי לא דק היטב כי
 למה לא יועיל קנין לערצונו' וגי' לא יכול להקנות חגב קרקע
 כשאר מטלטלים הנקנין חגב ד' חמות חו' צהליפין גס' כל רבנות'
 צעלי החו' כחצו להיתר גבי משכון כשאומר הריני מוכר לך כל כח
 וזכות שיש לי על המשכון וה' כשאנינו מוכרו לידו ופסקה לו דדרך
 הקנאה דשרי וצודאי לא עלה זועל דעת מהר"ם וספר מרדכי
 מוטעה הטענה וכך הוא ראוי להיות נוסחא מעשה היה שנתן
 האפטרופוס' חובות המדות הערצונו' לראובן ושמעון ליקח קרן
 וריבית מן החובות ופסק הר"ם דלאוקנאו ראובן ושמעון ואת
 החובו' כו' משום שלא יכול להקנו' החובות של גוים ולא היו שם
 משכו' כלל אבל כשמקנין משכנות הידועים מן החנות שפיר דמי
 אפי' צלל מחילה ואחריות ואף אחר שקנה חותה למלוה חינו' אף
 שומר חנם מ"מ חינו' יכול להחנות עמו שיוס' בקבלת שמירתו דהא
 מחנה ש"ח להיות כשואל לחייב צחונסין ודומ' לזה כה' הר"ה גבי
 שליח וז' ל' ישראל שאתר לחצירו טול מעות הללו והלוה אותן לגוי
 צריבית אס' אחריות המעות על השליח צהולכה או צהוצאה אסור
 למלוה ליק' הריב' מיד השליח או מיד שלוחו של שליח ואפי' עד
 מאה ואס' אין האחריו' עליו אף כשאר שליחים אס' ש"ח וס' ואס'
 שומר שבר' ש' מותר ומלוה שעושה שליח לישראל חצרו לקבל
 משכנו' מיד גוי והלוה השליח עליו לגוי צריב' מותר למשלח לקבל
 הריב' אעפ"י שהשלי' נתחייב צחונסין המשכון דפקדון הוא דא"כ
 אף שמחייב עלמו צחונסין וק' למחנה שומר חנם להיות' כשואל
 ולא דמי למעות דמעות לא דדרי בעיניה ומשכון דדרי בעיניה ע"כ
 ואף שכתב הטור שהרא"ש לא חילק לפי שכתבנו גבינו שנתן
 לישראל לזה לריבית על המשכון מישראל דמותר משום שנטעה
 שלוחו של ישראל וצ' ל' שיהא אחריות המשכון והמעו' מגוי לישראל
 ולא על השליח עכ"ל צ"פ ח' וכן פסק צהש"ז היינו דוקא גבי שליח
 דס' לא חילוק דמקבל עליו ישראל המשלחו לא מיחזי כשלוחו אף
 בשליח של גוי ואין שליחו' לגוי לענין ריבית להקל לכ' ע' אבל הכא
 שאינו מכה שלוחו אף שמקנ' לו המשכנו' יכול זה שפי' להחנות' עליו
 שיקבל עליו שמירת חונסין שיאמ' לו זה כל המשכנו' שהקניתי לך
 אין רלוני שיהיו צידך את המסר' אותן צידו ועד שחמסרן לירי יהיו
 צאחריות מה שאין כן גבי שליח ומ"מ אין היתר דדבר שא' כדפירש'
 צמשכנו' פרטו הידועים עד זמן פדיונם ולא לזמן קלוד דשא' יפדו
 אותן מקודם הזמן ומ"מ יש להחזיר צד' כמו שאנו עושין קלוד עד שנה
 כמו שאנו עושין כגון שיקב' לו כל המשכנו' שיש לו עתה צחונ' צחונ' וזה
 שהמשכון האחרון יהיה נקנ' לו כנגד מעותיו ומן הסת' אין אפשר
 שיפדו פדוים כולם בחוץ שנה שלא ישאו סך משכון נגד מעותיו עד
 שנה וצ' כלות שנה יעשה קנין אחר ואף אס' צחונ' מקרה שיפדו כולם
 קודם זמן מכל מקום לא יהיה ריבית שהרי הוא מלוה
 לגוים על הפחות צו ה' פשיטא לזהו כל שצו והוא צעל
 החנות על היותר חינו' נותן חלא ג' פשיטא ואס' כן
 הוא מקנה לו כנגד קלוד שלו והמותר שלו צחונ' שכל הריב' שעולה
 עד כ' ה' וצ' למח' יהיה שלו והמות' יהי' לצעל החנות וא"כ אפי'
 כשיפדו כל המשכנו' אפי' הרצ' קוד' כל' השנה מ' מיעלה הריב' כנג'
 כנג' הסך שלו ואף ח' תשיבא גוי חלם ולא ישלם הריב' צ' שלמו' מ"מ
 הוא חינו' חייב דדבר שהרי קנו' לו המשכון כנגד קרן וריבית שקלצ'
 ואס' הוא מתיירא מן הגוי ולריק להחזירו לו צ' פחות ואפי' צחונ' צחונ'
 צלל ריב' מוליה דידי' גרס שהרי הוא חייב צאחריו' ולרונ' דמלחא
 יעש' קניין חדש וקלוד כל חלי שנה דצ' ספק לא ישאר צו שום ספק
 ואס' לצ' נוקפו אף צד' הוה או שאלו' לו סך משו' דמסחפי' שלא
 ישאר משכון נגד מעותיו שצו' אחד שיפדו אותה ח' יכול להחנות
 עמו שיכתוב יום ההקנאה ויעיין ח' כ' צ' פיקוק המשכנות שכל
 המשכנות שהיו ממושכנים צחותו עת משועצרים לו נגד מעותיו
 צקן וריבית ויעיין צ' כלות השנה כמה נפדו וכמה לא נפדו וצ' אחיה
 זמן נפדו שדרך סופרי החנות לכתוב זמן פדיותן ואף אס' אין דרך
 שיכתבו יכול הוא להחנות עס צעל החנות שיכתבו ויראו אס' נפדו
 צלל הממושכנות והרבה קודם הזמן עד שלא יגיע הריבית נגד

הקלצ' שלו שיכנה מן הסך ואלא יתן הריבית צ' שלמות ואס' הוא צעל
 החנות עוצר ואינו עושה הקולר חלוי צ' אחריו והוא נקיומה
 שרגילין צעל החנות משעצד עלמוליתו לו הקרן והריב' צ' צ' צ' צ'
 הס' חס' ירל' המלו' אעפ"י שעדיין לא נפדו המשכנו' נ"ל שיח' צ'
 המלוה עס צעל החנות חנו' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 המשכנו' אס' הוא ירלה למכור לו והצריכה צידו ועו' יפ'
 היתר דדבר כגון שנתן המעות לרורים וחונמים לחוץ
 החנות והוא מותר עמו שילוב הוא' צריבית כל מה שיעלה
 יותר מקלצ' שלו יהיה לצעל החנות צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 זמן שמוציא אותן המעות ללות' אצל צעל החנות יכול להחנות'
 שיכול להחזר לו מעותיו על חזקה זמן שיחנה עמו אס' המלוה יכול
 להחנות עמו שצ' כלות השנה יהיה מחויב לפדות המשכנות ממנו
 שהרי אס' משועצדים למלוה וא"כ הוי כאילו מכרו לו צ' אחריו העת'
 ס' ד' כל כה' ג' חינו' מחיל הריב' אף חזקן שמוצי' המעות ומלוה
 אותן ולא יערצו אות' מעות עס מעות אחרים אף ייחד להם מקום
 עד שמוציא אותן אכן צעו' ה' העולם רגילין להלות לצעל החנות
 צלל שום קניין וגם מוליחין המעות ללרכס ג' חונסין ריבית למלוה
 ואומרים כי יס' לי משכנות מן הגוי צ' יותר והוא נותן לי צ' יותר והוא
 ריבית קלולה ממס' גדולה מוזכר הטור שאפי' אס' מוסר לו
 המשכנות צידו שהו' ריבית ממס' וז' ל' אצל ישראל הצ' לחצירו ואס' לו
 הלוי מעו' עלה המשכנות חלו שהן של גוי והלוה לו או שאתר
 לחצירו הלוי מעות צריבית ואני חלל לך משכן ע"י גוי והגוי
 הציח את המשכן למלוה והוליד מעות ללוה כל זה הוי רבית קלולה
 וה' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 הריבית אפילו אס' המשכון שהוא צידו משל גוי הוא נמי צריבית מ"מ
 כיון שהוא מקבל עליו לפרוע הריבית סחם צין לא יפרענו הגוי צין
 יפרענו הוי ריב' דס' ע"י ה' ישראל צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 צ' חודת שילוח לו עליו כפי אשר ליוה עליהם לגוי והוא יכול הריב'
 מן המשכון כאשר קלצ' עס הגוי ח' כ' לא הוי כאילו נחרצ' ע"י ישראל
 אף כאילו הלוה לגוי וא"כ כ' שהיכא שאין מוסר לו המשכנות לידו
 ולא הקנה לו ולא החנה עמו כראוי וצ' ריבית קלולה ועל דבר שאס'
 השנייה נ"ל פשוט היתר היכא שהמלוה לא ידע שהן של ישראל דשרי
 לקבלם ואף ללוה שרי למיעבד הכי לכחיל' אצל חידע המלות
 אסור לשניהם ולא ניי' דצ' כל ענין שרי לית' דאחר אין שליחות
 לגוי אפי' לקולח וא"כ ממילא אפי' ידע שרי והטור כתב שהרא"ש
 הסכים לדברי ר' ת' ואומרים מה שכתב הטור וכח ח' א' הראש שגם
 צוה ישראל שולח סצלונו' ללות עליו שצריך שלא ידע המלוה
 שהמשכון של ישראל וללור' ישראל הוא לזה כו' שכל זה כתב הרא"ש
 צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 ידע וכן פירש מהר"י קאר' וכו' שגמל' כחו' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 להדיח הא דצ' עיין שהמלוה לא ידע שצ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 פיינו דוקא לפרש יור' דס' צ' ח' דלא ידע איכא חיסו' לענין
 ריב' כיון דיש שליחו' לגוי לחומר' אצל לפר' ת' אפי' ידע שצ' צ' צ'
 ישראל הוא לזה מותר כיון דלא אסור אף נעל ונתן ציד ע"כ וכל
 וראה צ' עיני כלל לסמוך על דברי א' חורא דלמה לנו להקל צ' ענין
 ריבית ולעשות מעשה כר' ת' ולא כרש' יור' ש' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 צ' כל מקו' גס' לא מלחא צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 אדרבה משמע שהרי מציא דצ' ר' ת' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 ורש' י' אסור ועל זה רגיל הטור צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 שכתב צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 יעלה על דעתו להכריע לקול' צ' כ' כי הראייה שהציח ר' ת' מפ' ד'
 אחים המדקדק לשם ימלא דלא דמי ואפשר שהטור ס' צ' צ' צ' צ'
 דצ' ר' ת' וראיתו ואס' כ' כתב דצ' ר' ש' יולא כחצ' שיש לרמות
 ראיה של ר' ת' משמע שצ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 וז' ע' ועל כל פנים וראה שלא הסכים לדצ' ר' ת' אף להלכה ולא
 למעשה ועתה דצ' תמוה הוא שיכתוב צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 ח' א' הרא"ש ש' ויכתוב אחר כך דצ' ר' ח' א' והוא לדצ' ר' יולא
 לר' ת' ולא יהיה ליצא דפסק הלכה ע' כ' נראה מה שכתב הטור
 וכח ח' א' הר"ה א' ז' לכו' הוא אפילו לרבינו חס' וי' וקא לזה הוא
 דשרי לרבינו חס' מאחר שהמלוה לא ידע מדכתב הטור לעיל דצ' ר' ת'
 אצל הלוי שיוודע אסור לפי רש' י' משמע להדיח אפי' ר' ת' שרי כה' ג'
 אצל היכ' שהמלוה ידע אסור ואף שאלחא שכתב כעס אחת צ' צ' צ'
 להדיח דלר' ת' אפי' ידע המלוה שרי וכן פסק הא"מ מ"מ מלחא
 נמי שכתב צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 שולח מתחלה הגוי ללור' ישראל עמו ואחר כך מלאו ישראל כו'
 אצל היכא שולח הגוי מתחילה ללור' ישראל צ' ידע המלוה אסור
 כו' וכן נראה עיקר דצ' שלמה לוריא :

נג שאלה

אשה הולדת צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ' צ'
 ונדחה הענין ליום א' אס' לריבית להחנות

תשובה

יראה דלריבית להחנות' ומה שפסק הרמ"ן וזהו ענין

רבינו

שאלות ותשובות

ועמשה לו דריא גאלר צולדן דרפון עכ"ל הרע וכל זאת עשה כדי
להכלימה ולסובמ' וכמע' שבדול עונר מנאח הלח הזהירו רצחיו
על ככה צמסב' כחוצות שאפי' צמקום מלוא כגון לשמח חתן וכלה
חסור כי הכל יודעין כו' ואמרו כל המוצל פיו אפי' גזר דין של שצעי'
שנה נהפך לרעה ק' וניצול של קלון ודפי' הלצנה פני רעהו עד צפי'
ואשרי לה שצבחה על גודל לערה מר' לגיעות וכסירות חבל
לחוחו יקר היה ראוי שיצנה על נפשו ועל רצו עונר גס מה שאמר
שהיא לוקחת מן הצעילה ג' זהוצים אדומים הדזור יורה שדימה
אותה למעורר' וזה ח' ואף שמתרץ דיצורו של הצעל קמכון
ס"ס ר"ש של קלון יחס לז' דארהס חצינו הו' שהאשה חממע
חשמיס המיטה מצעלה עד שיחן מוהרוק"ו עס העצילה שהי
עצילה צומנה מלוא וכן לז' ר' שמעון ז"ל להטציל צחו אפי' צחורף
וצעלה לא היה חללה כ' שכצעלה חללה וכאח לא תהא צישרא
ולכן אני אומר שאחוריק' ר' נצלה עשה צישרא הכוונה יעשה את
אחורינו ויקר צעינו המוח לחסדי כרגלה מקור חסד והנה חצח
צקלרה כי מדת הדין וקו המספע נוחן שיעמוד צכניסה ראשונה
לפני הארון ויקח אחי טרחת דולקו' צידו ויצק מחילה צלשון זה
הגני יקר חטאיו והנני מצקש מאת הי' וזוה"כ ממדת רחמא וצעל'
ר' שיעור שימחלו על ניצול פי כי חטאיו ונתחרטיו ואחר המחיל'
ישצד' שצונעות כאצל אחורי הפתח צצ"ה ואולי שצורפ' לו ואני
גוזר צחרס צ"ד העליון וצחרס צ"ד החתחון על כל הקהל שיכופו
אחוריקר לקיים האיג' שהיא והפס' הלז' ואס יסרצ אחוריקר
יהיה מותרס מכי עליונים ושרפים ופחג' מאמרין קדישין ואס
ישמע יונעס לו והנה מקרצ שמעתי שחוריקר רולה להוסיף
רעה על רשעמו ולהציא עדות איך שהיחה משצחח עלמה צין
הנשים איך שצעלה הוכרה ליתן ג' זהוצים אדומים שחטצול ואף
ח"כ הוא לא ילא זכאי מצית דיט כי כדרך הנשים לשצח חת עלמן
כשמספרות זו עס זו ריך שחוק ושחמח ואין לאיש ענה ציניהס
ומה לו להשגיה צצרי הנשים ודצרת צס אמרה החורה ולא צשיחה
ילדים וקלות ראש ולכן לא ימלע כי אסי יקיים פסק דינו כנ"ל וגס
גוזרני על אחוריקר הנ"ל שישלם לר' אליעזר הנ"ל כל הוצאותיו
שהולא על הצ"ד והפסק כאשר יצטרר לפניכם וחת' קהל קדישא
גאוויה ורוק גוזרני עליכם צכל העונשו הנ"ל שחגורו עליו שישלם
ויקיים פסק הנ"ל ואל יפול מדצרי חרלה וגוזרני על הנ"ץ צחרס
צ"ד העליון וצחרס צ"ד החתחון שיקרא הכתצ שנית צקול רס
ויזהיר צעונס הגדול על אחוריקר ועל הקהל שיקיימו האיג' ר'
הנ"ל צכלל ופרט :

ס שאלה
תשובה

ס שאלה תשובה
 חי שרי להטמין צ"ע צדקן שהוא חסד חס
 יראה להחירוף שרבים טעו וסדרו שהוא
 מוסיק פצל ולא גרע מחול שהוא חסד חס
 דוחקים ומפרשים מה שכתב צ"ע ג' צענייני הטמנה וז' לוחם מלח
 למחר קלח גחלים צוערות עם הדשן שטמן צו הקדירה חין צנך
 כלום ביון שיעקר ההטמנה היתה צדק היחר חין הכי שטמן צחוך
 הדשן ש"כ עיקר ההטמנה היתה צדק חסור חלח"ה פולחחר
 הגחלים מעורבין עם הדשן ולא ידעין מן הדשן אלא מן החנור שטמן
 זה פשיטא לפי הרמז"ס שפי' רמץ הוא חסד חס ואינו מוסיק הצל
 וחין חסור להטמין צו אלא צצצת עלמו חצל מצעור יוס שרי ומחס
 שלא יטמין צרמץ צצצת עלמו גזרו על כל דבר חס חפי' אינו מוסיק
 הצלים שלא יטמין צו צצצת גזירה חסו רמץ והטעם שגזרין צרמץ
 גופיה שחא יהיה צו יכלולת של חס וגמלא חותה צגחלים ח"כ
 דשרי צדשן אלא חפי' לגיר' רש"י וכל המחצרים שיש להם גירח
 חחרח כמו שכתב צפריים עלנו דחפור להטמין צדק המוסיק
 הצל חפילו מצעור יוס חסור גזירה שחא יטמין צרמץ וע"י כן יחפה
 צגחלים מ"מ חין רחיה לחסור הדשן כי רמץ פי' רש"י להדיח חסר
 המעורר צגחלים וקורין צל"ח חילק חצל דשן חפי' חס אינו מוסיק
 הצל וצפי' הסמ"ג טעו וכן חיתח צס"ח להדיח שיעקר הטמנה
 היתה צדשן והא דקחני לא יטמין צרמץ רמץ לחו דשן הוא אלא גחלי
 צוער' והיינו כמו שפי' ושאלית' על הדשן דווקא חי שרי להטמין
 צו חצל חס לא הטמין צחו' הדשן אלא כיצדו החנור היעצ וח"כ
 הטמינו הקדירות על אחומו מקום לית לך קשיר' חפי' חס נשחרו
 גחלים צחנור חוץ למקום הטמנה צפרט מחחר שהחנור סתום דע
 לך שאינו ישר צעניי פשיטא לפי דעת המפרשים דלא החירו
 הטמנה שלנו צחנור אף שמוסיף הצל מ"מ אינו מוסיק הצל ממש
 כמו רמץ וגחלים לפי שהחנור הולך ומחקרר כל שעה ח"כ היבא
 דהגחלים צחוכו שמוסיף הצל ממש צו חפי' חסור וח"ל מאחר שהוא
 שרוק דלא שייך ציה שחא יחפה שרי וזהו ליתא וכי עדיף מגפת
 דלא שייך ציה חיתה כלל וחפ"ה חסרו להטמין צו משו' גזירה ולא
 עוד חפי' להטמין צחוך הקופה להניח' על הגפת חלח חפי' לדעת
 ס"ח והסמ"ג שכתבו להיחור' צחנור ממש שהוא מחנור ואינו
 דומה לרמץ שמעלול וח"כ מחחר שלא חטמין חלח על קרקעית
 החנור

[illegible]

נמ ראה

נט ראה ראיית העדות שהגזרה על ר' יקר בר שמעון איך שהלחיש צאונה של צעולות צעל מרת רחנא אשחר' אליעזר דברים של דופיו וניבול ולולי שחורה היא להשי' לחוט' כפי ענשו לא הייתי מוכיר ואפי' ע"י עטו"ל כל"א דארום ויילשעו מיט מיר ניט ענלן דאז דייניטו איז ציר גילט דא

החנור והגחלים רחוקים כלל מהם לא קרוי העמנה צדצ' המוס' "
הצל לא כשהעמין צדחך הגחלים או הוסיף הקדירה עליהם מ"מ
נראה דלא שרינן כה"ג אלא לענין כירה והדומה לו שאז אמרינן
בשהרחיק מהן הגחלים דלא גזרינן שם יחצה אכן צענין העמנה
החנור שהוא סמוך ושרוק מצדו צ"ח כהחנור וכל מה שצדכו הוא
כדצד אחד והוא שפיר מעמין צדצ' המוס' הצל והוא מטלטל
ומ"מ אם אין צדור כך שיטענו לדצריך הנח להם כמנהג' מאחר שיש
להם צמח לתלות הצל במקלית מקומות שמעתי שמעמיני' ומוסיזים
הקדירות אפילו על גבי גחלים ואומרים מאחר שהחנור שרוק
לית ציה חשש ראוי למחות צידם ולנדותם על ככה עד שיטענו
דצרי שלמה צן מהר"ר יחיאל לוריא

סא שאלה

סא שאלה בארלות החוס אישרי לנגלל צילה על
גג רותח כדי שחללה ונאמר מאחר שהיא
חולדות חמה שרי למיעד כד צצת או לאוכן אי
צחול וצחק דרכים מצעוד יום או אסור צצת חילול לולל

תשובה

השובה יראה דהאיך קמייח' שריוהבך תריחארינ' יאסור
ולריכין אנו לדקדק היטב בשמעת' דכירה דחניח'
בצריית' אפרק כירה רש"ג אומר מגלגלין צילה על גביג רוחת'
ואיך מגלגלין צילה על גבי סיד רוחת' ואף דאיכ' לאדאוי ולומר
דרש"ג אסור כר' יוסידם"ל הולדות חמה שרי ופליגאח' קדאסור
להפקיע צילה בסודרינ' שחממו צמחה והלכה כת"ק ואם כן ממיל'
הכל אסור וכן משמע מלשון הרמז"ס להדי' שכחז וז"ל המסקי'
אח' הצילה בצנדה'ס או בחול ובאצק דרכים שהן חמים מפני השמש
אע"פ שנללו פטור שחולדות חמה אינה כחולדת האש אצל גזר
לניהם מפני חולדות האור ע"כ אמר'ס"ל דלא לריכההו להני
טעמי דשמ' יעמיקו שמוי' עפר חליצ' דהלכת' אלהלכה כת"ק
שהכל אסור משום תולדות חמה דגזרינ' אשו תולדות האור וא"כ
ה"ג רוחת נמי אסור אכן כי דיוקת שפיר בסוגי' חמלא דרש"ג
חליצ' דהילכת' הוא דמסקינ' מחמיקין דהסם ולא יעמנה בחול
מ"ס ריש' גבי הפקעות סודרינ' דפליג ר' יוסי ומ"ס הכא צסיפ' דלא
פליג רבה אחר גזירה שמא יעמיק צומץ רב יוכף אחר מפני שמוי'
עפר ממקומו מאי ציטיהו עפר תיחוח דשמ' יעמיק חיק' ומזיז עפר
לזיכ' מחיצי רש"ג אומר מגלגלין צילה על גביג רוחת' פו' צשלמ'
למ' דשמא יעמיק הכא ליכ' למיגור אצל למ' דמפני שמוי' ליגור
נמי צקא ומאני סחם גג לית ציה עפרות' כ' שמעינן דסוגיא
דשמעת' חליצ' דהלכת' קאי דאל' כ' כל הני שקילות' ועירות' למה
לי מחא' שאני' חליצ' דהילכת' ולדעת הת"ק צכל עניין אסור וכ"ס
פקשה על הרי"ף למה הציה' האי מאי ציטיהו מאחר שאינה לפי
הלכתא ודחק לומר דאשמועינן התלמוד צהאי שקילות' דצעפר
תיחוח לא שייך לומר מזיז עפר וחופר גומה וחידוש הוא צדין
צצילה פרק קמ' משמע דצעפר תיחוח לא שייך עשיית גומה
לריכין לחלק ציטיהו' כמו שחלקו החוס' כו' דס"ס קשה כמאי
אליטריך למיכתה הך חיתיו כו' מאחר דליכ' ציה' כ' מצין חס יעל'
בחיובת' או לא ועוד מאחר דתלמוד' צא להשמיע לנו דצעפר תיחוח
לפעמים לא שייך ציה עשיית גומה וכמו שחילקו החו"א"כ הוה
ליה לתלמודא לפרש אלא צע"כ לריכ' למימר דפשיטא ליה
לתלמודא לחלק צהי' ח"כ מאי חידוש אשמועינן צהי' שקילות' וכ"ס
שהוא דוחק על הרי"ף שהיה לו לפרש ולומר שמעינן מהם דצעפר
תיחוח לא שייך עשיית גומה כו' שכך דרכו של הרי"ף צהלכתיו
בדאי האי מאי ציטיהו כו' חליצ' דהלכת' הוא וכמו שאפרש ועוד
קשה לרבה ולרצ' גוסף גופא דפליגי בהני תרי מאי ציטיהו כי דוחק
לומר דאיכ' ציטיהו חליצ' דר' יוסי מאחר דאיך הלכה כמותו הדרן
הנשי' לדוכת' ס"ס מאי ציטיהו צפלוגת' צשינוי טעמים הלא צין
גמר וצין למר הכל אסור משום תולדות חמה אף צודאי כולהו
חליצ' דהילכת' קיימי דאף הת"ק ס"ל דכה"ג תולדות חמה שרי
הוא לא אחר הת"ק תולדות חמה אף משום גזירה אשו תולדות
האור דהיינו סודרים וכדפירש רש"י מאן דחזי סצר תולדות אור
הוא והחם סודר' זו חלל התם ור' יוסי פליג ואמר שאין לחוש לזה
גי' איך דרך להחם הסודר כ"כ חלל התם דמתיירא שמא ישרף
כמו שפירשו החוסמות והר"ן אצל חול ואצק דרכים דליכ' למיחם
הני אפילו לת"ק שרי וכ"ס גג שרוח דשרי וא"כ לריכין לומר הא
כחצ' הרמז"ס לעיל אצל גזר עליה מפני תולדות האור לאו דוקא
אחול ואצק דרכים קאי אף אסור ופדומה לו וכיילניהו צחד
יעה משום תחילת דצרי' שכולהו פטורים מפני שחולדות חמה
יינהו אצל לענין חיבור יש להם טעם צפני עלמן אף שדוחק הוא
לח' מכל מקום עדיפ' לי לפרש כך מלומר שלא דקדק צסוגיא כמו
דקדקנו ואף אס' חמאר הרמז"ס לא ס"ל כדקדוק שלנו ומפרש
יר' משום תולדות האור דלא כפי' רש"י אף ר"ל מאן דחזי שמוח'ר
ולדות חמה יאמר דתולדות האור נמי שרי דלענין תולדות ס"ל
הוראה שאין לחלק ציטיהו' דס"ס שניהן הוחמו ע"י דצר אחר
לולדת צישול הוא אכן הרא' שצע"כ לא ס"ל הכי שהרי כתב צהאי

שאלות ותשובות

לר' יוסף וא"כ היה לו לשנות כלשון ר' יוסף ומודה ר' יוסף שלא יטמיה בחול כו' או כלשון וסוין כו' אבל מאחר דכתב כלשון סתמא משמע להדיא שהוא דברי ח' ק"ש שר' יוסף אינו חולק עליו כדמסיק תלמודא לעיל מ"ש סיפא דלא פליג ר' יוסף וא"כ מאי קמ"ל ח' ק"ש שהוא חסור א"ל כדפריך דלא שייך ציה איסור חולדת חמה ועוד יש לי ראיה מן הירושלמי דפרק כירה דמסקינן התם תמן אמרי' תחמה מותרת וחולדות חמה חסורה ורצנן דהכא אמרי' בין חמה בין חולדת חמה מותרת ואח"כ אומר מחניה פליגא על רצנן דהכא דתנן לא יטמיה בחול וצאצא דרכים ומשני שני' הוא שעושה חריץ פי' ומשום חופר גומא וחומא מאי קמשי' הא ח' ק"ש לקמן דלא ח' ק"ש האוי' שני' הוא חסר הפקעת סודרין צריש' משום חולדת חמה והלכה כח' ק"ש דהוא סתמא והלכתא כוותיה וגם על המקשה קשה אמאי קפרי' מסיפ' ולא פריך מריש' דאוסר הח' ק"ש ואם נאמר דלא ח' ק"ש תלמוד דירושלמי צומה שחולק הח' ק"ש על רצנן דהכ' דנוכל לומר אינהו סברי' כר' יוסף דמחירא מסיפא פריך שהו' דברי הפל' ומ"ה הולך לומר שני' כו' זה אינו דא"כ מאן דקארי ממחניהן ולא ידע האי שני' אמאי לא קארי מריש' לסיפ' דצריש' פליג' וצסיפ' לא פליג' והוא דברי הכל אלא צודאי רצנן דהתם ורצנן דהכ' לא פליג' אלא בחולדות חמה כגון גג רותח והדומה לו דלא שייך למימר גבייהו מאן דחזי' סבר שהוחמו צאור דרצנן דהתם סברי' אפ"ה חסור משום דגזרינן חטו חולדות האור ר"ל שיצא להתירא חולדות האור ורצנן דהכא לא ח' ק"ש האוי' סברו וקשרו כל חולדות חמה כה"ג ולא חסרי' אלא הפקעת סודרין וכדפרישית ופריך מסיפא דאפילו חולדות חמה כה"ג חסרו רצנן ולא ידע דרבי יוסף מודה צסיפא וסבר דכולא דברי ח' ק"ש וקמ"ל צסיפא דאפילו חולדות חמה כה"ג חסור והילכתא כח' ק"ש שהוא סתמא ומשני שני' משום דעושה חריץ אבל חולדות חמה כה"ג שרי וכן הלכה מסקנא דמילתא לגלגל על גג רותח בלא עפר שרי ואם יש עליה עפר חסור ולהטמיה בחול וצאצא דרכים אפילו מצעוד יום חסור ואף אם היה ללוייה כבר אלא כדי לשמור את חומה חסור :

סב שאלה

עירוי של דבר איסור על גביו אפילו אי חסור צבולו או דוקא על ידי קליפה או צבדי נטילה :

תשובה

יראה שחלו זה צעיון רצ' דצרי הפוסקי' צחחיל' לדקדק בדברי האשר' י' שכח צפ' כירה על מחלוקות רש"ס ור' תנן עירוי אי חסור ככלי ראשון או ככלי שני וז' ועוד הציא רש"ס הראיה מהא דק' ל' כשמואל דאמר התאה גבר דתניא צפרק בילד לולין כוותיה דאי עירוי מצטל אפ' כן עילאה גבר ומחוך זה היה מחיר לערות רותחין צבלי על חרנגולת למולגה ור' ת' היה אומר חדדיק רש"ס מרישא לידוק מסיפא איפכא אבל נוחן הוא לחוך הקערה משמע שהצטיל כבר בחופה דומיא דאילפ' וקדירה הא לערות מן האילפס לחוך הקערה או לחוך הצצלין חסור ועוד דקשה מהכא למ' ד' עילאה גבר אלא ליכא למידק לא מרישא ולא מסיפא ואידי דנקט לעיל המיתס שפינהו לא יחן לתוכה מים אבל נוחן הוא לחוך הכוס נקט נמי הכא אלפס והקדירה לא יחן לחוכן הצצלין אבל נוחן הוא לחוך הקערה או לחוך הסתמחוי ור' ת' ל' היה אומר דעירוי ככלי ראשון והציא ראיה מהא דאמרין צוצחים פרק דסחטא ח' ר' אשר הצטיל צו יסבר אין לי אלא שמצטל עירה לחוכו רותח מניין ח' ל' צו יסבר אפ' דעיר' לחוכו חסור כמצטל ואי תקשה לך הא אומר דהיה סוגיא דצוצחים חלוא צאור החנור מהו אצטול וצלוה הא דקפד רחמנא או דילמ' אצטול בלא צלוה אחר רצח ח' ש' אחד מצטל צו ואחד שעירה לחוכו רותח ומהדר ליה צלוה בלא צטול לא קמצעי' לי כי קמצעי' לי צטול בלא צלוה חלמ' דעיר' חוכו רותח חצי צלוה צטול וי' להכי קאמר צלוה בלא צטול מחוס כלי זה לא מחוס כלי אחר שצטל חלל האש וצלוה צחוך כלי זה לא קמצעי' לי כי קמצעי' לי צטול בלא צלוה כגון חלוא צאור החנור שצטל מחוס כלי זה ולא צלוה בחופו מ"מ עירוי צלוה צחוך הכלי ואוסרו והאי מ"מ מצולל ומגומס הוא אם לא שטעות נפל צספריס ולריפין לחקנו והנה דאיתילחכס אחד שהגיה ועוד מ"מ כו' כלומר חדא דלא מוכח מיניה שאינו מצטל ויכול להיות שאף מצטל ועוד מ"מ שמעינן מיניה דצלוה שפיר ע' עירוי ואוסר וא"כ לפי זה משמע דפליגי רש"ס סור' ח' צצליה כמו שפליגי צצטול וא"כ רש"ס סבר דעירוי ככלי שני לגמרי ואינו מצטל וה' דאינו צול' וכן ממיל' לר' ת' דאינו מצטל אלא כדי קליפ' ה' דאינו צול' אלא כדי קליפ' ואומר אני שאוהו החכס טעה דמיונו כי צליה אינו דומ' לצטול אפ' לרש"ס ומודה דעירוי צלוה וא"כ החו' צפ' צחח' דע' וצבי נעוה ארתיחו כו' לרש"ס דעירוי ככלי שני לגמרי אינו ר' לשאפילו אינו צולע אלא לאפוקי ר' ת' דסבר עירוי ככלי ראשון ואינו לגמרי שהרי אינו מצטל אלא צבדי קליפה והוא סבר לגמרי ר' לאפילו צבדי קליפה אינו מצטל ומ"ה לא כתבו בדברי ר' ת' אלא

עירוי ככלי ראשון ולא לגמרי וצדצרי רש"ס כתבו ככלי שני לגמרי וחדע דאי רש"ס סבר שאפילו אינו צולע איך הצין המשנה צוצחים דאית' להדיא אחד שמצטל ואחד שעירה צוואיתא להדיא צצוגיא דלשם דהטעם משום צליה הוא צצולע הכלי מחטא ונעשה נוחר ולא משום צצורת הכחוצ ואם נאמר שרש"ס מודה צבלי חרס צצקל צולע והתם צבלי חרס מייירי דילפין מבי יסבר מ"מ והיינו בלי חרס שלדיק צצירה ח' כ' איך כתב הרא' ש' דמ' מ' שמעינן צצולע הא איהו נמי מודה צציה וא"כ אייתומדתני צצירושל' אף צבלי נחושא כן זה אינו דהא אכתי לא אייתי הא דירושלמי ומיניה מיייתי לקמיה דעירוי אפילו מצטל כדצרי ר' ת' ודוחק לומר שרש"ס לא ידע הסוגיא של צצחים דהא אדרבה הוא הציא ראיה מהתם דעירוי אינו מצטל אלא צודאי אף הרש"ס מודה דצולע ומה שהחיר לערות על חרנגולים ולא נאמר שצלע אח' מחצרתה משום דס' ל' דאינו מפליט כמו שאינו מצטל ומה שכחצ צ' ד' אחר מחלוקות רש"ס ור' ת' והרש"ס א' כחצ דאפילו אם נחשוצ עירוי ככלי שני חסור שאפ' שאינו מצטל מצליע ומפליט שהרי חסרו אפילו להניח הגסלים על הצצר מיד אחר שחיטה שמו יוצא החלצ ויצלע צצצר לפיכך חסור למלות אלא אחר ניקו' ומליח' ע' ב' אל חדקדק מזה שרש"ס ס' ל' דעירוי אינו צולע אלא שרש"ס סבר מאחר שאינו מצטל ח' פ' אין כח צעירוי להיות מצליע ומפליט כחצח אצל לעניין צליה לחוד שפיר צולע לכ' ע' וכן יראה להדיא מדעת הר' ש' כחצ וז' ל' וציונו שמואל אחיו' ל' חולק עליו שכחצ דעירוי כלי ראשון לאו ככלי ראשון הוא לעניין ציטול מדקיימ' לן צפסחים תחא' גצרא אדאי' למידתי דהתם מייירי כגון שנטף מרוטצו על חרס שקלוחו נפס' אצל הכ' שאז קלוחו נפס' אפסר דמצטל הוא משמע להדיא דאצטל קאי אצל לא לעניין צליה והאי מ"מ כו' שכחצ הרא' ש' נראה צעיי שמהופ' הוא ושייך לעיל גבי צולע בלא ציטול כו' לא קמיצעי לי דמ' מ' ע' עירוי צלוה צחוך הכלי ואסרו וכן ראיתי צחצוצת רש"ס א' שהציא חאי שמעחא דצוצחים ופירש כנוסח זו שהגהתי ח' נ' י' להגיה דמ' נ' ע' י' רוצ חוס צצלע צחוך הכלי ואסרו ואין לריק להפכו ומאחר דיש חילוק צין ציטול לצלוה צצ עירוי ח' כ' מסתבר למימר לר' ת' דמצטל כרי קליפא והילכתא כוותיה אם כן גבי צליה צולע צבולו ולא שייך למימר תחאה גצרא שני חתיכו' שהאחד השנייה לוונת אצל צעירוי של רועצ רותחין מכלי ראשון שפיר צולע צבולו ואין לתקשות ממה שכחצ הרא' ש' והטור הציאו אין להכשיר כלי שצחמס איסור צבלי ראשון ע' עירוי לפי שצצלע האיסור צבולו העירו אינו מפליט אלא כדי קליפה אלא כלי שצחמס ע' עירוי יכולין להכשי' ע' עירוי וא"כ אי אמרינן שפיר צולע צבולו אלא שאינה מצטל אלא כדי קליפה וכן מפלי' ח' כ' אפילו נשחמס צו ע' עירוי אין יכולין להכשיר ע' עירוי דיש לחלק דכלי מחכוח אינו צולע יותר מה שאוכלין מצצטלין וכמו שהאכל אינו מצצטל צעירוי אלא כדי קליפ' כ' הוא צולע ונמלא אלא צלע איסור אלא כדי קליפ' ומ"מ מפליט כדי קליפ' כמו שמצטל כדי קליפ' וכך איתא להדי' צירושלמי והתניא אף צבלי נחש' כך אית' לן למימר כלי נחושא צולע הצלין אין מצצטלין ומ"ה דייק נמי הסמ' ג' צס מורו ר' יהוד' דאין כח צצליה כליס יוחר מצלענין ציטול והוא כתב אפלי שני וה' צבלי ראשון לענין עירוי אצל כלי חרס יוחר צולע ממה שאוכלין מצצטלין כדחית' צירושלמי להדיא הציצון חמץ כלי חרס צולע חצלין אין מצצטלין וכן כתב להדיא בהג' ה' אשר' י' צס מהרי"ח וז' וכל שהוא מצטל הוא מצליע וכל שאינו מצטל אינו מצליע חוץ מכלי חרס דאפילו צבלי שני צולע וא"כ כ' שאוכלין הדכין שהן צולעים צקלסאותר הן צולעים ממה שהן מצצטלין אפ' כן מסתבר למימר שצולעין צבלי צפרט ע' עירוי שמצטל עד כדי קליפ' אצל כלי שני דנהידק' ל' להחמיר דכלי חרס צולע צבלי שני כמו שפסק נמי מהרא' י' צסעריס ואם כן כל שכן צאוכלין מכל מקום נראה דאינו צולע אלא כדי קליפה מאחר שאינו מצטל כלל : הנראה צעיי כחצתי דצרי שלמה לוריא :

סג שאלה

פעם אחת שכח החון מלומר ענינו צחעניית ליצור עד שהחחיל צרכה אחרת והי' צדעת המנהיג שיכלול אותה ח' כ' צשומע חפילה כדרך שהיחי' כוללו ושוצ שכחו גס לשם עד שסיימו שומע חפלה חס ראוי לקוצעה אחר עושה שלום צצרכה צפני עלמו או לכוללו צאלהי נלור בלא חתימה כמו יחיד :

תשובה

פשיטא שאם שכחו מכללול אותה צשומע חפילה שה' ש' אומר' צצרכה אחר סיוס החפילה קודם אלהי נלור שהרי י' גדולים שעלה צדעתן אפילו ציחיד ששכח לומר ענינו שיאמרה אחר ר' ת' צצרכה חתימה ואין זה כקוצ' צצרכה לעלמו מאחר שכבר סיים י' ח' א' כ' צליצור כ' ע' מודים דשרי ואפילו מאן דפליג ציחיד היינו משום דלא ניתן לורשות לקצוע צרכה :

שאלות

9737

שמירה גיטה דשוטה לא צעיקן דעתה לילוחה כולי האי כמו בקטנה
המחגרשת בקידושי חצי' מפוס דון הגיע לכלל שנותי' ונר' גדולה
שים לה דעת פעוטות הרי היא כפיקחת לכל דברים אפילו לקבל
קידושיה חולה והכי מוכיח צפרק שי שמת הגדול בן עשרים אפילו
אינו יודע צטי משא ומתן כו' הילכך יודעת לשמור את גיט' דשוט'
מסתדר דסג' חצי' צלרו' וזרקו ולכל היותר באם נצחנה צין חפץ
לחפץ בשעת שמחוריהן וחס יודעת זו וצקית' צמיר' כו' אחתי
לא ידענ' צמיה ים להצחין חס יודעת לשמור עלמה דמדרבן חיינה
מחגרשת ונראה דר' יוחנן דאמר צפרק מי שחזון חולקין עליו
חזירועל רצ' ג' לית ליה דר' יצחק דאמר יודעת לשמור גיט' ואי'
יודעת לשמור עלמה מדרבן חיינה מחגרשת חלה סציר' ליה דלא
גזרו צה רבנן דהאי דמוקי מחצי' דצפרק חרש דקחני גזי ידיה
נשט' לא יוליאח עולמית וגזי ידיה קחני נשט' לא יוליאח ולא
קחני עולמית' אלא ש' מ' דמדרבן לא גרשה הוא מפורש מאי עולמית
אע"ג דיכול לדבר מחוך הכחצ' והכי מוכי' צירושלמי צפרק חרש
דק' דר' יצחק לאו ד' דגרסי אמתני' דנשט' לא יולי' ר' ינאי אומר
משום גזירא כמדומה ד' פ' דמתני' מיירי מדרבן וכשיודע' לשמור
גיט' וגזרו גזר שלא תלך ינהגו צה מנהג הפקר ר' עירא ורבי
חיל' תריוויכו אומר צמאי' יכולה לשמור גיטה פי' ממחיתין
צשוטה שאינה מחגרשת מן החורה כגון שאינה יודעת לשמור את
גיט' אצל יודעת לא גזרו למנהג הפקר ר' נחמיה צ' ר' עוקבא צ' ר'
יוסף אומר חלת פי' ג' דצריש צניהם חס עצר וגירש מ' ד' משו' גזירה
אסור מאן דאמר משום שאינה יודעת לשמור גיטה וזו יודע' לשמור
את גיט' פי' מאן דאמר מדרבן אסור חצי' צדיעצו ומאן דלא גזר
חצי' לכחילה שרי הרי אחד מן' דצריש השני יש לה חצ' ויכולה
היא לשמור את גיטה פי' אפילו היא חלה יודעת לשמור יש לה חצ'
הוא ישמור גיטה ומחגרשת למאן דאמר לא גזרו ולמאן דאמר גזרו
לא מחגרשת השלישי פעמים שוטה פעמים חלומה מאן דאמר
משום גזירא אסור למאן דאמר שאינה יכולה לשמור
את גיטה וזו שיכולה לשמור את גיטה מגורשת משמע
אפילו תקבלו צשעת שטות' הואיל ויש לה עדות של שמירה ועוד
הגט צידה צשעת חלומה מחגרשת ואם הפי' כמו שפירשנו כדי
הן ר' יוחנן ור' יצחק לסמוך עליהן צשעת הדחק שגסו חתגרש
ואם יש גימגומים צדריס כימו צנותינו עם החרת החרס ויחירו
צמוכן שישא זה אחרת ונסמך על זה שהלצנוטה שצלה הית' חרס
היה רשאי לישא חשה אחרת מכ"ש צנוטה חרש דמעשים בכל יום
צימינו צנוות ישראל היו לחין לחרצות רעה צעליהן נושאין אחרת
אע"פ שאחא חגיורא צו אפילו צמקוס שהי' חק' לדבר שהי' מקבלת
גט ע' י' שחזיר וכ"ש זאת שכל תקנו' שידענו להפך צהן הפכנו
ועשינו הרי על זאת ועל כיוולא צה לא פשטה תקנה הגאון מאור
הגולה ואע"פ שיש להשיצ זאת גזיילאח לחרצות רעה ואסר' עליו
עולמית אפילו חס תחזיר צחשובה אצל שוטה חס תשחפ' מותרת
לו מ' מ' הגס היוולאח לחרצות רעה אשחיו היא ואני' וכשנש' אחרת
הריש לו צ' נשים אצל גט של שט' אפילו חס ים ספק צדצר' מהני
שהרי חס תשחפ' וצא להחזיר' לריכא קידושין כמו צחחילה צפנויה
צעלמא ואם לענין קידושין מהני ליחן לה דין פנויה כ"ש להחזיר
צעלה צאשפ' אחרת על ידי החרה חרס ואם ליצנו נוקפיו להחזיר
דצר' שהיא צמנין הגאון הגדול והלא חין חזו מחזירין כי חס
לרווחא דמילתא חס קבלת הגט מגומגם קלח ועוד לא היה חלת
נר' שהודר צריש שאין לו הפרה ולד' מלוה יש לו הפרה דאין לו
מלוה גדול יותר מפריה ורציה שחליו שדוחה עשה דמי שחליו
עצד וחליו צן חזירין כופין את רצו ועושין אותו צן חזירין משום לא
חזרו צראה ועוד הא דאמרין דלריך מניין גדול להחזיר הוב' דצחין
להחזיר ולעקור כל החקנה לגמרי אצל ללורך שעה נראה דיכול
להחזיר קלח דהא ר' מתיר את הפת היכא דליכא חלת פלטר ישראל
אע"ג דפת הזה צמנין י' ח' דצר' הוא כ"ש הכא שאין מחזירין חלת
לזה שפקר חסמכחיו על הגט ואומרים גמי צשמעת' קמיית' דנידה
אע"ג דצית שמאי עשוסיג לכל החורה כולה צמקוס ציטול פריה
ורציה לא עשו סיג כ"ש שהדון לפנינו לא כיון הגאון לגזור מעולם
ומלינו כמה פעמים שהקילו אפילו משום עיגונ' דאשה ב' ש' דאיש
דלערו מרובה ומלווה על פריה ורציה ומה שלא הוזכר עיגונ' של
חיס צימיהם לא משחכח קודם גזירת הגאון חוץ מהאומר לאו קודם
לי אשה ואסור בכל הנשים שאין חקנה לדצר' ואחם צנותי מליאי
דצר' כחכם יגזר וחחשוש חשוכהם ולולי חצירי ר' דוד שמוציא הית
דעתו להשכיר שליח מיוחד ועל פיכס נח' ושלום ושיצחכס יגדל
וייליח צחשק חלמידים שמחה צר שמואל :

דרך קלרה השצנו למורנו הרצ' שמחה על דצר' האשה
שנשט' יודע למורי כי ראינו צנו של ר' שמואל צר עזריא
ממגלח שהיתה אשהו משועממת ושוטה צדרך זאת האשה שחצת
נצחו הוא ואניו צנועד סקהילות והיה מצטל חפלות מפני ציטול
פריה

דצרי שלמה לורי' ח' :
חידושי דר' של פסח שליל השמורים צנוטה ההגדה וצרכותיה
והנסג' כחצתי כולן צחרות החימה שמי וזהו כחצו וחחוס צאו
לרחו ע"ש : והחחינה שהיקנתי חמלונה הועתקת
צכמה סידורים :

סה שאלה אחד היה לואשה כמה שנים ונהגויה
כאורה כל חרע' עד שצא עליה מידת הדין
ונחקללה עד שראתה מחמת השמים כל פעם ופעם עד שהחוקה
לו צאיס' עולמית חירין ליה להוליא' צכחוצה צעל כרחה חף
שר' גרשון מ"ה גזר שלא לגרש צעל כרחה כה"ג צודאי
מודה ולא גזר צדי גרשון לצעל פריה ורציה ולא גרע מהיכא
שנשחשט שיכול לגרשה על ידי שליח וליחד לה כחוצה צאם
חחסקה תקבל גיטה משום צטול פריה ורציה חף שאפשר שהחזיר
וחחחפה מכ"ש הכ' שאין לה חיקון עולמית' להאי גזר' שיגרשה
צע"כ ויתן לה כחוצה' : חשוצה מה שצדור צעיון לגרש צע"כ
היכא דנשחשט לא כך עמדי ואעתיק לך מה שחצתי צשכצ' עוצדא
חרח הית צמקוס ועד צלוצ' אחד שצא מארץ לעוה שישחגע חשחו
לחם צמדיקו כמה שנים וצא ללמוד צמלכות זו ציציצות ולמד כמו
צתי שנים ושדכו לו השדכנים חשה ונחוח היה לדצר' אלא שחצו
הצחולה וקרוציה לא רנו צדצר' עד שיצא חחרה מרצותינו שיכול
לישא אחרת והיה גיצור בארץ ורץ צלצ' לעשות רלונ' ורלונ' ונפל
לפני שאר צרות' שיתירו לו לגרשה ולישא חשה אחרת ולא ניאחתי
להספיש עמהם ומ' לא חלקתי עליהם כי לא היה צדי עזר לקפח
אוחם צהלכה כי כל רחיותם שר' ג' מ"ה לא חיקן לצעל פריה ורציה
והחירו לו שיחן גט ומסור ליד אחד צאם חחסקה תקבל גיט'
וכחוצה' ואחר שנעשה המעש' צודאי מה נעשה אצל צדי נוקסי
ואחר כמה שנים חפשי צצס' ראצ' היה הגדול ומלחתי שצצר' חסר
הגדולים הלכה למעשה וכן עיקר והא' לך חשוצה' : לציהוגה
וחורש לעמוד על הפיקר ושורש על צד צצד שחני דורש צין הדציקים
להפרש ופל פירא וחזר רחוי להחזיר ולינת צינה יחיר' למלא כת
דחיתר' וחצ' צ' יפה להחזיק הרפה העני העלוצ ששחא הוגנת צת
חנוי' צדעת שלימה ושהה עמ' חייס' ושנים והוליד ממנה ורע חצל
לא נחקיי' לחח' ומן סגע צה מיד' הדין צע"כ ונשחט' וצהדי כצאי
דר חח' חין להחזיר חח' ונח' ועל כל זאת גילגל עמה כמה שני'
וצקסי הפרישוה ממנה שלא יתיחד עמה כי חין היתר לחיסורה
צצדיקת סקחות ולא צהרנשה זה העלוצ עומד ולוח חוי ליעל חשתי
וחוי לי על אחרת ואינו יודע היאך לפטור זאת צגט ח' כי שצחללה
כל ימיו וצטל וכגון זה לא לריכא רצה עלה וצבורה שלא ילך זה צלא
ולד לקבורה לבן צותי יפתח דצר' זה צגדולים כמות' מורי הר' ר'
אפרים הישיס ומורי הר' איעזר צן רציו יואל לצצר' לנו מה חשוצ'
יודעת לשמור גיט' דשוטה וצחתי לרון לפני רצותי לפי עניותי
מדאמר רבא מעדותו של ר' יוחנן צן גודגדא חמר לעדים רחא גט
שאני נותן לה וחזר ואמר בנסי שטר חוב זה מגורש' לאו חר' לא
צעיון דעת' ח' לא צעיקן דעתה אלא דצדעת' קלישה חח' יודעת
עיצו של שטר מהו אלא כשיחננהו לה חשיאנו צחוקתנייר צעלמא
סגי והא דקאמר צחמ' לה שטר חוב קמ' ל' דחפי' צפיקחת אע"פ
שמחגרשת צעל' כר' כשקיצלתו לשם שמירה צעלמא פגי ולהכי נקט
שטר חוב שכן יך פיקחת לשמור ולא נייר צעלמא חו חס ורקו צחוך
חלירה המשחמ' וסי' דאמר ר' דצר' חורה שוטה מחגרשת מיד
דהוא חפיקת' צעל כרחה ומוקי לה ציודעת לשמור את גיט' וק' מל'
דמלחה וחיינה חזרת לא צעון דעת' צגיטה אלא דעת שמירה דמי
שים לה דעת שמירה יודעת להצין כשאומרים לה אחרת צצית
פלוגי עוד יודעת לשמור קידושין דחנן צפ' צ"ש כל חינוקת שאינה
יכולה לשמור את קידושיה חיינה לריכה למאן מפורש צפרק
המקבל דהיינו לרור וזרקו חגון ונטלו צחו' דגיטין נמי חיון קטנה
שיודעת לשמור את גיטה כל שמתנין לה גיט' חו דצר' אחר ומחזירחו
לאחר שעה חיון הית קט' שהי' לריכ' להחגרש כל שמתנין לה
גיט' ודצר' אחר עמו והי' מוליא' אותו לאהר זמן ופי' היינו דאמר
צ' סתחקבל כל ששמרה דצר' אחר מחמת גיט' ומסיק כל שמצחנ'
צין גיט' לדצר' אחר ונר' פי' פשחוצעין ממנ' גיט' מוליאח היא גיטה
ופשחוצעין ממנה חפץ אחר מוליא' היא חפץ ולחו דווקא גיטין
נקט אלא ח' שחר שני חפלים אלא משום דשקיל וערי צגט נקט גיטה
כה' ג' חצי' יודעת צטי צשמירה חס גט גט חס קידושין קידושין
וצפר' ח' מחליף הגירסה צפרק המתקבל דאמר רבא ג' מידות צקטן
לרור וזרקו חגון ונטלו וכנגדו צקטן' מחגרשת צקידושי חציה
ספעוטו' מקחן מקח וכן צד צקטנה מחקדס' למיחון ומיסחצר'
בגירסתו דפועטו' חיה להודעת לילח' פסי צמגירושי' דמחגרשת
צעל כר' מיהו לכל הגירסות ח' לבין דעת המחקדש למיחון
דמפרש צירושלמי כל שמתנין לה גיטה ודצר' אחר עמו ומוליא'
אותו וזו יודע' לשמו' אחר גיט' לאחר זמן דנחין הדצרים דלענין

שאלות ותשובות

כפיה ורציה כמה פעמים והיה מצקש ההרה חרם הגאון הגדול
מאור גולה ולא רלו להחיר לו ואמר מועצ להפסיד נפש אחד
מלעשות קילקול לזריות הצא יסגס לצונ' צא ולא הועיל ולא
הסכימו רצותי להחיר לכן יראנו גם אמתו להסכים פן ח' ויצא
לקילקול ואף כי היו מלאי צניהו הסתר דבר חפ' הכי לא החירו
לו אף כי חין לנו אלא מה שאמר חכמים צפרק סתקלג' מידות
כרצא ולריכא דעח כפעוט' דהא פיקח' היתה מתחלה ודמיה
לקידוש' חציה צקטנה וכגירסת רש' יוצה' גוגירס' פר"ח להיפך לא
נהיראל' דגרעי קידושין למיחון מגירוסין דצדקל' החמירו
להלריכ' מיחון ואדונינו קילס פר' תמסוס דצעינ' דעח' לילוחא
צקידושין מגירוסין שהם צעל כר' ולא זו הדרך דלמיחון החמירו
צדבר קל ומחוק דצריך אנו מצניס כי חין לה דעח כפעוטות ואחיה
מודה צקטנה אף מפני שהיא גדולה אומר חת' דעדים' וסג' לה
צשיעור' וטה דלרור וזרקו אגוז ונוטלו כאשר הוכחח מפ' מי שמת
דעדיך גדול צן כ' אפילו חינו יודע צטיצ' משא ומתן למכור צנכסי
אציו מכחוח מצן כ' היודע צטיצ' משא ומתן והא ליתא דהא אמרין
והילכחא כגידול צר מנשיא ויכול למכור צנכסי אציו אפילו פחות
מצן עשרים ואפי' לצדרי מקלח רצותיו דמכרשי הך דגדול צנכסי
דנפשי' ולא צנכסי דחציה משוס דקסי' דרצא אדרצא ודוק צספר
האלסס ותשכת מ"ו לא דמו דנהי דחינו יודע צטיצ' משא ומתן
מ"מ חסס הוא צכל שאר דצדרי אצל גדולה שאינה יודעת צשיעור
פעוט' איכא למימר דגריעה מקשנה טפי דהא לכלל דע' ורצותיו
גזרו שלא ינהגו צה מנהג הפקר ואנו איד' נפרון גדרס' ונ"ל
דהילכחא כר' ילחק' וליכא מאן דפליג עליה צהא דלכתחילה חסור
לגרס' כדמוכח צפרק חרס דאמור רצן לא ליפק' וצירושלמי
שהצאחי פליגי חס עבר וגירס' מאן דאמר משוס גזירה חסור חפ'
צדיעצד' ולמאן דמפרס צירושלמי מתניהא צפרק חרס צשאחי'
יודע לשמור חת גיטא דמראורייתא חלח ולדיוקא דעולמית לא
הייס דסצירא ליה דלמעוטי אפילו יכול לדבר מחוק הכחצ וחאח
כר' יוחנן פרק מי שחזו מיהא סצירא ליה דלכתחילה חסור משוס
דר' ילחק אצל צדיעצד שרי והוי מלי לאוקמי מחניתינ' כרצ' ילחק
ולכתחילה חלח ניחא לאוקמי דמראורייתא ועולמי' אגצ' דחרס נקט
ליה כרצ' יוחנן ומינה שמעינ' דלכתחילה לכ"ע חסור ונחלקן על
חכס כמוד' שכתבת אצל מאן דלא גזר אפילו לכתחילה שרי זו אינה
צירושלמי ולא צחלמוד צצלי ועוד חידשת ופי' חלק השני חס' יס
לה חצ והיא אינה יודעת לשמו' למ"ד לא גזרו אציו ישמור חת גיט'
זהו לשונך הרי צצריך סוחרין זה חת זה שפי' צחלק הראשון שאפילו
לכתחילה מחגרשת צלח קצלת חציה למאן דלא גזר ועוד כדי לייצב
צצריך כחצת דר' יוחנן דאמר צפרק מי שחזו חלוקין עליו חכמים
על רש"ג פליג אדר' ילחק מדמפר' עולמית יכול לדבר מחוק הכחצ
וחלמודא דחיה דילמא לכדר' ילחק חישטמוטחי' דלצצריך קשה
דחציו אדחציו דהא חציי' חסוי' ליה לר' ילחק דאמ' אף חק נמי חנינ'
נשטיח וכו' ודריק מעולמית כדרצ' ילחק חלמא ע"כ כולהו חיה להו
כדר' ילחק וצפרק מי שחזו מסייע חציי' לר' יוחנן ואמר מאי
עולמית לאו חע' ג' דיכול לדבר מחוק הכחצ ורצ' פפא דחיה ואמר
דילמא כדרצ' ילחק וצהא פליגי צפרק מי שחזו שאציי' שמע חלסון
עולמי' חריווי' דר' ילחק וגס דר' יוחנן ורצ' פפא דחיה לה דילמא
לכדר' ילחק צריד' דלכתחילה חסור ואפשר אפילו צדיעצד כיון
דאיכא פלוגת' שסור' גיט' דאינה יודעת לשמור גיטא דמראורייתא
וחאחי לאחלופי חולין לחומרא ולא אמרינן צהא של סופרים הלך
אחר המיקל כדאמרינן צפרק קמא דע' וזה חלח דירושלמי פ'
חע' ג' שצציוס צירושלמי שלך וגס צצלנו האחד פליגי צעצ' וגירס'
כדפרסנו לעיל אצל לכתחילה לכ"ע חסור כדרצ' ילחק
השני פליגי צקצלת חציה דלכתחילה ויכונה לשמור גיטא ע"י
חציה למאן דאמר משוס גזירה חסור שהרינהגו צה מנהג הפקר
כיון שהיא אינה צח דעח לשמור עלמה ואפי' חס היא יודעת
לשמור חת גיטא גזרינן כדרצ' ילחק כדאיחא צפרק חרס והא דנקט
חציה לרצות' דהיחירא למאן דלא גזר שרי על ידי חציה דלכתחילה
שרי אפי' אינה יודעת לשמור נשלישי כדפיר' מר' וצכל הני חולין
לחומרא ורש' י' פי' דאינה יכולה לשמור גיטא אינה מחגרשת אפילו
צקצלת חציה ורחיחי צחוספות לרפתי שר' ח' נחלק ע"י מעשה
דאמר שחגרשת צקצלת חציה ורחיחי' לא ראייה שס והס לא
נחלקו חלח צפי' מחני' פ' ההקצל דקאי חקטנ' אצל גדולה והיא שוט'
נראה דשוי' שאינה מחגרשת צקצלת חציה וההיא דפרק מי שחזו
פי' צחוספות נמי דר' י' חית' לי' דר' ילחק ואציי' הוא דריק דעולמי'
קאי נמי אחרת' ואפי' יכול לדב' מחוק הכח' ואנשטח' כדר' ילח' ודר'
פפא ס' ל' דלח קאי עולמי' חלח אנשטח' כדר' ילחק ולא חגרשה
כדר' י' חלח אורחא דמילת' למינקטינהו צחד' חרס ושוטה וצחוספ'
דגיטין אף הלסון כמו שכתבת ואפי' הכי נקל למצין להטות החוס'
לגמרא דידן דאמר דידן שמכין וכחקנת מאור גולה לא אדוני
אנחנו צדבר זה להחיר כי כמה יש חולו ועקרונת' ויש ציטול מפרי'

ורציה ולא שמענו מחלוקות צניהם והך דפ' קדני' דצית שמא לא
עשו סייג משוס ציטול פדיה ורציה חסס איכא טעמא אחרת'
כדאמרינן חס אית' דהיה דס מעיקרא הוה אחא וכו' ודו' ק' נחשפה
ע"כ חסוצות חלו העתקתי מספר רציו' הוה חסוצות
היו צלתי מתוקנים לרוב טעות לפי שצאנו מסופר חל כומר
וצעורת חל' יגעתי ומלחתי לחקנס על מכונס לפי הירושלמי
שהיו לפנייהם ואף צניהם היה חילוק צגירסות' חכן צירושלמי
שלפנינו גירס' אחרת היא והציאו צעלי החוספות וכל האחרונים
וז' לעצד וגירס' מ' דמפני גזיר' גירס' ומ' דמפני שאינה יכול' לשמור
חת גיט' חס' י' אלה חצ צנחח' למ' דמפני גזיר' חס' למ' דמפני שאי'
יכול' לשמו' חת גיט' יש לה חצ יכול' לשמו' חת גיט' ע"י חצ פעמי'
שוט' פעמים חלומה מ' דמפני גזירה חסור מ' ד' מפני שאי' יכול
לשמור כו' יש לה עתים ויכולה היא לשמור חת גיט' ע"כ לפי
גירס' זו משמע חסור לכ"ע אפילו עתים חלומה ויש לה חצותה
וצן וא"כ איד' יעלה על דעתנו לגרסה ואף חס לא היה חסור
צדבר גירוסין מ' מחרס בקדמוני' שלא לגרס צע' כ' ואס' הוא טוען
שאונס על פי הדיבור אמר' שגס היא חנוס' צדבר ואדרבה נסתחפה
שדיהו ומחלוקתים וגס חס עבר וגירס' צגט זה נראה שאין לו
היתר צדבר לישא אחרת אפי' צלח עעס חרס דח' כ' מה הועילו
חכמים צחקנתס כמו שכתבו למעלה ולא אמרו צירושלמי שהיו בע
צדיעצד לחד' מ' ד' חלח לעטיין חס נשחפ' חת' כ' אצל חלח
שיועיל לו מה שעצד על דצרי חכמים וק' אנו שלריכין להחמיר
כאידך דאפילו צדיעצד חסור נחמר דסתס שועה חונה יכולה
לשמור חת גיטא סימן של זה לרור וזרק וכו' נאמר צקטן וקטנה
ולא צשוטה דגריע טפי מקטנה ואינה מחגרשת כלל אפילו ציס
לה חצ חלח צשיכולה לשמור חת גיטא וסחס שועה חונה יכולה
לשמור חת גיטא ואפשר אף עתים שוטה עתים חלומה חסור
אפילו צדיעצד דחין חנו צקיתין צזה וגרע טפי מצדיקה קטן
וקטנה מהיום דעתי נוטה לאסור עליו אפילו צדיעצד כשיגרס
ע"י שלית להולכה שיהיה צידו הגט והכחצוה עד שחשפה וכו' ג'
כצגירס' חותה צקצלת' אפי' יכולה לשמור חת גיט' ע"י צדיקה חלח
שאנה יכולה לשמור חת עמ' אפילו יש לה חצ חו חת וצן אפילו
עתים שועה עתים חלומה : ועוד חני אומר אפילו היא
לפעמים חלומה ממש נמחרלה לגט וכל קרוציה מסכימין לכך
אפי' חין לגרסה צלי רשות צ' דשידעו צחמיתת הדצרים שיכולים
לשמור חת חת' שלא ינהגו צה מנהג הפקר אצל צלתי רלונס ועת
שפיה שהיא חלומ' ממש חין היתר צעיני מהיום אפילו צדיעצד
לישא אחרת ע"כ : והנה מה שדמית צעיניך שהיח' נמור
הוא לגרס היכא שנשטיח היינו ששמעת המעשה שהחירו להאי
לורצא מדרצן מטעם שהחשתי צעת ההיא אצל מעשה והלחה
דעתי לאוסרו וגס צנדון ששאלת חין כחציו להחיר חרס ר' ג'
ולגרסה צע' כ' דאימא נסתחפה שדיהו ומ' מראוי לחכמים שצחוחו
עיר שיגעו צענין וימלאו מקוס לפחוח חותה שחקצל גט מרלון צכל
דלטקיות חצולה האפשרית וסלוס דצרי שלמה לורית :
סו שאלה מלמד אחד שמת לו מת חי שרי ללמוד עם
החלמידים חרות צחוק ימי אצלו וגס היה
לו חת משותף צחונח חס יכול החא ליצב צחונות ולמכור חו לא
תשובה על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון ללמוד
עם הנערים צימי אצלו נראה דשרי מאחר
ששכיר הוא ומשועבד לאחרים לריך לגמור פעולתו והשוכרו מעבד
עליו ואומר חס חצטל מלימודך איני משל' לך כל עיקר כי מתך וכה
ללמוד ולא מאחר ולכן אפילו חס העמוד רצאחר צמקומך לא
חקצלנו ולא מצעי' לרש' דפי' צר' פמי' שפך הא דקתני ואס' היו
מוחכרין חו מושכרין חלל אחרים יעשו פיר' חס' חס' היו מוחכרין
חו מושכרין חס חו צהמחס חלל אחרים למהלך חדש חנחדיס
הרי חלו יעשו הן צעלמן ולא יפסידו כל שצקן וצעלים נמי לא יפסידו
כל שצקן והכא לא קחני ע"י חסרים שהרי הן צעלמן מושכרין וכו'
צהג' מיימוני' צסס ר' ח' ממין' ואפילו לדעת הר"ש שכת' קול' ח'
גדולה היא להחיר שיעשה מלחכה צעלמו שהרי אפי' עני שמחפר'
מן הלדקה לא יעשה צלנעה צחוק ציתו חוך ג' ימים הראשונים
ומשוס הפסד ממונו שרי לעשות מלחכה צפרהס' מ' מנר' צנדון
שלומד עם החלמידים צציתו הוא דבר צצלנעה והוי הפסד'
לדידיה ולחאחרים מודה הר"ש נמי דשרי ועוד נהי דלא שרינ'
משוס הפסד צמוקן צצילות היינו מה שפסיד מחמת ימי חצילות'
דאיפור' הוא דרצין עליה אצל מה שיפסיד צגרנותה אפי' אחר שכלו
ימי חצילות לא אפריקן עליה ומשוס האי הפסד דאמר ימי חצילות'
שרינן לעשות אף צימי אצלו וכמו שכתב ר' ח' ממין' להדיח שאס' חס
מוחכרין חו מושכרין כו' שיעשו שאס' לא יעשו יפסידו גס שכר
הימים שאחר אצלם דהיינו שכר כלן החדש וזה צודאי אף להס'
להפסיד ע"כ וצודאי אף רש' י' כיון זה לא שח' רח' ממין' ציתר דצרי'
ציוחר

שאלות

כו'

ולדבריו הכל כל מחן דכ"י פי' ליה צין מעיקר דין כדחקן ואלו שמופין

שאלות

ותשובות

לו

כו' ועוד שצקי' ליה כל טעותי' שאף הוא מוחזק מ' מ' מוליחין מידו
אם הוא צעין ולא אמרו המחזרים שאם תפסה חין מוליחין מידו
לאו דווקא קאמר חלל רבות' דסיפא קמ"ל שאם תפסה יומר
מנדוניית' בעבור כתובת' מפקינן מינה ומדע דלאו דווקא קאמר'
שפרי המחזרי' כתבו להדי' חרדוני' דהנעלת ליה שאם תפסה כו'
והרי גבי נדוני' שהי' נפסי לאן צרול אמרי' שאם נגבז או נאצד
שהוא לריד לשלם דמיהוק' ושמוליחין מידו אם הוא צעין ועוד חפי'
אח' ל' דבעי' תפסה ממס' היינו היכא שאינה יכולה לצרר וללצן
טענותיה אם מאים הוא א"כ כל הכ' דלא תפסה חין מוליחין מידו
דמא חינו מאים והיא משקרת חבל היכא שמצרת ומלצנ' טענותי'
א"כ הדין עמה ומוליחין מדו והארכתי דבר צחיצורי הגדול בתשוב'
המתחלת רבים טועין צמוד' דמאים עליו כו' ונלמא להאריך כי
חין צורך צוה שפרי חונה צידו שנלטרך להוליא מאנו חלל לרווחא
דמילתא כתבתי ולכן אומר חני שכל מה שהכניסה ישאר צידה
והמענות צמוזמן ישאר ציד שלישי כדי לזון חות' מן הריוח וכל זאת
לרווחא דמילתא כי מן הדין יש להחזיר לידה כאשר כתבתי שאם צוה
יראה לכל שאין דעת' על הממון צאם לא תחפיים חוך שנס מיום
ראות' כתבתי אף עתה שאין המענות צידה א"כ לא נחנ' עיני' צו וגם
חולי צהוק ומן זה יחזור וישובו לילך צדך טובי' וגם היא תחפיים
וימלאו מעות הנדוניא כאלה והמאה והצוי' וחמשי' שהוא מעות שלו
אין כח ציד כמ' ל' צדמן לעכב המענות מאחר שהיא חונה רולה צו
והוא מרול' אף שיכול הר' ר' נתן לעכב ממון עד שישלם מה שיפסי'
מנדוניית' וגם אף גרס לו חונה התיק צמסירה שיעמוד לו לפני
אצ' ד' ה' מהר' ר' צבער שחט' יהא גידון ואם יצא חין מורס ממקו'
אחר להטיל עונשי' וגזירה על הר' ר' נתן וכמר ליצרמן שילחן חון
מגר הזה חוי חני מודיע שאותו העונש צטל כחרס הנצצר ויכול
הר' ר' נתן לומר חרצ' צפרט מאחר שפסק דין צידו ומי שיצא עליה'
למעון חון מהענין הזה או שנשחנ' העניין שאינו חרון צפסק הלו
כלא יש להם אצ' ד' עמיתי האלוק וצידו כלו הדיינים מקל ורלווע'
ושופר והוא יוליא לאור דיניהם ושלום לכל דיני ישראל :

ע שאלה

חון על חמוני' לו צן לימול חיד יתנהג עמו
חשובה שאילה זולריפה דקדוק כי לכאור' היה
דחוי שימול אותו אחרי שיקצרו חת מחו דקודם שקצרו המת הוי
חון ופטור מכל מלות הכתובים צחורה וא' צירושלמי שאפי' אם
ירלה להחמיר על ענמו חינו ראשי ומה שאמרין מילה ומת מילה
קודם היינו היכא שאין האצל חון וצפרט לפימה דס' ל' האידנא
שאין האון נכנס לז' הולא מחפלל כלל אפי' יש לו קוצרי' ולא
כרצ' ה' שכתב להקל אכן ל' גבי מילה דמלוא רמיה עליה צפרט
ויש לו זמן לא נפטר ממנה כלל צפרט מאחר שמלין אותו צצ' הכנס'
שהוא לעולם קודם הולאח מת דאשכחן נמי גבי מי שסיה לו טבח
טבות כו' שבעל צעילת מלוא ופורס כו' אע"ג דהחם משום הפסד
ממון התיירו הא לאו הכי לא שאני החם משו' דכצר מת לו מת וראוי
לאצל עליו ולדחות הכשואין עד אחר חצילו' ומ' ש' שמעי' דלא בכל
מילי אמרי' חון פטור מכל העלו' דחי לאו הכי חיד יעשו לו החופה
ויצעול צעילת מלוא כדי שיחילו עליו' ימי המשתה מאחר שהוא
פטור מכל המלות ואף חינו ראשי להחמיר חלל צודחי חיי צמלו'
פרטי' כי האישא שהקילו חכמים עליו ופטורוהו מחפילה
ומכל המלו' מאחר שהוא עסוק צמלוהו שלמת והכא שאינו
מצטל שום דבר מעניין לרכי מחו צמה שמולך צנו לימול
ולהכניסו צצריה פשיטא שחייב צפרט שזריו' מקדימים
למלוה וכ"ש למנהג שלנו שיש לו עתק צצוע למולו קודם עליו לשבח
שלא ידחה ומנו ואיתא נמי צצריהא צפ' ק' דמגילה ומציא צפ' מי
שהיה הרי שהיה הולך לחזות את פסחו ולמול אח צנו ושמע שמת
לו מת יכול יטמא חמר' לא יטמא יכול אף למת מלוה ת' ל' לחחותו
לחחותו הוא דחינו מטמא הא למת מלוה מטמא אמת חני' להדיא
דאף לכל המתים חינו נדחה כ"א למת מלוה שאין לו קוצרים חבל
צמחים שלטן שיש לו קוצרים ואינו לריד לו ואינו מצטל שום דבר
פשיטא שפשה מלוה דהיינו למול צנו מקודם ועוד עיקר שפטרו
חורו מכל המלות משום כבוד המת הוא כדי שיעסוק עם מתו
וזה הוא כבודו כמו שאמרנו ר' ל' צירושלמי מת אחד צמשפחה
ידאגו כל המשפחה נולד צן זכר נחרפאה כל המשפחה והכנסתו
לצריה היא לידתו דהא גר צמילתו אמרינן בקטן שנולד דמי וא"כ
כבוד המת הוא וס' ד' :

ע שאלה

אצל שיש לו מילה צצצת חס קורין אותו
לס' ת' חסו' יראה שאסור לקרותו לס' ת'
ואין לדמותו לעוצה דר' ת' כשהיה חבל ולא קראו החון ועלה
מעלמו ואחר כיון שהורגל כך לקרות שלישי צכל צצת הרווא חינו
עולה חומר שצציל חצילות הוא נמנע והוי דצד של פרהסיא ה' נ'
מאחר שרגילין צמילה לקרות חצי הצן צצצת הון כפרהסיא אם
אם חינו עולה חינו דומה דהתם כל שצת וצצת היה עולה חבל חצי

הצן הזה יש כמה שצחו' שלא עלה לחורה ועוד החם הקריאה לר' ת'
חיוצ' דרמי עליה שהי' מן החיוצ לקרותו צחחיל' כדאיתא צפ' הסקין
אחרי הכהן ולוי' תי קוראת' ת' הממונים על הציבור חבל הכהן שחינ'
אף מנהג צמקלת מקומו' ולא חיוצ' הוא א"כ לא מחוי כפרהסיא
אם חינו עול' ואפי' למאן דשרי לקרות האצל צמקום שיש לו קצוע
כגון סיוס חן מקום כהן שאם חינו עולה הוי צפרהסי' שאני החם
מאחר שקנה כצר מקום כהן חן סיוס א"כ הוי מלוה המוטלה עליו
והוי כפרהסיא אם חינו עולה צמקום קציעתו חבל הכהן חין לו
מקום קצוע שהיא מחחוי כפרהסיא אם חינו עולה וכן יש לדחות
נמרהא דר' ת' משום שהיה לו מקום לקצוע שלישי ועוד הא מילתא
דר' ת' חידוש הוא צמחידוש לא ילפינן ולא שמעתי נוהגין כן צומנינו
שהרי חפי' אם האכל כהן ואין כהן אף הוא שלריך לעלות חפ' ה'
כתב צצסס הר' מ' שטוב יתאר לומר לו מקודם שילא מצ' הכ וכן יכול
לעשו' כל ת' ח' ח' צ' ג' כחצי הצן פשיטא שאינו עול' הנ' לער כצצתי
דצרי שלמה לור' א' :

עב שאלה

למי שראשו כצד יש לו פית' ליש צו ולא חבל
צגילו ראש :

תשובה

אין חני יודע איסור לצרך צלל כסוי ראש ומהרא"י
פסוט לו שאסור צהוכרה שם צלא כיסוי הראש
ולא ידענא מחאי והנה מלחתי שכתב צמספת סופרים יש צו מחלוק'
שכתב פוחת הנראים כרעיו או צגרו פרומים או מי שראשו מגולה
פורס חת שמעו' ו' אצברעיו וצצגדיו פרומים פורס חבל לא צראשו
מגולה ואינו ראשי להוליא הוכרה מפיוע' כ' ור' ירוחם כתב צסוף
נחצי' י' שאסור לצרך צגילוי הראש ולולי' שאינו רגיל לחלוק על
הקדמונים א"ל שיש גדול שיסייעני הייתי נוטה להקל ולצרך צגילוי
הראש ואפילו לקרותה' ששרי שהרי איתא צמרדש דצד חמר' רבי
צרכיה חלך צ' ומשגר פרוטמא שלו למדינה מה הם עושין כל צני
המדינה עומדים על רגליהם ופורעים את ראשיהן וקוראין אותה
צחיתה ציראה צרת וצויע חבל הקצ' ה' ית' אומר לישראל קראו
ק' צצרוטמה דידיה חלל הערצתי עליכם לקרות לא עומדים
ולא פרומי ראש כו' משמע להדיא לכו' איסור צפריעה ראש אף
שלא החמיר עליה' ומה אעשה שצצר הורו לאיסור חבל צוה חמיהני
שנהגו איסור צפריעת' ראש אף צלא חפילה ולא ידעתי מאין זה
להם כי לא מלינו איסור צפריע' הראש כי אם לאשה כדאיתא צפ'
המדיר וממדת חסידות הוא שלא לילך ד' אמות צגילוי הראש ודוקא
הליכה ד' אמות כדאית' כ' כל כתבי א' רחמינא חיתי לי דלא סגינא ד'
אמות צגילוי הראש והוא ממדת חסידות כמו שחשיצ שם חין חיתי
לי כו' ועוד רחיה מפ' קדידושין דמסיק שם חמר רי' צל' אסור
להלך ד' אמות צקומה זקופה שג' מלא כל הארץ כבודו רצ הונא
צריה דרציהושע לא מסגיד' אמות צגילוי הראש חמר שפרה
למעלה מראשי משמע דוקא צקומה זקופה הוא חסו' חבל צגילוי
הראש חין צו איסור אף דרצ הונא החמיר על עלמו מכח מידת
חסידות ועכשיו הוא להיפך צקומה זקופה חנים נזהרים ואדרבה
הגאים והעשירים הולכים נעווי גורן וצגילוי הראש נזהרים לא
מחמת חסידות אף סוצרים דתי יהודית הוא עוד מלחתי כתוב הא
דגלוי הראש כו' היינו צחור השמים דוקא וכן נראה לכר' הא דקומה
זקופה אף שמלא כל הארץ כבודו מ' חינו נראה כאילו חינו משגיח
צענשיהן ביאם מי שהולך צחור השמים ושם יש לו לזכו' ולהתעורר
אף שמהר' ראי כתב שאין לחלק צין צית לחנר כי מלא הארץ כבודו
היינו צהוכרת השם וכן מסתבר שמת חסידות הוא צהוכרת השם
שלא יהא צגילוי הראש כמו הולך ד' אמות צחור השמים וכן
מלחתי כתוב צצסס הר' שכל זה מידת חסידות אף שהר' ק' כת' שיש
למחות שלא לכנס צצ' צגילוי הראש וכן העור לא כתב ויכסה
ראשו אף צני חפילה ולא צצק' שומה אעשה שהעם נהגו צו איסור
וחינו ראשי להקל צפניהם ושמעתי על חסם אחד כשהיה לומר
היה לומר צגילוי הראש וחמר שצצר עליו המשא ומ' נראה צעני
אף שאין איסור צצד וואף לא צידות חסידות כשאינו מחזיר השם
מ' דת' ח' צ' לו להזהר מאחר שהעם חופסים צה לקלות ולפרילות
כאלו עוצר על דת יהודית ואפילו לומר צחדרו חין לסמוך על זה
שאם העם הארץ יראה ויקל צולא צחונס אמרו כל שאסור מפני
מראית העין אפי' צחדרי חדרים אסור ועכשיו חני חגלה את
קלין האשכנזים צודחי מי שסוחה יין נסך צמלון של גוים ואוכל
דגים מצושלים צכלי שלהם והמחמי' הוא שמאמין לפונדיקי' שלא
צצלו צה חין חוששין עליו ואין צודקין אחריו ונוהגין צו כבוד אם
הי' עשיר וחקיף ומי שהיה חוכל ושוחה צהכשר רק שהיה צגילוי
הראש היו חופסין אותו כאלו ילא מן הכלל ע' כהחכם עיניו
צראשו ידע להשמר של יתפסו עליו ואם צצד עליו להניח על ראשו
דצד צצד יכסה ראשו צצגד פשחן דק או צמשיומ' מ' נראה חפי' מי
שירלה לצרך צרכת נהנין והוא צלילה שאין לו כובע עליו חו
צפרוח צתמצעדי לו צמה שצכסה את ראשו צידיו אף שגדול אחד
העתיק

שאלות ותשובות

העתיק לאיסור ומרר"א' הציגו ורמזו מר"ה שכתב רוחן צחמן והיה שוח' היה מחכמה צבד כגד לצדכו' משמע דוקא צבד ולא צידים אין זה ראיה כי מה לא חשו' כיסוי שדרך האדם להניח ידיו על לבו והרואה לא ידע שדרך לבסוף את הלב או ידמה לו שלא כסו ממנו כגד הלב אבל למעלה מראשו שהוא דבר הניכר מספיק בכיסוי היד צפרט לפי מה שכתבתי שאין צד איסור כ"א חסידות מספיק לו כיסוי היד צפרט באקראי בעלמא :

עג שאלה

הנונין של ויהי צנסוע הארון שמהפכין אוחן צחחיל' וסוף ויש מוסיפי' גונון ובמ' פני' שונו' צין הסופר יורגו מר חיד לנהוג :

השובה

דבר זה כחצתי צחצורי הגדול צפרק כל כחצי ואעתיק לך אות צחחיל' מסקינן צסוגי' א"ר ויהי

צנסוע הארון ויאמר משה פרשה זו עשה לה הקצ'ה סמנינות למעלה לומר שאין זו מקומה כדחניא רש"ג אומר עתיד פרשה זו שחיעקר מכאן וכתב צעקומה פי' רש"י צדגלים הייתה ראיה להכתב צפר' מדבר פני' וישם הוא מקומה ולמה נכתבה כאן כדי להפסיק צין פורענות לפורענות פורענות ראשונה ויסעו מהר ה' ואמר ר' חמא צר חנינת שסרו מאתרי יו' פי' שהיו צורחים מפר סינו דרך ג' ימים כחנינוק הצורח מצית הספר לפי שלמדו הרבה פורעני' שנייה ויהי העם כמחאונגים ולעמיד שיהיו כל הפורענות צעלי' ולא ידאגו לפורענות חתו' הפרש' למקומה' אומר לא ען הש' הוא זה אלא מפני שספר חסוד הוא לעלמו ומלא ספר צמד צרי' צו ג' ספרים עד ויהי צנסוע ספר אחד והוא צעלמו ספר שני ועד כלות הספר ספר שלישי והיו דאמר ר' שמאל צר נחמני אומר ר' יונה חלבה עמודיה שצעה אלו שצעה בפריס של חורק ופי' רש"י געשה לה סמנים למעלה למטה להצדיל' מן הסמוג' לה וואח' כ' פי' למעלה ולמטה צחחיל' וסוף ויהי צנסוע הארון ע"כ כך נמל' צפירושי' שלנו ולרי' לפרש צחחיל' וסוף של ויהי צנסוע הארון אבל צפי' רש"י של קלף מדויק מלא' כחו' צזה הענין צחחיל' וסוף ויהי צנסוע הארון ע"כ דהיינו סימנין צחחלה וסוף הן שחי גונון הפוכין וכן עושין מקלס' סופרים וחמה אנו עליהם לבחור צ' אוחיות צחורה שלא לצורך ולפוסלה שהרי חמי' אות אחת יחירה פוסל' וכן אפילו פיסול טעם אונקין צדיו פוסל החור' כ"ש כה' ג' בלא חמרי' שצעה לה הקצ'ה סימני' אלא ר' ל פרשה לפני' ולחחירה כי מן הדיון לא היה לו להפסיק שהרי לעיל מיניה כתב וארון צרי' ה' נוסע לפני' אש צח' להראות סימן לרש"ג כטעמיה בל' כטעמיה וטעו החלמידים וסצרו שהסומנים הן כנונין אבל הרמז' ס' שום מחצר לא הזכירו ואם הסימנים היו על אילו גונון ח' כ' צודאי אס לאו עשו מעכצ מאחר שאינו מחקון הסופרים אלא מלוי הקצ'ה כמו שאמר החנא עשה לה הקצ'ה סימני' וא' כ' למה לא הזכירו המחצרים וראיית צס' מדויק שכתב מהר' ר' טודרוס הו' ק' משפיר' ולא כתב שום גון יחירה אלא עשה סימני' כנון חסוכה בגון ויהי צנסוע גס צו חמה הלא אות הפוכה אינה אות ואין לך שינוי אות גדול מזה הלא כתב מהררי' ק' דלא מהני קריאת יניק צלח חכים ולא טיפש היבא שלא נכתב האות כראוי אלא להכיר צין צו' וליו' ד' ח' כ' ש' הכא שאינה אות לגמרי ולא עוד שצדאי יניק דלא חכים לא יכול לקרוא כלל אלא שאינו יכול לפוסלה מחמת היפוך גונון שהרי כתב הרמז' ס' ויהר צחותיות פגדולות וצחותיות הקטנות וצחותיות הנקודות ואותיות המשונות כגון הפית' ין הכפופות ופטור כתב צסמו פית' המלופפות והסמ' ג' כתב צסמו פית' המלופפות והאותיות העקומות כמו שהעתיקו הסופרים איש מפי איש כו' וכל אלו הדברים למלוא ולת' לעיכוב וא' כ' מאחר שקצלו הסופר להפכין לריכים לכתחילה להפכין וכ"ש שאין לפוסלן חכן חמה אנו על דצרו מאחר שאינם לעיכוב חמיל' ססול' יש צהן שהרי אין להן לורת הצחותיות כלל ואינו דומה כלל לאותיות גדולות או קטנות או פית' המלופפות' לפי שיש להן לורת האותיות אלא שהן משונות מפי עורא הסופר לאיזה כוונה ומ' הלא מעכצ אבל צעקומות לא היה מסחצר כלל צעירי צפרט מאחר שאינה כתובה לא צמנה ולא צגמר' ולא צה' ג' אלא העתקת קופרים הוא ואמרי' שיפוש' כיון דעל על וצפרט צני ויהי צנסוע שארון שצח הטעות ממחר עשה להם סימני' כדפי' ומ' מלא אוכל לפוסלן צזה היבא שלא הוסיף שום גון כפופה אלא שהפך הנונין שצחוד הכחצ מאחר שהרמז' ס' כתב להיתר ואחריו הסמ' ג' ופטור וא' כ' אולי מפי עורא הסופרים הוסיפו צהפוכות גונון לחק הסימנים שצעה הקצ'ה ותיקון סופרים הוא זה למלוא ולת' לעכצ ומ' מ' לעלמי היה צדעתי לחוש ומוחקן עד שמלאתי כך צוהר שהיה כך הקצלה צימיהן מימות ר' שמעון צן יוחאי כאשר אציאו לקמן וצפיותי עוסק צסמועה זו אומר משכיל אחד לפני כדי שצמ' הלא כל החורה חלויה צחות גונון כאשר כתב הצחיי והרקנטי וצחחיל' ולא ידעתי מה להשיג חורפי דבר עד שחפצתי צכל הספרים

וראיתי שזה אומר צזה וזה אומר ככה כל אחד ארש את שלו צצחוי כתב להדיא ע"כ עשה לה הסימנים מנון ללמדך שפרשה זו פונה לסוף חמשים פסוקים אס חמנה מן ויהי צנסוע הארון עד ונסע אוחל מועד צדגלים צפרט צמרצר סיני חמנא חמשים פרסיות ושם היחה ראיה לכחצ צדעח רש"ג וא' כ' לפי פירושו לר' שאמר כאן הוא מקומה אלא הסימנים צאו להודיע שספר חסוד צסני עלמו וסימני' מראין אלו היא מוצלח מלמעלה ומלמטה וחשוב' לעלמ' כאשר כתב צעלמו א' כ' אלא עשה הסימנים מנון גס לדעת רש"ג צ' למה עשה סימן צנון צסוף ויהי צנסוע די היה לו צנון שלמעלה לרמו שמוקמה למעלה מן' פרסיות אס' ככתב דרש ע"ד הקצלה כי פרשה זו רומז על כל ימי עולם וחדוש העולם לעמיד והחכלית מן הדרש ש' צנון הפוכה רומז שהעולם יחזור לחורו ציוצל הנדל' ואחינונין הפוכין כדי לחק הדבר כפצרון החלומות של יוסף וכך הוא צפני כפצרון חלומות עוד כתב שהפסוק שצזה רצונות חלמי וסראל רמו לחותו עניין כי חלפי רסול' אלא השאי יסראל רמו לאף השציעי ע"ד שית חלפי שנין קיימא עלמו כו' ס' ד' אינה אלא דרש של חורו והדרש ידרש מפי כל הרקנטי כתב צנסוע צג' יעקב וע' כ' הנון הפוכה כארס הכורע על צרכיו לפני המלך ומצקס ממנו לרכיו צו' א' כ' לפי זה אינו משום סימן אלא שדרש טעם על היפוך פנון והסימן הוא כמו שפרשתי שצעה פרשה לפני' ולחחירה א' ח' כ' ענייני צוהר שצמנו יצא המקור והוא עניין אחר לגמרי ואינו חלוי כלל צסימנים אבל קרוב יותר אל הפסע וממנו צשמע אף צימי החנאים היה קצלה צידס הפיכת הנונין אלא שספיקא נכל צניהן צין הספרים ו' ל' הוזהר ויהי צנסוע הארון ויאמר משה גו' ר' אליעזר אומר הכא חית לאיסתכלא נ' דאיבי מנור לאחורא חמאי צחרי דוכתי הכא ואי חיימ' נ' צפופה הא ידעא' צפופה נוקבא' צ' פשוטה כלל דבר ונוקבא' והא אוקמינן צאחר דא ויהי צנסוע הארון חמאי אחרת לבצר כגונא דא' ח' ח' צאשרי יוסצי ציחק לא איתמר צגין דהיא צגלוחא והא אוקמו והא צצרי' דכתב ונפל' ולא חוסיף קוס צחולת ישראל גו' אלא מה כתב לעילא וארון צרי' ה' נוסע לפני' דרש' שלשה ימים לחור להם מנוחה ביון דהוי נטיל חרונא נון נטיל עלאה והא שכינתא על גבי חרונ' יחצי ח' צחצורה דהקצ'ה לגבייהו דהא אע' דאינון סטאן מארת מיסור הקצ'ה לא צעי לשצקא לון וצכל זימל' אחר אפייהו לקצלייהו דאי לאו הכי לא יקומו צעלמא פוק חמי חרונא הוא נטיל מקטייהו אורח חלחא יומין' לא הוי מתפרס מיניהו נטיל עמיה מינון דרחימו דלפון דישראל אחר חנפיו ואסתחר לגבי חרונא צהאי אילתא דעולתא בד איהו איל אחר חפני לוח' דנפיק וע' ד צנסוע הארון נון אסתח' חנפין לקצלייהו דישראל וכחפי גופ' לגבי חרונא ועוד כד נטיל משה אומר קומה ה' לא תצוק אחר חנפך כד נון אסתדר נון לגבייהו צגונא מאן דאחר חנפיה למאן דרחים וכד הוי שרי חרונא וישראל למצרי כדן אחר נון חנפיו מישראל ואסתדר לגבי חרונא וצכלא אסתדר ח' ר' שמעון אלעזר צרי הכי הוא אבל הכא לא ח' דר' חנפיו מישראל דאי הכי צעי נון לאסתפכא מצונא דאחרת עלאי צ' האי מנור והאי צאור' משור לגבי חרונא אלא ודאי לא אחר חנפיו מיניהו ומה צציד צשעחא דשארי חרונא אחר משה קומה ה' כדן שארי חרונ' וצכנת' קאים צסישראל אחר חנפיו לקצלייהו דישראל ולקצליה דארונא וצצין כך כדן כליל לגויה דארונא ולישראל אלא דישראל גרמו לצחר דכתב ויהי העם כמחאונגים ח' ר' אלעזר אצח דאמר מספרה דרצ יצא כצא דאמר צצין צהאי גיסא וצין צהאי גיסא אסתדר ח' ל' ספיר קאמר' אצל דא חמינ' הכי חסכת צספרה דרצ המנונא סצא והכי הוא ודאי ע' כ' חכלית המאמר נראה שר' א' דרש שחי הנונין ההפוכין קדמא' של ויהי צנסוע הארון רמו לחיבת' של ישראל שאף אס ירחיק הארון מה השכינה חורח פניה אליהם והו קיום הגלות ונון צחחיה של וצנחה ר' ל' צעה חחיי' חורח' פניה לארון ואין לה עסק עם ישראל בצדאונה שהרי הם חונים וכל אחד פונה לרכיו ורש"י השיב לו אמת שאף הוא הצחחיה מתהפכת אבל לא שהפכה פניה מישראל שא' כ' הוה מראה נופה כאילו היא מחרת עלמה מן העם ח' כ' היה לה להיות מנוחת לגמרי מלרע לעיל כזה צ' אבל אינו כן אלא עומדת צאורח משור אלא שהפוכה מתחור לפנים ופניה לגבי הארון והישראל כאחד אלא אינה היא המנוחת כמשמע' נון קדמא' של ויהי העם כמחאונגים שאזגרמו עונותיהו שהפכה השכינה את עלמה מהם לגמרי ואוהה אפילו אינה הפוכה משני נדדים אלא הפוכה בצדאונה מראת נופה שהרי חיי' סמוכה לארון שנאמר שהופכת פניה כלפי' הארון שהרי כצד נפחלק ענין הארון ופרשמו חלח מראה נופה שהנון שהוא השכינה אינה צהויחה ומנורת עלמה מישראל ור' א' צנורלה להשיב האמת הוא שהנון של וצנחה מנורת לגמרי משכי' נדדיה וכן ראה צספר דרצ המנונא סצא ורש"י השיב לו שאינו עיקר אלא כמו שהוא אומר וצא

צספר

בספר דרש המנוח סבא ועיקר וכן כחצ הגדול בעל צדק שאמר
שחורו נון קדמא של מחאוננים ג"כ הפוכה ומה שכחצ הרור
ומור שהנונין של מחאוננים כהווייתן שהם צלי היפוך כלל לפי
החריון כלפי מעלה וכענין אותה נונין של מעלה לא ירד לחבליה
מדר' הנעלם ומה שה' כחצ שהם הסימנים חצו כחציה שהיה טעות
ואינם מפי פקצ"ה והסימנים חצי הגבורה והיינו הפרשיו' פחותות
וסחומות וכן צוהר אינו משמע כלל שהנונין משום סימנים הן והנון
של מחאוננים יוכיח והנה חפשי וצדקתי צ"ס"ת ור' אחי י"צ
חמונות בענין הנונין חמונה ראשונה שכחצ הוק" מהר"ר טודרוס
מ"כ נון ראשונה של צנסוע הפוכה והנון שנייה של וצנחה אינה
הפוכה והנונין של כחצוננים שניהם הפוכות חמונה צ"ב ראשונה
ושנייה הפוכה וצמחאוננים שום אחת מהן אינה הפוכה חמונה
ג' ראשונה הפוכה והנון קדמאה של כחצוננים חמונה ד' ראשונה
לצ"ב הפוכה חמונה חמשה של נונין הפוכות נוספות צאוי' הפרשיות
חמונה ששית שני נונין הפוכות נוספו צאוי' הפרשיות ונון ראשונה
ואחרונה וקדמאה של כחצוננים הפוכות חמונה שביעית שתי
נונין נוספות כו' וראשונה וצ' נונין של כחצוננים הפוכות חמונה
שמינית שתי נונין נוספות כו' ונון ראשונה חמלעית של וינסו
משנאך הפוכות חמונה חמשה שתי נונין נוספות כו' ונון
ראשונה הפוכה חמונה עשירית חרבע נונין הפוכות ראשונה
ואחרונה וששים של כחצוננים חמונה אחת עשרה נון אחרונה
ונון קדמא של כחצוננים הפוכות חמונה י"צ אקסוס נון הפוכ'
אל למעלה צראשי הנונין יש נון כזה] ועכשיו אפרש כל
החמונות חוץ מאות' שיש בה נון נוספת שפסולות הן לגמרי צעני
כאשר כחציה ולא עוד שמקלקלין את הפרשיות שלריך להיות צין
הפחותות והסחומות ועתה אפרש את החמונות :

חמונה

ראשונה נון ראשונה של צנסוע הפוכה והנון
אחרונה אינה הפוכה ושני הנונין של כחצוננים
פוכות ראוי לחקנה וימחק נון אחרונה וצמקומה יעלה נון של
וצנחה לפי שאינה לפי הוהר וכחיקון צדק שאמר ולא צאוס מדרש
צמלמא אם לא הייתה שום אחת הפוכה לא הייתי מזהר לחקנה
שהרי בחוצה כדונה ואותן הפוכות אין מעכבות והמדר' והספרים
צמחו הכי חלוקות אם כן כמעט דרך הישר שלא לשנות כל
עיקר חבל זה שהחיל להפכן ולא הפכן כראוי והוסיף אם כן
ראוי לחקנ' לכתחילה וחמונה שנייה צראשונה ואחרונה הפוכה
ושל כחצוננים אין שום אחת הפוכה היא כדעת הרור ומור
וצחיי ויכולין ליש צוהר מה שאמר צפוק גרמו כו' לא קחוי
אפיכת נונין חלל ה"ק צפוק גרמו שנסחלקה השכינה מהם חבל
צחלה הייתה שכינה לעולם פונה אליהם חבל לא חמר רשצ"י
לדיה שחורו נון הפוכה ואמר שם"ל שאין עושין סימן לרעה
כ"א לטובה וגם הן מפרשים שנונין הם סימנים חחילה וסוף ואם
כן אין לנו לחקנם אם להניחם כמו שקבל הסופר על פי קבלתם
חמונה שלישיית נון ראשונה הפוכה ונון קדמאה של כחצוננים
הפוכה אין צדי לחקנה דאולי כך הוא דיוחו של רשצ"י צוהר שנון
של וצנחה הוא צחורה מישור לגמרי ומאחר שאין בה שום פינוי
אם כן נאמר שהפכת פניה לארון וישראל צלורה צלי שנינו וכך
הקשה לו לפי דריך היה לו להיות הפוכה מאחרת לעילאה חבל
לדידי אינה הפוכה כלל ואף שלא פרשתי כן מכל מקום אין צדי
לחקנה כי חוליך קבל הסופר חמונה רביעית נון ראשונה לצד
הפוכה אין צדי לחקנה כי היא כפי דעת הרקנטי וגם יכולין לדחו'
הוהר ולומר אחרונה אינה הפוכה ורשצ"י לדבריר"א קאמר
שהיה לו להפך מאחר לעילו בדפדוף וגם של כחצוננים אינה
הפוכה בדבריר' לעיל אף הם מפרשים ולצנסוק גרמו חמונה חמישי'
פסולה עד שימחק הנונין הנוספות וכן חמונה ששית
שביעי' פסולה עד שימחק הנונין ואחר כך יחקנה כמו שכתבתי
בחמונה ראשונה חמונה שמינית פסולה עד שימחק הנונין הנוספים
ואחר כך לריך למחק ולחקן חמלעות של וינסו משנאך כי זה אינו
לשום מדרש ומאחר שיתחיל לחקן יחקן את כולו על פי צדק שאמר
חמונה חמשה פסולה עד שימחק הנונין הנוספות חמונה י'
פסולה עד שימחק הנונין הנוספות ויחקן נון צחור' של כחצוננים
חמונה אחת עשרה שנון אחרת וקדמאה של כחצוננים
הפוכות וראשונה אינה הפוכה וזו שלא כראוי לכ"ע חלל יחקן אף
נון ראשונה של צנסוע חמונה י' צעשה הסופר נונין הפוכין צראשי
הנונין הכתובים צסדר יפה קבל הסופר ואף שאינה לפי משמעות
הוהר כי מדרש הוהר אינו לעיכוב הנראה צעני כחציה וה' יליני
משג' אות דברי שלמה לוריא

ער למר

ולחורחו שלום ילמדנו רבינו על ראובן שנתן
צ' מקומות צ"ה לחמו שמונו צדוניות צק"ס
וכחצ לו על זה שער ומסרו לחתו צזה הלשון ר' ראובן יכנים לנרן
צחו מאה זהו וכו' צ' מקומות צ"ה שיהיו לו לחלוטין עולמית חדת
צ"ה של אנשים וצפרט המקום חלל ישיבתו צ"ה ומקום אחד

עה שארה חלצ שחלצה הגויה צצצח חו צ"ט אי צרי
לעשות ממנו פלאדין צחג השצועות חולל ;
תשובה יראה דבר לריך דקדוק כי מלשון סתמ' דגמרת
משמע . שאין חיסור צדצר ולא חמרו צפר' חצית
שחור לחלוצ דוק צחו' קדירה שיש בה מאכל לא שחולצ הוא
ישראל חסור למעצד משק צי"ט ואי לא היה צח לחולל הוי בעובר
משקה חבל צנוק החלצ משמע שאין בה שום צר חיסור' דסתמ' קשרי
חבל יש מן המפרשי' שכתבו דלח שרי האיתלצח לא צעו העומדת
לאכילה חבל עו העומד לחלצה חסורה כמו שכתב הסת' והם מג'
ואומר חיי לא מצעיה לחותן דם"ל דלחו הלכה כר' שצמקלה לא
צצצח חבל צי"ט ק"ל כר' יהודה ח"כ חסורה החלצ חגז חמה משום
מוקלה כדאמ' רצ נחמן עז לחלצה נחל לגיות' וחרנגולח לצילת'
וחורח לרדיח וחמרי דעיסקח צחנו לחלוקת ר' יהודה ור' שמעון
לא חפי' לפי דעת ר"ח דפסק כר' שאף צי"ט מ"ח חלצה חסורה
משום נולד אם לא היחה הצהמה עומדת לאכילה אף שדעת הר"ח
והטור צנו דצח מוקלס צין נולד שריאף צי"ט חכן צעלה"ג פסק
לחיסור' וכן הוכיח ר"ה צראוי' צרור' מהני גרעני פריסיה דאסירי

שאכרת

עד שאלה ישרא שגסא קנקן יין מן הערתך והקנקן מבחוץ

תשובה יראה דליכא איסור כלל דהאי יין דאכילו תח"ל

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

עז שאלני סומת אחד אי חייב בנרות חנוכה או לא דש

חם הוא צבית שאחרי' דולקים ויכול להשתחף

אחלה אח פיה"ז צ"ה שנהגו להחמי' בחטה הנמלחצ בעיסה קודם אפיית' נפלת' והיא רחוק' מה ראו על ככה כי בחיד ומה טע' החמץ מתפשט בכלו ולולן כלון הוא ואם אמרו חמץ צפס' במשהו זולא כלום לא אמרו ולמה יגרע ממעשה דר' חציה בחטין שנפלו לצור כו' עם כי מהר"ר סגל ז"ל נחשורר על ככה והארי' צדכרי' במנהגיו לא נחקר' רוחי צאלה * ג' בחטה שנמלחצ בצער מלות אם להקל כמהר"ר ורצינו אשר וחצירה ז"ל ואם להחמי' כחמי נרצנו והקדמונים עליהם השלום כמו שבח המרדכי וזהו חזק"ק קראקא נחשטו שם בעלי התריסין זה חומ' צכה וזה צכה וכמדומי כי שמעתי מפי הוד"מ"כ להחמיר ולא להקל השיבני נח אדוני בחפץ חלמידך הקטן כי למשמעת' אשר שמו בשם רצו שלמ' צן מהר"ר יהודא ז"ל ה"ה :

שלום

אשיב לשאלה ה"ה מהר"ר שלמה ילוי בענין המשא ומתן דע שקצלת הלכה למעשה להחיר צח"ה אסצח יריד או אפי' יומא דשוק' הנקרא קרסני טארה שהוא דבר דלא שכיח וצח' לזמנים דומיא דשיירות וספינות וחצבי' הפסד ריוח להפסד קרן וכמו שחילק הרא"ש והביא ראיה מן הירושלמי אצל אחר ימי השוק אין להחיר כלל לישב בחנות והדומ' אם לא שהחנו' סגורה ופוחת' במקלח אם צח' לוקח לקנות וכל זאת כדי להוליא לשמחתי ט' והחומרא של החיטה שנמלחצ בעיסה כו' גס מהרי"ל ז"ל נחשט צדכרי' ולא רכה להקל משום שכך הורה מהר"ר שמואל ושמעתי ממקן בעל הוראה שקצל מן הגדולים אשר צאשכנו שאמרו על אוחו מהר"ר ש כשהיה מורה חיה דבר היסך השור אמר בצדא אגברא קרמית וכן היה בעיני החלמידים אשר יצאו לפניו וצודאי ידע גם הוא שאין לצון זולע לא ע"כ קבל שעל ידי לישה מחמלה ויהיז טעם משהו ופאילת' בחמץ במשהו צמליחה דע שאני נוהג לשורפו ע"פ מהר"ר ז"ל וטעם לדבר מאחר שכל השנה חנו נוהגי צמליח' צס' ממילא צפסח במשהו וכבר חנו נוהגים הכל צטרפה ודעת המקילין בקראקא לא שמיע לי :

פ שאלה תשובה

אחי אצחא דאצחא כשר לעדות חו לא : נראה צעני פשוט דכשר דהא מר צר דאשח מכשיר אפילו אצחא דאצחא ונהי דליח הלכתא כוונתה בדאמרינן צפ"י"נ היכא דאיתרחק לגמרי כגון דור ציעי ליכא מאן דפליג ומה שכח הטור ח"מ לר"ת דס"ל שלישי צרשטן פסול ה"ה אצי אצחא דאצחא לא דק וסצרחו מדקחשיב ליה הרי"ף טעמא דאצחא דאצחא פסול משום שהוא שני צראשון דאצצונו הוי צראשון צראשון וממילא הוי אצי אצחא דאצחא שלישי צראשון וכן כחצ הרמ"ן צן להדיא צודאי בן הוא מאן דמכשר אפי' שלישי צראשון כדעת הרי"ף והרמ"ם צס"כ ש דכשר אצי אצחא דאצחא דעדיף עפי הרחקא אצל ר' חנהי דפליג בשלישי צראשון ופסול על פי הירושלמי וכן כחצ הסמ"ג שיש לחוש לצדרי' וכן הביאו הר"ן צמס"ס סנהדרין צפ"ז זה צור"מ"מ אצחא דאצחא דאצחא דאצחא דרש לגמרי כ"ע מודו וכן כחצ הס"מ להדי' וחילו' הזה מוכח ממר צר רב אשי דצעיל להכשיר אפי' אצחא דאצחא וכי לא ידע דראשון צשני פסול אלא ל"מאחר דאיתרחק דרא אין לדמותו לדמותו לראשון צשני וגרע אפי' משני צשני כמו שפי' החו"כ ש הבא דאיתרחק לגמרי ויחר הפלח נפלאחי על הטור הלא מוכח להדיא שלריכי לחלק כמו שחלקתי דאל"כ אמאי כשרין צעל אם חמו לכ"ע כמו שכת' הטור ואין ספק בזה דחורבול צדור קחני ולא צן חורגו דהיינו צן צחשחו וכן כחצ הר"ן צפ"י"נ דהכרי ק"ל צפ"ז זה צורר ומחו' כחצו צפ"ז זה צורר דמגו המסנ' דייקנין דקחני חורגו אע"ג דקחני כצן צעל חמו אלא משום דלא תימא מאח' דחורגו כצנו וכן הצן פסול ה"ה צדצן חורגו נמי פסול קמ"ל דחורגו לצדוקס' מאחר דאיתרחק חצבי' צן הצן כראשון צשני וצראשון צשני ליכא מאן דפליג דאמרינן חד צעל כאשתו אף דחרי צעל כאשתו לא אמרינן שם לדעת רוב הגרמנים לא צע"כ לריכין לומר נהי דפסול צן הצן דהיינו אצחא דאצחא מ"מ איתרחק דרא וגצי איתרחק דרא לא אמרינן צעל כאשתו וכן מודה ר"ת בשלישי צראשון ומה שכח הרא"ש דחד צעל כאשתו אמרינן בכל הפסולים חוץ משלישי צראשון לאו דווקא קאמר ה"ה אצחא דאצחא כדפי' ואפשר מאח' שר"ת כתב להדיא דאשת שלישי צראשון כשר מן הירושלמי נקט ליה אצל מ"מ ה"ה אשת אצחא דאצחא כדפי' וצוה טעה מר צר רב אשי דצעי לאכשר אצחא דאצחא דהו"ס"ל שאם היה פוסל אצחא דאצחא הוה פוסל צן חורגו ולא ידע לחל' צין צעל כאשתו למקום קורב' עלמו אלמא שמעינן להדיא דלא חשצין ממש כראשון צשני כ"ש אצי אצחא דאצחא דאיתרחק לגמרי דלכ"ע לא מיפסל ומ"ה כחצ נמי הטור דאצי חמו כשר לו משום דאיתפלג דרא לא אמרינן אפילו חד צעל כאשתו והקארו הגיה אחיחמוי' וס"ל דודאי פסל וחשיב ליה כראשון צשני וטעה דמ"ש מצעל אם חמו לא צע"כ לא דק ואין להקשות מדצרי ח"כ למה כחצ הטור דחרי צעל כאשתו לא אמרי' היכא שנשא אחד האם ואחד נשא צח צח חו צח צנה למה לריך להכשיר פסום חרי צעל

אצל מן החורה פטו' מכל המלו' אף שהחמי' חייצוהו צמלות כדי שלא יראה כגוי וה"ה אם יפטר מן הלית יראה כגוי אצל הכה צבי נרות אפי' חינו מדליק חינו נראה כגוי צעצור זה ועוד הרוא' אומר צודאי הדליקו עליו במקום אחר צפרט מאחר שהוא סומא ולעולם חינו לריך להדליק ולא להשתחף זה חינו דהא דוקא ר' יהודא הוא דסצר סמו' פטור מכל המלות אצל חין הלכה כר"י כמו שכתבתי צפרק החוצל וא"כ חייצ מן החורה בכל המלות וכן צלית מכח ריבוי דאשר חכמה צה ומה שפסחו החו' והרא"ש צפ"ק דקידושין דמחייב' לסומ' צמלות מדצנן כדירשלא יהיה כגוי לא צחצו לזה לא איבא דר' יוסף שצקש סיהיה הלכה כר"י הודא וא"כ חין יעשה עם כל הצרכות אף חייצ צהן מדצנן כדי שלא ידמה לגוי וא"כ אמאי נילף מלית נילף ממה שפטור מראייה משום דכחצי יראה וקרינן ציה יראה ולא נחייצו צמה שאחרי' רוחין אוחו וגם צכלל יראה לשכינה שחני החס שעיקר המלוה שיראה ציה הצחירה ומקום העצורה ויבא אל השם בעולת ראיה ג' פעמי' צסנה וזה אי חיפאר לו לראות ח"כ נפל המלות צכללו שהרי לא היה עליו אף עול' ראיה מה שאין כן צשאר מלות אע"פ שג"כ תלוין צראייה מ"מ פועל שלהן דהיינו המלוה לא נחצטל אף שצטל הטע' ומ"ה חינו קשה ג"כ חצור' מאורי האש צפס' ראבי"ה צפ"צ דמצילה שאינו מצדק משום דהמלוה חין' תלו' צנהא לחוד לא דווקא צראייה עם ההנחה דקחני החס חין מצרכין עד שיראה השלחצ וישמע' לאור' וזו היא הפועל שלה ודוקא צרכת מאורי האש אצל צרכ' הלצנ' נ"ל דיכול שפי' לצדך אף שאמרו ג"כ צה עד שיאחזו לאורה מ"מ לא אמרו שהו' יראה לאור' אף שהעול' יאחזו לאורה כי צרפ' זו על צריחת עולמות וחידוש קאי ודומה לסומ' שיכול לצדך יולר המאורות : הנראה צעני כחצתי צדרי שלמה צן מהר"ר ריחאל לור' יא"ל ה"ה הנקרא שר ילחק :

ע שאלה

מי שזימן אורחי' ליום ראשון של חול המועד שחל צסצ' ורול' לש חוט ציום ששי שהוא י"ט לצור' צצח ואומר שש' עירוב צצטילין אי שרי או לא תשובה יראה דצכ"ה אסור לשחוט אף שצכל י"ט חייני נוהג לשחוט ולא ראיתי נוהג אלא מן הצלעים ואיסטניסי' ואין כח צדי' למחות אף שהיה ראוי למחות כי יס לחו' להשחוח הסכין פמו שאסרו לראות סכין לע"ה מהאי טעמא וגם אין הכל צקיאין צדינו מוקלה ויצא לכסוח צעפר שאינו מוכן אלא שאין נשמעי' בזה ואמרו שכך ראו מאצותיהם וזו היא עיקר שמח' י"ט שלהם אכן צכה ג' שהיא מכין מי"ט לצצח אסור ועירוב צצטילין לא מהני אלא למה שהתנה להדיא כמו שכתב האשיר' והו' מן החו' ח"ל מדקאמ' ומדליקין לו את הנר משמע מי שלא ערצ אף להדי' אסור ומדליקין לו את הנר דקאמר היינו נר אחד כמו פת אחת וקיתון אחד אע"פ שלא פירש כן לכן נהגו כשכניחין עירוב לומר לחפוי ולצטלי ולחלוקי ולחטמוני ח"כ וצמוסח עירוב צצטילין את רואה שנהגין כמותו וחופסין דצרי' עיק' ואל חשניה מצמה שכחצ הרא"ש צצחצוה שאינו יכול לשחוט מי"ט צראשון לצצח היכא שהניחוע"ת אלא ישחוט צי"ט שהוא ששי צצצח אמת מותר לשחוט כשהניח על הנאי חין זו ראיה דהוא צחצ לפי אוחן שמחירין כל המלכות ע"י מה שאומר לחפוי ולצטלי כדעת הר"ף וסיעתו ולא צח צחצוה השוה אלא לכסוק שאסור לשחוט צי"ט צראשון אצל לדעת החולקים על הר"ף וסוצרי' כל מה שלא הותנה צפירו' אסור לעשות צי"ט לצצח ח"כ פשיטא שאסור לשחוט ועוד אפשר שהרא"ש מייירי היכא שהתנה להדיא צע"ת ולשחוט דשרי לר"ה ואין לטעות ולומר שצמה שאומר ולמעצד כל צרכנו כולל כל דבר ומ"מ לריך לומר לחפוי ולצטלי שהוא עיקר העירוי' שנחקן על פי הפסוק אשר חאפנו אפיו ואשר חצטלו צצטלו ועל זה פתחו ליק' צ"מ י"י אפיו ומצטל לחסו' על האפיו ולצטל על המצטל זה חינו שהרי ה"ה ג' כחצו למיפא ולצטלי ולמעצד כל צרכנו ולחלוקי אח הנר ואם איתא דכל צרכנ' כולל הכל ח"כ למה לי לומר ולחלוקי וכ"ש לנוסח הטור שהזכיר להדי' ולמעצד כל צרכנ' וגם לחטמוני שהו' ממש כמו ציטול ואם ה"ה לריך להזכירו להדי' ולא אמרינן שכלל צלמיעבד כל צרכנא כ"ש שחיעה :

ע שאלה

ישראל וגאונו מלכי ואדוני מדרהו ועינו גדול צישראל שמו צמעלות אשר לשלמה הלא הוא כצור קדושח מר' ורצנ' צ"ג ומ"ה מהר"ר שלמה יל' אשאלך והודעני נח אדוני ראשונה שצכצכר נהגו העם להקל צדצד הפרקמטיא צמועד וכ"ש צהלוה וציחוד צעה הואח שימי השווקים היוחר טוצים ויפי' חלו צמועד צסנה הואח עם שמה"רי קלון ז"ל השיב להקל ציריד שחל צמועד וטעמו ונימוקו עמו אף כן כי פה אחריו יריד חל צמועד הסוכות והרצה חכמים מחבמי המדינ' נועדים הנה עכ"ז וכי צצטיל שחמו מדמין כו' ולהיות כי כל איש שורר צציתו ויד חרוץ צעני יסאל ומקלו יגיד לו צההיה דפ' מקום שנהגו אמרתי

שאלות

ותשובות

צעל כחשנו הלא אפילו האחד שגשג הזקנה כשר לבח צהה ארצת
צנה גופה יהיו כמו צן חורגו קושיא זו אינו לדברי אף על צעל הטו'
בעלמו מיני' וציה דהא אכשר להדיא צעל אס אמו ח"כ ממילא
דכשר הוא לבן צח אשחור ו"כ אפ"י ל"ד אחד נשא האס דהוי חרי
צעל באשחור אצ"כ ל"ל דלחו דוקא ונקט הכי לאשמועי' דאף
כה"ג פסול לרב אלפס ומ"ה כחצ אחד נשא האס ואחד נשא צת
צנה כו' ג"כ לדעת הר"ח ש"ז ל"ל אצל לדעת הר"י פסולין שהרי
פוסל חרי צעל באשחור אפ"י צרשון ושני וכן שני צעל כדעת הטור
חליצת דברי הר"י ו"כ ה"ה דמחציר נמי צאחד נשא האס כו' אצל
מ"מ לא נמלט הטור מהשגה גדולה דהא אפילו תימא שהרי"ף צעי
למיפסל חרי צעל באשחור אפ"י צעל ושני מכה הירושלמי פא"ל לר"ת
דאין מוכח משם אלא צרשון צעל כמו שכתב הר"מ צ"ס להדיא מכל
מקום הכא צאחד נשא האס כו' כ"ע מודו כמו שהוכחתי מצד חורגו
והטעם מאחר דאחרת דרש גרע אפילו משני צעל כמו שמוכח
ממר צרצ"א חרי כדפירש"י לעיל וצעל הטור מנוחתו כבוד לא ירד
לעומקה של הלכ' ושיעור הגאונים *

פא שאלה

מי שמחל מן קודם תפילת ערבי' וקצרוהו
אחר תפילת ערבי' ועדיין אינו לילה אי
עולה מקלח היום הזה למניין שצעה ימי אצילות אס דומה למי
ששם' שמועה קרובה אחרי' תפילת ערבי' שמונה מיוסל
אחריו חולא *

תשובה

יראה אפ"י גבי שמועה קרובה נ"ל שעולה מקלח
היום למניין אס לא החפלה ערבי' וראייה
מדברי הר"ם שכתב בהלכו' שמחל דמי שהחפלה ערבי' ועודנו יום
קודם לאח הכוכבים ושם שמוע' קרובה על מחו אינה עולה לו
הואיל והחפלה כצ"ע ערבי' חרי קולא לא עבדין משמע דווקא
בהחפלה ערבי' שעשהו כצ"ע לילה חולא מקילין שהוא יחזור
ויעשה יום הפך הסדר ואינה דומה למה שכתבו החוספ"ו דצחפ"ל
עבדין חרי קולי דסחרי אהדי ומחפלין מנחה ותפילת ערבי'
מכלג המנחה מ"מ עבדין יום ואח"כ לילה וזהו צאשר אשהו
קולות באחת מדברי חכמים ור' יהוד' מה שאין כאן צנודן זה שאינו
צאשר כלל להיות לילה ולחזור ולעשהו יום ועוד גבי חפ"ל כחצו
המחצרי' טעמא למילתא על מה הקילוכ' כ"מ של אפ"י דהכא ח"כ
משמע היכא שלא החפלה כצ"ע אין ספק שלא יעלה לו למניין אף
שהר"י א"כ' שאין האשה יכולה לפסוק צטהרה אחר שהחפלה
הקהל ערבי' יש לחלק דווקא גבי אשה שאין דרכה להחפלה ורוב'
אינס מחפלין ח"כ ממילא נגדית אחר הקהל ואף אס היא רגיל'
להחפלה לאו חלקו דצד צל כל איש מישרא יש לו קציע להפילתו
וכל זמן שלא החפלה לא נחשב לו כלילה וא"כ אצילות שצא עליו
צמקרה וחלוי צדיקה ח"כ מונה לפיומו ו"כ שכתב שמת לו מת
קודם ערבי' דפשיטא שעולה לו למניין היום ועוד אומר חרי אפ"י
אח"כ גבי שמוע' קרובה היינו הולכין אחר תפילת הקהל שאני
האס שפי שהיה ראוי לו להחפלה צעה שהחפלה הקהל אצל הכא
שמת לו מת קודם תפילת ערבי' ח"כ נמלא שאין ראוי לו להחפלה
עו שיקצר המח שהרי חונן הוא ונמלא כאו היס ציסוד צפני עלמו
שלא נחשב לו לילה עד אחר שהחפלה ומ"מ נראה שאס היה מת אחר
תפילת ערבי' והוא החפלה ג"כ ערבי' אפילו אס קצרוהו קודם
לילה אינו מונה אס מיוס של אחריו ואינו דומה לחינוק שנוכל ציוס
אחר ערבי' דלא חלין צחפילה כלל אס אס גולד ציוס מלין צאוחו
יוס שצא השמיני וכתב מהר"י הטעם צס גדול אחד לפי שהספק
נולד מן השמים מ"ה חלין צחר עלמו של יום מה שאין כן צשמועה
קרובה שהיה המנין יכול להקדים שמועהו או לאחר ו"כ שכתב
שמת שחלוי ציוס שמים זה אינו אף אף חלוי ציוס אדס שהרי
יכולין לקוצרו למחר כי אין הצילות מחיל אחר הקצורה
צפרט כה"ג שמת אחר ערבי' שרוב' דרוב' נקצרי' למחר ועוד נרא'
צעיני' שיש לחלק גבי מילה טעם אחר והגון שלא נלערך לומר משו'
שהוא צא מן השמים אף עיקר הטעם דמשו' גזירת הכחוד הוא לימו'
צשמיני ולא צחשיני היכ' דאפשר ואס כן מאחר טיוס הוא עדיין
כשנולד אסור לדחות יום השמיני מומנו ומה צכך שהוא החפלה
ועשה לילה לדרי' כלפי שמיא אינו לילה מה שאין כן באן צאצלו'
ימתין עוד יום אחד ומה צכך *

פב שאלה

אשה שראתה אחר ערבי' ציוס ח' ועדיין
יוס הוא אס היא יכולה ללבוש נקיים ציוס
ה' כדרך שנוהגים הנשים שלא ללבוש נקיים עד יום ה' לראייה או
נימ' מאחר שה' אחר חפ"ל ערבי' חצין כאו ראח' ציוס של אחריו
תשובה יראה לפי מנהג נשים שלנו שאין לנשים נקיים
עד יום ה' לראייה ומחללות למנוח מיוסו'
לראייה אין ספיקא צדצ"כ כי עיקר חומרת הנשים משום ראיות
צין השמחה הוא שלא חתא עושה וחושב' ליוס שלפניו ושמה הוא
לילה ושייך ליוס של אחריו ואס כן מאחר שמוספת יום אחד להל'
מאחר ספק אס כן אין עוד חשש צדצ"כ צנודן דידן וזו אין לריכה
רצה חגל לפי מנהג מקומות שנהגו נשים ללבוש נקיים ציוס ארצ'

לראייה נ"ע דלפאורה נראה דליח כאן ציה מיוח' מאחר שראתה
ציוס ח' ועדיין יום היה אס כן כשלוש נקיים ציוס ד' אס כן הוי ג'
עונות שלימות לב' ע' ואינו דומה למה שכתב מהר"י צחצחה שאין
האשה יכולה לפסוק צטהרה אחר שהחפלה הקהל ערבי' וחצין
לילה מ"מ הכא שאני שצא הפיזה מן השמים ואין שייך לומר שהיה
לה להקדים חו לאחר מה שאין כן צהפסקה עהרה ודומה ממש למיל'
דחלין צחר עלמו של יום ולא חלוי' כלל אס חפ"ל הקהל שהחפלה
כצ"ע ערבי' לפי שצא מן השמים ואינו חלוי' ציוס אדס כלל אלא שיש
להשיב אף שחלה עלמו צחלין גדול שאמר שהטע' הוא שצא מן השמים
שח' ח' זה עיקר הטע' אף עיק' הטע' משום דגזירת הכחוד למולו
צשמיני ולא צחשיני אס כן כל זמן שנוכל ציוס אסור לדחות המלוח
מומנו ולריכה למולו צשמיני ללידחו ומה צכך שהקהל החפלה
ועשהו לילה כלפי שמיא יומא הוא אס כן לפי זה אין לנו ראיה
ממילה שהרי היא יכול ללבוש נקיי' למחר וא"ל מאחר דק"ל שצ"ל
צמונה מלגה צפרט היכא דאיכא נמי טעמא דפריה ורביה ח"כ אסו'
נמי לדחות ימי הספירה מומנו זה אינו דאינו דומה מלוח למילה
שהוא חובה ומ"ה מלינו שדחו ימי הספירה צכמה חומרות שחמירו
הנשים על עלמן מאחר שאינה אלא למלוח צעלמא אצל היכא דאיכא
חובה צדצ"כ אין שייך לדחותו ומ"ה פסקנמי מהר"י להחמיר שלא
חפסוק צטהרה אחר ערבי' ודומה ימי הספירה לפי שאין חובה
צדצ"כ ומ"מ נראה די לנו צזה שחמיר היכא שהחפלה כצ"ע ערבי'
ועשהו אוחו כצ"ע לילה אצל היכא שלא החפלה אפילו החפלה
כצ"ע הקהל לא נחמ' כה"ג לחוש צו לילה מאח' שצא לה סי' מן השמי'
וכדי דצרי החכם ההוא לסמוך עליו שלא נחמיר כולי' האי לחוש צו
לילה צע' כמאחר שהיה לא קצלה עליה עדיין ומפסח' למיזל צחר
עלמו של יום צמירי דלא חלוי צדיקה כלל כגון סי' הרמיה שצא
מן השמים * הנראה צעיני כחצתי :

פג שאלה

הודיעני מר הניענוע שנהגין צלולצ איד הוא
כי יס מנהגים דמות שונות וראיתי לכמה
חשובים שאין נוהגין הניענוע צסגון אחד אלא זה צכמה וזה צכמה
ויש צעוסי' צלל דקדוק כלל הודיעני מר המנהג על צוריו *

תשובה

יראה לריכין אנו לרקד צדצרי חרי"ף חפילה
וז"ל ואיכ' מאן דאמר לריך לנענע' פעמים
צהולפה וצהצה חוץ ממוליד ומציא מעלה ומוריד וגמיר לה
מגמיר דצני מערצא דגרסינן צירושלמי רצ חייו צר אפ"י צס רצ
המשכים ללח לחד צחצ"כ לו שופר וחוקע מגילה וקורא צה
לולצ ומנענ' צחצ"כ לנענ' ג' על כל צד וצד ר' ציר' צעי הכין חד
והכין חו דילמ' הכין והכין חד כלומ' ההולכה ח' וההוצא ח' א' ד הולכ
והוצאה שניהם אחד חלמא ניענוע זה חוץ ממוליד ומציא ומעלה
ומוריד הוא ע"כ והנה צבוצה המפרשים הר"ם מפרש מנענע
על כל צד והיינו לכל צד וצד וחוץ ממוליד ומציא דקאש' כלומר
שהולכה והוצאה אינה הפסקא לו והוא מוכח מן הירושלמי שהוסף
ולריך לנענע על כל צד וצד וצד וצד ח' ח' הכין חד כו' היינו
מפרשים שהפוס ידו צמקוס אחד וינענע ניענוע כל דהוג' כ' אצל
מצעיה דצעי' שס הכין חד כו' שמעינן דלכל צד לריך להוליד ולהצי'
ג' פ' ומצעיה לו ח' הולכה חד והוצאה חד או הולכה והוצאה שתייהן
אחד וכתבו ההוספות וכיון דלא איפשיטא עבדין לחומרא כו'
ע"כ פ' לפירושו ח' צעינן הולכה עם הוצאה או צין הכל ג' פ' היינו
מוליד ומציא ומוליד ועל זה כתב דאולין לחומרא וצעינן ג' פ' הולכ'
עם הוצאה ולפי פירוש הניענוע הוא ההולכה וההוצאה וכן צח"מ
להדיא ופ"י זה הוא צעיני' שמנענע על כל צד והא' פירוש לפי
האמת לכל הדוח בו' אין הלשון סוגן כד ור"ן מפרש דעת הר"י
לריך לנענע על כל צד וצד וצד היינו על כל חנועה של הולכה
והוצאה והעלמה והורדה לצחר הכי מצעי' ליה אס מוליד ומציא
הסוגן חד ואין לו לנענע צשניהם חלל א' חנועות קטנות וכן צמעל'
ומוריד או כל אחד חסוד אחד ויס לו לנענע' חנועות קטנות צכל
אחד מהם וכיון דלא איפשיטא עבדין לחומרא ולפי סוגיה זו אין
לריך להוליד ולהציא אף פעם אחת לכל צד ומנענע' פ' על
הולכה וג' פ' על הוצאה וכתב שזו היא דעת הרמב"ם וז"ל וליד
ויציא ויעלה ויורי' וינענע' הולכ' ג' פ' צדוח כייד מוליד ומנענע
ראש הולכ' ג' פ' ומציא ומנענע ראש הולכ' ג' פ' וכן צעלי' ויריד'
ע"כ והנה הפ"י המחזור צעיני' לעיין זה שההולכה והוצאה אינס
צכלל הניענוע חלל מלצר ההולכה וההוצאה לריך ניענוע ולא חפוקי
דעת הר"ם שדפרי' ח"כ לפי זה לריכין לומר שהרי"ף לא מצא
הצעיה של הירושלמי דצעי הכין ח' והכין ח' כו' לעיין זה שלא
ינענע כמו שפי' הר"ם ששהרי לריך לנענע על כל צד וצד כדפרי'
ולא מצא הר"י ח' מן הירושלמי אלא כדי להשמיע לנו דצעינן
לחומרא ג' נענועים על הולכה וג' נענועים על הוצאה כפי' הר"ן
אין הלשון של הר"י ח' שכתב שאלמא נענוע זה כו' משמע קלח שקאי
על הצעיה דלעול מיוס ולכן נראה לפרש דעל כל צד וצד דקאמר
היינו כפשוטו על כל צד שמנענעין צהלל כגון צהודו חפילה וסוף
ואנא פושיע' נא ועל משנה זו דמנענעין צהודו כו' קאי הירושלמי

הכל מה שמוליד ומצא לא נאמר צירוף כלל וא"כ הצעיה
וצעיה צירוף שלישי הכן ודוקא חרבו דקאי על הצעיה דלעיל
מיניה שריד לענוע"פ על כל דבר ש"ל צודאי שהולכה והוצאה
השנויה במחנה למחנות פרק צדוק מלה ואמרין עלה וכן צלול
היה לצד הניענוע ומ"ה צע"י צעיון ג' נענועות לשניהם או לכל
אחד ש"הר"ן וצחו"ס צדוק מלה נמי משמע שהנענוע הוא לצד
ההולכה וההוצאה ומ"ה צדוק נהנו מדברי הר"א"ם והעור
שהולכה וההוצאה הוא הנענוע ונראה צעיון מה שחפסו מנהג
זה אש"פ שפי' הר"א"ם אינו מכוון כ"מ מ"ה אפשר הם פירשו הירוש'
לפי דעתו דקאי על ההולכה וההוצאה בעלמה ומצעי ליה או צריך
רק הולכה והוצאה והולכה או ג' הולכה והוצאה ולח בפירוש
הרי"ף ואף שקלח דוחק הוא אל חשנה אח המנהג לפחות מג'
הולכות וג' הוצאות וכן בעליה וירידה כי משא ומתן יתקלם עילאה
והמחמיר לעלות ג' הולכות וג' הוצאות וגם לענוע ג' כחות זהוב'כ'
וג' כחות זהוב'כ' בדברי הרמב"ן והר"ן והר"ף על פי האלפסי הרי
זה משווא ומ"ה הולכה והוצאה השנייה והשלישית אין צריך עוד
לשום נענוע לכל הפירושים והמוסיף צדוק שאינו צריך נקרא
הדיוט • הנראה צעיון כחצתי :

פר שאלה

כד שאל נמלחה ונחשלה אי שרי צדיעצד
או לא •

תשובה

יראה שחילה זו לריכה דיקדוק בייש פנים להיחזק
ופנים לאיסור פנים להיחזק מאחר שאנו חופסי'
דברי ר"ח צדיעצד כדלקמן ומחירין חפי' הצער שנחשלה עם הכזב
לאחר מליחה ומפרשים כל השאלה דכד לפני פמליה ח' כמילת
מה שאמר ר' זריקה חנא שלקי לה לר' אשי ואכלה ואצוי הש' למיסר
נפשה לא קמיצעיא כו' איירי • כלל נמלחה ואש"ה שרי לכחלה
לדבר ר"ח ולדידן צדיעצד ומה שאמר הרמב"ם אפילו צדיעצד אין
רשייה או כמו שפירש הר"ן שעיין צפי' המנהג צדוקות ומלא
שהרמב"ם ספק כחכמים דפליגי על רבי יוחנן צן נוריוס"ל הכזב
אוסרת ואסרת וכל הסוגיא דגמרא דילן גבי כד כו' אל"כ' דרבי
יוחנן צן נורי הוא דפליג וס"ל כד אוסרת ואינה נאסרת ח' כדזר
חמוה מה ראה לדחות דברי ר' יצן נורי מאחר דאיחא צסוגיא
להדיא דרבי זריקה אמר חנא שלקי לרבי אשי ואכלה ואצוי
נמי מהדר ליה לאסור נפשה לא קמיצעיא לי כו' וכן חמה עליו הר"ן
גופיה ואי משום דס"ל כדעת רבנן הרי"ף שכתב שדרו ממחיצתה
דהאידנא לא צקיח' בחליטה ולא שרי למיכל כד שוקה חלל
היבא דעו לה מעיקרה והיא מן התקנה ולא מן הדין ואפשר דס"ל
לרמב"ם דהיא תקנה נמי צדיעצד קאי וכד כחצ הר"ם שחשבה
לזו"ל ומה שכתב רצ חלפס צזה הלשון דלא שרי למיכל כדזר
שוק' לא שח' לאוסרה אש נעשה כד דמסתמא הלכה כמחניהין
דחורמות וכו' צן נורי דכד חסורה ואינה נאסרת ולא מפליג
צין שוקה למצוה וכן רבי אשי שלקי ליה ואכלה חלל חמנהגה
דשרי ממחיצתה קאי דלא שרי לכחילה למעצד הכי והשחא
נחשלו דברי הרמב"ם צהאידנא מאחר שרוב המחברים הולקים
עליו צזה ויש פנים לאיסור מאחר דק"ל חתיכה שלא נמלחה
ונחשלה דחסורה החתיכה לעולם אפילו צים ששים כ"ה הכזב
שיש צה ריבוי דס' ואף על פי שדס כדזר מדרבנן מכל מקום מלינו
שהחמירו צדי כדזר ונחר משאר צער שמוחר לכ"ע לצד אחר שיעור
מליחה ובכד אפילו אחר מליחה עם שאר צער אסורוהו לרש"י
וכך נהגו כ"ע לכחילה הרי היא חסורה ואינה נאסרת איירי
כלל מליחה ומשנתנו דקחני שאוסרה ואינה נאסרת איירי
צנמלחה לפי רש"י אצל לא נמלחה שנתצלה ממש צדמה חסורה
לכ"ע והנה נראה צעיון שלא להחיר כלל כדזר שלא נמלחה ואפילו
צדיעצד וצפני עלמה כי הפנים שיש לו לאיסור יש לו עיקר ורואי
להחמיר אצל הפנים שיש לו להיחזק ולדמות כהא דמחירין צדיעצד
כדזר שנתלחה עם שאר צער וה"ה כדזר צפני עלמו כלל מליחה לרש"י
חס דהא צהא חליה זה אינו דיכול להיות שכדזר כלל מליחה חסור'
אפילו צפני עלמה ובמליחה שרי אפילו עם הצער שהרילח הופשע'
צעייח ויכול להיות שמוחרת אפילו עם צער אף לפרש"י צפרע
דס כדזר שהוא מדרבנן וספיקא לקולא חלל שחא' מאח' שרלה לפסו'
הצעייח ודחה שלא לפשוט היחזק א"כ איסור צספק עומד ונחמיר
צה צדיעצד ח' כמאחר דאיכא פי' ר' דדברי צמליחה אף לכחילה
רואי לסמוך עליו לכל הפחות להחיר צדיעצד שפרי אף לרש"י
אפשר שמוחר כדפריש' אצל להקל כר' תולעה חיר לכ"ה צדיעצד
כלל מליחה מאחר דלר"ח שרי אף לכחילה לא משום דלרש"י
אסור צודאי אף צדיעצד כך כחצתי צימי חורפי ועכשיו שזכיתי
ללמוד שמעתיא דכד מלחתי שאף לרש"י שרי צדיעצד אפילו לא
נמלחה ואף האידנא דינא הכי ואף שמהר"א"ם אסר אפילו צדיעצד
כדעת הרמב"ם והארכתי צספרי :

דיני חנוכה צקילור מחיצור הגדול הנקרא ים שלמה •
פה זמן הדלקת מירות חנוכה משתקע החמה צדוק
שחלה רגל מן פסוק ולא מקדימין ולא מאחרין •

ומיד כשהתחיל וזמנו לא לחבול ואף לא ללמוד עד שידליק ואם
התחיל פוסק ואם איחר הזמן אף שעשה המנוח שלא כתיקונה
מ"ה זמנו עד חלי הלילה שיעדיין הוא פרוסם האם אצל לחא' חלוח
עבר זמנו ולהקדים כלל לא יחבן ח' צע"ס • והחכם ח' ש"ץ
שמדליק צצ"ה צע"ס מקדים השמש ומדליק קודם מנהג • הא
דומנו עד שחלה רגל מן השוק לאו דאי כציה הדר מדליק שהרי
כצחה אין צקוק לה חלל דאי לא מדליק מלי מדליק ח' גליעורה
פי' שיש ליתן שמן צנר כשיעור הזה ח' ל כיון שדלק צשעורה יכול
לכצח' אצל כלל כציו אין נראה להקל כדברי הר"ף להשחמא
לאורה מפני הרואה ושיעור שמן אין חילוק צין ימים הראשונים
והאידנא שמדליקין צפנים • הא דכצחה אין צקוק לה היינו
לחיוצ אצל הרולה לזכות צמלה שלימה יחזור וידליק ולא גרע
מן המהדרין ואם כצחה צע"ס צריך לחזור ולהדליק ולא כמהר"א"ם
אם צא לתקן הנירו' וכצח' נראה דצריך לחזור ולהדליק אפילו חס
ככה צסוג • מלות נר חנוכה איס וציתו והמהדרין צמלה נר לכל
אחד והמהדרין מן המהדרין מוסיפין נר בכל לילה וגם נר לכל אחת
כמו שפי' הרמב"ם וכן המנהג ולא כדברי ר' יצחק שאל ידליקו
יותר מצני הצית חלל נר אחד ואיש ואשה צודאי מספיק להם נר
אחד ואכפסאי הנאוי אס אינו יודע שאשתו מדליקה עליו יכול
לדלוק ולצרך אצל אס יודע צצירור שהיא מדלקת עליו אין לו
לדלוק אס לא שהיא צצית יחיד ומשום הרואה ידליק אצל מ"ה לא
יצרך והיבא שלא ידע שהיא הדליקה עליו וצח' צחוח לילה צריך
לחזור ולדלוק ולצרך לפי שחל עליו חוצה חכמים אצל היבא שאינו
רולה ללחצ' הדלקה של אשתו שמדלקת עליו צצית נראה דלא כל
כמיניה ואינו יכול לצרך • ומה שהאידנ' הצחורים מחמירים על
עלמם שלא להשחח צפריטי ועדיפי לדעתייה מדצי' וירא זהו מנהג
אשכנז שמגביהין הטפל ומניחין העיקר והלוחי שלא יקילו צמלות
החמורות : חתן האוכל צצית חמיו אס יס יכולת צידו אפילו יס
צצית חמיו לא יסחחף אף ידליק לעלמו משום המהדרין שהרי הוא
איס וציתו ואס יס צצ' אחר פשיטא שמחויצ להדליק צמק' שישן •
סדר הדלקתן מלה להניחה צחוך עשרה ולמעלה צצ' צטפח הסמוך
לפחה וצצתי חורף שלנו שאין מוזה צריך להדליק צימין ואין הנירו'
מונחין לרוחצן צריך להחחיל צנר פימיני צסמוך לפתח והוא נר
הראשון ולא כמהר"א"ם קו"כ נמלא שלא יחא פונה לימין חלל מימין
לשמאל ע"כ המדקדק יניח לאורכן צטפ' הסמוך לפתח שאז כולק שוק
צעניין טפח הסמוך לפתח שכולק סמוכין צכניסס הפתח ואז ידליק
אשמאל לימין ויחחול לצרך לעולם צנר השמאלי פונה ויוסיף לימין
ודו"ק : צצ"ה רואי להדליק הנרות על המנורה לדרוס אצל יהיו
מונחים צין מזרח למערב ויפנה משמאל לימין וא חשניה צמנהג ואס
איירי חילי אצטלנה • כל חס המדליק ומצרך עובר לעשייתו מיד
החר שהדליק נר הראשון שהו' עיקר יכול ליחן לאחר שיגמו' הדליק'
נר דח' ללהוסי' נר ח' לשמ' כמנהג אשכנז מאח' שיש לו נר ח' על שלחנו
וחקנה' קלקלת' והארכתי ומ"ה אסנתער' נר חנוכ' צצ' שמי' חדצתי
צטלן האידנא חנר שיש לה צ' פתחים או צית הפתח מצ' לדון ח' א'
להדליק אלא צפתח אחד ולא כדברי העור • אסור להשחמא לאורן
צין השמישי רש' צין השמישי מלה ואף השמישי ארעי כגון הרנח'
מעוה אסור מאחר שמקצצו דו חל הנר אצל שאר השמישי ארעי
שרי • מדליקין מנר לנר ואפי' ע' קינס' שרי לפי סוגי' ההלכה
המחנורת רק שע' פ' החום רואי להחמיר ולריך להזהיר כשיכבה
השימם שמדליק צו הנירו' שלא ידליקו מן הניירות חלל מנר של חול
צצ"ה ח' ל להזהיר שכל הניירות צצחוכה קרוין נר מלה ומ"ה יש
למחות ולגעור חות' שמדליקין נירוחיהם ע' יסח' מנר צ' חוץ
ממ' ש' דשרי משום מצוה האפילות וע' יכך זכה שאול למלכו' כו'
ונר של הצדלה קרוי נר של מלה אצל אחר שהצדיל עליה כדזר עבר
מלחה ויכול להדליק ממנה דאפי' נר חנוכה אחר שיעורו שצו אינו
קרוי נר של מלה • מאחר דפרסומי' נישא עדיף מהאי טימא
כחל ר' ח' טבח צצצת מפעירין צנרו' דזכריהו ולא צצ' ח' ועוד משו'
מאי דסליק דהיא צפרשח נשיאס שקורין צחוכה שהרי מקדימין
פרש' ר' ח' משום חדיר ושאינו חדיר חדיר קו' וכן הדין צכל הפטור'
חוץ מאחרי מות וקדושים והארכתי צעניין חלל שאין כחן מקומו :
הרואה מצרך צליל ראשון שחיס וצשאר לילות אחת כו' פי' המחנור
שהוא בדרך וכגון שלא הדליק ואינו עתיד להדליק צציתו אפילו
הדליקו עליו צצית לא איכפת לן צזה שא צריך לראות ולצרך אצל
היבא דמשחח צפריטי עם צעל הצית ושומע הצרכה צצצין בחלו
הדליק צעלמו לעניין זה שאינו מצרך צרואה • והיבא דלא הדליק
ציראשון ולא שמע הצרכה או יצרך צליל שני שהחיינו צין להדלקה
צין לראייה • נוסח הצרכה להדליק נר שלהנוכה מלה אחת
ולא של חנוכה שחי מלות והטעם כחוצ צפנים ויצרך כל הצרכות
עובר לעשייתו ומיד אחר צמר הדלקת הנר הראשון שהוא עיקר
יאחר הניירות הללו ויגמור ההדלקות צעוד שאומר הניירות כו' •
ונוסחה הניירות הללו חנו מדליקין על החשונות ועל הניסים
ועל הנפלאות שעשית לאבותינו ע' יכהך הקדושים וכל שמונת
ימי

העבורות

ימי חנוכה הנורות הללו קדש הם ואין לנו רשות לשחמם בהן שא
 לראותן בלבד כדי להודו לשמך על נפלאותי ועל ניסך ועל יסועך
 לאחיה ולחא חוסיך ולח הגרע והטעם מפורס ופי' ל"ו חיות לזר
 הנורות הללו כאלו אמר הנורות הללו ל"ו הן נר חנוכה שהנור
 ציר רחוק מדליק צליל שני וצסוף אין לו חקנה כלל וגם להשהות
 חסור מאוס תקלה ומ' מלא יקרא דבר שאין לו מהירין וצטל צסאי
 חצל פחות ממ' אין לו ציעול חכר' ע"י הדלקה זהא דפסקין לעיל
 אחר שהדליק פיעורו שמוחר לכצחה ולעשה זה מה שירלה היינו
 דחיגלי למפרע שנתן זה יחור ומכשעור חצל היכח שלא נתן שא
 כשיעור וכזה חושהפחילה היחחרע ומכסכ' כה"ג חסור :
 אין מדליקין בגרישן של חרם והטעם מאוס מאוס וה"ה נר של
 שבת העשו לכבוד על שלחנו והמדליק צמוט' שקורין לחמח
 צריך לחלוחה צמח הסמוך לפתח ויחליל מנה החמלעי שהח
 הסמוך לפתח ויסב לזר ימין חצל המדקדקי' וזהרים שלא להדליק
 צמוט' שאין זה הידור לנורות חנוכה נר שיש לו שתי פיות
 עולה לשנישאו לז' בני אדם ואם מלא קערה שהן והקיפוח פחילות
 לעולם אינו עולה לכמה נורות חפי' הרחיקה הרבה חס לא צכית
 בלי ולפעמים בלא כפיות כלי חכילו לנר אחד אינו עולה ח"ל
 הרחיקה כראוי צסחס נר שיש לה שתי פיות שאינו פחות מכחצ'
 חצל חס הרחיקם כראוי אינו נעשה כמדורה חלא שאין יולא זהא
 צנר אחד ולא כדצרי העור אין להצביק יחד נורות של שעור
 חפי' אחר צרכות' מאוס דהני כמדורה : שמן זית מלוח מנהמוצח
 היכח דשכית וח"ל דמלא שמן זית יקח שאר שמנים חצל משמן
 וחלצ נראה דיותר יש הידור מלוח בשעור וכן המנהג ומלוח לקנות
 שעור מן הדקה ממה שנטף מן נורות צ"ה מאחר דאחצוד צה
 מדח מלוח וישמור צה שלא יקנו שעור מנורות של צתי חיפלות
 שלהם כי חע' פסנחצטל' מ' מחוסים הם לחשמישי מלוח נר
 של שבת ונר של חנוכה נר שבת עדיף וכ"ס נגר קדוש היום דאף נר
 חנוכה עדיף מאוס כרסומי ניסח ומחאי עמח רחוי לומר צצ"ה
 משנה צמה מדליקין שהיא נגר פנר קודם קידוש היין שהרי נר קודם
 לו מלוח לשמור צחופה ומ"ה קראו י"ט והן ימי שמחה וכן פסק
 חרמז'ס והמדכי חרוד ונהגו לחכול צני' ע"פ הנס וראו' שהשחת'
 חחא מעוררה ובלולה צשמח חורה וא חצטל מקציעותם :

פז ברכת

פז ביעור חמץ ביום השריפה

המלות הללו לריבוי ציבור ואל יאמר הקורא ח"כ מעיקר מחי ספר
שעשה ראומות לו ולריד' אומן להולמן יאמר הדברי' כלורחס כפי
מה שלריך ואז יהיה הנח' לכל היהודי' הדריס בגולה נשלח' מהר"ם
ו"ל שעשה ג"כ סדר הפסח צמחה חין עליו תלויה כי עשה כדי
לקלר וסמך על המצינו' שהרי עשה אוחזו כלל ציבור מש"כ בגדון וה
שאף המחבר מורה שלריך ציאו' למליכתו אשינ מאמר חין חדש חת'
השמש כבר קדמוני חין כמוהו צאחרונים מהר"ר חסיל ו"ל אשר
חיבר הח"ס עשה חרות ארזכות בסדר הפסח ועשה ציבור ונמלה
עדיין עמון ציר השרידי' ח' אשר ה' קורא וחס' כדרך מההר"א קצ
צרכנו והאריך יותר ומדעת כיוונו לכך לעשות חרות וליכונות
כעין שיר על דרך רוב חדוה ושמה' של אותה הליכה להשתעשע עד
שיעבור השנה מעל כניו ולהיות עוסק ושומר רוצה לילה בלי
שתורים ג"כ כיוונו על דרך הפסוק השיר הזה יהיה לכם כליל
החקדש חג פסח ומשמע שהכל יהיה צמירות ובעימות ואני ג"כ
דרכי בעקניהם ולא שצאחי להאריך אלא לקלר רק שצמקלח
מקומות חני מחולק עמיהם ע"כ הראיתי ג"כ את שלי הרולה לקבל
יהצ' וק' ילילי משגיחות :

הוא כונס לידו לכירות שהוא מגסיה הרח וצוהיסך רגלו בלל

שאלות

שיהא רך ויהא ראוי להלך צו והעקוב חתא קשה יותר כדי שתהא
 צולעת ק"ו למשה שקורין זו"ל וגוף המנעל יהא שחור וחפורין חותו
 מצחו' צרועות לצבות ולד השער של עור מצחוץ ולד הצער לפנים
 ויעשה צוג' קרסים וג' לולאות שחורין חפורין צו צרועה קטנה
 לצבה חו ועשים צגוף המנעל צעניין שיהא חודקין היעצ ויעשה
 הקרסים לצד שמאל והלולאות לצד ימין המנעל צמנעל של ימין ואם
 הדרך צחותן מקום שהרצועות משנים יעשה במנהג המקום ואין
 חילוק אם חפורין צשפת המנעל חו חפורין על המנעל והלולאות
 אין חילוק אם לקח עור כפול' חו עושה נקצ צחותה רצועה קטנה
 ויהר שלח יהיו ארוכים יותר מדאי שח"כ אין מהדקים הרגל ע"כ
 יהיה לחקנו קודם חליצה לפי מידת רגלו של היצטוק* וגוף המנעל
 יהא מכוון למידה רגלו לא גדול יותר מדאי שאין ראוי להכניך צו צלח
 קשירה חפילו על ידי הדחק חו צר וקטן שאין ראוי להלך חפילו
 ע"י הדחק ועוב שיהא לכל ריין וריין מוזמן ג' מעולים גדול וצימוני
 וקטן ולמעלה מן הקרסים יחפור חו יקשור רצועות ארוכות לצוג'
 צין צשפת המנעל צין לחפורת על עור המנעל והמנעל יהא פחות'
 על צה הרגל שלח יהא לו חוטים ולא יהיה לו שום נקצ מחורין
 ולא מידיו ולא יהא חרוך עד הארכובה ולא הלך הרצה ג"כ *

צא שאקה

ומסמכי שלחיתר' ולריך קקוצרו עם עורו
אי שרי למוכרו לגוים מחיים חולא :

חשובה

לפיכך כשיכול לצמוח מזה שיהגון לשכור לבגדים
מחייבים ע"כ ומקרי"ק חר"ו הציאו חין חושש חזי צזה לכימה דק"ל
כל צהמה שנחצרה ריחה שלא דמחזיקים לה צחורה איסור לפי
שטרפות הריחה מלוי ולא אמרינן צכפ"ג מאח' שנחטה היא צחוק'
היחר עומדת חלה לעניין צח וחצ ועל הצני מעיס והחזירן כשהן
קוצים כו' ובגון לחלות צדא דעצ' וכל הדומה לזה חצל לא צטרפו'
הריחה וכן דעת כל הגדולים שחולקים על רש"י שהחירה והארכתי
צזה צפ"ק דחולין ח"כ צנדן זה נמי צהמה צחוקת איסור עומדת
משום טרפה הריחה וח"כ לריכה קצורה עד שצדק שהי' כשרה וכל
זמן שלא צדקה אסור למכור לבגדים משום ואכלת ולא לכלצ'ך דכל
היבא דאסור לכלצ' אסור נמי לגוי כדמוכח צפרק כל שעה ולא שרו
להזמין גוי עליו לא כשהוא שרי לישראל וכבר האריכו צזה החוספת
צפרק צהמה המקשה וכן האשי"רי צפרק כל פסולי המוקדשים חלה
שאין לאסור משום האי טעמ' לא ודאי צבור חצל צספק צבור שרי
משום דחין כאן ספק איסור חלה ספק ספיקא ספק צבור ספק אינו
צבור ושרי למכור לבגדים וחל"ל צבור ספק טריפה ספק כשר וכשהי'
כשר שרי למוכרו לגוי חצל מ"מ אינו חושש צזה לאסור למוכרו לבגדים
אפילו הוא כשר צודאי משום ציווי קדשים דהא גרע עפי ממה שאסור'
למכור צאיטליט שהי' זולול קדשי' ומ' הנראה דלא שרו צ"ה חלה לזמן
עליו שיאכל הגוי עמו חצל לו למוכרו לגוי חל ליתן לו אפילו חתיכה
חיה וה"ה להשליך לכלצ' אסור משום זולול קדשים צעלמח ולא
איסור ממח משום ואכלת ולא לכלצ'ך כמו שעלת על דעת הר"ן סבך
כחצ צפרק צהמה המקשה וליחא דליכא איסור צדצרא לא למעוטי
טרפה קאמרוה' פואכלת בזמן שהיא ראויה לך לאכול חצל לא
לכלצ'ך דהיינו טריפה דומיא מה שדרינן גבי שילוח הקן ואת הצני'
חקח לך ולא לכלצ'ך שאינו ר"ל שאסור ליקח הצנים וליחא לכלצ'ים
חלה למעוטי ציל' עוף טמא כדאיחא צפרק שילוח הקן הכי נמי הכא
חל לא צמ"מ איסור צעלמח מדרצון איבא משום ציווי קדשים ומה
שמאחתי כתוצצמ"ק פ"ק דחולין צבור צעל מוס מותר להאכילו לבגדים
ולכלצ'ים גוי דרך זימון קאמר כדפרי' ולכלצ' גמי דרך ערואי המותר
שצקער' עם העלמו' חצל לא להרי' יכר' צעיני כחצתי :

עב שאלה

נאמר מאחר שהסוד הוא בקבלתו לאותו שבו של ט' באב ה"כ יאס' נמי ברחילה או ניםא דווקא חבילת צמר קבל עליה ותולא

תשובה

דאסור לנהוג מרישו' וז' לעלמו למאע מרחץ מע' אלס מורגל צכך ומתחילה לריק' אהה לידע 'מקום החומרא של הפירושים הנמנעים מצטר ויין מצין המלרים כי הוא חד מחל' טעמי או משום כ' א' יום שהקענה דניא מאחר שקשה עליו להשתנות מכל וכל דלא מלי למלער נפשיה כ' וחוש דלא להורושה מחשנה מקלת מצטר ויין או משום דחשבינן כחדא פורענות והיינו מה שאת' הנביא כל חובציה השיבנה צין המלרים והיינו מיו' ו' צחמו עד ט' באב וצירושלמי נמי אמרונן מה שיש צניהם מ' ו' צחמו עד ט' באב כ' א' יום מההוקצעה העיר עד שחרב הבית ר' ל' ו' מקבלין לערף בעלמא עליהו כעין חענית כדפריך או משו' האי טעמא שבת' הכל ב' משום ר' מהטעם הנמנעים מצטר ויין מ' ו' חמו ואילך מסמי ציטל ההמיד וניסוך היין א' כ' לכל הנוטעמי ליכא שייכא צרחילה קריאפי' צאותן חעניות הכחוצים בגוי' צטבת וי' ו' צחמו שרי תילה צחענית ופיה כאשר פסק הא' ו' להדיא א' כ' לא חלוי רחיב' צחעני'

בשבתין לחלוץ יסצראש הרויז ויושיצ אחד מיעינו ואחד משמאל
ויושיצ הצ' הנוספים על הספל אחד מן הצד להכיר ושאר העם לא
יסצו כלל א"ל שירחיקו הרצה מאותה החמשה ומהג' להושיצ הספל
קטן ליצם וליצמה ויסצו עליו והיצמה מהג' לכסו סיה צלעיק כדי
שלא תריק עד שיליה לה הראש לרוק ואם יש לה חונם הצלעה
צבירה או תהפך למקום אחר חוץ למקום צ"ד לשם חרוק * ושאל
ראש הדיינים מה חמה חפלים משיצק לחלוץ צחנו ואז משיצ הראש
העמוד וספרו טענוהיכס לפנינו ואז עומדים ושואל ראש הדיינים
להם ולכל העומדים אם יש א' חדשים ממיחת הצעל ואף לריק עדות
צבירה חלה צחוקה צעלמא וכן כה"ג אם היא חשחו של מה והוא
חשו * וצדיקה היצם היצמה אם הגיעו לפרקן חמלא צמיחן צ"ד
וכ"ה חבל מ"מ שואל ג"כ להם צפני כל אם הגיעו ל"צ שנים ויום
אחד והוא ל"ג שנים ויום אחד : ואז אומר הראש להיצם צין חין
לו חמה צין יש לו יצמחך העומדת חללך אם חרלה ליצמה ומשיצ
חין דעתי ליצמה ואז אומר לו שמה יש לך חונם
אחר או כפייה או שצנע' שמוכרח חמה לחלוץ ומשיצ לא כי שא
צילון טוב אני חולץ ואז אומר לו שמה חמרת מעולם שום דבר על
החליה שהוא נראה ממנו שחין החליה צרונך כל זאת חצטל
צפנינו שלא יהא צחונו דבור שום כח ומשיצ לו צטצו אני מצטל
ואח"כ אומר חליו שיצטל כל מודעות כמו גבי גט : ואחר כך שואל
להיצמה אם לא חבלה ושתתה היום ותאמר כן ובהעניח ליצור חין
לריבין לשחול חמה * ואחר כך לוקח הראש המנעל ומקניו
ליצם בהגצה גמורה אם הוא של צ"ד ואם הוא של חדש אחר או
מקני הו להרא' ש ואח"כ הוא מקנה חל היצם : אחר כך חומ' הראש
חל היצם שיכוין דעתו להחירה לכל חדש בחליה זו וכן יאמר לה
כה"ג ושוצ לחזור ולומר עם עדיין חמה עומד צעת הראשון לחלוץ
או לא ויאמר רק לחלוץ * אח"כ מנסין את היצם שילך מעט ורואין
צמיחה רגל הוא עוקר תחילה אם צמיח כדרך כל חדש הרי טוב :
ואם לאו עושין לו צ' מנעלים לימין שלו ולשמאל שלו רק צמנעל
ימין של כל חדש חולפין תחילה * אח"כ צא שלי צ"ד ומוליך חותו
חוץ לצ"ד ופושט ממנו צתי שוקיים ואנפלאות ורוחץ רגליו צחמין
שלא יהא שום טיט עליו ומנגצו וכורכו חותו צמפה והולך צא חל
הדיינים שלא לעקף את הרגל ואח"כ מושיצו חותו על הספל ולוק'
המפה ומנגצו יפה ולוקח המנעל וצו' צו' שחין צו שום דבר
המפסיק חתיכ' צגד או שיש ונועלו ומכנים הקשרים צלולאות ואח"כ
לוקח הרצועות ארוכות ומשליך הרצועות של ימין ציכ שמש והשאל
לימין וכורך סביב המנעל מלמעלה תוך הג' קרפיו ד למטה על גב
הרגל הרצצ שהוא פתוח ושם קושר קשר ועניצ' צחו' ומזה ש היצם
פולך צו ג' או ד' פשיעות לראות שהוא שלוגם לידע שהוא מכון לו
לילך צו צופי אח"כ מעמידין היצם חלל הכוחל או עמוד שישעון
עליו כדי שיוכל לרחוץ ולנעול צכח על הארץ ומ"מ לא ישען כ"פ
שחם יטול משענתו או יפול דא"כ לא הוי צעומד וחליה עמידה
צעיין ואז הראש של הדיינים לומר וחזור עם האשה עד שתוכל לומר
מעלמ' חותם שתי ציבות מצחוץ לא חצה וכמו כן לומר עם האיש
חותם צ' חיצות ולא חפלתיו ואח"כ מקרה לה מלה צמלה מחן יצמי
להקים לחתיו שם בישראל נחא"כ צמפס חחת צמרולה לא חצה והיא
אחריו חממר לא חצה צנשימה חמה ואח"כ יצמי ואח"כ מקרה חל
היצם שיוכל לומר חותם צ' חיצות צמרולה לא חפלתיו ויאמר לה
היצם אחריו מעלמי צנשימה חמה לא חפלתיו ואח"כ לקחתי ואח"כ
יאמר חל היצם להכיג רגלו צסוה על הארץ רק שינעוץ עקיצו צכח
על הארץ והיצמה השוח עלמה סמוך לארץ רק שלא חסצ ותחיל
צראשונה להחיר עניצו הקשרים והקשר של הרצועות צימין שלה
ולא צימין של עולם ואם היא גידמת מחרת חף צשיניה * ואחר כך
משלכת הרצועות לפנים ואחור מכריכת' ואח"כ מתרת הקרפים
שהיו צתוך הלולאות ותופסת לרגל של היצם ציד שמאלה כדי שלא
יגור ויוזז ומגצה ציד ימינה חל הרגל היצם קלח מן הארץ ושומעת
המנעל מן העק' נחא"כ מן כל כף הרגל הכל צימינה והשמאל לא
חסייע ועומדת חורקת חותו צכח מידה על הארץ צפני היצם וכל
הג' דיינים וצ' הנוספים ויהרו מאדו שיראו גוף חלילת המנעל :
ואח"כ אומר הראש חל היצמה שתקצץ צפיה רוק וחרוק גגד היצם
על הארץ צמחון וצכח והדיינים עם השניים ירחו ויצינו מעתה שחרוק
עד שיגיע לארץ ויכיר חפילו אם מעורב צדם * ואח"כ מקרה לה
חיצה צחיצה ככה יעשה חלים אשר לא יצנה צית חתיו ונקרא שמו
בישראל צית חלוץ המעל * ואח"כ הראש וכל החמשה קורין צקול
רם ג' פעמים חלוץ המעל * ואח"כ יצרך הראש צרוך הוא אשר קדשנו
צמלווחיו וחתינו של חצרהם חצינו וחין מוצי' לא שם ולא מלכנו ואח"כ
יאמר לה שהיא מותר' להנשא מוד ויחן לה גט חלילה חבל צמדיחנינו
לא הורגלו כן : וכבר בחצתי שמהג' יפה הוא לכחוצ : עשיית
המנעל וכורחו עושין חותו מעור טהורה על פיר"ת והעור יהא
קשה קלח חפילו למעלה ויחלחו חותו חלילה דהיינו להחליקו
אשר עליון של מנעל ואם נחייצ קלח יבולין למשוח חותו כדי

שאלות ותשובות

לאוקמי צידים שנטל אחס חמס גראה דדוחק הוא קלח מה שהן מחלקין צין מחכוין ליטולידו אחת חוץ צ' ואין לסמוך עליו לעניין שפסק בחצרתה דהא כל הגאונים דלעיל כחצו להדיא לחיסור' אצל חס נגעו סחם ודיפסמים שכלי המיקל להכשירו לנטיל' ידים לא הפסיד' דההוא דנחמס שהצאחי לעיל משמ' דלא חייבי צידים שנטלו ואח"כ פסרי' וספיר' ים לחלק צין פסול טומאה המי' שעל הידים צשע' נטיל' מצטומאח המים שכלי לגורק נטיל' דצקל נטמאו או על הידי' צשעת נטילה ולכך שפסק בחצרתה טמאה ע"כ ואומ' אחי אף שהגאון מפקפק בדבר וקלח נטיל' להחמיר אף שכתב והמיקל לח הפסיד לח הצין מה נדנד טומאה שייך צמ' דהא מיד סג' צהן רחוי הוא להטה' מטומאהו לולי גוירת הכחוצ דצעינן בח צר' ואוקמי רצון נטילת ידים כעין קידוש דחוריית' דצעינן בח צר' אצל להטמאח מן הידים פשיט' דלא לטמאו ועוד לרצון דפסקי דלא צעינן בח צר' וה' ג' פסקו כוותייהו שמוחר לטבול ידיו בחוך הכלי איך ימלאו וידים ורגליהם הלח מיד כשנגע ידיו צמים נטמאו המים צהרף עין קודם שיגמור הנטילה ואיך העלה הנטילה אף ע"כ דלא נטמאו הידים אף אחר צהרף מטהרין ק"ה אף לדיון נהי דלא ק"ל כה' ג' שילח ידי נטילה אצל צהר' סברא לא חשכחן דפליגי עלייהו ודוחק להלק ולומר צשלמ' לה' ג' דצרי דעלה נטילה בכלי מ"ה המי' לח נטמאו אצל לדיון דלא עלה' נטילה צבה' ג' א"כ חמירין דנטמאו ונאמר כל היכא דלא מטהרי המים לידיו הם נטמאו זה חיו דהא מים חוץ לפרק שס' חסום מטהרים לפי' דס"י ואח"כ לשם לא מקצלין טומא' אף שהם שניח חוץ לפרק אלא דלא חלי טומאה צמה שלא מטהרי' ק"ו צמים שרחוין לטהר שלא יטמאו

צו במותב

שחמה צר מנחם וזהו העיר צפוניו בחורח עדו' וז"ל איך שחמה צר מנחם ואף דאז בחורח עדות וויא משה ליפסין האט חיון יונגין צייח' ויד' גיהטלו דלק ער הוט גיהיטן הירש דא הוט משה ליפסין גיבעטן גען חיון צעל הצ' פון צריסק דוויין יונג היר' זול אויך אוי' דר שקוט' פארן דא הט מן דעין ונגין אויך גיטמן' לו שטעלין לק"ק צריסק דקוויא דא הט מן דעין יונגין גילאשין חיון מויל פון צריסק דקוויא די שקוט' חיו פער צין גנגין דא חיו דר יונג דען חנדין טאג קומן כאך לו פארין אויך חיונים קלייבן שיפל חונ' הוט גיבעטן מן זול חיו ווייטער מיט נעמן דא חיו דער יונג' אחר ווילד גיוועזן חונ' הוט צין חומד' גיקריגס מיט דען גוים דא הצן די גוים ער גילענט אויך חיו חיון מאל חיו קומן דו צין דר יונג הט מיט חיון שקץ גיטלאגין אויך דר יצשה צייא דעס שיף חונ' הט דו שקץ ונא גיטלאגין דא הצן די גוים גירוש רשעות דרויך גירעט חונ' האצן גישפראכין וויא זולן מיה קעגן לו זעהן חונד' צלוט שלאגין דא האצן די גוים גישפראכין לו מ' צרי יכה' ווערשטו דען יונגין ניט שטראפין דא וועלין מיר דען יונגן חיו דעס שיף ווארפין דא הט משה הנ' ל גישפראכין איך וויל חיון שטראפין דא חיו דר משה הנ' ל דעס שיף חרוים גישפראכין חונ' הוט דען יונגין גיוואלט פנגין חונ' האט ניט גיקענט דא הט דר משה הנ' ל גישפראכין לו דעס קאך דר גוי יאג דעס יונג' אף חונ' פנג חיס איך וויל חיון שטראפין דא הט חיס דר גוי נאך גיאגט חונ' הוט חיון וועלין פנגין דא חיו דר יונג גילאשין חונ' חיו גיפלין חיון חיון גרוב מיט וויסר חן צארטן פון צאך חונ' חיו דער טרונקין דא הט ויך דר משה הנ' ל צער מלפ' גיוועזן חונ' הט משחלל גיוועזין דו מן דען יונגין לו ווענין גיטראכט הט חונ' הוט חיס זעלצרט צוין רעכט גיטאן טהרה חונ' קצורה היצן חונ' ציליד חונ' רעכט חיו חונ' חיון שחמה הנ' ל צין דר צייא גיוועזן חונ' צין חיון חיון דען שיף גיפארין דא חלו האצ חיון גיזעהן מחלה ועד סוף נעש' היום יו' ה' ימים לחודש גיטאכ' ט' לפ' ק"ה משה אצרהם צן מהר' ר' יודא הלוי ז"ל ה"ה דיון חפרים צן הר"ר אצרהם שליט' : נחמן דר משה ז"ל

ברברים

הלו הועד לפני צחקירה ודרישה וצא הנעלצ צרי צרי משה צר יחחק ושאלי חס צריך לחשוב ולכפרה וסיפר לפני שמעלמו קצל עליו צשנה ראשונה כמה חעניו וסיגופים ומעחה מופן לקצל עליו כפי אשר יורו עליו המורים והשצחיל לפי עניות דעתי שאינו צריך לחשובה ולכפרה כלל לעניין זה וחינוך דמ' למה שכתב מהר' יו' ז"ל מ"ש איך שצליח חוץ נהרג ר"עוצר הי' ד' גרסי' צאגרת חלק אחר לו הקצ"ה לדוד עד מחי' והא עון זה ענן צידך על ירך נהרג נוצ עיר הכהנים על ירך נהרגו דנאג ואחיתופל על ירך נהרגו שחול' צניו רלונק יכל' זרעך חונ' חס' ציד חונ' כו' אלא חע' ג' דוד המלך ע"ה לא פשע צמידיו הק שעל ידו צאן לחקל' חפרי' הכי נעש' כ"ה הכא שצליח חוץ צא חיו הרע הוא חיוכא למיחש לעונש יסורין וטוב שחקל על יך יסורין כגון חעניו מ' יום ואח"כ לו צוים קטנים חן להם כפי צרכי ירך וחנלל מלוקה וצרה ע"כ כל וכל דמי כלל דהחם ס' ס' נהרגו כולם שלא כדון והם לא נחחיו צו צמיחת עלמם מה שאין כן צנדון זה שהנע' הנעצ' חיו צנילגול מית' עלמנו כי מי כפה חונתו לקפוצ חונת' גומא חו ליכול שס ואין זו כיצת משה הנ' ל

ואעפ"י שאמרו רצונו חיון דרכו של צני אדם להחצונן צורכי' ס"מ לעניין נפיל' הצור כשהולכין לפי חומן לפי שחם צעל מחצו' אצל צנדון כזה שהו' נרדף ורלה' לצרות היה לו להחצונן לאח' חקו' שיצרה ולא יפיל חס עלמו לגומות וצארו' וחדע דלא צכל מיל ואמר רצון חיון דרכן של צני אדם להחצונן דהא פריך צריס המניח חיוצו ליה לעיוני ולילזל ופי' החו' דה' פ' צשלמא חס חוץ צה חיוצ' ספיר דאין צריך לזוהר עלמו כל כך שלא יווק אצל יוחר צריך לזוהר שלא יזיק לאחרים ולא שייך למימר כל המצנה כו' לפי שלגבי אדם חיון שייך לומר הכי וז"ל כ' מ"כ ש' שצריך לזוהר ציותר שלא יהא חיוצ' צמיח' עלמו דאז שו צאין חקנה צוה וחיו אחר שמיס' לשם לפי שאין דרכן של צני אדם להחצונן צורכי' כדרי ליפטר על השצירה מסיק דצקנא דציעניכ חיוצ' לפי שצרות קעצדי וסוי ליה להחצונן סיהיו שס כלי' ולהזהר שלא יווק מ' כ' צנדון זה שהיה לו להחצונן שהיה רואה שרלים אחריו גם החילת העניין צא צמיצח עלמו שהכה הערל והגוים גומא חונתו לטצעו צמים כי לא יוכלו הערלים לעמוד על דס עשו אחיהם כאשר צעו' ה' נח' כ' משה הנ' ל להלילו מן הגוים צא וכדרי ליסרו קלח צשועים חו לעשות הכנע לפניה' חו לרלוח חונת' ואפי' חס נטצע ע"י דריפתו של ר' משה היה נקי מטעמ' דכתי' לעיל כ"ה שהח' פסק מלדוף אף שאמר לגוים שהם ירדפו להרחות להם שאינו עומד על זה להפטר פיהודי מכל וכל כאלו שלא צרלנו הכה חס הערל אף על חפן ועל חמחו א"כ מאחר שדעחו היה לעוצה' ו' להלריכו חסוצה להכלימו הא חיו' למיח' להכשילו לעתיד לצא שלא ימנעו ישראלים להליל אחיהם מיד גוים צחש קטלח היכ' שיגומא להרוג ולא צד ויהיו מחיראים מסיצה חו וכיוצא צזה וגדולה מזה כחצ' ח' דאפי' צמחלי צצח צכצני דליק' לא חשו רצונו להלריכו חסוצ' כדרי שלא להכשילו לעתיד לצא כ"ה ג' דלא עצידי מידי אף צצח גלגול צעלמא שהח' חסצה לטוצה והאלהים חיוה לידוע' כ' גוירי צנידור חס שחח' שלא להכלימו כלל צאחונ' מעשה לא צדצר ולא צרמיה כדרי דאזיל סומקא ואחי חיור' והשומע יונעס :

צו שארה

מי שאכל דבר שחיוצ' עליו צרכה אחרונה צור' נפשות רצות ושכח והלך להטיל מים ומז' קודם שצא לצרך על הקענים אשר ילר חיוה מה' קודם חס נאמר צצח נפשו' רצות קוד' שהרי חונה קוד' חו נמא מאל' שלא צריך נפשו' רצות צומנ' א"כ מוטע' לצרך אשר ילר צומנ' ואח"כ לצרך צצח נפשו' רצות ירא' שיקדים צרי' אשר ילר משום דק"ל צכל דוכת' חדיר ואינו חו חדיר קודם וצרכת אשר ילר הוא חדיר' מה שאין כן צצרב' אחרונה שיכול להיו' כמה ומי' זולחו וכגון שלא חכל חו שחב' חס צחוך הסעוד' ועוד צצרב' אשר ילר חיון לה שיעור כמו שכתב הר"ש דכל פסע שנפחחו נקציו צרי' לצרך וצרב' אחרונה יס' לה שיעור לפי דעת כל המצרים אף שר' היה מספק צאיוה שיעור חונ' חו צריעית חו' כ' צרכה שאין לה שיעור קודמת צמעלה וראויה להקדים הנראה צעיני פחצחי :

צח ת

שובה חו' ירדי המכיל הר' מרדכי צר חנחוס י' צ' שאלח חונתי על מנהגי חס להניח חפילין של יד צישיצה חו צעמידה מפני שרתיח הרצה מן המדקדקים צדיקדו' ק' עניו' להניח חפילין של יד צישיצ' דע חו' חרשים מקרוב צאן ורולים להיות מכח המקוצלים וממדרש' הנעלמי' ומחלשי' חדיו לא יבוטו צאור הוהר ולא ידעו מולאו ומצאו וכוונתו אף שכל מלאו צספרי' רשצ' ודע חו' שכל רצותיו ואצותיו הקדושים ששמש' גאונ' עולם ראיתי מהם שלא נהגו כך אף כדצרי החלמוד והפוסקים ואח' היה רשצ' י' עומד לפנינו ולוח לשנו' המנהג' שנהגו הקדמוני' לא חשבתין ציה כי צרוב צצרו חיון הלכה במוחו וכאשר כתב הקא' ר' ורמיי' לזה שהוא כתב פודות גדולות ואזהרות נפלאו' שאין לצרך שחי צצרות על חפילין של ראש ושל יד ואינו לא חשבתין ציה ומצרכין שחיס גם הוא כתב המניח חפילין צה' חיוצ' מיתח ונאחנן מניחיס ומצרכין עליהן ואף שצניח' י' חיון מניחין חפילין כלל צה' לפי שהר' שצח צא וציטל המנהג לפי סצרתו שחפס דעת ר' צעל חונ' ולא שחשו לצד לצדרי חוה' ולא חאח' שהקני' שהיו לפנינו לא ידעו מהספרי' החל' ג' שנמלאו לע' צציר הלומדי' הלח האגור נמי כתב שאלח ג' דינים צהוהר וזה שצכרתי אחד מהן וכל הקדמוני' למדו דקדק והרב' צספר הפוא ואח"כ לא חס לזה כי חאח' שהח' עלמו כתב שלא מלח דצרה צכל המצרים שראה צימיו עתה פקח עיניך וראה חס היה צוה ממח חו חספר שלא חצכירו שום מחצרי אחר גם לא חיסחמיט רמו צחלמוד צצלי וירושלמי ספר' ופסיקת' ושאלחות ויפה כוונ' הקארן שהציח הרצה דצרים מהוהר חוה לא הציח' כי לחח' חוה ועוד דע שכוונת רשצ' י' לחלק חפילין של יד משל ראש וכאן הן צנויין על שחי יסודו' שחפילין של יד הוא רמו לחפילה מיוצב וזל' ראש לחפילה מעומד וחזיל לטעמי' שכת' חמי המניח חפילין צה' חיוצ' מית' משום שחפילין של יד הוא הרמו חוה ושל ראש רמו' לשצחות וי' טונחחונ חיון חוששין לזה לא שחיון עניין חחח' חונ' וקשיר' ח' היא אף שזה

לוי

[illegible]

שאלות ותשובות

שאלת דברי' לשון שמואל להן ל"ר ואין צו כציון שלל צמחנות
דבורתי מחכיו הן שהרי ידע שהציון לא יצונו אלא כפשוטו ולא
בישורו ע"כ לא אוליין צהר שינוי ליש דבריו להקל עליו
וצפרט מאחר שצא מחמת מריצה וקטטה ח"כ במפתח להקט' ולהכע'י
כיון וסמכין אחרונת' שהרי התקינו חכמים שהנחל נשבע וכו' נגד
דיו חורה משום דאוקמינן אחוקה שהוא חבל צו ק"ו צדדיו זה לאוקמי
אחוקה שע"ד גכאי כיון ועוד חרע דהא מהר"ם פסק דין קנס ומלקין
על מי שקרא לאשת חצירו נפקת צרה והא יכול לתרולי דבריו חלאת
לחוך קאמינא ואמת שורש ומקור' הלשון כך הוא מ"מ מאחר שלשון
מוצן אחר לשון בני אדם לזנות לא ימלט מן הדיוק וצדדיו זה וז' כ'
היבא שאחר קרא לחצירו צן הזונה אפילו טען ואמר שהיתה זונה
פנויה מ"מ מאחר שהזכירו צן הזונה ולא אמר אחר זונה הלא
צלשון בני אדם שאלה צן זונה ולא צן חציר' וז' כ' הנה כמו שקרא
אוחו ממזר ואפילו אח' ל' אונס צעלמא כיון צדדיו ס' ארבעים
צכתפיה דסתם זונה היא הנבעלת צעלמא צעלמא מוכקת והיינו
ש"ר וכן מלאתי צתא צתא פפר מלכות שכתבו צסס ה"ג הקור' לחצירו
צן הזונה סוכג מ' ולכן פסק מהר"ם בהאי פירק' על אחד שקרא לאשת
חצירו נפקת צרה שאלה היו עדים צדדיה ראו לקונסו אונס צממו
אז צמלקות אע"פ דנפק' צרה הוא התרומם של הכונה יעשה את
אחותינו וסתם דינה פנויה היבא אמת דלשון נפק' צרה כמו זונה
פנויה ואפ' ארבעים צכתפיה"ו"א שאלה החס לפי שהמעט' שהשיב
מהר"ם היה על שאלה צכה"ג שאלה אחר לחצירו מה לך להחיות
עם נפק' צרה כמו זונה וז' כ' על אשת חס קאמר שאסורה לו
משום ונטמאה מ"ה לא יכול נמי לתרץ דצדדיו דיוולת לחוך קאמ'
דהא ק"ל למה אלה מיוחד כו' וטענות הוא צידם מדהשיב מהר"ם וז' ל'
נ"ל על דברי קטור' כו' אס יס עדים צדדיו שקרא אונס נפק' צרה
היה ראוי להקל לקונסו או צממו או צמלקו' כו' אמת דמהר"ם לא
חלק דבריו אלא החלוד שקרא נפק' צרה ואס צדדיהם היה לו
להשיב ח"כ הוא שאמר לו מה לך להחיות עם נפקת צרה כמו זונה
אס סתמ' כחצ' אס קרא אונס נפק' צרה ש"מ דלא יכול לתרץ דצדדיו
לכן אפילו קאמר זונה סתם יס צול דיון דפירש' ועיקר שאלו
הולכים אחר משמעות הלשון וז' כ' עכסיו היה שקרא אדם לחצירו
עצד אינו צדדיו כי הרגל הלשון הוא כלומר שהוא שפל עצד נרלע
לאחרים דהיינו שחולה צדעת אחרים ומלפס עליהם צפר' האידנא
שלין עצדים כנענים מלויים צינינוה"ה אס קרא לאשה שפחה לית
עליו דין מהאי טעמ' אצל אס קרא אונס כנעני' אז פיל' להדיא פסול
עצדות וז' כ' אפילו צומן הזה צדדיו ויס כותבי' צסס חו' דוק' שקראו
צלשון הקודש ממז' אצל צלשון לע"ז הורן וזן לא דאין ממזר אס מא' ח'
ע"כ וחינו נראה לא מצעיה היבא דקראו צן הזונה דארבע' צכתפיה'
דאין לשון זונה אלא הנבעלת צאיסור דכפי' אס אפילו אס קראו
צלעו הור' וז' דפערין מולקו' היינו היבא שכבר מת אציו ואינו
צמל' ויכול להיות דכיון לזה שאמו הולידה מפנויה חבל היכ' שידוע
שיס לו אצ' אמו הולידה אחת צעלה ח"כ ע"כ לא כיון אס לממזר
וסוכג את הארבעים והיבא שילא קול על אשה שזנחה צמקוס אחר
שמה פוריה או עצרית וקרא ח"כ לזה האשה פוריה או טצרית
ואמר לא כוונתי לזה החרוף נראה מאחר שילא כצד קול עליה
שהיא נחשדה צאונה מקוס ח"כ הנה כאלו אמר לה להדיא דהא עיק'
השעס טחמח ציוס הוא וכצד נחלצנה ונהצייס' צדדיו לכן כ"ל כלזה
וכה"ג אס חנשי' שהיו חלל המריצ' פולס מרגישים שכיון להולידה ש"ר
לריך לסצול דיון ואפי' אס אמר לה דק' חני לא עשיתי זאת המעשה
והזכיר לה המעשה שהיא נחשדת צה וז' כ' חזיל סומקס ואחי חויר'
והנה כשאר הוללות ש"ר כי מכלל לאו אחת שומע הן ונריך לסצול
כל דיון הנ"ל ולא יוכל להרץ לעלמו שלא כיון לש"ר מאחר שזה חסוד
צצד וכן מלאתי כחוצ על שס מהר"ם וצסס מהר"ם מנחם מ"ץ ע"כ
עוד אעתיק מה שמלאתי צתא צתא והוא ג"כ צחיצורי הגדול וז' ל'
משכחה שילא עליה קול ממזר שאלה נשא את אחותו שלא הכיר צה
והיא ג"כ לא היכרה אוחו שהיה קטן כשהלך עמה ונעשה לו ח"כ
חתימת זקן והיא ג"כ נחגש' למקוס אחר ואח' כ' מדווגו יחד למקוס
אחד ונשאה ולסוף הימים ראתה לו אחותו שומא אחת על פדד שהיה
לו מצטן אמו ונחללה ונפל לזה צווצרה שאלה קטן היה לו גס כן
כעין שומא על הדד וחקרה ודשה עד שנודע להס שהוא אחיה והיא
אחותו ולעקו צמר נפס שהיה להס כמה צנים צחיסור וצרחו זה מו
זהו הקול' שילא על המשכחה שהס מאוחס הצנים שולדו צחיסור
ממזרת וקוראים לאלהה המשכחה שומה על שס אוחו המעשה ואוח'
המשכחה לוונה כי כרוכיא שהס עכורים וכסרים ולא כך היה
המעשה אס נודע מיד קודם שהוליד ממנה שום זרע רק שאחר כך
נשא האס אשה אחרת והיא לקחה צעל והס מאוחס צנים וכולן
קראו על שס המעש' וי' אמת שהוליד ממזר אצל מ"מ אס שנהפדו
הוליד צנים וצנות לרוב והס מאוחס משכחה וי' אכל המעשה היה
שקר רק שהיה רוצה לישא אוחה וקודם נישואין הכירו זו את זה
צאוחו סימן והנה אוח' המשכחה נשחרשה ונחרצתה ונפרכה לרוב
ואס בן מי שקרא לאחד מאלה משכחה צאוחו קינוי שומא ח"כ שאלה

דבר צלאלין דא האט ר' אליקים גירעט איך לאו דיד ניט לו דער
שטובן הריש דו מוטע מיר מיין געלט צלאלין אונ' איז אויף גיטמין
אונ' הע גיטפראכן לור ר' ראובן דא נאלר אונ' האט אים דאס היטל
אז גינמן דא האט ר' ראובן גיטפראכן דא לייגשט אז איין גנב
אונ' אז איין די צחו לנג ציו דא ציווייט דו איך איין נאלר צין דא
הט ר' איקים גירעט דא ציסט איין נאלר דא הט ר' ראובן גירעט
לו ליב דעס חון אונ' לו הערלקן אחס עדים דא הט ר' איקים דר נאלר
גיהייסן זיין יונג גיין נאלר דעס שמש אונ' המצדיל נאלר דעס וואונא
דא איז דער יונג איין ווייל איין הויז גיטמין אונ' אידער נאלר
גוידר איין דא שטוב גיקומן ומה שנעשה נעשה היום יוס' ד' יו'
אייר של' צלפ' ק' ומה שמענו כתבו וחתמוהו ירוחם צד יוסף ו'
ילחק צד מרדכי ו' כ' פ' משה צד שמואל ו' א' אונס ח"מ
פעדים טוה הצ' גנבה צפני שני הצעלי דינים דהיינו צפני רבי
ראובן צד יעקב ו' צ' וצפני ר' איקים צד שמואל ו' ירוחם צד
יוסף ו' י' ילחק צד מרדכי ו' כ' פ' משה צד שמואל ו' א' אונס ח"מ
אמת שהיום יוס' ד' צ' סיון של' צלפ' ק' צחו לפני כמ' ר' ילחק צד משה
וכמ' ר' דוד צד משה מרדכי ואס היינו אחתית ידי העדים הנ"ל ואיך
צכפיה' אמתו חגוף הכחצ דלעיל ומדחסהידו לפני אשתי וקיימתי
דברי ילחק החונה על יד דגלו צק' ק' צעלמא :
הועחק אוח צחות מגוף הכחצ והנה שלח חלי ג' ראש ישיבה אשר
שמי צקצנו מזה צן מזה מהר"ם מחעלס להשיב דעתי צמה יוסר
המחרף ומגוף ההוא צמה יוסר עונג צהוללות דיבה על אס נכבד
מקליני הארץ ופגע צכצוד הרצים ושוכני עפר והריני מוכן לשועתו
להשיב כפי אשר ראוי מן השמים מתורחיו מקדושה :
קור לו ש' מענו מעיר ו' אצן חזק מקיר : על אס לעיר
אשר פיו לצלי חוק הפעיר : צוטלשון ולא השעיר :
חרון ודונו הפעיר : וכאס מלחמות קנאה העיר ע"כ צמר חקונן
וכנורי אריות אנעיר ו' וק' אחי כאס הצעיר ע"כ לא אחשה עד אשר
אשי צמולו צראשו כי לפני עלת' לחנחו ועלה צאשו לכן מלקיות
ויסורין ממנו לא ימושו ו' ואז כל ישראל ישמעו ויחשו : ואדברה
לפני מלכים ומלוחי לא יצושו גרסינן צמסכת קידושין צפ' ק' חני'
הקורא לחצירו עצד יהא צדדיו ממזר סוכג את הארבעים רשע יורד
עמו לחיו וצרייתו וו הציחו כל המחצרים לפסק הלכה ופירשו
הח' דהיינו מידה כנגד מידה כלומר הוא קרא לחצירו עצד שהוא
צכלל ארור כנען לכן משמחי אוחו דצינו קללת ארור כדאמר'
ארור צו טדיו כו' והקורא לחצירו ממזר דמוקי ליה צלא יצא ואסור
צצת ישראל ורולה להציחו לכלל מלקות לכן הוא סוכג את הארבע'
כדיו עובר צלאו ועל רשע יורד עמו לחיו לא פירשו מדי אכן
צליקוטי' מלחתי לפי שצא לקמח מחייתו ולהפסיד פרנסתו דכחצ כי
ימוך אחיך והחזקת צו כרע לרשע שאינו אחיך לפיכך יורד עמו
לחיו וז' כ' מאחר שהכל חלוי צמידה כנגד מידה ח"כ כל הולאת ש"ר
שמוליחין על חצירו שהוא עובר צלאו הוא צכלל מלקות צין קולא
ממזר אונ פסול לצוח צקהל אונ צועל עריות אונ מחלל צצחות וימים
טובים גנב וגולן מלוח צריצ' צכונן סוכג ארבעים שהרי ר' להצנאו
לכלל מלקות ולא חיי' דוק' ממזר דחמור שהוא ג"כ פסול לצא צקהל
לעולס ע"כ החמירו עליו צמדה אשר מוד אצל לא צשאר ש"ר זה אינו
דהא אס קראו עצד יהא צדדיו דחמור ממלקות פמו שפי' רס' ח"כ ח"כ
שהעצדים לו היתר לצוח צקהל צשיחרור מה שאין כן צממזר אלא
ביונו חכמים דצריהם שהכל חלוי צמידה כנגד מידה וכן פסקו
צתא צתא הגאונים אשר לפנינו עוד כחוצ צתא צתא שאל קרא לשני
אחים ממזרים שהייצ מלקות על כל אחד ואחר ואף ח"כ שאל קרא
לחצירו ממזר צן ממזר שאין חייצ אס אחת ש"ר אחת הוא שהדי אס
אס אציו ממזר הוא נמי ממזר משא"כ צפני אחים שיכול להיות שכל
אחד הוא ממזר ח"כ והאני הוא כשר וא"כ זה שקרא לחצירו נאלר ר'
גרוע יותר מחלו קראו ממזר צן ממזר שקרא לכל משכחתו והמלורפי'
חליהם צסס סכינא כאלו הן ממזרים נולדו מפסול ערוה וליבא לתרץ
דיצוריה שלא היה לו דעת על פסול משכחה אס כלומר חס חד ורמתי
וצעל ריב וכצד היה צא מעשה לפני צאחד שצא לתרץ דבריו צכה"ג
וללל צמים אדירים העלה חרם צידו כי כצד נפחה ונסחם צגדולים
שלא לתרץ דצוריה צעניין ש"ר ואעתיק לך מה שכתתי צחיצורי
הגרול נמנח כחוצ צסס רצינו צרוך מלורד הקורא לחצירו צן הזונה
יכול לומר כמו רחצ הזונה קאמינא ר"כ אכסנאות ע"כ וכן השיצ' ר'
אציגדור כ"ץ שיכול לומר צן פונדק קאמינא ודצריהם זרים צעני
מאחר שכל הני דצרים איין עליהם שום דין רק צושה דצרים הוא ז' כ'
צריך אחת דיון עליו לפי משמעות לשון בני אדם ואיך משמעות לשון
צאוחו מקוס ולפיזה יהיה הצושת דהא עיקר הצושת אינו חלוי
צמחצתו אס צמה צצייסו צרצים ונמלא מהצייס צפניהם ולכן פסק
הרמב"ם צפ' מהוצל כשהאחר מצייס חצירו צינו לצין עלמנו והודה
אח' כ' מעלמנו צפני צ' דחייצ דהיידאחו שהודה צפני ר' צא הציוס
והנה כאלו עכסין צייסו צהודאחו אמת דצה' חליא לפי משמעות' חנשי'
אשר היו חלל הציוס ח"כ מה מועילו שצו הצרים מאחר שאוחו
לשון שצד צמי הציוס על ש"ר אח' להא כי נעל פונדק ס' צייסו

שאלות

ותשובות

לכונן צדק ורחוק צדקיון כפי שחזקו מפסוק בראשית קול
 ובעלי דבר חפיקו קול צדק ורחוק על גרמיה כהנים נא חיה
 וצחולותיה נוגות והנה נכמרו רחמי הנועקים ולא תחשה עד אשר
 יצקע כסתר חורה להיות הצחולה נקויה מקול קידושיה וטהורה
 לצלתי יצא שום מורה להכנס בעוני הקורה ולהעיל בה לענה ומור
 כי היא כחמה צרה שאין בה שום דבר ואישות כ"א קול הצרה *
גרסינן צפרק המגרש ציולה אין חוששין לה נשואה אין
 חוששין לה ארופה אין חוששין לה וכו' ופי' צקונטרים
 צעולה ינא על צחולה צעיר קול צעולה אין חוששין לה לאחוסרה
 לכהן גדול ודילמא פריכותא צעלמא חזו לה דהא דמחנין חיישין
 לקלא היינו כדאמרין לקמן שיהא נירות דולקות כו' שהדברי נכבדים
 נשואה אין חוששין לה פיר' צקונטרים נשואה ינא על פנויה קול שהי'
 נשואה זה ימים ואנו מוחזקים בה צחוקת שהיא פנויה אין חוששין לה
 דקלא דמחני' היינו שאומרים היום נחקדשה פלונית ארוסה אין
 חוששין לה שלא לפלוני חוששין לה וכו' ופי' צקונט' ארוסה ינא עליה
 קול שהיא ארוסה זה ימים שלא לפלוני ינא עליה קול שמקודשה
 קיום אבל לא הזכירו שמו לומר לפלוני חללא נחקדשה סתם אין חוששין
 לה צעיר אחרת אין חוששין לה ופי' צקונ' צעיר אחרת ינא כאן קול
 פלונית מהקדשה היום במקום פלוני * ומסיק בגמרא אמר עולא
 ולא שמעו קול הצרה חללא כדי שיהא נרות דולקות נאטות
 מולעות וצני אדם נכנסים ויוצאים ואומרים פלונית מהקדשה
 היום מהקדשה ודילמא לא חקדשה חמא פלונית נחקדשה היום וכן
 חני לוי לא שמעו קול הצרה חללא כדי שיהא נרות דולקות ומטות
 מולעות ונשים טוות לאור הכר ושמחות לה ואומרות פלונית
 מהקדשה היום מהקדשה ודילמא לא חקדש' אמר רב פסח חמא
 פלונית נחקדשה היום ועוד מסיק אמר רב ר' חנה אמר ר'
 יוחנן לא שמעו קול הצרה חללא כדי שיהא נרות דולקות ומטות
 מולעות וצני אדם נכנסים ויוצאים מרו דבר זה קול לא אמרו דבר
 זהו אמחללא לא אמרו והא לא אמרו ולא כלום לאפוקי מדברא
 צר רב הונא דאמר אמחללא שאמרו אפילו מכאן ועד עשרה ימים
 קמ' לא אמרו הוא דהויה אמחללא ועוד מסיק אמר רבי אבהו אמר
 רב הונא לא שמעו קול הצרה חללא כדי שיאמרו פלוני מהיכן
 שמע מפלוני ופלוני מפלוני וצודקין והולכין עד שמגיעין לדבר
 הצרור דבר הצרור עדות מעליותא הוא חללא כי אחא רב שמואל
 צר יהודא אמר ר' אבהו אמר רב הונא אמר רב לא שמעו קול הצרה
 חללא כדי שיאמרו פלוני מהיכן שמע מפלוני ופלוני מפלוני והלכו
 להם למדינת הים ע"כ הסוגיא ונחז' הר"א ש' מלשון חוספ' לא
 פליג רב אבהו דאמר לעיל נירות דולקות ומטות מולעות דשני
 עניינים הם וחרווייהו חשיצי קול זהו זה ועוד קול דלעיל שייך
 צקידושין דווקא וקלא דהבא שייך אף צגירושין ומיירי צחרי דשמעי
 צחרי כגון ראובן ושמעון מלוי ויהודה אבל חד מחד וחד מחד לא
 חדע מדפריך עדות מעליותא הוא ומסיק והלכו להם למדינת הים
 משמע דאירי צחרי ועוד מדאמר רב חפדא עד שישמעו מפי כשרים
 ע"כ אס' בן משמע מדבריו היבא דליבא קלא צחרי לא חיישין כלל
 וכן נטין דצרי רש"א שכתב צחצחה אס' יאמרו שנים שמעו מפלוני
 ופלוני או אפי' ע"א אמר אני שמעתי ארואבן ועד שני אומר וכן
 שמעתי אני שמעון חוששין לזה ואין מצטלין הקול הא לאו הכי אין
 חוששין ואפי' אמר אובן אני שמעתי שמעון ושמעון זה יאמר אני
 שמעתי מלוי ולוי אומר אני שמעתי מיהודה ואפילו אלק כיולא צוה
 אין כאן חללא ע"א ע"כ ואס' בן צדון שלפנינו אחר החקירה
 והדרישה לא היה יולא הקול כי אס' עמי עד אחד שאמר גס' בן צס'
 א' ואע"פ שנים שמעו מפי הראשון הכלית הולאה הקול ממי צא
 המקור לא היה חללא מפי עד אחד אפי' לדברי הרמ"ה שכתב דלא
 צעיגן חרי מפי חרי ה"מ דווקא צאחד שמע מפי שני' דמקור הקול
 הוי צחרי אבל שנים שמעו מפי אחד כ"ע מודי' דלא הוי קול כדאמ'
 להדיא והלכו למדינת הים ואף חק' ל' כי' הוי קול ה"מ שהלך
 למדינת הים שלא נוכל לצרר הדבר אבל היבא שהאחרון שאומר עליו
 הראשון שמעו שמע עומד ולווח לא היה דבר מעולם פשיטא שאין
 באן קול ולריווחא דמילתא אומר אני שאפילו יצא אחד מן המורים
 לחלוק ויאמר מאחר שעומד זה דדיבורו ואומר שמע ממנו להדיא
 איך שנתקדשה וליחוש לחומרא להלכיה גט חלילה להחמיר
 ולחסרה לכסונה צדדי כי זה האחרון אומר הקול ושנאו עמו כי כך
 כתב לי אחר חקירה ודרישה צאחילת חרס ושצו' שכן היה שמעיה
 הנה אדוני היגיעני מבחצ' מכ' חמה שבחצה לי עחמת הולאה הקול
 אס' יש ממש צדצ' אל אלהים ה' יודע שלא ידעתי ולא שמעתי שום
 דבר מענין הקול ההוא ומעולם לא עלתה על לבי חמס' אדוני פלוני
 הוליא הקול ההוא וחלילה לי אדוני להעלים עיני מדבר כזה אס'
 הייתי יודע שום דבר מענין הזה וכ"ש לאדוני הייתי מגלה האמת
 חמס' דצחרי לחורו פלוני שהבנה לפני עדות ע"י הצחורי' מחמת
 מלשינות שעשה אצרי צחולה כאשר יש עדות צדדי והמסור לאב' ד'

צפני השר ויש לו לצרר לפני האב' ד' ויהיה לו שיערה גדולה לפני
 האב' ד' והוא צרה מלבו ואמר צוודאיה ססירותה היה מענין
 קידושין אבל כל ימי לא זכרתי נדאוחו הפלוני שהוליא הקול
 ענין קידושין ואף שמסקינן חמס' חמר ליה חצוי' לרב יוסף
 מצטלין קלא או לא מצטלין קלא פי' רש"י כל'א' כגון שחזרו אחון
 פלוני ופלוני ממדינ' הים ואמרו לא היו דברי' מעולם מצטלין
 חללא מצטלין ופירשו חזו' שזה הפי' עיקר ומסיק א"ל מדאמר רב
 חסדא עד שישמעו מפי הכשרים ש"מ מצטלין קלא א"ל אחרותא
 נינהו צפורא מצטלי קלא צנהרדעי לא מצטלי קלא א"ל כל'א' קלא
 היה לחוס שהלכיה גט ושללא לצטל הקול צדדי חכן מהד' ס' כחצ'
 להדיא דמצטלי קלא ח' להרא' שפסק רבינו מאיר' ל' צחצחה
 דמצטלין קלא דסורא אחריה דרב ונהרדע' אחריה דשמוא ויילכת'
 כרב צאחורי ואע"ג דרב ששח דהילכתא נמי כוונתיה צאחורי אמר
 אפי' מפי נשים ומינה דייקין דס' ל' דלא מצטלי קלא ומההיא מסיק
 דאחרותא נינהו נראה דרב ששח מנהרדעא הוי וס' נהגו כשמואל
 חדע דצפ' בני העיר קאמר אצוה דשמוא הוה יחי' צבי כנישחא דשף ויחי' צ'
 ויחי' צנהרדעא וכו' עד רב ששח יחי' צבי כנישחא דשף ויחי' צ'
 צנהרדעא הלכך אין להציה ראיה מרב ששח דעצד צאחריה דשמוא
 כשמואל וכן מוכח גבי מצו' עקום דהוה צנהרדעא ופטילו
 עליו חומרא דרב וחומרא דשמואל ומוכח מינה דהלכה כרב מדעון
 צנהרדעי כרב אבל מה שעשו כשמואל צנהרדעא לא מייתי ראיה
 דהלכה כשמוא משום דאחריה דשמוא הוה ועוד דמיחש לקלא חששא
 דרבנן היא וצטל סופרים הלך אחר המיקל ועוד דצירושלמי משמע
 דר' יוחנן פצ' דמצטלין קלא דאמר נצדק השם ונמלא מפי נשים
 ומפי פסולין צטל השם ע"כ אכן הר"א ש' הצחצח' כו"ל וראיהו
 צפי' רבי' חננל שכתב אחרותא נינהו צפורא מיקרי ואמרי הילכך
 מצטלין קלא צנהרדעא לא מקרי ואמרי הילכך לא מצטלין קלא
 צנהרדע' משמ' שאיל' מחלו' של אמוראי' אלא בחילוק המקומות הדבר
 חלוי' יש מקום צקל מוליאין קול וס' מצטלין וצמקום שאין מוליאין
 קול צקל מסתמא אס' ינא קול יש צוממ' ואין מצטלין אוחו ע"כ
 ולפ' דאין אבו יודעי' מנהג מקומות ויש להחמיר וכתב עוד ולפוס'
 נורחא דשמעחא דפליג צצטול קול מיירי צקול סילא צלי שוצר
 ואפחללא נחחוק צצית דין וס' צצצ' צצית דין ע"י אוחס' שהוליא
 הקול שהוא שקר ואין צדצ' חללא חסד וריגון שריגו על צ' ד' שמחירין
 אשח אס' כי ההיא דלקמן דשלחו מצי רב לשמואל דקאמר עלה אי
 דמגליא מילתא דקידושין קמא לאו קידוש' נינהו מצטלי' קלא ע"כ גס'
 מזו ירא' לחלק ולומר דווקא כה"ג הוא דמצטלין קלא אבל סיכא
 שחורין ואומרים להד' ס' ומכחישין לאוחו שהוליא קול והוא עומד
 דציצורו אפס' כה"ג לא מצטלין קלא וס' צמ' כחצ' צהמיר דלא
 מצטלין קלא כה"ג שכתבו' ל' גרסינן צגמ' מצטלין קלא חו' לא
 מצטלין קלא כלומר חזרו פלוני ופלוני ממדינת הים ואמרו להד' ס'
 מצטלין קלא חו' לא מצטלין ומסיקי' אחרותא נינהו צפורא מצטלין
 קלא צנהרדע' לא מצטלין קלא והכי מוכח הוי פירושא לקמן צגמ'
 דאמר חילית' דאי מנלי מילתא דקדושי קמא לאו קידוש' מעלי נינהו
 מצטלין קלא והא נהרדע' אחריה דשמוא הוה וצנהרדע' לא מצטלין
 קלא אפ' פירושא דמצטלין קלא כדכחצ'נא ונראה שעכשו צסס'
 מקומות אין מצטלין חק' הקול צסס' מקום אפי' צבענין זה ולפי'
 לא כחצה הר"א ע"כ צהלכותיו ע"כ אכן יש לחלק דוקא באח' שמע
 מפי שנים דכה"ג הוי קלא אבל צדון זה שאחד הוליא איך שמע אח'
 לא הוי קלא לכחילה ואף שאמר שמע מפי חכס' של אוחו העיר
 שא"ל איך שיש עדות צדצ' והוגצה צ' ד' על כך דהוי יוצר מחרי' מ"מ
 אוחו פלוני לא שמע מפי צ' חללא שאוחו חכס' א"ל כך והוא חזר
 ואמר להד' ס' א"ל צאחוק ההוא קלא מפי שנים ועוד אומר דאפילו
 אי הוי שנים צעדות זו וכגון שאמר אוחו פלוני שמעתי משנים
 ואחיה שנים אמרו להד' ס' דלית כאן צית מיחוש דלא אמרינן לא
 מצטלין קלא חללא גבי הלכו למדינת הים דאיתחוק קלא צצית
 דינ' וס' חזרו ממדינת הים ואמרו להד' ס' כה"ג לא מצטלין
 הקול שכתב נחחוק אבל היבא שלא נחחוק הקול כלל כגון צדון זה
 שאמר אוחו פלוני שמעתי מפי חכס' פלוני והוא קרוב אלליו הוי
 מלחא דעבד' לגלוי ולא נחחמא הדבר אלליו עד אחר החקירה
 והדרישה ומאחר שחזרו מדצריהם ואמרו להד' ס' לית כאן צית
 מיחוש להחמיר ולהלכיה גט וכ"ש האי קלא שנוחני' סיצה איך ינא
 הקול ואוחו האים טעה צדמיונו כמה שגים עליו אוחו חכס' ע"ד
 צ' דהוא צצ' שעיקר הציוס ההוא מן הצ' ד' הוא מענין קידושין
 ע"כ אומר חרי צצ' שהצחולה ההיא אין עליה שום דבר ואישות
 ומותרה צלל גט אפילו לכ"ג כך נראה צדעתי לפי העדות אשר
 הוגבו לפני ולפי הענין אשר ידוע לי ומי שוליא קול עוד לומר
 זכר צענין קדושין יסחרצ' לשנו' עד טיבורו ולכד צרשת חרמו
 וכל ישראל ישמעו ויראו :

תם תם תם

סימני

ומן צ"ד שלשים יום חסילו ויבא שהחובע נחן לנחבצב כבד זמנים
צת"ה צמ"ה כ"ה חבן כשהלוח לומתחילה על זמן קלוב
חין מוחין לזמן ח"כ פ"ה צמ"ה כד עשו זמן ע"ש וכל זמן של חקל עליו
בצבועה חוצהרם ח"ב ח"כ חבן כשים לו מעלעלין חין מוחין לו
ומן ע"ש וכן בשאלה וצמקרון וזק :

אָבֶר כּוֹס מַחֲבִירוֹ וְשֶׁה פֶּעוֹר צִוּנוֹסִי צִוּ"ה ה"מ הִיכָה דִלֵּא
 סִינָה וְאִפִּילוֹ הִיכָה דְּסִינָה כְּגו' מֵהֵר לִצְקֵשׁ פִּיר' וְלֵא אִיכָה
 וְתַחַה פֶּעוֹר דִּמְלֵאךְ הַמּוֹת מ"ל פִּכָה וּמ"ל כֹּהֵם כֵּךְ מִלִּינו
 צִמְרָדִי פִּיךְ אֲחֻמוֹנִים צִצ"מ :

שכר סוף לרכוש עליו חיש לא חרבה עליו אשה פסק רי"ב"א במדרשו
 פר' החומש כ"ט גוי דגרע מאשה כי חינו חס על ממנו של ישראל
 והיבא דעיה מתנאונפתא פושע הוא וכו' ע"ש כל הדיני' של סוס :
 גצי חמור חינו נוחן לו שכר חלא מחלי הדך' היבא דאנים בדרך פ'
 השוכר את הפועלים במדרבי וגצי בית נוחן לו כל השכירות ואינו
 מוכה לו כלום שלהי השולל במדרבי :

ראונו שהסכיר בית משמעון וכול להכנים לוי החתיו כו' חס"ס
במנין ביתו ולא חמרי' חן השואל רשאי להשאיל ואין השופר
רשאי להשכי' לא במשלע' לן שאיכס' לגונז' ולהטמין' אלל במקרקעי
לא וכו' במדרכי סדק החומותין וכן צדק נ"ג אלל חס טוען
חב"א חמר לי שאהה חייב לו חו שראהו כחוב צמקסו של
חביו שהוא חייב לו משציעין אותו שצועת היסח וכו' בח"ה
צסימן ע"ה :

אם טעה הדין צדקול הדעת וכו' אפי' קבלו עליהם מה שעשו עשו
וישלמו מצות' בד"ח שקבלוהו צדק' אם אצל קבלוהו צדק' צדק' צדק' צדק'
צדק' לטעות פשו' וכו' אהם הטעות צדק' פשוט כגון צדק' המפורס'
צדק' בכל ענין חוזר הדין ואפי' ג' יומות אפי' קבלו עליהם שאלו
כאן דין כלל כיון שהטעות צדק' פשוט וכו' עד החולק על צדק'
גאון הוי בטועה צדק' משנה וכו' צדק' צדק' כ"ה :

אין עד נעשה דין ודוקא כגון העיד אחד מן הדיונים לפני חצירו
על מעשה שראה חבל אם חיונו מעיד כגון ששלחן הדיונים ראו
המעשה ואפי' אם היונו לעדות נעשי' דיונים וכו' ב"ה צ"ל

מי שתפץ זמן להביא ערות או רחיה נוחנין לו זמן ל' יום ולאחר ל'
פוסקים הדין ואם מביא ח"כ יספור הדין ואם חמר אחד שאין לו
רחיה אינו נאמן עוד להביא רחיה וכו' צ"ח"ס י"ו :

ואמר אחד בפירוש הריני נשבע ואיני משלם וילא מצ"ד ושם חור
ואמר שרולה להפכה על שכנגדו אינו יכול וכו' בזה"ה צ"כ פ'
אחד נשבע על דבר ופסני חפס משלו שלא צפנינו ואומר אני שרולה
לישבע ספן נשבע עקר יכול לעשות כן במרדכי דף י"ח *

נמצע ואח"כ צאו עדים אחר בשבועה חייב לשלם במרדכי צדק י"א*
פסק ראב"י ה"א חייב ראובן לשמעון זקוק ושלח לו ע"שלו חזקוק
ואחרי איך יכול שמעון להשיב לשליח עד שיבא ראובן וכו' צדק
י"א גם כן :

ראובן שנת זהרשח שמעון ושבע אחיו ואמר להם חבל ושבע
שמעון ויעול מוליאים הממון מיד הלוי ויהא הממון מונח ביד ב"ד
עד שיבא שמעון ושבע ויעול ויש לראובן להחרים על מי שטוען שקר
כדי לעכב הממון נחמייב לו שבעה אינו יכול לעכב ולומר איני
משבע עד שאחרים על מי שטוען על שקר שאין זו החרם אלא תקנה
קלה וכו' צדק ח'ג"כ *

בְּיִשְׂרָאֵל דְּאִסְתֵּיךְ לְגֻי אִישְׁרָאֵל חֲזָרִי מִשְׁמַחֲיוֹן לִי וְדַמִּי לְמַסּוֹר
דְּמַעְרִידִין אוֹתוֹ וְהָ"מ חֲדָא חֲזַל חָרִי לֹא כְּלוּמַר הוֹאִיל וְהַדְּבָר יִדְעָהּ
חַיִּיב לְגֻי כְּדֵק עֲשׂוֹהָ עִידוּעֵלֵי בְּדָק י"ב :

אין מקצלין עדות שלא צפני צעל דין אס לא שה' הולא החוצע או
עדיו חולי' ושלחו לו ולא צת גצי ושלחו לו גר' או ורצ' כח
צדעצד כשר אס קצלו שלא צפניו ועוד כחצ דאס חיונו צעיר ואין
סהות לשלוח אחריו שמקצלין והמרדכי כחצ אצל היכא דהוא פושע
מגן ושלחו לו ולא צת והוא דפחחו ליה או צודאי מקצלין דקד' י"ג
צמרדכ' י' סדר גציית החוצ צדק' י"ג *

מי שהעמיד חצירו ערב לבוי עלי' דידו רמז' לסלוקי' וחפז' מעליל
עליו שלא בדוק וכו' צדק י"ח
החפז כליו וספריו ציד אחר עיינ צדק י"ד וט"ז *

דני דשכנוח עיין בזה ט"ו
עני חובע עשיר נדרת לכתב וכך העשיר נשבע בזה ט"ז :

לחובן חובע את שמעון שהפירו למלכות ואייצוהו ב"ד מצועה היספת
(וכו' צדק י"ט :

לחאמרין חינו להוליא ואסי צ'ואו ממון וכו' דק"ט *
הסוכה על מלמד סעד אחד מעיר שלח ידע ללמוד קוער יס ללמוד
לישבע סיד לללמד וכו' דק"כ :

והלכה רוח צישראל כל מי שזידו נאמן לעשון וכו' ה"מ היכ דליכא
עדים דחמים ואיכ' מינו אלל היכ דליכא מינו אינו יבול לחסום וכן
איכ' דחשומהרי וצמ"כ"א וצחשומהר"ם מינן צמ"ע ד' צדק כ"א :
הוחזק כפרן בנחת מטענותיו לא הוחזק צחשאר טענותיו צדק כ"א *
המפקיד אלל חזירו בעדים ח"ל לפורעו בעדים צדק כ"א :

האומר לחצירו וזלתי חוננך לימנה ואלה אומר לה"ם לא
נחקה שבעה היסת על זה וכן בכל מילתה דלא שכיחא חללא היבא
דאיבא הודאה צמיקלת או חד סה' ומהר"ם פליג ואומר דמשביעין
וכו' דקכ"א

פסוק ראובן חס ברח ליד ראובן סחורה צול ואמר לשמעון קנה אחינו
צניי וצניך והריוח נחלק ושמעון שחק וקנה ושני אומר קניתי כולה
דיחלוקו ורא"ה פליג ועיין דרך כ"צ ראובן נחאכסנו סחורי צניתג
והוא שמעון מחזר אחריה לקנותה וא"ל ראובן אני רוצה לזכות בה
כי ציתי וכתה ליה והלך שמעון וקנאה בשלל היה צניתו ועשה
חוצעו שישב לו כו"כ בה ראובן ממה שצניתו ונח"ה פליג וכו' ע"ש
דרך כ"צ :

דאזנען טוען על שמעון שחקע לואמונתו וכו' אין פוסקים לו שבע' דאין שבעה על שבעה כו' ד"ד ב"ד

אם פחצו לו פס' דין לחייבונה ונחם החייב לומר פרעתי וכו' צד' כ"ד :
אחד קנה צדיל מן הגוי ומכר ליורדי בחזק' צדיל ואח"כ נמל' שהוא בספק
וכו' ותצעו צדק שאינהו כושרו מהר"ם וכו' צדק' כ"ה *

ראיצן מסכן ספר לשמעון וכסח לכדורו טוען נחמס' כו' וטישטעט
צו ווער' ש"ס כל דיניו דדף כ"ו .

המזכיר המלכותי ומשיב הצידה עיין דמיון צוק כ"ו :

צ"י חרי. דענדו עיסקא צהדדי ופלוג חד צלח דעתיא דחצרה חמריק
ליה ויל חיתי חלחא דפלגה קמיהו ה"ע היכא דענדו זמן השוחפות
וכו' צדק כ"ו

כל לא ידענא היכ' אומחיה פשיעותא היא וכז' דרך ב' ווחיה לשלם
מיד ואינו יכול לרחותו האתן לי עד שאבאש ואחיד לד *

לחשוד יסב' שמעון שמסר צידה ופטור כו' צדק כ"ו *

ראובן ועוין על שמעון השאלתך ספר ושמעון משיב השאלתני
אמנם מסרתי בידך ספר אחר למשכון וכו' עיין כל דיוני דרך כ"ט *
המלה על המשכון ש"ס לפירוש דיעה ואיכא פלוגתא דרבוותא
ומספיק' לאמקטין ממונא דרך כ"ט .

אפוטרומו' שהחטטו הנכסי' שלו הם להשביעו שלא כסע עיין דקד' ל'
ראובן טען על אפוטרומוס שלו שפסע טען מה שלא ליה לו ליטעון
כל כה"ג לאח פסיעה וכו' עיין דקד' ל'.

ראובן עוֹטֵן עַל שְׁמֵעוֹן מִכְרָה לִי חֶסֶךְ שְׁבִרְתִּי הַחֶסֶךְ
שְׁלֹוֹהֶם בְּתוֹרַת זֶכֶךְ וְעַמָּה

ומלאחי צו חזרו וכו' מקה טעות הוא ועיין כל דיניו דקל' :
דאזנן החלוק סוס ציין והניח היין ברשות שמעון ואח' כצ"ל

ואומר הפוסם נגנב משני ולקח הסוס אם הגוי לוקח צדיק שהיה נגנב
לו אז ודאי מקח טעות הוא וכו' ועיי' כל דיניו בדרק"א :

היבט דנמלא מוס בסוס משביעין את המוכר דלא ידע ממוס זה
מעיקרא דדף ל"ח •

המלכה אח הצירוה"ל עול מעוחד ונגעו או אצדו אפי' נאנסו חייב
הלוה עד שיקבל :

המלוא חבל בפיקדון מביא ל"טול אח שלך בלחה שמירחו צדק ל"ב
ראובן טוען על שמעון מכרה לי חפץ בחזקה והבנה הוא נחושת

מקח טעות הוא וכו' צדק ל"ז •
שכירות יש לו חונאה כמו שמכירה וה"מ שכירות מטלטלין ולת

זקרקעות וכו' ענין צדק ל"ג

- חלי השכירות אינו יכול לחזור בו וכו' בדרך ל"ג
- ראובן טוען על שמעון שרימוהו ביון וכו' עיין בדרך ל"ג

מסחקים בקוציא שנותנים זה כנגד זה קני דרך ל"ג
מוחר לשכר להחמיר להיו' כשוא להיות כל האחריות עליו. דרך ל"ט

ראובן שהפקיד סקדון ביד שמעון וזא לוי וחפס הפיקדון מיד שמעון
עבו' ששמעון חייב לו וראובן אומר ללוי מה לך אלל ממוני ושמעון

מורה שהממון של ראוונ דבר פשוט הוא שלי תייב להחזיר הממון
לראוונ בן' אדף ל"ט *

שלח לעבד ממון של נחנע צדוק מקום כשרובה להנחיל לייח דין חבל
בשאו

שאלות ותשובות

כשאנו יודעים שהנחצצ דחוי קמדיחי לחוצצ ומחרצ מלהיות לייח
דין אז החוצצ יכול לעכצ מעין של חצירו ככל מקו' כן אית' בחצצו'
מהרי' ו' צסי' ל' ד' וצסי' קי' ה' וגם צליקוטיס צמיקין :
הנפקד חינו יכול לכוף להמפקיד שיחן לו פטורי' על כל חציעות
כשמחזיר לו הפקדון צסי' ל' ה' בחצצו' מהרי' ו'
חייב הסרצן לפרוע היליחות חיוס שידוע שסרצ לבוא לר' בחצצו'
מהרי' ו' צסי' מ' צ'
אין הטוען יכול לחזור ולטעון מה שלא טען כבר מהרי' ו' צסי' ע' ו' :
מחמילין הדין ע' פ' קרובים כשהצעלי דינים צעלמס לשם מהרי' ו'
צסי' ל' א' וכן בחצצו' מהר' ס' מיוץ צסי' פ' ג' *
לא יכול אדם למכור חוקה שיש לו מירושת אבותיו מהר' ס' מיוץ
צסי' מ' וכן מלחתי צליקוטיס שלי צמיקין חגודה פ' המוכר כחצ
רצצ' הוכו' ע' ש' :
שנים שהלכו על המשכון זה מנה וזה מחתים ונאצד המשכון משלמים
צטוה כל אחד חלי ההפסד מהר' ס' מיוץ צסי' נ' ט'
נחערצ ראוצן לשמעון צצציל הגוי צקרן וריצית ולא פרע הגוי *
ראוצן חייב לשלם הקרן ולא הריצית אצל אדם הלוה לגוי ע' י' משכון
או ערצ גוי וצא ישראל והקיף המשכון ממנו או פטר את הערצ חייב
לשלם קרן וריצית מרדכי דק' מ' *
ראוצן שאל ספר משמעון שעה אחת ולא יוחר צחוד כך נשרף הספר
פסק מהר' ס' שואל פטור וע' ש' דק' נ' צ' *
ראוצן נחן לשמעון חפץ צרחוצ היהודים להוליכו לציתו וטען שמעון
קפלו עלי גוים ונטלו ממני עיין דק' נ' צ' :
מקרי דרדקי המלמד צטעות או צציעל יוס או יומיס מסלקין ליה
צלא ההרצה דק' נ' ח' *
המלוה על המשכון לומן קלוצ כשיגיע הזמן ימכרו דק' נ' ח' *
אחד שאלח לחצירו וקבל עליו לפלוחו מכל הפסד ונחפס צדק
וכסרוהו מלש' כי הדרך לא היה מסוכן ואור' דלא שכיח הוא חגודה
צליקוטיס שלי דק' ח' צ' *
שמעון קנס מעיל מראוצן ואומר שיש בו אונאה ולא שיה צכדי שירא'
בו' והשיצ הר' א' כ' שער שמעון להציח רחיה צצחותו שעה שקנה
היה בו אונאה דכחן נמלא כאן היו ושער צצצוק עשו להשחנו' מצקר
ועד ערצ * צליקוטיס דק' ח' צ' *
מקלח הקהל שעשו הולאה שיחקיימות וצותיהם שטרותיהם פשיט'
דאותן שאין להן שטרות חניה צריכין ליחנו לזה מרדכי צליקוטיס
דק' ח' צ' *
שוקף שהולך צכחורה המשותפות ונשצה אין פדיונמן האמלע

דשומרי שכר זה לזה צממון אצל אין מחויב צצצירח גוף חצירו מדי
דהיה אשואל דצממון חייב צאונסין אצל שואל גוף חצירו חינו חייב
צאונסי' גופו אס נשצר רגלו או נשצה * פרא' ש' בחצצו' *
צליקוטיס דק' ח' צ' *
השיצ מהרר' ש' על ראוצן שלייה פיקדון של שמעון ושמעון רולה
להיות ל' ד' כחצ צמרדכי פקד גט פשוע וצפרק הכוחצ וצאשי' רי'
ו' ל' נכסי דחינס ערצין ציה כו' ומשמע דנכסי עדיפי מערצ
לחצו' עליהן חחילה ועיין צאשי' רי' פקד קמא דצ' ק' ו' ל'
דחלוי צרחות הדוינים והפוקדנים שאל ראוצן מוצטח לו שיעשה
לו דין לא יעכצ : וכחצ מהר' ו' אין לעכצ שום פקדון
או מטלטלין של חצירו צצציל שום חציעה שיש לו עליו אצ' כ'
הנחצצ יסרצ מלהיות לו לייח ד' י' עכ' ל' צליקוטיס דק' ח' צ' :
היכא דמופח צלא ערמה דחול על קצרי חצות לא מעכצין
צליווי צ' ד' ו' ל' הטעם דדומה לעולי רגלים דלא כייפינן להו
ועיין צפ' ק' דפסחים צצחוס' וגם קלח רחיה ממה שאין קוצעים
ומן צ' דצניסין צליקוטיס דק' ח' צ' :
ראוצן נחן זקוק לשמעון לפורעו לגוי והלך ראוצן מן העיר
ושכח הגוי המנה כחצ הר' מ' נראה דצרי צצינו יקר כיון
שלא זכה צו הגוי מעולם דצרי צווי למריהו עיין פקד הגמול
צחרה צליקוטיס דק' ח' צ' :
ראוצן שהקיף לשמעון צגדים מן הגוי ונחן שמעון לראוצן צדמים
ושכח הגוי מקלחם פסק ר' מ' שיחזור המעות לשמעון עיין בחצצו'
המיימו' ני' צליקוטיס דק' ח' צ' :
ראוצן חצצ לשמעון פרעלי מנה שהלויחך והשיצ שמעון על
המשכון הלויתני חפוס המשכון עד שאפדנו דעתי צוה שהייב
שמעון לפורעו אס יש ל' יוס שהלוהו צחן המלוה לחצירו
צפתס בו' האחר ל' יוס חוצעו' ל' שמלוה ע' פ' אופער או משכון
מהר' ס' צליקוטיס דק' ח' צ' *
עד אחד קס לחיוצ צצועה ולפטור צצועה כגון הער העיר שלה
ראוצן משמעון וראוצן כופר ישצצ ראוצן שלא ליה להכחיש הער
אצל אס ציד שמעון משל ראוצן נוטל צלא צצוע' שהרי עד ח' מסייעו
ופטורו משצועה כך פסק מהר' ס' צמרדכי דק' ח' צ' :
צרוך ה' אשר עורני עד כה לסייס זה הספר שאלוח וחצוצות
היוס יוס' ו' כ' ה' טצת של' א' לפ' ק' . צכץ ירלה פעולח ירדנו
לפני הש' י' ויאחץ זרועינו וכחנו להתחיל ולהשלי' אחר כך הספר
הגדול הנקרא שמו יס של שלמה ושער ספרי קודש עד אין קץ
אמן וכן יהי רצון :

IG0999/001

S. XVI

{ m. Lublin (Polonia) 1573
m. Brest Litovsk 1510

SOLOMON LURIA

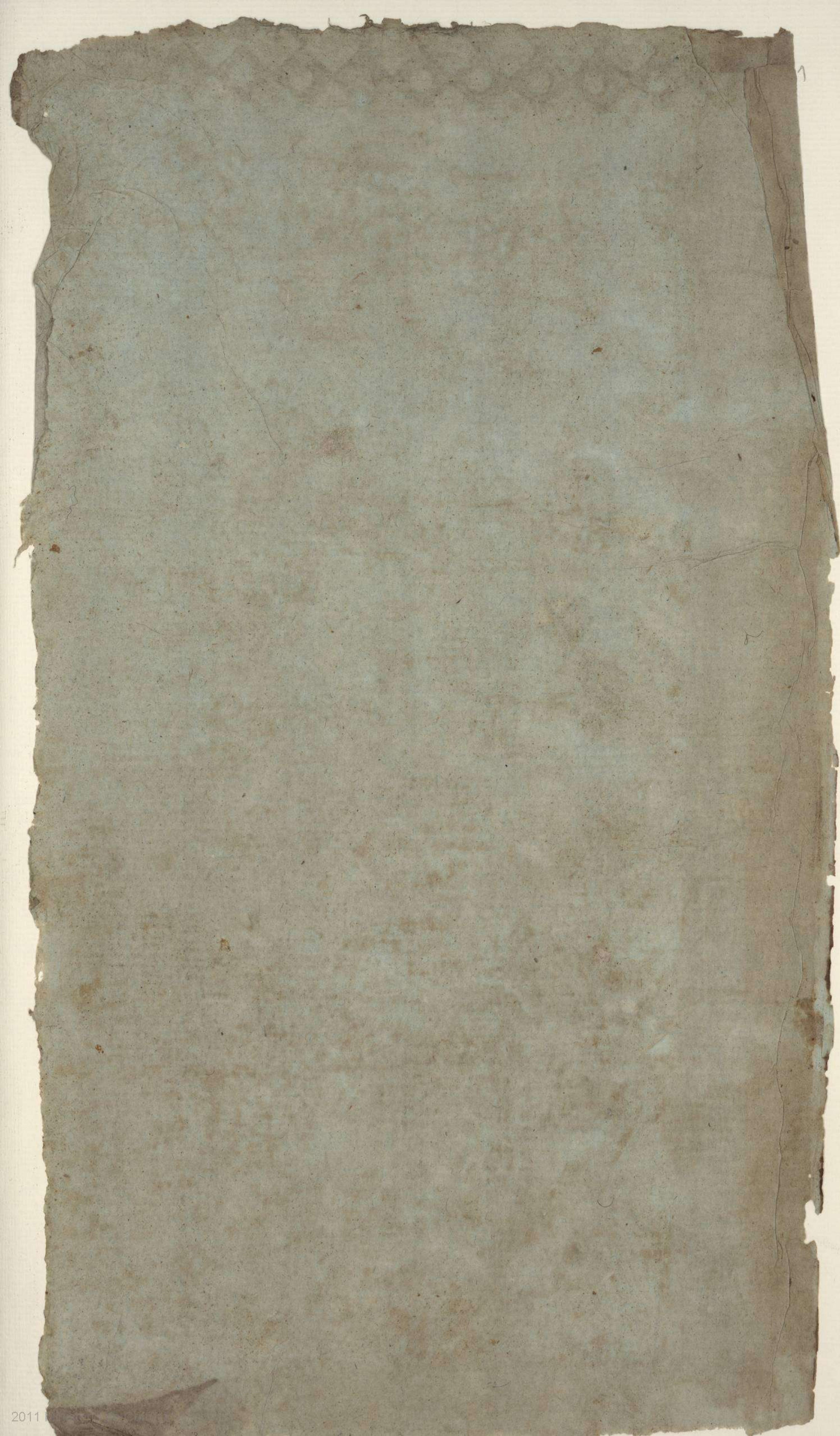
Shechet in Teshuvot

Faint 1768

11543

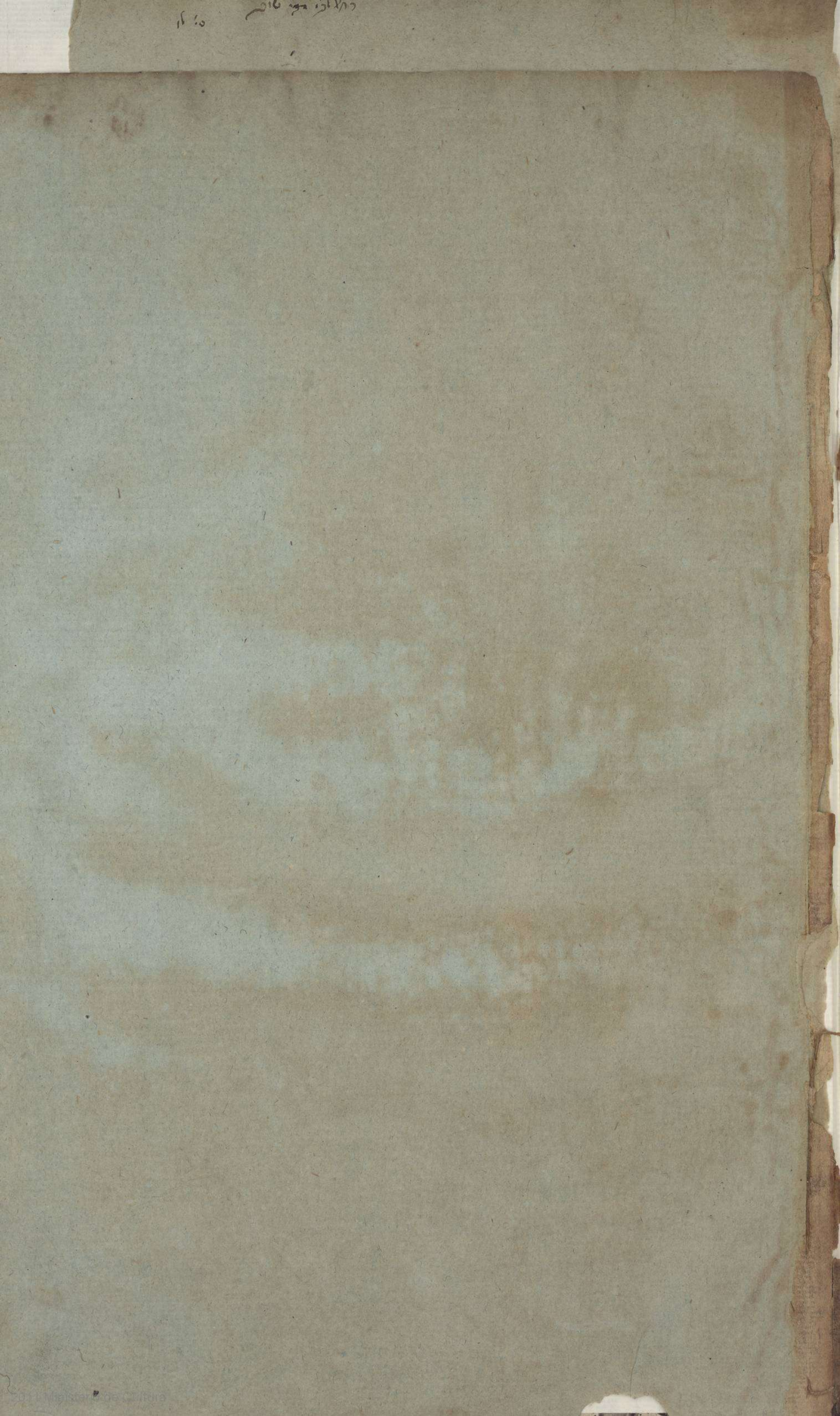
DZ. 3405

Handwritten text in Arabic script at the top of the page.

۱۵

دوره اول

3405

[Faint horizontal line of text]

612

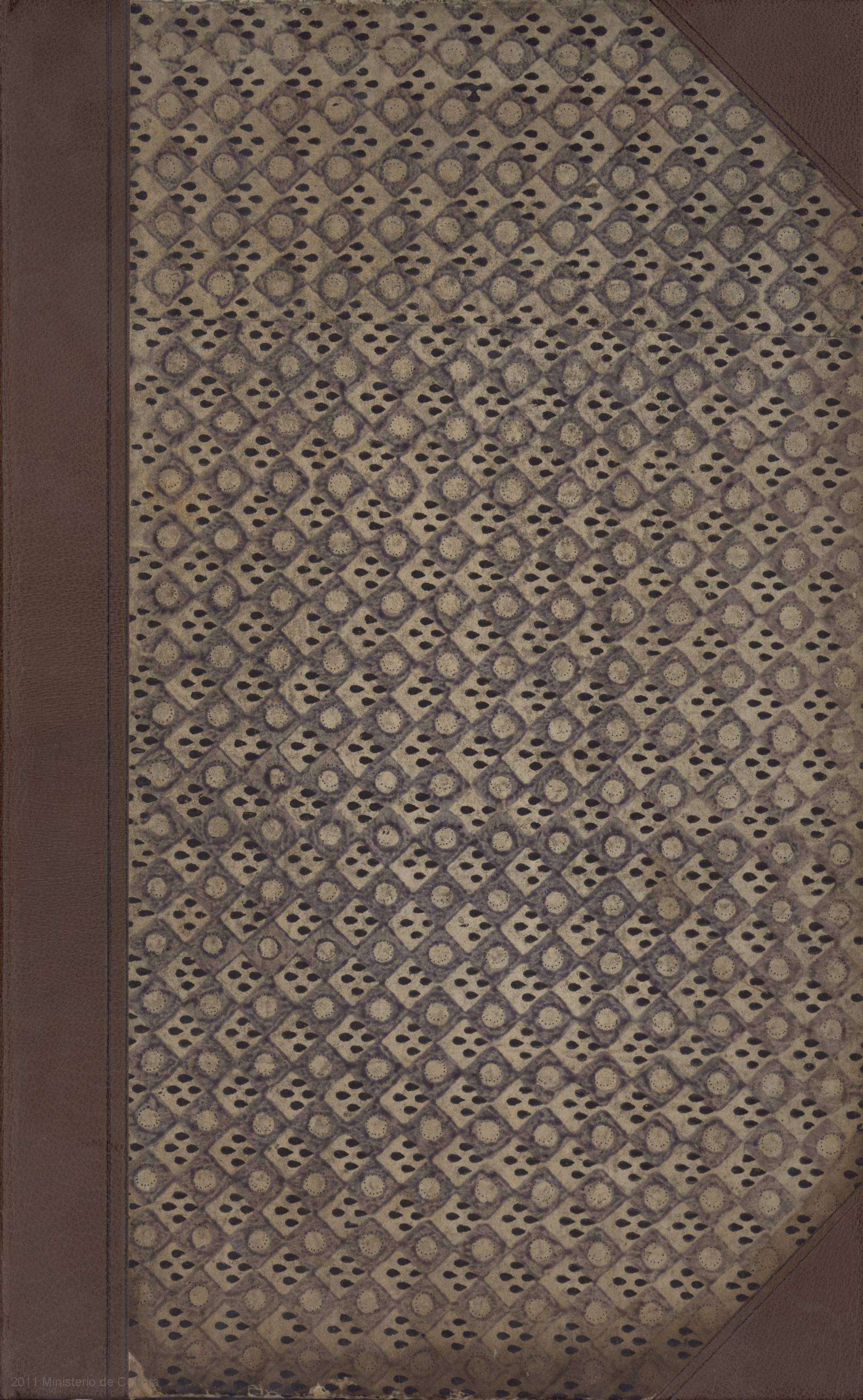
1873

50
73
408
527

2011 Minister